

YIL
2012

SAYI
13

ALTIN NESİL

DR. KEMAL NACİ EKŞİ ANADOLU LİSESİ YAYINI

ŞEVVAL SAM:
“İNSAN KÜÇÜK BİR ÂLEM,
ÂLEM İSE BÜYÜK BİR İNSANDIR.”

ALTIN NESİL

BAĞCILAR DR. KEMAL NACİ EKŞİ ANADOLU LİSESİ YAYIN ORGANIDIR

YIL: 2012 SAYI:13

SAHİBİ
FİKRİ EVREM
DR. KEMAL NACİ EKŞİ ANADOLU LİSESİ
MÜDÜRÜ

EDİTÖR
ESRA YAPICIOĞLU

GENEL YAYIN YÖNETMENLERİ
ESRA YAPICIOĞLU
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENİ

NURTEN AYIK
FELSEFE ÖĞRETMENİ

DANIŞMA KURULU
LEMAN DEMİREL, PERVIN AKBABA, ÇİĞDEM GÜVEN KÜÇÜK, M.
SALİH ÖZDEMİR, MUSTAFA AYDIN, AHMET KUYUMCU, MUSTAFA KÖKEL

YAYIN KURULU
Kübra AYDIN, Hilal AYDOĞDU, Nesrin ÖZKAN, Yaren SALGIN,
Özge YILMAZ, Elif GÜNEŞ, Yağmur Anıl SÜRME, Mehmet ZERDALI ,

Edanur ÖZÇETİN, Serhat BAYAZIT, Şüheda AKSU,
Yunus Emre DEMİR, Berkay ŞATIR, Büşra ZEYEM,
Dilan AYDAN, Melfem DEMİRALP, Ayşe BIÇAKÇI,
Cemre KOBOĞLU, Özge KORTEK, Abdülhamit DEMİRHAN,
Zeynep DİNLEYİCİ, Elif Burcu DOKUMACI, Feyza ÜNSAL,
Cansel YILDIZ, Rabia ÇELİK, Utku KORKMAZ,
Sena DİZDAR, Azelya ÖZDAĞ, Büşra KARAKALE,
Aylin AYDEMİR, İrem FIRAT, Deniz Zeynep TEKİR,
Tuğçe GÜNER, Aytunç ÖZSOY, Derda KARAKIŞ,
Seda ÖZÇETİN, Merve ARAZ, Büşra SAKAR,
Gamze CENGİZ, Binnur Fatma GÜLER, Şevval KEKLİK,
Şenay BOZKURT

İLETİŞİM
(0212) 569 30 31- 569 30 74

GRAFİK- TASARIM
Melek AKGÜN (0534 789 38 61)

Merhaba,

13. sayımızla yine birlikteyiz. Bu sayımızda da nice yeni serüvenlere çıktık. Edebiyat, müzik, resim, tiyatro, sinema gibi pek çok rengin birleştiği bir yelpaze hazırladık sizlere.

Ressam Safiye Mine Hanımın renkleri, Nevzat Çelik'in dizelerine, Hakan Günday'ın kurgularına, Sinan Yağmur'un beşeriyetten ilahiye uzanan aşkına karıştı. Sevengül Sönmez ile Sabahattin Ali'yi andık. Onlarca eserin içine sığdığımız 41 yıllık yaşamı, çoğunu kendisinin çektiği fotoğraflarla yeniden tanıdık. Kahraman Tazeoğlu taze bir soluk olarak çıktı edebiyat sever öğrencilerimizin karşısına.

Tarihimizi de unutmayarak, Kazım Karabekir'in kızı Timsal Karabekir Hanımefendi'yi okulumuz da ağırladık. Öğrencilerimiz, o yılların pek çoğu acı olan hatıralarını dinlemek için konferans salonumuzu dol durdu. Osmanlı Arşivi'ne giderek, bir de belgeler üzerin den bir tarih yolculuğu yaptık.

Röportajlarımız esnasında pek çok güzel insanla, pırl pırl yürekle tanıştık. Onur Ünlü, insanı hayran bırakan mütevazılığı ve hoşgörüsüyle bizi ağırladı. Kanse-rin yaralayamadığı düşünceleriyle aklımızı, ilginç mizah anlayışı ve bakış açısıyla ruhumuzu besledi. Söylediği her sözü duygularıyla besleyen Erdal Tosun, geçmişi ve arkadaşlarını anarken yaşanan gözleriyle kalbimizde yeni bir yer edindi. Tanık Akan'ın gözleriyle baktık, yıllar süren emeklerle yoğrulan Türk sinemasına.

Sinema ve tiyatro yolculuğumuz, Engin Hepileri, Mert Fırat, Selçuk Aydemir gibi isimlerle devam etti. Anladık ki, ülkemizde böyle bilinçli ve meslek aşkı ile çalışan genç beyinler oldukça sanat dimdik ayakta kalacak. Gül Onat Hanımefendi'yi de unutmamak gerek tabii. Tecrübeleri ve gözlerindeki ışıltıyla bize yol gösterdi.

Genç yetenekler deyince Aydoğan Topal'ı anmak ve anlamak lazım. Karadeniz'in sınırlı bir alanda can bulan müziğini, ülke geneline yaymaya çalışan insanlardan biri de Aydoğan Bey. Onun sayesinde buluşma fırsatı bulabildiğimiz Enginin Günlüğü ise öğrencilerimiz arasında büyük bir coşku yarattı. Grubun klavyecisi olan Nadir Göktürk büyük bir alçakgönüllülikle tüm sorularımızı yanıtladı ve bize yeni ufuklar açtı.

Ve Şevval Sam... Ülkemizde sadece sanatı ile gündeme gelmeye özen gösteren, hanımefendiliği ve güzelliği ile dikkat çeken Şevval Hanımı derginin kapağında da ağırlamayı uygun bulduk.

Ve Van depremi... Hayatta her zaman güzel şeyler olmuyor. Bazen insanın yüreğini burkan, boğazını düğümleyen tecrübelerle de karşı karşıya kalıyoruz. Oğuz Gündoğdu ile Van depremi ve olası Marmara depremi üzerine yaptığımız röportajın ardından, okulumuzda misafir ettiğimiz depremzede öğrencilerimizin de yazılarıyla içimizdeki deprem yangınına sizlerle de paylaşmak istedik.

Dergimizin hazırlanma aşamasında büyük özveri gösterip bizi tüm röportajlara götüren, derginin fotoğraf çalışmalarını üstlenen, değerli meslektaşım Halil Dalak ve her zaman yanımda olan, dergiyi birlikte şekillendirdiğimiz sevgili arkadaşım Nurten Ayık başta olmak üzere, maddi manevi her konuda bize destek veren idareci arkadaşlarımıza, emek veren tüm öğretmen ve öğrencilerimize sonsuz teşekkürler...

14. sayımızda buluşmak dileğiyle....

ESRA YAPICIOĞLU
DR. KEMAL NACİ EKŞİ ANADOLU LİSESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENİ

YAŞAMIN RENKLERİ

"Eğer dünya açık, aydınlık olsaydı sanat olmazdı. "der Albert Camus. Bizler de dünyanın karmaşıklığından sıyrılarak, hayatın karanlıklarıyla ağırlanan ruhlarımıza sanatla ışık tutmak amacıyla çıktık yola. Sanatın her dalından pek çok usta isimle tanışma fırsatını yakaladığımız an, o güzellikleri sizinle de paylaşmak istedik.

Horatiusb 'e göre " Resim, kelimesiz bir şiirdir." Kelimesiz şiirlerde bulduk Safiye Mine'nin sanatını. Evrendeki tüm renkler, gelip Safiye Hanım'ın ruhunun bir köşesine tutunmuştu sanki; o denli civil civil, o denli hayat dolu...

Hilly'nin "Eğitim sadece okumak değildir. Okudukları üzerinde düşünebilmek yeteneğidir." sözünden yola çıkarak, düşünme durakları edindik kendimize. Sabahat'tin Ali (Sevengül Sönmez sayesinde), Sinan Yağmur, Kahraman Tazeoğlu, Hakan

Günday ve Nevzat Çelik bu duraklarda soluklandığımız, soluklanırken, ruhumuzun yeni pencerelere açıldığını hissettiğimiz serin su yudumları gibiydi. "Okumak bir insanı doldurur, insanlarla konuşmak hazırlar, yazmak ise olgunlaştırır." der F. Bacon. Biz dolduk, hazırlandık; olgunlaşma çabasında ilerliyoruz.

Ne büyük bir düşünürdür Konfüçyus. "Müzik, gökle toprak arasında bir ahenktir." Ne müthiş bir tespit. Toprak ile gök arasında, hatta tüm kâinatta görülen o muhteşem uyumu; Ezginin Günlüğü, Şevval Sam ve Aydoğın Topal'ın müziğinde yeniden yakaladık. Eflatun'un dediği gibi "Müzik ve ritim, yollarını ruhun gizli köşelerinde buldular."

"İnsan oynadığı sürece insandır." demiş F. Schiller. Hayat başlı başına bir oyun değil mi zaten? Biz yaşamı ve insanı tanıma amacıyla çıktığımız yolculukta her adımda oyunla karşılaştık. Oyun, kelimesini burada eğlence, hile, düzenbazlık anlamlarından sıyrıp, bir olguyu yeniden yorumlama maksadıyla kullandığımızı unutmamak gerekir. Onur Ünlü, Selçuk Aydemir, Tarık Akan, Erdal Tosun, Gül Onat, Engin Hepileri ve Mert Fırat oynayan ve oynatan rolleriyle, büyük bir ustalikle çıktı karşımıza.

Ömer Hayyam'a göre " Tarih kâinatın vicdanıdır." Bu vicdanı biz Timsal Karabekir'in babasından edindiği hatıralarda ve Osmanlı Arşivi'nin belgelerle yüklü koridorlarında sorguladık.

Büyük düşünürlerin fikirleriyle beslendiğimiz şu an İbni Sina'yı hatırlamadan edemeyeceğiz. "Bilim ve sanat takdir edilmediği yerden göç eder." Biz elimizden geldiğince bilimi ve sanatı, aklımızın ve ruhumuzun en nadide noktalarında taşımaya gayret ettik. Dileriz bu gayretimiz, 14. sayımızda da devam eder ve tüm yaşamımıza sirayet eder. Çünkü biliyoruz ki; Konfüçyus'un da dediği gibi "Nerede güzel eserlerden oluşmuş uyum vardır, orada adalet ve erdem hüküm sürer."

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

NURTEN AYIK

DR. KEMAL NACİ EKŞİ ANADOLU LİSESİ
FELSEFE ÖĞRETMENİ

Değerli Okurlar,

Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi, bu güne kadar adını pek çok başarıyla duyurmuş; spor ve kültürel etkinlikler konusunda bilhassa önemli çalışmalar yapmış bir eğitim kurumudur. Bu bağlamda Altın Nesil dergimizin varlığı da bizleri özellikle mutlu etmektedir.

Dergimiz, öğrencilerimiz tarafından sahiplenilen, sevilen bir yayın olup, pek çok öğrenci eğitim- öğretim yılı süresince dergimiz için gönüllü çalışmalar yapmaktadır.

Bizler de böyle gönülden çalışan öğrencilerimizi, edebiyat zümresi ve destek veren diğer zümre öğretmenlerimizi tebrik eder, başarılı çalışmalarının devamını dileriz.

Saygılarımla...

FİKRİ EVREM

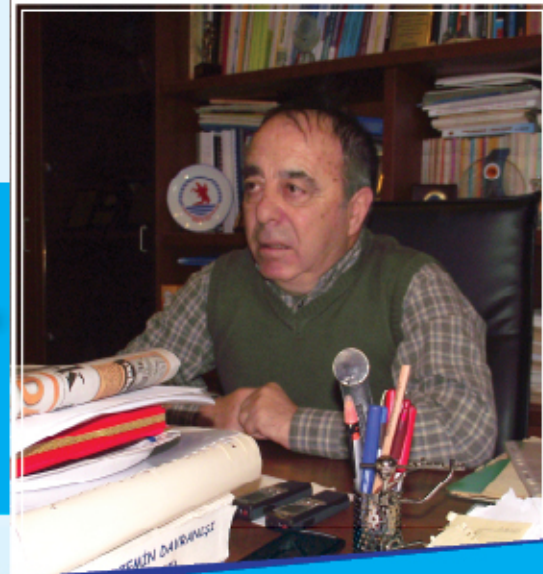
DR. KEMAL NACİ EKŞİ ANADOLU LİSESİ MÜDÜRÜ

İÇİNDEKİLER

JEOFİZİK MÜHENDİSİ YRD. DOÇ. DR. OĞUZ GÜNDOĞDU 17 Ağustos Depremi'nden sonra tanınır hale geldim.....	8
ANIL YAĞMUR SÜRME Değişen hayatlar.....	11
MEHMET ZERDALİ Yaralı Ruhlar.....	12
ELİF GÜNEŞ İki deprem arasında.....	12
SES SANATÇISI VE OYUNCU ŞEVVAL SAM "İnsan küçük bir âlem, âlem ise büyük bir insandır".....	13
MÜZİK GRUBU EZGİNİN GÜNLÜĞÜ Dünya umrunuzda değilse tommiks okursunuz, umrunuzdaysa dostoyevski okursunuz.....	17
KARADENİZ MÜZİĞİNE FARKLI BİR SOLUK GETİREN MÜZİSYEN AYDOĞAN TOPAL Ben sanatta dil, din, ırk, renk ayrımı olmadığını düşünüyorum.....	20
YAZAR SİNAN YAĞMUR Aşk, Allah'ın insanı sevmesidir.....	25
ŞAİR VE YAZAR KAHRAMAN TAZEÖĞLU Her kalpte ayrı atar aşk.....	32
ŞAİR VE YAZAR NEVZAT ÇELİK Kurak hale getirilmiş bir toprakta gür fidanlar, bol meyveli ağaçlar yetiştirmek mümkün değil.....	39
ROMAN VE OYUN YAZARI HAKAN GÜNDAY Yaza yaza yazıya âşık oldum.....	43
SEVENGÜL SÖNMEZ 'DEN SABAHATTİN ALİ HAKKINDA ÖĞRENDİKLERİMİZ.....	52
YÖNETMEN VE SENARYO YAZARI ONUR ÜNLÜ İnsanın başına gelebilecek en beter şey, kendini ciddiye almasıdır.....	54
TİYATRO SANATÇISI GÜL ONAT Yıldız Kenter, bana hocalığının dışında çok analık etmiştir.....	62
SİNEMA OYUNCUSU TARIK AKAN Önce artist oldum, sonra yavaş yavaş oyunculuğu öğrendim.....	66
SİNEMA, TİYATRO VE DİZİ OYUNCUSU ERDAL TOSUN Sanatçı, sanatını yapmazsa yaşayamayacak olandır.....	69
TİYATRO, SİNEMA VE TELEVİZYON OYUNCUSU, TİYATRO YÖNETMENİ ENGİN HEPİLERİ Ben her şeyi Yıldız Kenter'den öğrendim.....	76
TİYATRO VE SİNEMA OYUNCUSU MERT FIRAT Nasıl bir marangoz kendini tamamen ağaca adıyorsa, ben de kendimi insana adıyorum.....	82
SENARİST- YÖNETMEN SELÇUK AYDEMİR Yönetmen olarak yaptığım şey, seyirci olarak ne izlemeyi seviyorsam, onu çekmek.....	87
ÜLKEMİZDE KARTVİZİTLERİ RENKLERLE BULUŞTURAN İLK RESSAM SAFİYE MİNE ERDURAK Kaybedecek hiçbir şeyiniz olmadığını düşündüğünüzde daha başarılı olursunuz.....	94
KURTULUŞ SAVAŞIMIZIN KAHRAMANLARINDAN KAZIM KARABEKİR'İN KIZI TİMSAL KARABEKİR'DEN O DÖNEM VE BABASI HAKKINDA ÖĞRENDİKLERİMİZ	97
OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANI ÖNDER BAYIR Devletlerin, Milletlerin Hafızası Arşivlerdir.....	102
TEŞEKKÜR & ETKİNLİKLERİMİZ.....	107

JEOFİZİK MÜHENDİSİ YRD. DOÇ. DR. OĞUZ GÜNDOĞDU

17 AĞUSTOS DEPREMİ'NDEN SONRA TANINIR HALE GELDİM

■ Kübra AYDIN: Oğuz Gündoğdu kimdir? Bize kendinizi tanıtabilir misiniz?

-Ben Bursa'da doğmuşum. Bir astsubayın oğluyum. İlk doğmuşuz. Ebe kardeşime Yavuz ismini takmış. Oğuz- Yavuz olmuşuz. Babam hava astsubayı idi. Bu nedenle çok gezdik biz. İlkokul, ortaokul ve liseyi Bandırma'da okudum. Üniversitede matematik okuyordum; ama daha sonra bu bölümün bana uymayacağını anladım ve bu nedenle Jeofizik Mühendisliği Bölümü'ne geçtim. Çoğu insan bu bölümü yazmak istemez; ama ben iste"yerek girdim. Üniversitede iken Türkiye'nin en hararetli yıllarını yaşadım. Bu nedenle tahsil hayatım uzun sürdü. Üniversiteye asistanlıkla başladım ve böyle devam ediyoruz. Şimdi yardımcı doçentim. Hem öğretmenlik yapıyorum hem de deprem konusunda uzmanlığım olduğu için araştırmalar yapıyorum. 17 Ağustos Depremi'nden sonra tanınır hale geldim.

Bilimde olmaz diye bir şey de yok. Örnek olarak maddenin en küçük yapıtaşı atomdur denildi; ama sonra atom bölündü ve Japonlara bomba olarak atıldı.

■ Hilal AYDOĞDU: Deprem her zaman her yerde olabilir mi? Bizler depreme etki eden faktör olarak fay hatlarını biliyoruz. Fay hatlarından başka depreme neden olan faktörler var mıdır?

-Depremi oluşturan fay hatlarıdır zaten. Ama bir de lokal depremler dediğimiz depremler var. Bu depremler kırılmalar sonucu oluşur ve biz bu kırılmaları görebiliriz. Baraj depremler, çökme depremler ve volkanik depremler de var. Magma yukarı doğru çıkarken çevreyi ısıtır ve ufak ufak kırılmalar olur. Bunun sonucun-

da volkanik deprem oluşur; ama bizim asıl ilgilendiğimiz tektonik depremlerdir. Bu olay da yumurta civiv meselesi gibidir; yani "deprem mi faydan oluşuyor, yoksa fay mı depremden oluşuyor" gibi bir ikilem var aslında. Ama genel olarak kabul ettiğimiz şey; bir fay hattından depremin oluşmasıdır, yani faysız tektonik deprem olmaz.

■ Nesrin ÖZKAN: Depremle ilgili yapılan araştırmalar her geçen gün artıyor. Peki, siz ülkemizde yapılan araştırmaları, dünyada yapılan araştırmalara göre yeterli buluyor musunuz?

-Bilimsel araştırmaların sonucu yok. Bilimde olmaz diye bir şey de yok. Örnek olarak maddenin en küçük yapıtaşı atomdur denildi; ama sonra atom bölündü ve Japonlara bomba olarak atıldı. Biz depremlerde can ve mal kaybının az olması için yapılan çalışmalarda pek iyi değiliz. Çok yapıyoruz ve çok can kaybı oluyor. Yapıları tekrar yerine koymak mümkün; ama insanları yerine koymak mümkün değil. Bu güne kadar en büyük depremimiz Erzincan depremi. Bu deprem 8 büyüklüğünde bir deprem. Bu depremde çok büyük can kayıplarımız oldu.

■ Kübra AYDIN: Türkiye her tarafı kırıklarla dolu bir ülke, demiştiniz bir konuşmanızda. Neden böyle düşündüğünüzü açıklayabilir misiniz?

-Elimizde olan belgeler, yaptığımız araştırmalar Türkiye'nin her tarafının kırık olduğunu gösteriyor. Arap levhası ile Afrika levhasının sıkışması ile karşı karşıyayız. Kendi içimizde kırılıyor. Bu nedenle ülkemizin her tarafı kırıklarla dolu. Eskiden Konya'da deprem olmaz diyorduk; ama orada da ciddi depremler oldu. Şu anda ülkemizde deprem ol-

maz diyebileceğimiz bir yer yok. Depremden etkilenmek için kaçabileceğimiz bir yer kalmadı.

■ Hilal AYDOĞDU: Bildiğimiz üzere depremler kişilerin özellikle psikolojileri üzerinde önemli etkiler bırakıyor. Sizce depremzedelerin psikolojilerinin düzeltilmesi adına neler yapılabilir?

-Bizim en çok geri kaldığımız konu bu bence. Özellikle Van depreminden sonra oranın halkının psikolojileri ciddi manada bozuldu. Sık sık gittiğim için bunun farkına vardım. Biz depremlere karşı psikolojik olarak hazır değiliz. Halkın bu konuda deprem uzmanlarından eğitim almaları gerekir.

■ Nesrin ÖZKAN: Depremde kaybettiğiniz bir yakınınız oldu mu?

-Hayır, hiç olmadı. Genelde akrabalarım Bursa'da ve Çorlu'da yaşıyorlar. Oralarda büyük bir deprem olmadığı için depremde kaybettiğim bir yakınım olmadı.

■ Hilal AYDOĞDU: Artçı sarsıntı nedir? Bu sarsıntıların büyüklüğü nedir?

-Sorunun son kısmı depremin karakterine, oluşum şekillerine ve depremin derinliğine göre değişir. Bundan dolayı onun cevabını şu anda söyleyemeyiz. Artçı sarsıntı büyük depremden sonra olur. Kırılan fayların üzerinde oluşan küçük enerjilerle oluşur. Bu artçı sarsıntılar olduğu zamanlarda halkın evlerine girmeleri gerekir. Şu anda Van'da insanlar evlerine girmiyorlar; çünkü çok sık deprem oluyor. Bu deprem ezber bozan bir depremdi. Bizim de ezberimizi bozdu. Çünkü orada deprem olmasını gerektirecek bir fay hattı yoktu. Bu günlerde Van'da martılar uçuyormuş ve gölde gaz çıkışları oluyormuş; ama bir deprem olmadı.

■ Esra YAPICIOĞLU: Hocam bunlar deprem habercisi olabilir mi?

-Evet olabilir.

Biz depremlere karşı psikolojik olarak hazır değiliz. Halkın bu konuda deprem uzmanlarından eğitim almaları gerekir.

■ Nesrin ÖZKAN: Marmara'da büyük bir deprem bekleniyor. Bu konu hakkında bilgi verebilir misiniz?

-Marmara'da 7 şiddetinin üzerinde bir deprem bekliyoruz. Elimizde veriler ve olasılık dağılımları var. 7.7 veya 7.3 şiddetinde deprem olabilir. Ülke yılda 2 cm Yalova tarafına kaymakta. Depremlerin de belirli ivmeleri var. Van'daki depremde ivme küçüktü. Bu nedenle tahmin ettiğimden daha az yıkılma meydana geldi.

■ Hilal AYDOĞDU: 1999 depreminden önce güneş tutulması gözlenmiştir. 2006 yılındaki güneş tutulmasının da ardından İstanbul'da büyük şiddetli deprem olacağı söylentileri ortaya çıkmıştır. Sizce bu sarsıntılara doğadaki diğer oluşumların bir etkisi var mıdır? Bu olayları deprem habercisi olarak tanımlayabilir miyiz?

-Güneş tutulmasından etkilendiği söylenebi-

lir. İnsanlar zaten günümüze kadar birçok şeyi güneşe atfetmişlerdi. İnsanlar güneşi kimi zaman Tanrı ilan etmişlerdi. Ay tutulması da depremi etkileyebilir. Karalar-daki ve denizlerdeki inip çıkmalar depremi tetikleyebilir, denilebilir. Bu bir hipotez olmakla beraber araştırmalar yapıldığından henüz tam bir sonuç yok. Zaten depremin tek bir boyutu yok. Depremi farklı boyutlarda incelemek gerekir.

■ **Nesrin ÖZKAN:** Sizce deprem önceden bilinebilir mi? Erken uyarı sistemi işe yarar bir sistem midir?

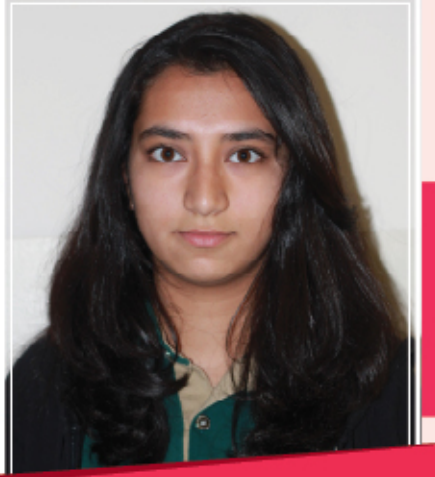
-Erken uyarı sistemi Marmara depreminde işe yaramaz. Erken uyarı ile depremin önceden belirlenmesi olayı birbirine karıştırılıyor. Bizi etkileyen deprem en iyi ihtimalle 50 metre uzaklıktan etki edecek. Bu erken uyarı sistemi 6 saniyelik bir olay ve hiç bir işe yaramaz. Ama depremi birkaç saat öncesinden, bir hafta öncesinden tahmin edebiliriz. Fiziksel değişimler, kaplıcalarda ısıların değişmesi, martıların uçuşması, karınca-ların hareketleri deprem belirtisi olabilir.

■ **Nesrin ÖZKAN:** Son zamanlarda Van depreminin birden gerçekleşmesini neye bağlıyorsunuz? Depremlerde can ve mal kaybının fazla olmasını halkımızın depreme karşı bilinçsiz olmasına mı yoksa binalarımızın dayanıksız olmasına mı bağlıyorsunuz?

-Birinci sorunun cevabı kolay; ama ben de tam olarak anlamış değilim. Bunu anlamak için önce araştırmalar yapmak lazım ve bu konu üzerinde tartışmak lazım. Bu nedenle bu sorunun cevabını vermek için henüz erken. Van'daki binaların durumu çok kötü; buna rağmen 600 kişinin kaybedilmesi yine de çok çok iyi. Ben Van'da ki binaların yerle bir olacağını düşünüyordum. Ama daha önce de söylediğimiz gibi depremin imesi çok düşüktü. Bunları araştırmak ve anlamak lazım. Ondan sonra daha doğru cevaplar verebiliriz.

■ **Esra YAPICIOĞLU:** Bize zaman ayırıp, bizleri bilgilendirdiğiniz için çok teşekkür ederiz.

Van depremi, ezber bozan bir depremdi. Bizim de ezberimizi bozdu. Çünkü orada deprem olmasını gerektirecek bir fay hattı yoktu.

ANIL YAĞMUR SÜRME

DEĞİŞEN HAYATLAR

Günün ilk saatlerinde her şey aynıydı. Klasik bir pazar günüydü. Her zamanki gibi kalkıp kahvaltı yaptık. Daha sonra ben odama ders çalışmaya, annem ütü yapmaya, babam da televizyon izlemeye gitti. Hafta sonları amcamlarla sahile inip yemek yerdik. O gün de hava güzeldi. Öğlen herkes işini bitirip dışarı çıkmaya hazırlandı.

Amcamların evine giderken trafik tıkanı ve insanlar arabaya çarpmaya başladı. İlk başta bomba sandık; ama hiç de öyle değildi. Birden tüm yer sallanmaya başladı. Binalardan çatırtılar geliyordu. Camlar kırılıyordu. Hiç kimse böyle bir şey beklemiyordu. Saniyeler bana saat gibi gelmişti. Annem ile babam bir yandan dua ediyor, bir yandan da bana sahip çıkmaya çalışıyorlardı. Hâlbuki ben daha ne olduğunu anlamamıştım. Arabadan indik ve etrafa bakınmaya başladık. Kimi kriz geçiriyor, kimi de hâlâ dua ediyordu. Ortalık nasıl da karışmıştı bir anda.

Bir an önce amcamların evine ulaşmaya çalıştık; ama kalabalıkta, o hengamede ulaşmak bayağı zamanımızı aldı. Onların evi 8. katta. Onları alıp bir an önce şehirden uzaklaşmaya çalıştık. Kuzenimle bir yandan ağlıyor, bir yandan da birbirimize sarılıyorduk. Nihayet şehirden uzaklaştık. Neler olduğunu anlamaya çalıştık. Gece çökmeye başlamıştı. Nerede kalacağımız da belli değildi. Bir lokanta bulup bir şeyler yedikten sonra merkeze geri döndük. Açık bir alan bulup iki arabayı yan yana park ederek uyumaya çalıştık.

Annem ile yengem hemşire olduğu için işe gitmeleri gerekiyordu. Bu yüzden eve uğrayıp eşyaları aldık. Amcamların evi berbat bir durumdaydı. Yengem, evini o halde görünce ağlamadan edemedi. Her şey yerle bir olmuştu. Vazolar, küçük porse-len bebekler, tabaklar, vitrin camı hepsi yerlerdeydi. Yengem ağlaya ağlaya formalarını aldı. O kadının ağlayışları beni çok etkilemişti. Nedenini bilmiyorum; ama etkilemişti işte. Evini o şekilde gören birinden başka tepki beklenemezdi. Bir şeyler atıştırıp onları işe yolladık.

Bu sırada artçılar da devam ediyordu. Bunu takip eden iki üç gün boyunca arabada yattık. Tabii ben ve kuzenim okula da gitmiyorduk. Amcam müteahhit olduğu için onun da işe gitmesi gerekiyordu. Bizim eskiden kalma yazlık bir çadırımız vardı. Onu dedemin bahçesine kurduk. İçine amcamın inşaatından getirdiği yalıtım malzemelerini yerleştirerek daha sıcak bir ortam yaratmaya çalıştık. Orada iki haftaya yakın bir süre kaldık. Havalarda gittikçe soğuyordu. Ağabeyim Kıbrıs'tan geldi. Orada yarıyıl tatiliydi. Onu görünce biraz daha hafifledim.

Ailece buralardan uzaklaşmamız gerektiğine karar verdik ve arabamızla İstanbul'a geldik. Kafamızı dağıttık. Bir haftayı aşkın bir süre burada kaldık. Dönmemiz gerekiyordu; çünkü annemin izni bitecekti. Eve döndük. Evde kalmayı çok istemiştik. Herkes evi özlemişti. Hiçbir şey olmamış gibi devam etmeye çalıştık. Gece herkes rahatlamıştı. Elektriklerin kesilmesiyle annemin üstüne çökmesi bir oldu. Beni hemen dışarı çıkardılar; ama ailem hâlâ o lanet evin içindeydi. Ağabeyim kafasında şampuan ile çıkamadı ve babam ona su döküyordu. Annem formalarını aldı. Tekrar arabaya binip dedemin evine gittik. Orada kalmaya başladık. Ağabeyimi Kıbrıs'a geri yolladık. Annem ile babam işe gidiyordu. Ben de dedemle kalıyordum. O evde ne kadar kaldığımı hatırlamıyorum; ama bana yıllar gibi gelmişti. Geçmek bilmiyordum zaman. Her gün babamla anneme neden okula gitmiyorum, diye sitem ediyordum. Onlar da araştırmış ve anneannemlerin evine yakın olan ve puanının yettiği bir lise bulmuşlar: Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi... Ve artık bu okuldayım.

MEHMET ZERDALİ

YARALI RUHLAR

Her insan, hayatında kötü anlar ve kötü olaylar geçirir. Öyle biran gelir ki; ölümün kıyısından dönersin, işte ben o kişilerden biriyim. Van depremini yaşamış bir depremzedeyim. Benim ve aile fertlerimin canı sağ; ama ruhumuz yaralı.

Her zamanki sabahlardan biriydi. Nedense o gün içimde büyük bir sıkıntı vardı. Dershaneme gitmek istemiyordum. Sonra ablamın ısrarıyla gittim. Hocamız bize ders anlatırken birden büyük bir uğultu yükseldi. Her yer sallanıyordu. Herkes, ne yapacağını bilmeden bağırıp bir tarafa kaçıyordu. Merdivenlerden inerken birbirimizi eziyorduk. Yaşadığımız 15 saniye deprem daha da şiddetini arttırdı. Hepimiz aşağı indik. O anda herkes caddenin ortasına toplanmıştı.

Kıyamet günü gibi bir şeydi, herkes ağlıyordu. Yıkılan evlerden dumanlar yükseliyordu. Daha sonra ilk aklıma gelen ailem oldu. Koşarak eve gittim. Ailemi sağ olarak gördüğümde dünyalar benim oldu. Fakat insanların ağlamaları, çığlıkları hâlâ gözümün önünden gitmiyor. Üç gün kaldık Van'da. O üç gün bende çok kötü izler bıraktı. Bir daha Van'a döner miyim bilmiyorum; ama Van benim memleketim ve oradaki insanlar için de endişeleniyorum. Van'ın en kısa zamanda eski haline dönmesini diliyorum.

Deprem her yerde olabilir, depremle yaşamasını bilmeliyiz. Depreme dayanıklı evler yapmalıyız. Tek temennim, bir daha kimse depremden zarar görmemesi.

ELİF GÜNEŞ

İKİ DEPREM ARASINDA

Istanbul'da yaşadığım '99 depreminden sonra Van depremini yaşadım. İstanbul'daki depremi çok küçük olduğum için pek hatırlamıyorum. Ama eminim ki, en az Van depremi kadar dehşet vericidir.

Biz birkaç yıl önce Van'a taşınmış, Van'da kendimize yeni bir hayat kurmuştuk. Her şey çok güzeldi, deprem anına kadar.

Şimdi tekrar İstanbul'a döndük. Burada hayata tutunmaya ve ruhumuzda açılan yaraları sarmaya çalışıyoruz.

Yaşadığım olay çok zorlu bir sınavdı, hem benim, hem de tüm Van halkı için. Şimdi her gün Allah'a hamd ediyorum, sevdiklerimi bana bağışladığı için.

SES SANATÇISI VE OYUNCU
ŞEVAL SAM

"İNSAN KÜÇÜK BİR ÂLEM, ÂLEM İSE BÜYÜK BİR İNSANDIR"

■ **Kübra AYDIN:** *Hepimiz sizi yakından tanıyor ve çok seviyoruz; ama yine de bize kendinizden bahseder misiniz?*

-İnsanın kendisinden bahsetmesi zor aslında. Çünkü insan, kendine karşı çok dürüst olamayabilir. O yüzden kendimi pek tarif edemeyeceğim. Nasıl tezahür ediyorsa, doğrusu odur bence.

■ **Seda ÖZÇETİN:** *Müziğe olan yatkınlığınızda annenizin payı nedir?*

-Kalıtsal olarak annemin genini taşıyorum. İyi ki sanatla uğraşıyorum; çünkü sanatı bir ifade biçimi olarak görüyorum. İnsanın kendisini sanatla ifade edebilmesi büyük bir şans ve kendimi sanatla uğraştığım için çok şanslı hissediyorum.

■ **Merve ARAZ:** *Peki annenizle albüm yapmayı düşünüyor musunuz?*

-Albüm yapmayı düşünmüyoruz; ama bazen birlikte sahne alabiliyoruz. Bazen annem, benim bir şarkımı albümüne koyup söylüyor. Bazense beni konserine davet ediyor ve beraber şarkı söylüyoruz. Ama dediğim gibi albüm yapmayı düşünmüyoruz.

■ **Kübra AYDIN:** *Sizi besleyen, örnek aldığınız ve bize tavsiye edebileceğiniz sanatçılar kimlerdir?*

-Açıkçası bende idol ve hayranlık mekanizması çalışmıyor. İnsanı anlamda tapınılmak ve tapınmak bu anlamda bana ters düşen kavramlar. Bu nedenle kimseyi çok yakından takip ettiğimi söyleyemem. Ayrıca herkes benim gözümde eşit. Bu anlamda sanatçı olarak da, insan olarak da en çok şey öğrendiğim kişi annem. Onun haricinde yaptığım bütün işler kendimi oluşturma süreci içerisinde bir araç. Hedefim hiç-

bir zaman sadece başarı, ün ve para kazanmak olmadı. Tam tersine önce kendimi inşa etmek üzerine kurdum hayatımı. Bu anlamda da herkesten ve her şeyden faydalandım. Önyargılarımdan sıyrılmaya çalıştım, hayatı sorguladım, inançlara ve tabulara karşı tezleri de araştırdım ve en çok da tabiatı izleyerek öğreneceklerimi öğrendim. İnsan kendi anatomisine, bedeninin çalışma sistemine bakarak evreni de çözümlayebiliyor.

■ **Esra YAPICIOĞLU:** *Zaten insan, evrenin küçük bir parçası, yansıması.*

-Evet, insan küçük bir âlem, âlem ise büyük bir insandır. Dediğim gibi özel bir sanatçıyı takip etmiyorum. Ben sanatın kendisini takip ediyorum.

■ **Seda ÖZÇETİN:** *Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü mezununuz. Mezun olduğunuz bölümle ilgili çalışmalarınız var mı, yoksa kendinizi sadece sanata mı adanmış?*

-Aslında onu da sanattan ayırmamak lazım, o da sanatın bir parçası; fakat onu yapma şansım pek olmadı. Üniversitede iken oyunculığa başladım. Bu arada evlendim ve çocuğum da oldu.

Hedefim hiçbir zaman sadece başarı, ün ve para kazanmak olmadı. Tam tersine önce kendimi inşa etmek üzerine kurdum hayatımı.

Bu konu hakkında erken hareket ettiğimi düşünüyorum; ama benim hayatım böyle aktı. Keşke diye bir şey yok hayatta. O mesleği seçmedim; çünkü ben üniversite döneminde iken bilgisayarlı sistemlere geçildi ve ben adaptasyon sorunu yaşadım. Hâlâ teknoloji ile harikulade bir ilişkim yok, belli ölçüde kullanıyorum teknolojiyi. Güzel sanatlar belli bir estetik kazandırıyor insana. Benim güzel sanatlara dair bir alt yapım var üniversiteden. Çok profesyonel olmamakla beraber grafiker arkadaşlarım ile beraber tasarımlar yapıyoruz.

Önyargılarımdan sıyrılmaya çalıştım, hayatı sorguladım ve en çok da tabiatı izleyerek öğreneceklerimi öğrendim. İnsan kendi anatomisine, bedeninin çalışma sistemine bakarak evreni de çözümleyebiliyor.

■ **Merve ARAZ:** *Gülbeyaz dizisinden dolayı biz sizi hep Karadenizli olarak tanıdık. Karadeniz türkülerini de seslendiriyorsunuz. Karadeniz'in sizin için özel bir yeri var mı?*

-Karadeniz'in benim için özel bir yeri oldu tabii. Gülbeyaz, benim hayatımda içinde bulunmaktan en çok keyif aldığım işti. Bu vesile ile Kazım KOYUNCU'yu tanıdım. Kazım ile birlikte müzik yapmanın, sanat açısından farklı bir yeri var ve Kazım sınırların olmamasına inanan, insanların dil, din, ırk, ayrımı gözetmeksizin eşit olduğuna inanan bir insandı. O benden daha güçlü bir devrimciydi. Ben açıkçası Kazım'dan önce Karadeniz türkülerini çok fazla dinlemiyordum ve çok da sevmiyordum. Çünkü Karadeniz müziğini bize; aşırı milliyetçi, aşırı radikal cümleler içeren, kemence ile söylenen bir müzik olarak tanıttılar. Ne zaman ki Kazım'ı tanıdım; Karadeniz'in renklerini keşfetme fırsatı oldu. Çok istek üzerine Karadeniz şarkılarını söyledim

ve Karadeniz albümü çıkardım. Ondan sonra da Karadeniz türküleri hayatıma net olarak girmiş oldu.

■ **Kübra AYDIN:** *Ben de sizden Kazım KOYUNCU'nun, sizin hayatınızdaki yerinden bahsetmenizi isteyecektim. Kazım KOYUNCU'yu çok erken kaybettik, bu konuda ne söylemek istersiniz?*

-Ben bu dünyanın aslında bir cehennem olduğunu düşünüyorum. Bazı insanlar iyi halden erken gidiyorlar bu dünyadan. Aslında bu dünya cennete de çevrilebilir. Bazı ruhlar vardır ki; onların bir bedende olmalarına ihtiyaç yoktur. Kazım bu anlamda çok güçlü bir ruhtu. Hâlâ insanlar onu soruyorsa, seviyorlarsa ve görüşlerine değer veriyorlarsa bu onun ruhunun gücünden kaynaklanıyordur.

■ **Seda ÖZÇETİN:** *Hayata bakış açınızı, ha-*

yallerinizi ve Karadeniz'i bir kitaba sığdırmayı hiç düşündünüz mü? Duygularınızı satırlara dökmek iyi bir fikir değil mi sizce?

-İyi bir fikir olabilir. Ama bu tip şeyler, odaklanmayı ve bir alt yapıyı gerektiriyor. Böyle bir şey için daha fazla zaman ve tecrübe gerekiyor. Bu nedenle henüz erken olduğunu düşünüyorum. Ayrıca Karadeniz olması şart değil. Çünkü ben bu dünyanın bir parçasıyım. Nereli olduğum, kimin nereden olduğu, neye inandığı çok da önemli değil benim için. Bu dünyada altı milyar farklı parmak izi varsa altı milyar farklı insan, görüş, ideoloji olabilir. Bu nedenle Karadeniz'e özel bir anlam yüklemiyorum ben. Benim için Anadolu'nun kırtan fazla etnik kimliği en az Karadeniz kadar önemli. Kürtçe, Ermenice, Zazaca ve diğer dillerde de şarkı söylemeyi çok seviyorum ben.

■ **Merve ARAZ:** *Müzik, hayatınızın ne kadarlık bir kısmını kaplıyor? Hiç şarkı söylemediğinizi varsayalım. Nasıl bir boşluk olurdu hayatınızda?*

-Birileri bana şarkı söylemeyi yasaklasaydı işte o zaman benim için dünya, az önce bahsettiğim cehenneme dönüşürdü. Ama ben sahnede, sokakta, evde şarkı söyleyebiliyorum. Eğer şarkı söyleyemeseydim çok büyük bir boşluk olurdu hayatımda. Belki de içimde müzik potansiyeli olmasaydı bu boşluğu hissetmeyebilirdim.

■ **Kübra AYDIN:** *Sizin şarkılarınızdaki bütünleştiricilik yadsınmaz. Her kesimden insan müziğinizi dinleniyor. Bunu nasıl başarıyorsunuz?*

-Çünkü kendi hayatımda önyargıların insanları kısıtladığını, fakirleştirdiğini gördüm. Bu önyargılar genelde milliyetçilikle ilgili oluyor. Bu önyargıları kaldırdığınız zaman, bütün insanları eşit olarak görüyorsunuz ve herkesin kalbine ulaşıyorsunuz. Aidiyet duygusu benim için insanı bir zaaf aslında. Çünkü birey olamayanlar bir dernekte, bir partide kendilerini var olarak görebilirler. Ama insanın ait olduğu tek bir şey vardır; o da insanın ana dilidir. Bizim hayvanlardan ayrıldığımız en önemli nokta, kendimizi ifade etme ihtiyacında olan yaratıklar olmamızdır. Kendimizi de en iyi anadilimizle ifade edebiliriz. Herkesin anadiline saygı duyduğunuz zaman herkes de size saygı duyar ve kendisine saygı duyulduğu için bunun karşılığını aynı sevgi ve saygıyla geri gösterir. Ben de açıkçası bütün insanların kendilerine ait kültürel özelliklerine saygı duyuyorum ve bu durumun kültürel bir zenginlik olduğunu düşünüyorum. Çünkü eğer dünya tek tip olmak zorunda olsaydı, Allah bu kadar çeşit - ağaç, böcek, insan- yaratmazdı. Gökkuşağı bile tek renk değil. Bunun farkına varmadığımız

müddetçe hayat çekilmez olur.

■ **Seda ÖZÇETİN:** *"Martılar ve İstanbul", "Yaşamın Kıyısında" ve "Siyah Beyaz" gibi filmlerde rol aldınız. Sinema dünyasıyla nasıl tanıştınız ve bu dalda örnek aldığınız kişiler var mı?*

-Dediğim gibi pek de örnek aldığım insanlar yok. Hepsinin bir ifade biçimi olduğunu düşünüyorum. Biraz seçici olduğum için, sadece kendimi perdede görmek gibi bir hırsım olmadığı için, on sekiz senedir oyunculuk hayatım olmasına rağmen sadece bir tane sinema filmimde oynadım. O da tarihi bir kadroydu. Erkan CAN, Nejat İŞLER, Taner BİRSEL, Derya ALABORA gibi gerçekten tarihi bir kadroyla çalıştım. Siyah Beyaz filmi otuz beş yaş üstü bir film aslında. Benim içinde yer almaktan çok keyif aldığım bir filmi.

■ **Merve ARAZ:** *Daha önce "Gülbeyaz", "Çocuğun Var Derdin Var", "Müjgan Bey", "Süper Baba", "Feride" gibi dizilerde oynadınız. Bu dizilerdeki rolleriniz arasında sizi en çok etkileyen rol hangisi oldu?*

-Gülbeyaz oldu gerçekten; çünkü en eğlendiğim rol, Gülbeyaz rolüydü. Şive konuşmak çok eğlenceliydi, türküler çok eğlenceliydi, hikâye çok romantik ve komikti.

Ama oyunculuk hayatım boyunca çok kıymetli insanlarla çalıştım ve oyunculukla ilgili akademik bir alt yapıpım olmadığı için aslında hepsinden bir şeyler öğrenerek ilerledim. Cem Davran'dan, Süper Baba zamanında Şevket Abiden çok şey öğrendim. Bu

zamana kadar ismini hatırla-

madığım birçok değerli isimden birçok şey öğrendim ve paylaştım.

■ **Kübra AYDIN:** *Sizi uzun süredir dizilerde göremiyoruz. Bundan sonraki hayatınızda herhangi bir dizide oynamak istiyor musunuz?*

-Normal şartlarda oyunculuğu özledim; ama Türkiye'deki dizi sektörü biraz yıpratıcı. En son oynadığım dizide aşağı yukarı seksen beş saat uykusuz kalarak bir sette ekiple birlikte çalışınca, bu işe biraz ara vermem gerektiğini düşündüm. O yüzden biraz mesafeliyim dizi meselesine. Bu sene çok dizi teklifi geldi. İstanbul içindekiler çok ilgimi çekmedi, İstanbul dışındaki teklifler hoşuma gitti; ama ergenlik döneminde bir oğlum var. Onu bırakıp İstanbul dışında uzun süre kal-

mak gibi bir lüksüm olmadığı için İstanbul dışından gelen teklifleri kabul etmedim.

■ **Seda ÖZÇETİN:** *Peki günümüzdeki dizilerde kadrosunu beğendiniz hangi diziler var?*

-Evinde televizyonumun olmadığını söylesem ne düşünürsünüz bilmiyorum; ama televizyon seyretniyorum. Oğlumla beraberken derin sohbetlerimiz oluyor onunla. Paylaşımlarımız ağırlıklı olarak dışa dönük paylaşımlar oluyor. Televizyon seyretnediğim için dizileri çok fazla takip edemiyorum. Bu nedenle bu soruya cevap veremeyeceğim.

■ **Seda ÖZÇETİN:** *Kısa filmlerde rol aldınız. "Sen Olmak" gibi. 7. Ulusal Kısa Film Festivali'nde En İyi Film Ödülü'nü aldı. Sizce sinema sanatında kısa filmin yeri nedir?*

-Bir fikri kısa bir zamanda anlatmak için çok iyi bir fırsat. Kısa filmlerde hızlı düşünüp en az elemanla birçok şey anlatmak gerektiği için şartları zorlayan bir şey. Ama çok severek rol aldığım kısa filmler oldu.

■ **Merve ARAZ:** *Son olarak sanatla ilgilenen gençlere tavsiyeleriniz nelerdir?*

-Sanatla gerçek anlamda ilgilenmek gibi bir niyetiniz varsa hedefinize popülariteyi ve ekonomik değerleri koymamanız gerekir. Sanatçılık aslında bir elçiliktir. Tabiata baktığınız zaman asıl sanatı görürsünüz zaten. En ufak bir böceğin üzerindeki desenlerden tutun da gökyüzünün her

gün değişen desenlerinde de sanat vardır. Biz zaten sanatın bir parçasıyız ve biz o yüksek sanatı temsil eden elçileriz. Gerçek olan sanat, dünyevi hesapları esas almadan yapılan sanattır. Tabi ki bunlar da önemli ama asıl olanı hedef alırsak bunlar zaten peşinden gelir.

■ **Kübra AYDIN:** *Her şey için çok teşekkür ederiz. İyi çalışmalar dileriz.*

Sanatçılık aslında bir elçiliktir. Tabiata baktığınız zaman asıl sanatı görürsünüz zaten. En ufak bir böceğin üzerindeki desenlerden tutun da gökyüzünün her gün değişen desenlerinde de sanat vardır.

MÜZİK GRUBU EZGİNİN GÜNLÜĞÜ

DÜNYA UMRUNUZDA DEĞİLSE TOMMIKS OKURSUNUZ, UMRUNUZDAYSA DOSTOYEVSKI OKURSUNUZ

■ **Yunus Emre DEMİR:** *İlk olarak, Ezginin Günlüğü'nün çıkış aşamasından, yani 30 yıl öncesinden başlayalım. Çok zorlu dönemlerde ortaya çıktınız. Bu işe atılırken tek amaç müzik yapmak mıydı, yoksa kendinize bunun yanında daha farklı misyonlar da belirlemiş miydiniz?*

-Evet, müzik yapmak için yola çıktık. Ama müzik, hayattan soyutlanmış bir kavram değildir. Tabii ki müzik, çok değişik amaçlarla yapılabilir; çünkü çok farklı işlevleri olan bir daldır müzik. Yani, oyun havaları da müziktir, marşlar da, ninniler de... Müzik, dans etmek için de kullanılır, ağıt olarak bir ölünün arkasından seslenmek için de...

Bu değişik türlerden birini seçmeniz yanında, amaç olarak; düşüncelerinizi ve duygularınızı başkalarıyla paylaşmak için de müzik yapabilirsiniz, "belki bu işten çok para kazanırım" düşüncesiyle de. Biz, duygu ve düşüncelerimizi ifade etmek ve bunları paylaşmak amacıyla yola çıktık.

■ **Rabia ÇELİK:** *Sizi birlikte müzik yapmaya iten özel bir durum var mı? Grubun adı neden Ezginin Günlüğü?*

-Müzik, genellikle bir ekip çalışmasını gerektirir. Yani, siz tek başınıza müzik yapıyormuş gibi görünseniz de, arkada hep bir ekip vardır. Yani, sözü yazan, müziği yazan, orkestrasyonu hazırlayan, enstrümanları çalan ve şarkıyı söyleyenlerden söz ediyorum. Bütün bunlar, bir kişinin yapabileceği işler değildir. Dolayısıyla, en doğal müzik çalışması, grup çalışmasıdır. Çünkü bireysel çalışmalarda, şarkıdan şarkıya, albümden albüme, bu arkadaki ekip çok değişkendir; ama grup çalışmalarındaki değişkenlik çok fazla değildir. Dolayısıyla, grup müziği, her zaman, daha oturmuş bir müzik-

tir. Bizi grup çalışmasına iten sebep de, bu tür bir çalışmanın, bireysel çalışmaya göre, daha doğru bir yöntem olduğunu kavramış olmamızdır.

Grubun adını, o dönemki solistlerimizden Hakan Yılmaz'ın bir şiirinden esinlenerek koyduk.

■ **Yunus Emre DEMİR:** *Popüler müzik, özgün müziğin önüne geçmiş durumda. Buna rağmen hâlâ ayakta, sapasağlam durabilmekte, çok başarılı işler ortaya koymaktasınız. Bunun sırrı nedir?*

-Ben, bu, 'özgün müzik' yakıştırmasını, kendi grubum için hiçbir zaman benimsemedim ve kullanmadım, kullanmam da... Hatta bizi, 'özgün müziğin öncüsü' bile ilan ettiler. Bunu parantez içinde belirttikten sonra, sizin, sorunuzda aslında neyi sormak istediğinizi anladığım için, sorunuzun cevabını vereyim:

Evet, biz 'popçu' değiliz. Çünkü pop müzik, müzik piyasasının taleplerine göre şekillenen bir müzik türüdür. Yani siz kendi istediğiniz müziği değil de, piyasanın sizden istediği müziği yaparsınız. Yani başka bir deyişle, "Hangi müzik daha çok satar?" diye düşünerek müzik yapıyorsanız, 'popçu'sunuz demektir. Oysa biz, ilk sorunuza da verdiğimiz cevapta, 'kendi duygu ve düşüncelerimizi paylaşmak'tan söz etmiştik. Başarıımızın sırrı ise, memleketimizde, müziğimizi paylaşabildiğimiz bir dinleyici kitlesinin var olmasıdır.

■ **Rabia ÇELİK:** *Yaklaşık 30 yıllık bir müzik hayatınız var. Bu 30 yılda gençliğin özgün müziğe bakışında değişiklik sizce nasıl olmuştur? Gençlik popüler kültüre mi kapılmıştır, yoksa sizler gibi gerçek sanatçılara daha mı çok yakınlaşmıştır?*

-Nasıl ki domatesler, salatalıklar doğallığını

giderek kaybetmekte ve insanlar GDO'lu besinlere, fast-food tarzı yiyeceklerle alıştırılmaya başlandıysa, bu müzik tarzları için de geçerli tabii ki... Popüler kültür giderek en uzak köşelere kadar yayılmakta, dolayısıyla pop müzik de...

■ **Berkay ŞATIR:** Afşar Timuçin, Nazım Hikmet, Orhan Veli gibi birçok aydının şiirlerini bestelediniz. Bu şiirlerken nelere dikkat ettiniz?

-Hem şairini hem de şiirini sevmek ilk şart bence. Ondan sonra, şiirin müziklenmeye uygun olması gerekir. Bitirdikten sonra da, meydana çıkan şarkının, şiirin ruhuna yabancılaşmamış olması en önemli zorunluluktur bence. Yani şiiri bozmamak, bulunduğu yeri değiştirmek, atmosferini kaybettirmek gerekir.

■ **Yunus Emre DEMİR:** Son zamanlarda ortaya çıkan ve gençliği etkisi altına alan, sezonluk şarkılar ve bunları yapan şarkıcılar hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Bunlar, yukarıda da dediğim gibi, piyasanın beklentilerine cevap veriyorlar. Arz-talep meselesi yani... Bunları dinleyenler olduğu sürece, bu tür müzikler yapılacaktır. Bu yüzden, ben yapanlara kızmıyorum, çünkü sürüyle dinleyicisi var bu sezonluk şarkıların.

■ **Rabia ÇELİK:** Şarkılarınızdaki derin hislere, acılara, can yakmalara rağmen, yüzlerde bir tebessüm oluşturmayı her daim başarıyorsunuz. Bunun sırrı nedir?

-Pek farkında değilim. Belki hayat felsefemizin getirdiği bir sonuçtur. Yani gerçeklerden kaçamıyoruz; ama yaşamak da zorundayız, bunun bir olur yolunu bulmamız

lazım.

■ **Berkay ŞATIR:** Albümlerinizde sound değişikliği pek fazla yok. Bu sizin tercihiniz mi, yoksa kendiliğinden oluşan bir durum mu?

-İnsan her gün aynaya bakarsa, yaşlandığını pek fark etmez. Ama estetik ameliyatla burnunuzu küçültmüşseniz hemen gözünüze batar. Sound değişiklikleri de zamanla yayılınca pek fazla anlaşılmaz. Yani, zorlamayla değil de doğal bir şekilde olduğu için çok fazla algılanmıyordur sanıyorum.

■ **Yunus Emre DEMİR:** Şarkıların çoğunda bir İstanbul aşkı, İstanbul havası var. Nereden geliyor bu İstanbul sevgisi?

-İstanbul'da yaşıyoruz çünkü... Nefes aldığımız, yemek yediğimiz, sevdiğimiz şehir...

■ **Rabia ÇELİK:** Sizin için sanatın ilk planında olduğunun farkındayız. Ancak şarkılarınızı yaparken hiç ticari kaygılar yaşadığınız oluyor mu? Bu şarkı tutmaz deyip albümden çıkarttığınız şarkı oldu mu hiç mesela?

-Sonuç olarak, yaptığımız işler, ticari bir mal olarak satışa çıkartılıyor. Biz farkına varsak da, varmasak da, mutlaka bazı şeyleri gözetiyoruzdur. Bu da profesyonelliğin bir gereği... Çünkü albümler dükkânlarda parayla satılıyor, konserlere biletsiz girilmiyor. Ama bu, amacımızın ticaret olmadığı gerçeğini değiştiren bir durum değil.

■ **Berkay ŞATIR:** Klipleriniz genelde bir senaryo üzerine dayalı, performans klipleriniz çok nadir. Bu tercihinizin özel bir nedeni var mı?

Başarımızın sırrı, memleketimizde, müziğimizi paylaşabildiğimiz bir dinleyici kitlesinin var olmasıdır.

Şarkılarımızdaki derin hislere, acılara, can yakmalara rağmen, yüzde bir tebessüm oluşturmaya başarabilmemiz belki hayat felsefemizin getirdiği bir sonuçtur. Yani gerçeklerden kaçamıyoruz; ama yaşamak da zorundayız, bunun bir olur yolunu bulmamız lazım.

Yunus Emre DEMİR: Gerçekleştirmek istediğiniz projeler nelerdir?

-Yeni yeni şarkılar, yeni yeni albümler...

■ **Rabia ÇELİK:** "Dünya umrunuzda değilse Tommiks okursunuz, umrunuzdaysa Dos-toyevski okursunuz" Biz bu cümleyi nasıl yorumlamalıyız?

-Bu söz, bizim eski solistimiz Hüsnü'ye ait yanılmıyorsa. Üzerinde tartışma yaratan bir cümle demek ki... Sizin nasıl yorumlamanız gerektiğine ben karışmam...

Orhan Veli'nin bir tane 'Cımbızlı Şiir'i vardır, benim aklıma o şiir geldi:

Ne atom bombası
Ne Londra Konferansı
Bir elinde cımbız,
Bir elinde ayna;
Umurunda mı dünya!

■ **Berkay ŞATIR:** Halk müziği, Türk sanat müziği ya da caz vb. müzik kategorileri, insanın gelişim yaşına göre farklılık gösterir mi?

-Bu değişik tür müzikler, öncelikle kültürel özelliklere bağlı olarak tercih edilir. İnsanın içinde bulunduğu ortam, kültür ve entelektüel konumu tercihlerini belirler. Yaşla göre ise; sanıyorum yaş ilerledikçe, insan, gürültüden ve gürültülü bulunduğu şeylerden kaçma eğilimine giriyor. Dolayısıyla, 'gürültülü müzik' de uzaklaşılan türlerin başında geliyor.

■ **Yunus Emre DEMİR:** Son olarak müzikle ilgilenen bizim gibi gençlere neler söylemek istersiniz?

-Büyüklerin sözlerine pek fazla kulak asmamalarını, sevdikleri şeylerden vazgeçmemelerini öneririm.

KARADENİZ MÜZİĞİNE FARKLI BİR SOLUK GETİREN MÜZİSYEN AYDOĞAN TOPAL

BEN SANATTA DİL, DİN, IRK, RENK AYRIMI OLMADIĞINI DÜŞÜNÜYORUM.

■ **Yaren SALGİN:** Küçük yaşlarda müziğe başlamışsınız. Ailenizde buna önyak olan biri var mı? Sizi desteklen, yüreklen-diren?

-Benimki durup dururken oldu işte. Ailede kimse yok. Babamın bana bir oyuncak almasıyla başladı. Çok keyif almaya başladım ondan. Sonra blok flüt, daha sonrasında klavye falan, müziğin içinde buldum kendimi.

■ **Özge YILMAZ:** Müziğe kendi isteği-nizle başlamışsınız; ama hani özel bir eği-tim aldınız mı müzik hakkında?

-Hiçbir eğitim almadım. Tamamen kendi uğ-raşlarımla, kendi çabalarımla, hani merakımla, araştı-rarak, dinleyerek öyle kendimi geliştirdim, şarkı söyleye söyleye sesimi geliştirdim.

■ **Özge YILMAZ:** Liseden sonra tama-men müzikle ilgilenmişsiniz. Acaba o za-mana kadar içinizdeki müzik aşkı hiç sön-medi mi? Bir daha yapamazsam diye umutsuzluğa kapıldığınız oldu mu?

-Yok, kapılmadım; çünkü müzik anne kamın-dan ölene kadar hep hayatımızda var olan bir şey. Yani kutsal bir şey benim için, keyif aldığım. Ben profesyo-nel basketbol da oynadım, tiyatro da oynadık 6 yıl, orta-okul lise yıllarında, folklor, dans çok şehir dolaştım yani; ama müzik daha ağır bastı. Hiç sıkılmadım, daha çok geliştirmek istedim. Zaten ilkokul, ortaokul, lise yılların-da toplamda 4 enstrümanı kendi kendime öğrenip hani farklı enstrümanlar da çalmak için böyle bir uğraşta bu-lundum. Sıkılma olayı olmadı yani.

■ **Yaren SALGİN:** Genelde aileler ço-

cuklarının sadece müzikle uğraşmalarına karşı olurlar. Yani müzikten karnını doyu-rabileceğini ve geleceği olabileceğini dü-şünmezler. Sizin ailenizin düşünceleri ne-lerdi?

-Benim ailem ilk olarak şunu dedi: "Müzikle il-gilen, hatta bunu bir uğraş, hobi olarak yap; ama hani üniversite eğitimi tamamlar. Yine üniversite okuyacak-san da konservatuara hazırlan." Benim ailem bu konu-da çok iyi destek oldu, aslında bana çok katlandılar. İlk zamanlarda, özellikle geceleri sabaha kadar hep ens-trüman çalışırdım. Hatta rahatsız oldukları için çatıya çıkardım ve orada çalışırdım; ama yani iyi destek oldu-lar, hiçbir zaman beni yarı yolda bırakmadılar. İşte ra-hatla, çabala diye değil, daha sonrasında ne yapabilir-sin diye de destekleri oldu bana.

■ **Yaren SALGİN:** Parçalarını dinledik. Karadeniz müziğini başka tarzlarda, fark-lı şekillerde dinleyicilere sunuyorsunuz. Tarzınızı çok beğendik açıkçası. Merak et-tiğimiz niçin bu şekilde, bu tür müzik yap-mayı tercih ettiniz, başka tarzlara yönel-mediniz, ya da niye farklı olmayı tercih et-tiniz?

-Şimdi şöyle söyleyeyim; ben halen de bura-da, Beyoğlu'nda bir yerde her tarz müzik yapıyorum. Yani pop da söylüyoruz, rock da söylüyoruz, türkü de söylüyoruz. Ama Karadeniz müziği benim için bambaş-ka. Şu anlamda bambaşka; farklı, çünkü benim yaşad-ığım, hissettiğim bir kültürün ezgileri bunlar. Daha iyi ifa-de edebileceğimi düşündüğüm için ben Karadeniz mü-züğüne yöneldim. Hani Karadeniz müziğini iyi kötü icra eden insanlar var tabii; ama bir de şöyle bir gerçeklik var: Bizim oradaki kültür kaybolmaya yüz tutmuş du-

rumda. Hani bunun da ucundan tutmak istedim, taşın altına elimi koymak istedim, o yüzden Karadeniz müziği ön plana çıktı ve bunun üzerine çalışmalar yapmaya başladım ve al-büm de bu şekilde oldu.

■ **Özge YILMAZ:** Peki ileride farklı tarzla-ra yönelebilir misiniz; belki sadece rock albü-mü, yani hiç Karadeniz müziği olmadan ola-bilir mi?

-Şimdi şöyle; ileriki zamanlarda böyle bir albüm düşünüyorum; ama Karadeniz ezgilerim de olacak; ama söylemek istediğim, sevdiğim, beğendiğim türküler de ola-cak, rock şarkılar da olacak ki; benim albümümü dinlerse-niz benim Karadeniz albümümün diğer Karadeniz albüm-lerinden farklı çok yanı var. Mesela benim üçüncü parçam annemin sözlerini yazdığı benim bestelediğim Lazca bir şarkı; ama yani tamamen doğaçlama üzerine: İşte Afrika ritimlerinin, Latin ezgilerinin olduğu bir şarkı. Yani Lazca bil-meyen bunun Lazca olduğunu ya da türkü müziği oldu-ğunu anlamaz. Dördüncü parçamız keza Hemşince bir par-çaydı, arkadaşım sözlerini yazmıştı, müziğini ben yaptım ve rock soundunda bir parça. Kesinlikle Karadeniz enstrü-manları yok, şive yok. Hemşince zaten bu şarkı. Hani fark-lı bir altyapı oluşturuyoruz; bu anlamda hani geniş durmam gerekiyor diye düşünüyorum. Yeni nesil gençlerimizin özel-likle farklı müziklerle haşır neşir olduğunu, yani kendi kül-türümüzün ezgilerinden uzaklaştığını göz önünde bulundu-rarak, onların anlayabileceği bir dilden; ama bizim tulumu, kemençeyi hani bizim kültürlerimizin ezgilerini de karıştırıp onlara sunup tekrardan sevdirmek gibi bir çaba içerisinde-yim.

■ **Özge YILMAZ:** Klavye, bağlama, kol-tuk davulu ve gitar çaldığınızı biliyoruz. Aca-ba müzik yaparken en çok hangisini kendi-nize daha yakın buluyor, çalışmalar yapıyor-sunuz?

-Hani şöyle bir şey var. Hepsini öğ-rendim; ama hani profesyo-nel anlamda değil. Ben ilkokul 2. sınıf-ta işte flüt-le başla-dım.

Ortaokulda ilk defa düğünde bir keyboard görmüştüm, son-ra keyboard ile başladım. Düğünde falan Hemşin horonu çalmıştım, sonra kuzenim üniversiteye gittiğinde bağla-ma görmüştüm, almıştı; yani bağlamaya merak saldım ve bağlama öğrendim işte. Hopa da imkânsızlıklardan kay-naklı çok şey öğrendim. Tel bulamadık, çok zayıf çıkıyordu ses, teller koptuğu için. Akordu keşfettim, mesela bağlama-da basamadığım akort yoktur. Böylece gitarı öğrenmem ko-lay oldu. Bende şöyle bir şey vardır; ben bir enstrümanı bı-raktığım zaman tekrar geri dönüşüm olmuyor. Ben 6 yıl ka-dar profesyonel anlamda bağlama çaldım. 2005 yılına ka-dar İstanbul'da bağlamayla da sahneye çıktım. 2005' ten sonra gitara döndükten sonra bağlamayı bir kenara bırakt-ım, gitara devam ettim, yani şu anda en aktif olarak çaldı-ğım akustik gitar.

■ **Yaren SALGİN:** Karadeniz'in özgün tür-küleri dışında kendi yazdığınız eserlerinizde toplumun hangi öğelerinden, ülkenin hangi bölgelerinden faydalaniyorsunuz ve etkileni-yorsunuz?

-Ya şimdi Anadolu, yani o kadar geniş kültüre sa-hip ki; hemen hepsinden faydalaniyorum. Yani onu kendi inisiyatifimle, kendi duygularıyla ifade etmeye çalışıyorum. Yaşanan olumsuzluklar, haksızlıklar ya da mutluluklar bir etkendir zaten; hemen hepsinden faydalaniyorum.

■ **Yaren SALGİN:** Sadece Karadeniz baş-ta olmak üzere hepsinden yararlanıyorsunuz herhalde?

-Evet, tabii ki, yani gerek ritim olarak olsun, ezgi, melodi, armoni olarak olsun farklı kültürlerin yaşayışları-ndan yararlanmaya çalışıyorum. Ki olacak da... Anadolu'nun diğer ezgilerine, kültürlerine ait eserler de olacak ilerleyen albümlerde.

■ **Özge YILMAZ:** Sizin gibi müzik yapan sanatçı sayısı az; ama hani fikirle-rinden ve eserlerinden et-kilendiğiniz biri var mı?

-Türkiye içindekini soruyorsanız; yani yakın zamanda en bilindik, klasik olacak biraz ama Kazım Ağabey (Kazım Koyuncu). Benim için çok farklı bir yeri var. Çünkü dünyaya bakış açısı çok farklıydı. Sanatın her şeyin üstünde olduğuna inanan, tüm olumsuzluklara karşı mücadele eden bir kişiydi. Hayata her zaman olumlu bakardı, hatta bir hikâyesini anlatmak istiyorum. Kazım ağabeyin Zuğraşi Berepe (Denizin Çocukları) diye bir Laz - rap grubu vardı. İlk zamanlar, ilk kurdularında sürekli konserleri oluyordu ve bir hanımefendi yanına gidiyor ve işte "Çok güzel takip ediyoruz, etmeye çalışıyoruz ama size çok kolay ulaşamıyoruz neden sizi reklamlarda, şunlarda, bunlarda göremiyoruz, ulaşamıyoruz buluşamıyoruz?" diye soruyor. "Konser salonunda buluştuk işte bak" diye cevap veriyor. Evet, hayata bu şekilde bakan ve hep olumlu tarafını gören bir insan ve benim için çok önemli bir yeri var Kazım Koyuncu'nun. Keza Fuat ağabeyin (Fuat Saka) de çok başarılı çalışmaları oldu. Yani Türkiye'nin 15-20 sene sonrasında yakalayabileceği bir kaliteyi 89'da 90'larda başarmış bir insandır. Yani Fuat ağabeyi de çok beğenirim hani kendi tarzında.

■ **Yaren SALGİN:** İnsanlar şarkılarda kullanılan enstrümanlara pek dikkat etmiyor yani genelde sözlerle ilgileniyorlar. Mesela Türkiye'de enstrüman çalan insan sayısı çok az, çoğunluk sözleri önemsiyor. Sizin bu konu hakkındaki düşünceleriniz neler?

-Şimdi müzisyen olarak Türkiye'de gerçekten çok iyi müzisyenler, enstrüman çalan, çok kaliteli işler yapan, çok sayıda insan var; ama ön planda olamıyorlar. Belki bu şansla ilgili, belki duruşuyla ilgili, belki bu sektörde karşı durduğu için, yani medyaya karşı durduğu için. Ben Kazım ağabeyin Hülya Avcı Show'a silah zoruyla çıkartıldığını biliyorum. Çıkmak istemiyordu, yani medyadan uzak durmak istiyordu. Bu tarz müzisyenler çok; ama dinleyicilere gelince dinleyicilerde mesela maalesef tamamen sese ya da ritme odaklı ve popülizm üzerine bir şey var. Mesela ben Beyoğlu'nda 7 yıldır söylüyorum. İnsanların müzik kültürü yok, maalesef yok. Olanlar çok az. O dönemde hangisi gündemdeyse genelde o istekler yapılıyor. Bu çok acı verici. Hatta Feridun Düzağaç'ın bir röportajında duymuştum; "Ben gerçekten kendimi geliştirmedim düşünüyorum. Gerçekten müziği bırakmam gerektiğini düşünüyorum." diye bir cümleyle başladı ve "Ben" dedi "İlk yaptığım albüm üzerine üç-dört tane daha albüm yaptım, hâlâ da ilk yaptığım şarkılar isteniyor. Daha popüler olduğu için. Demek ki ben kendimi geliştirmedim, orada kalmışım" dedi. Aslında bu sadece Feridun Düzağaç'a has bir durum değil. Bazı şeyler hazırcı oluyor maalesef. Bir şeyler popüler oluyor, bir yerlerde parayla da olsa çıkartılıyor bir yerlere, ondan sonra "Aa, bu güzeldir demek ki" deyip başkaları yönlendiriliyor. Bir insana bir şeyi ilk sunduğunda beğenmiyorsa dikkate almaz. İkinci sunduğunda zaman yine dikkate almaz; ama kulağında garanti olur. Üçüncüsünü sunduğunda zaman, baktın kulağında dönmeye başlar. Dördüncüsünde

adam şarkıyı merak edip araştırmaya başlar. Beşincisinde ise konserlere gider. Yani insanlar zoraki seviyor. Medyaya bakıyoruz, şu an çok popüler olanlar, yani kaliteli isimler de var; ama bana göre milyonda biri görünen kısmı. Diğer kısmı tamamen şişirilme, parayla. İşte çok özür diliyorum güzellikle, eş dost. Ajdar bile bir programa gitmek için 100.000 dolar isteyebiliyor. Ve alıyorlar da o adamı. Reyting uğruna sanatı bir kenara itmiş durumdalar.

■ **Özge YILMAZ:** Şimdiki gençler kendi kültürünün dışında çoğunlukla batı kültürünün müziğiyle ilgileniyor. Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Ya, farklı ezgilerin dinlenmesinin, onların takip edilmesinin benim için olumsuz hiçbir tarafı yok. Yani her zaman savunduğum bir şey var; evrensel müziğe giden yol yerel müziği sahiplenmekten geçer bana göre. Demin de söylediğim gibi ben Karadeniz müziğini yapıyorum; çünkü yaşadığım, hissettiğim kültür. Onu da bir yerlere getirebilirim evrenleşebilirim. Bu bağlamda gençlerin hani farklı kültürlerin müziklerini dinlemelerinde gerçekten hiçbir olumsuzluk yok. Ama benim üzüldüğüm nokta; kendi kültürümü unutuyor olmamız ve körelmesine sebep olmak. Yani kendi kültürünü bilmeden bir şey yapmak, daha fidan olmadan ağaç olmak gibi ve kökünün zayıf kalması gibi bir durum bence.

■ **Yaren SALGİN:** Ülke-mizde konserler ve dinletiler gibi etkinlikler gerçekleştirdiğinizi biliyoruz. Acaba ileriki zamanlarda yurtdışında da bu tür etkinlikler düzenleyip sesinizi ve yeteneğinizi diğer milletlere de duyurmak ister misiniz? Eğer böyle bir düşünceniz varsa ilk olarak hangi ülkede konser vermek isterdiniz?

-Benim düşüncelerim arasında dünyanın tüm ülkelerine gitmek var açıkçası. Ama bunun için tabii şartların uygun olması gerekiyor. Benim yaptığım çalışmaların biraz daha üst seviyeye çıkartılması için bayağı bir uğraş gerekiyor. Hedefimde kesinlikle "Burası tamamdır!" dediğim bir şey yok. Hani ünlü bir müzik düşünürünün dediği "Müzik bir okyanus, bense bir su damlasıyım" Ben de hayata bu şekilde bakıyorum. Benim için bir hedef yok yani. Sonuna kadar gitmeyi hedefliyorum. Yurtdışındakiler bizim müziğimizi daha iyi anlıyor. Londra'da şöyle bir şeyle karşılaştı arkadaşlar: Sokak müzisyenlerine belediye sokak lambalarına bir amfi yapmış. İçine de hoparlör koymuş. Monte edilmiş o sokak lambalarına. Sokak müzisyeni geliyor, çalgısını takıyor, müziğini yapıyor. Ama Türkiye'de Sokak müzisyeni kovalanıyor. Orada müziğe çok farklı bakılıyor. Müziğin rengi, dili kesinlikle yoktur zaten. Ben Avrupa'ya gitmek istediğimde ilk gitmek istediğim yer Londra. Çünkü müziğe çok önem gösteriyor. Tabii ki hani Almanya olabilir, orada yaşayan insanlar klasik müzik dinliyorlar kilisede. Benim arkadaşım Amerika'da şu anda. Bir buçuk-iki yıllık bir eğitim için yaklaşık üç ay önce gitti. Şu anda orada tulum kursu veriyor, horon dersi veriyor. Geçen videolarını izledim yani 20-30 tane Amerikalı geçmiş orada horon oynuyor. Laz şar-

ları söylüyorlar. Müzisyensen, tiyatrocaysan, şiir yazıyorsan gerçekten sana saygı duyuyorlar. Burada bir bez parçası gibi...

■ **Yaren SALGİN:** Burada saygı duyulmayan şeylere başka ülkelerdeki insanların ilgi göstermesi sizi rahatsız ediyor mu? Benim halkım ilgilenmiyor; ama başka insanlar ilgileniyor.

-Benim halkım ilgilenmiyor, umursamıyor değil. Ben hep olumsuzluktan bahsettim; ama olumlu yanı da, geri dönüşler de var. Yavaş yavaş da olsa var. Çünkü mesela bizim konserlerde İstanbul'da ben hani çok popüler bir insan değilim; ama müzik camiasında müzisyenler tarafından bilinen bir kişiyim. Benim konserlerim de genelde müzisyenlerle doludur. Biz bir mekânı doldurabiliyorsak, 1000 kişi geliyorsa, kitlemiz var, takip edenimiz var. Bu işe saygı gösteren insanlar olduğunu gösteriyor. Hani dediğin cümleye katılmıyorum. Yurtdışında saygı gösteriyorlar müzisyenlere, müziğe, sanata saygılılar, Türkiye'de az. Onu ifade etmeye çalıştım. Azınlıktan yararlanıyoruz yani biz.

■ **Yaren SALGİN:** Müziğe sadece müzik olarak bakmalarından çok, belki ben yanlış düşünüyorum bilmiyorum; ama düşüncelerinizi merak ettim. Mesela Kürtçe müzikler dinlenmez. İnsanlar siyasetle müziği ayıramıyorlar, o kapasiteye ulaşabildiklerini düşün-

müyorum. Kürtçe dinlemiyorlar; çünkü onu Kürtler söylüyor vs. Hep genelleme yapıyorlar. Müziğe müzik olarak değil de, siyaset olarak, insan olarak bakıyorlar. Mesela ben kötü bir şey yapıyorsam, ama müzik de yapıyorsam benim müziğime saygı duymazlar. Niye, çünkü ben kötüyüm. Fakat burada dinlenen ya da saygı duyulan ben değil müziğim. Benim müziğim. Peki, siz bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Şimdi müzik dünyasında, geçmişten bu yana, işte 'akımlar ve insanların tamamen benim düşüncem neyse ona odaklansınlar, onun gibi olsunlar' bencilliği geçmişten günümüze kadar hep var. Ben bazı tepkiler ile karşılaşıyorum. "Neden Lazca, Hemşince söylüyorsun, Türkçe söylemiyorsun?" Ee, Türkçe de söylüyorum; ama Lazca gibi değil. Benim annemle babam Lazca, Hemşince aşık olmuşlar, ağıt yakmışlar yıllarca, yani bu kötülük değil. Keza Kürtçe. Kürtçe çok eski bir dil, Türkçe kadar eski bir dil. Hâlen de yaşıyorsa bunu yaşatmak kadar güzel bir şey yok. Sanat başlı başına bir siyaset aslında; ama o, ideolojilerin günlük siyasetin çok üstünde, çok farklı bir yerde siyaset. Her şeyi ifade edebilmek; aşkını, sıkıntısını, derdini, ideolojini ifade edebilmek. Aslında bir siyaset; fakat günümüzdeki siyasetten çok farklı bir yerde, farklı bir boyutta. Yüce bir şey. O yüzden ben sanatta dil, din, ırk, renk olmadığını düşünüyorum. Sanatın bu günlerde her şeyin üstünde olduğuna inanıyorum.

■ **Esra YAPICIOĞLU:** Son soruyu da ben sorayım. Yeni yetişen nesle, bir genç olarak neler tavsiye edersiniz? Çocuklarımız nasıl büyüsünler, ne okusunlar, ne düşünsünler?

-Yani genç arkadaşlara naçizane kendi fikrimi söyleyeyim: Hayatta yapmak istedikleri, inandıkları şey doğrultusunda ne gerekiyorsa yapsınlar. Başarıya ulaşmak için istemek yeterli; ama gerçekten isteyip azimle sonucuna ulaşmayı beklemeli.

■ **Özge YILMAZ:** Her şey için çok teşekkür ederiz.

Bir şeyler popüler oluyor, bir yerde parayla da olsa çıkartılıyor. Ondan sonra "Aa, bu güzeldir demek ki" deyip başkaları yönlendiriliyor.

YAZAR SİNAN YAĞMUR

AŞK, ALLAH'IN İNSANI SEVMESİDİR

■ **Feyza ÜNSAL:** Elif Şafak 'Aşk' ile, Ahmet Ümit 'Bab-ı Esrar' ile Konya ve manevi şahsiyetleri romanlarına konu ettiler. Sizin Şems ve Mevlana ile ilgili eserleriniz adı geçen romancılardan etkilenerek mi yazıldı, yoksa sizin zaten niyetiniz var mıydı?

Mevlana ve Şems pirlerimizi olduklarının dışında yazarlık güzele şaşı baktırma, vebal işidir.

-Elbette hayır. Ben Mevlana ve Şems'i onlardan yıllar önce yazan kalemim. Neden onlardan etkileneyim ki, onlar benim eserlerimden faydalandılar; ama kısır kaldı anlatımları. Anadolu'da bir tarif vardır; kıt anlayışı olanın sözü uzaktan duyulmaz. Kültür Bakanlığı Yayınlar Dairesi'ne bakın, benim Tennure ve Ateş Hz. Mevlana kitabım 2004 yılında yayınlandı ve Konya'dan yayınlanan bir kitap olarak kampanyasız, reklamsız binlerce sattı, okundu, hemen hemen her cezaevinin ve okulların kütüphanesinde vardı. Elif Şafak ve Ahmet Ümit Mevlana'yı benden 5 yıl sonra yazdılar. Şimdi kim kimin etkisinde, rüzgârında kalmış oluyor. Onlar Mevlana'nın ilk harfini bile bilmezken ben Mesnevi deryasında tefekkürlerdeydim. Ne Elif Şafak ne de Ahmet Ümit mutasavvıf yazarlık konusunda bir damla dahi olamazlar. Onlar tasavvufu popüler kültür görece kadar cılızdırlar. Mutasavvıf yazarlar Cemalnur Sargut, H. Nur Artıran, Şefik Can, Tuğrul İnancı gibi Mevlevilik ahlakında örnek olan zatlardır. Her biri gü-

neştir, deryadır. Diğerleri mi? Edebiyat yönleri beni ilgilendirmez; ancak tasavvuttan bihaber olduklarına eminim. Mevlana'yı slogan ya da tutku olarak, moda hareketi olarak gören ve batının göz kırpması ile kalem oynatan kişiler beni nasıl etkilesin ki!

■ **Feyza ÜNSAL:** Eserlerinize 'Biyografik-Roman' diyorsunuz. Bununla ne demek istiyorsunuz?

-Daha önceden akademik tarzda yazdığım kitapları roman dili ile anlattım. Neden? İnsanımız akademik kitapları okumuyor, sıkılıp bir kenara atıyor. Dili güncel, üslubu akıcı, sade bir tarz benimsiyor.

Biyografik olması, anlattığınız kişinin dili ile daha kolay ve tesirli olması açısından önemlidir. San-ki Şems ile oturup sohbet ediyormuş gibi hissediyorsunuz. O nedenle milyonlarca kişi tarafından benimsendi, hayran olundu. 2010 ve 2011 yılına damgasını vurdu.

Kitap okuyucuya akıl vermeyecek, okuyucu ile kucaklaşacak. Şems ve Mevlana'nın özelliğidir sıcağı kucaklama ile canları bağırarak basması. Okuyucu gönlünü okşamayan kitap için gözünü yormaz. Aşkın Gözyaşları serisini hararetle aylarca beklemeleri ve sarılmaları bunun içindir.

Kadın, doğuran değil, toplumları doğuran ve aşk ile yoğuran bir cennet işçisidir.

■ **Fevza ÜNSAL:** Bir eserin kalitesi eleştirilerle belli olur. Sizin eserlerinize uzman eleştirmenler tarafından eleştiriler yöneltildi mi?

-Asla. Eleştiri gelmedi. Bazıları kıskançlık gösterdi. Bana ambargo konmasını sağladılar. Özellikle medyada bazı kanallara çıkmamı engellediler, istemediler. Neden? Listeden silinmeleri hoşlarına gitmedi. Çok satanlarda en çok kalan, 43 gün kaldı. Onca reklam, afiş, tv, radyo etkisine rağmen duramadılar. Konya'dan bir öğretmen nasıl bunu başardı yahu, diye söylendiler. Göremediler Mevlana bairesini, Şems bereketini. Manevi büyüklerin himmetlerini hesaba katamadılar. Yetmedi, küçümsediler.

Beğenenler, tebrik edenler de çok sayıdadır: Canan Tan, İpek Ongun, İskender Pala, Nazan Bekiroğlu, Cemalnur Sargut, Bedirhan Gökçe, Bülent Akyürek, Nevval Sevindi, Senai Demirci, Dr. Ender Saraç, Kahraman Tazeoğlu, H. Nur Artıran, Tuğrul İnancı gibi birçok üstad kalem, tebrik ve beğenilerini ilettiler.

■ **Fevza ÜNSAL:** Her insan için bir âşık olma zamanı vardır. Bir de ölmek zamanı. Öyleyse ilahî aşkın arayış serüveni ne zaman başlar?

-İlahî aşkın miadı "ölmeden önce ölmeyi" başarmakla başlar. Bütün milatların sonu meaddır. Yani dönüştür ve dönüş haklıdır. Aşkta geldik, aşka gideriz. Gideriz ama nasıl? Aşkı güzelleştirerek mi, gücendirerek mi? Bunun cevabını, olmanız ile ölme şekliniz verir.

"Kişi gönül aynasına bakarken aslında kendini mi arıyor? Kimi arıyor sizce? İçimizdeki içimizi bulmak sizce zor mu? Aşkın acı pınarı nasıl bal eylenir?" İşte bu suallere verdiğiniz cevaplar, aşk yolundaki kader haritanızı tayin ve takdir eder. Gelin satır aralarından yüreğimizin sessiz, renksiz serencamına can bulalım:

Bir aynadır gönül Hakk'ı gösteren,
Senin aynan bulanık acep neden?
Aynan aydın olsun istersen ey dil!
Tevhîddir onun cilâsı, bunu iyi bil.

Evet. Kişi aslının aslını arıyor. Yani özünü. Yani ruhlar âleminde verdiği o sözü. Söz neydi? Söz, "Ey beni aşk ile yaratan Rabbin, verdiğin emaneti lekelemeden kirlilemeden getireceğim. Emanete ihanet etmeyeceğim." Aşk, Allah'ın insanı sevmesiydi. Onu yaratılmışların en seçkini kılmaktı. Aşk, insanın Rahmani sevgide kendisini sevmesidir. Narsizm, egoizm işe şeytanlaşmaktır. Şeytanın suyundan içersen acılaşırsın, acıyı bal eylemenin yolu çamura düşmeden nurlaşmaktır. Acı, bedeni yakan değil ruha azap

verendir. Aşk ise ruhu vatani ile kavuşturandır. Acıyı bal eylemek âşıkların meyvesidir.

■ **Fevza ÜNSAL:** Şems Mevlana'ya kavuşmadan önce diyor diyor geziyor. Arayışının nedeni sizce nedir? Mevlana ile tanıştıktan sonraki arayışı size göre nasıl şekillenmiştir? Sizin gözünüzden Mevlana ile Şems arasındaki ilişkiyi biraz bize anlatabilir misiniz?

-"Bizi bizden başkası zaten ayıramazdı, bize bunu bizden başkası yapamazdı. Ah be sevgili, hamdım belki; ama piştim, yandım. Zaten beni senden başkası yakamazdı..."

Aşk aynileşmektir. Yanlış anlaşılmasın; aynileşmek derken benzeşmeyi kastetmiyorum. Benzeşmede taklit vardır, özentidir. Aşk yoktur. Aşk dostun dosta ayna olmasıdır, post olması değil.

Şems'in arayışı, çırpınışı, şehir şehir dolaşması iradî değildir. İçeriden gelen velayetin sesi sonucu kendini yollara vurur. Yoldur, yolcusunu bulmak için kendini dağlara taşlara vuran. Arayandır, vuslat koşuşturmasında kıvranan. Durmak istese de duramazdı artık. Mevlana bekleyen di. Duaların yazgısıydı beklemesi. Babasının duası vardı yollarda, annesinin duası vardı yıllarda. Celaleddin'di, Mevlana'laşması gerekiyordu. Âlimdi, arifti; ama yetmiyordu, o âşık olmanın kıvamına hazırlanmıştı. Daha doğrusu hazırlanmıştı. Görevi vardı. Görevlendirilmişti. Bırakmak elinde değildi, aklından bile geçmezdi duraksamak. Kırk yıllık birikimi coşturan, gelecekti. İlahî aşkın sırrıydı aradığı. Gelen meçhul, yoldan gelenin müphemliği umurunda değildi. Yeter ki gelsin. Bekliyordu. Aşkın makamına maşukla gidilecekti. Benim nazarımda "Meracel Bahreyn" olması, gereken olması, ilahî yazgının tecellisi idi. Rabbin iki dostun buluşmasını nasip kıldı ki; insanlar aşkı konuşanlara itibar etmeyip yaşayanlara itibar etsinler. Şems ve Mevlana arasındaki dostluk ilişkisini sığ görenler yanılır, hayali tasavvur etmeyi beceremeyenler hakikati dahi eksiltmeye çalışırlar. Hakikat nedir? Aşkı başarmak hiç de zor değildi. Ateş ve su nasıl nurlaştır? İşte Şems ve Mevlana'nın başardığı hikmet budur.

Aşkta geldik, aşka gideriz. Gideriz ama nasıl? Aşkı güzelleştirerek mi, gücendirerek mi?

Aşk, aynileşmektir. Yanlış anlaşılmasın; aynileşmek derken benzeşmeyi kastetmiyorum. Benzeşmede taklit vardır, özentidir. Aşk yoktur. Aşk dostun dosta ayna olmasıdır, post olması değil.

■ **Fevza ÜNSAL:** Aşkın Gözyaşları tene değil ruha; göze değil gönle geliyor. Şems'i, Mevlana'yı ve Kimya Hatun'u anlatırken neler hissettiniz? "Aşkın Gözyaşları"nın niçin aktıttınız?

-Aşkın Gözyaşları her bir harfi ateşten geçen sözlerin terlemesi idi. Manayı gözyaşlarınızla ıslatıp yoğurursanız, nar nur olur. Her şey rüyalarındaki söz ile başladı. Önce söz, sonra köz, ardından öz oluştu. Sancısız doğum olmazdı. Sancılarım düşlerime renk verdi. Dualarım daima bu sancıların yaraya dönüşmesi içindi. Nitekim hamdolsun Rab-bim dualarıma aman verdi. Şems anlaşılmasın Mevlana derya- zülmez. Kulaç atarken kramp yeme, boğulma, vurgun alma derdiniz olmama- lı. Aşkın Gözyaşları önce gönlüme aktı, sonrasın- da yazılanların yazgısı yazıma yansıdı. Yaşırsan ya-narsın, yanarsan yazarsın.

Öncelikle

Şems-i Tebrizi ile ilgili ülkemizde genel bir hafıza tazelenmesi yaptığı Aşk romanının yazarı Elif Şafak Hanım'a ve Babı Esrar'ı kaleme alan Ahmet Ümit Bey'e teşekkür borçluyuz. Onların aracılığı ile hem okuma hızı yükseldi, edebiyatımız soluk aldı, hem de Mevlana ve Şems hatırlandı. 26 yıldır Mevlana ve Şems, ayrıca diğer aşk pirleri hakkında tasavvuf deryasında araştırma yapan bir eğitimci olarak, Şems ve Mevlana hakkında yazılan kitapları beğeniyorum, ancak neticede kutsal kitap değildir yazılanlar ve yazdıkları-mız. Dolayısı ile eksik, yanlış olacaktır. Yanlı olmasının yeter. Mevlana ve Şems pirlirimizi olduklarının dışında yazarak güzele şaşı baktırmak vebal işidir. Türk edebiyatı geçmişten gelen kültür mirası ile zengindir. Yanlı veya yanlış yazılara doğru bilgilerle karşılık verme isteğim gençliğimde gördüğüm bir rüya iledir. Kitabımda bu konuya ayrıntılı yer veriyorum.

■ **Fevza ÜNSAL:** Kimya Hatun bir kadının karşılık beklemeden yaşadığı aşkı anlatıyor. Aşk'a bu kez bir kadının penceresinden bakıyorsunuz. Siz Kimya Hatun'u yazarken nele-re dikkat ettiniz?

-Yazdığım kitaplar içerisinde en çok fikir çilesi çektiğim kitap Aşkın Gözyaşları Kimya Hatun oldu. Çünkü bir erkek olarak bir hanımın hayatını, yüreğini ve ruh halini yazmak avuç avuç denizi çöle taşımak kadar zordu. Epey terledim. Durdu kalem. Dondu kelim. Yazı kâğıda akmadı. Yardım yine Şems'ten geldi. Bir gece Şems Camii avlusu-nda banka oturmuş bu konuda tefekkür ederken, iç ses dile geldi: "Ne düşünür durursun, bir erkek olarak bir kadın- nın hayatını beklenti ve hasretini nasıl yazacağım diye. Sen aşkı yazmaya niyetlendinse, ne diye cinsiyete takılırsın, aş- kın cinsiyeti var mı ola!.." Ve o dakikadan sonra kitap bir nehrin yatağına aktığı gibi aktı gitti.

■ **Fevza ÜNSAL:** Mevlana'yı Şems'ten; Şems'i Mevlana'dan ayrı düşünmemek adına Van 'da yapılan Mevlana evlerinin karşısına Şems evleri yapılıyor. Van depreminin yanında kendi ruhsal depremlerimizin enkazları için siz neler söylemek istersiniz?

-Enkazlar altında kalan, tek beden olsa telafi kolay, ya ruhlar enkaz altında kalınca? Üstelik enkaz altında kaldığının da bilincinde değilseniz? İşte sancının kıvrımı buradan baş- lıyor. Tasavvufun soluğunu üfle- mek gereki- yor. Psiki- yatr ve an- tidepresan ile toplum- sal kırılma- ları, ruhsal travmaları iyileştiremezsi- niz. Kaynağın ber- rak sularına ve o su- ların sakilerine başvurmak zorundayız. İblisin nefsinde boğul- lan yüreklere ümit mesajı vererek, kirlenen gö- nüllere temiz havalar teneffüs ettirmeliyiz.

Ateş ve su nasıl nurlaştır? İşte Şems ve Mevlana'nın başardığı hikmet budur.

■ **Fevza ÜNSAL:** Pek çok insan Aşk'a ulaşmak ister belki. Ama ya kendinden korkar ya da bu ummanda kaybol- maktan. Yorgun yüreklere siz ne söylemek istersiniz?

Aşk, korkuların kuytusunda uyku taklidi yaparak beklenmez. Ateşe düş ki düşlerin ucunda titremekten cılız düşen yüreğin hakiki maşuka erebilsin.

-Aşk, yaşanmadan konuşulmaz. Aşkı konuşanlar aşkı yaşayanları anlamaya en uzak olanlardır. Aşkı bilmeden dokunduğunuz her şey ateştir, acıdır, yakar. Aşkı zikretmek için söz du-dağa gelmeden önce cemre gibi yü-reğe düşmelidir. Bakışınız, konuşma-nız, yazınız aşk kokmaz, şayet bilmeden dokunuluyorsa. Aşk ne o vakit? Ah çekmede dahi aşk tüten harfler, aşkı anlatmakta acizdir, acuzedir. Saatlerce, sayfalarca da edebiyatını yapsanız, kulağa hoş terennümler de söyleseniz "ben"likten, "Bir"liğe" geçirmediğiniz an aşktan habersizsiniz demektir. O nedenle Hz. Pir: "Aşkı mı öğrenmek dilersin? Ben ol da bil." derken "Bir" ol da gel demektedir. Aşk ne çektiyse, aşkı bilmeyenlerin dilinden çıktı. O nedenle aşk denilince sevginin cılız boyutunu, tutkuyu, beğeni-yi, özentiyi aşk sandılar. Aşktan ağız-larının yandıklarını sandılar ve aşkı öcüleştirdiler. Oysa aşk benlikten çı-kanların, enaniyete köle olmayan öz-gürlerin harcıdır. Aşk; taşlandığın taşı yerden alıp, avucunda tutup, okşayıp güleştirip sana taş atana gül sunabilmeştir. Aşık olmaya değil aşk "ol" maya bakmamız lazım. O, "ol" deyince olur. Aşk "ol" maktır. Aşkın yazısını yazanlar kendi yazgılarına ermeden nasıl dokunabiliyorlar kelimelere. Yü-reğinden geçmeyen kelimelere par-mağınızla dokunursanız cehennemi tutuşturmaya başlamışsınız demektir.

Aşk, korkuların kuytusunda uyku taklidi yaparak beklenmez. Ateşe düş ki düşlerin ucunda titremekten cılız düşen yüreğin hakiki maşuka erebilsin.

■ Feyza ÜNSAL: Şems-i

Tebrizi ile ilgili elimizde çok az kaynak var. Siz onun çocukluğu, gençliği, eğitim ve Mevlana'nın yanındaki hayatıyla ilgili hangi kaynaklardan yararlandınız. Yoksa eserleriniz büyük ölçüde kurgusal mı?

-Kim demiş Şems ile ilgili kaynaklar az diye? Bu araştırma ruhundan sıyrılmak isteyenlerin kuru mazereti. İran, Afganistan, Suriye, Pakistan'daki kütüphanelere gi-

derseniz görürsünüz, Şems ile ilgili ne çok kaynağın olduğunu. Ben hem ülkemizdeki hem de İslam coğrafyasındaki yazma eserler kütüphaneleri ve üniversite kitaplıklarını biz-zat incelemiş insanım. Araştırma zahmetine gitmez, oturduğunuz yerden kaynağın ayağınıza gelmesini beklerseniz, tabii ki kaynak yetersiz bahanesine sığınabilirsiniz. Tembel öğrencinin tipik mazereti gibi" Eh ne yapayım ödevi yapacak kitaplar azdı, yoktu..." Siz bir gayret edin bakalım, ne

kaynaklar çıkar karşınıza da diliniz tutulur. Ben yararlandığım kaynakları kitaplarımın arkasında belirtiyorum. Diğerleri gibi kurgu yapmıyorum. Hakikat penceresinden yazıyorum, senaryo ile değil. Bakın Tennure ve Ateş isimli kitabıma dipnot ve kaynaklar sayfa sayfadır.

■ Feyza ÜNSAL: Her bir eserinizde mum-

dan gemileriyle ateş denizinde yüzen âşıkları anlatıyorsunuz ve bu eserlere bir yenisini daha eklediniz. Yeni çıkan kitabınız "Aşk'a Yolculuk / Veysel Karânî"den biraz bahsedermisiniz?

"Allah, annesini mutlu edene, Peygamber'in hırkasını giydiren!"

Kalem Aşk'a değdiğinde, onun tutan elden kalemin ucuna doğru akan duygular ve düşünceler, kalemin kâğıda her dokunuşunda ruhani lezzetler taşıyan bir yolcuğun adımlarını belirler. O kâğıdın üzerine yazılanların, insanımıza düşündürdükleriyle, her birimizin adına kültür dediğimiz o uçsuz bucaksız alanda, bir yolun oluşmasını sağlar. Aslında hep merak edilen, yoldan çok, o yolda yürüyenlerin hikâyesidir...

Hepimizin çocukluğumuzdan itibaren duyduğu, arada bir mırıldandığımız bir ilahi vardı "Yemen ellerinde Veysel Karânî" Peki kimdir, neden çölleri aşarak Medine'ye gitmek için ağlamış, çırpınmıştır? Onda ki aşk niçin bugün bizlerde yok? Veysel Karânî anne sevgisi ile neden taşkındı?

Aklınızın ortasındaki bir ova-ya çizdiğimiz yol, bizi hangi bilinmedik noktalara taşır?

Karenli Üveys ya da hepimizin bildiği ismiyle Veysel Karânî'nin de aklında oluşturduğu yol onu, Allah'a duyduğu o derin ve eşsiz sevgiye ulaştırmıştır. O denli bir aşkı ki bu, Allah sevgisi, anne sevgisi ve Peygamber sevgisini de beraberinde olgunlaştırmıştır.

Hayatında hiç göremediği ama bir ömür onun özlemini içinde taşıdığı peygamberi Hz. Muhammed'i (s.a.v.) görebilmek için günlerini ve gecelerini hasretine katk etmiş bir Müslüman...

Ömrünün her anında anneye duyulan bir sevginin olgunlaştırdığı bir evlat...

Ve anne sevgisinin mükâfâtı olarak bu dünya için Peygamber'in hırkasına sahip olmak, Ahiret için Peygamberin yanı başında cennet... İslam için doksan yedi yıllık ömrün ihtiyarlığına bakmaksızın, en ön safta cihad etmek ve şehadet...

Veysel Karânî kim midir?

Allah'a duyulan aşkıdır...

Peygambere duyulan hasrettir...

Anneyi nefes aldığı her an mutlu etmektir...

Mutlu edilen bir anneden dolayı peygambere duyulan hasreti bir nebze hafifleten mukaddes hırkayı sırtına

Önce söz, sonra kôz, ardından öz oluştu.

Şems anlaşılmadan Mevlana deryasında yüzülmez.

alıp, Allah aşkıyla şahadete yürümeştir...

Bu kitapta yitirdiğimiz güzel değerleri yeniden kazanma çabası var. Bu değerlerin başında kadınlığın ve merhametin sembolü yeryüzü melekleri anneler gelmektedir. Çağımızda yürekleri yanık ve yalnızlığın pençesindeki anne değerimize yeniden kavuşabilmek için Veyssel Karanî de destanlaşan kadın kıymeti ve anne sevgisini insanlarımızla kazandırmak zorundayız. Kadın, doğuran değil, toplumları doğuran ve aşk ile yoğuran bir cennet işçisidir. Cennetin ayaklarının altına serildiğini ve Allah'ın "esma-

Aşkın Gözyaşları önce gönlüme aktı, sonrasında yazılanların yazgısı yazıma yansıdı. Yaşarsan yanarsın, yazarsan yazarsın.

Rabbim iki dostun buluşmasını nasip kıldı ki; insanlar aşkı konuşanlara itibar etmeyip yaşayanlara itibar etsinler. Şems ve Mevlana arasındaki dostluk ilişkisini sıg görenler yanılır, hayali tasavvur etmeyi beceremeyenler hakikati dahi eksitmeye çalışırlar.

Aşk bilmeden dokunduğunuz her şey ateştir, acıtır, yakar. Aşk zikretmek için söz dudağa gelmeden önce cemre gibi yüreğe düşmelidir. Bakışınız, konuşmanız, yazınız aşk kokmaz, şayet bilmeden dokunuluyorsa.

ül hüsnâ"sından Rahim ismini kadınlara hediye ettiğini, kadını aşağılayan zihniyetlere hatırlatmak gerekiyor. Kadının saçı uzun aklı kısa mantığı ile hareket eden düşüncelerden ne hayır gelir, ne bereket. O halde Peygamberimizin hürmet ve muhabbet beslediği kadınlık müjelerini insanlara duyurmak gerekiyor.

■ Feyza ÜNSAL: Çok teşekkür ederiz.

Veyssel Karanî'nin de aklında oluşturduğu yol onu, Allah'a duyduğu o derin ve eşsiz sevgiye ulaştırmıştır. O denli bir aşktır ki bu, Allah sevgisi, anne sevgisi ve Peygamber sevgisini de beraberinde olgunlaştırmıştır.

ŞAİR VE YAZAR KAHRAMAN TAZEYOĞLU

HER KALPTE AYRI ATAR AŞK

■ **Feyza ÜNSAL:** *Biz sizi hayat hikâyenizden ziyade sizden dökülen nağmelerle biliyoruz. Evlisiniz ve çocuğunuz var. Şairliğinizin evlendikten sonra da devam etmesi ya da çok yoğun bir çalışma programınızın olması hayatınızı olumsuz yönde etkiliyor mu?*

-Aslında bir parça etkiliyor. Evet, şimdi evde bir çocuk varken yazmak çok zor. Eşimden yana bir sıkıntı yok; çünkü pek karışmaz benim yazı hayatıma. Ama çocukla biraz zor oluyor, görüyorsunuz. (gülüşmeler) Fakat yine de ben ona şey diyorum: Hayatın içinden çaldığım zamanlar. O çaldığım zamanlarda üretmeye çalışıyorum, yazmaya çalışıyorum. Diğer yazarlar gibi benim öyle koca gün akşama kadar yazmaya zamanım yok. Ben de o hayattan çaldığım kısa zamanlar içerisinde yazabiliyorum. Öyle değerlendirmeye çalışıyorum. İleride emekli olunca daha iyi yazacağım.

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** *Kitaplarınızda, şiirlerinizde hâsılı sizin yürek kaleminizden çıkmış olan her noktada ayrılık acısının insana kattıklarından, büyük sevmelelerin büyük acılarından bahsediyorsunuz. Sizi şair yapan aşk mıydı, ayrılıklar mı?*

-Aslında ayrılıklar. Çünkü ben ilk âşık olduğumda içimdeki şairi fark etmemiştim. Terk edilişimde o şair çıktı ortaya. Her yerde anlatıyorum: Daha 17-18 yaşlarındaydım, komşunun kızına âşık olmuştum. Sonra biz hiç birleşmeden ayrıldık. Ayrıldıktan sonra birdenbire kalemi elime alıp şu sözleri yazdığımı hatırlıyorum: "Sabaha kadar uyutmayıp ağlattığın gecelerin; kitaplarını açıp da okutmadığın hecelerin hesabını sorarlar senden." İlk yazdığım şey buydu. Sonra devamı geldi. Ama sorunuza cevap olması gerekiyorsa; evet,

ayrılık beni şair yaptı.

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** *Yaşadığınız terk edilmeler sizin yüreğinizi aşka âşık etmiş. Peki, o terk edilişlerde aşkınıza nefretinizi dâhil ettiniz mi?*

-Aşkın içinde zaten nefret biraz olmalı. Çünkü nefret de o aşkın, o birlikteliğin bir parçası. Yani insan aslında çok sevdiğinden nefret eder. Ben bu ikisini birbirinden ayırmıyorum. Ama terk edilmenin daha farklı da bir hüznü var insanda bıraktığı. Mesela ben o dönemlerde çok melankolik olmuştum. Çok da üretken bir zaman diliminin içine giriyorsunuz. O dönemde hakikaten daha çok üretiyorsunuz. Ve en iyi ürünler o dönemlerde çıkıyor ortaya. İşte bu terk edilişlerin ardından o girmiş olduğum üretken zaman aslında biraz aşk acısıyla bana mutluluk getiriyor, bir rahatlama getiriyor veya. Çünkü içinizde bir şeyler birikmiş. Nasıl ki vücudunuzun içerisinde bir zehir varsa ve ne yapıp edip vücudunuz dışarı atacaksa o zehir, o dönemlerde içinizde birikenler de o şekilde dışarı atılıyor.

■ **Cansel YILDIZ:** *Mecazi aşktan, ilahi Aşk'a ulaşan insanlar var. Siz yüreğinizi aşka bu kadar adamışken, kaleminizden katre katre yürek damlarken bu durumun ilahi boyutunu yaşadınız mı?*

-Sanırım tam o evredeyim. Ben ona bir eşik diyorum. Tam o eşiğin önündeyim, bir geçiş olacağını düşünüyorum. Çünkü hakikaten beşeri aşktan ilahi aşka geçiliyor nihayetinde. Şu anda tam da durduğum yer o eşik. Yakın zamanda zaten bir sürpriz olabilir. Şimdi açıklamayayım.

■ **Feyza ÜNSAL:** *Peki, yazdığınız şiirle-*

ri derleyip kitap haline getiriyorsunuz. Ve biz, şiirlerinizi okumadan önce dikkatimizi ilk çeken kitaplarınızın isimleri oluyor. Kitapların adlarına nasıl karar veriyorsunuz?

-Aslında ben kitabımın ismini yazarken karar veriyorum. Yani önceden planlanmış bir şey değil bu. Bazen anlattığım olay örgüsüyle ilintili, bazen romanın içinde hiç geçmeyen bir şey de olabiliyor bu. Bazen o kahramanların isimleri de olabiliyor. Mesela ARAZ'da olduğu gibi. Bazen de romanın, hikâyenin veya şiirin içinde geçen ve beni çok çarpan bir söz ortaya çıkmışsa, çıkabilmişse o, kitabın ismini oluşturuyor. Ama kesinlikle kitabımın adını kitabı yazmadan önce koymuyorum. Hep yazarken ya da bittikten sonra sonuca ulaşıyorum.

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** *Kitaplarınızda ayrı konular ve ayrı yaşantılar anlatmanıza rağmen hikâyeler mutlaka bir yerde kesişiyor. Örneğin "Susacak Var" adlı kitabınızda, kitabın bir karakteri olan Akın Polat'ın yazdıkları aslında "Ölü Bir Kentin Morg Alfabetesi" kitabınızda yer alıyor. Bunun nedeni nedir?*

-Aslında bunların özünde, temelinde hepsi birbiriyle bağlantılı. Yani daha dikkatli analiz edilecek olursa; "Ölü Bir Kentin Morg Alfabetesi", "Susacak Var" ve "ARAZ" bir bütün. Fakat o aradaki bağlantıları kurabilmek için benim kitaplarımda, her üç kitabımın içerisinde, bıraktığım birtakım mesajlar var. "Gizli mesajlar" diyeyim. O mesajları eğer deşifre edebilirsiniz aslında o üç kompozisyonun birbiriyle bir bütün olduğunu, girift olduğunu siz de görürsünüz. Seviyorum böyle şeyler yapmayı (gülüyor).

■ **Cansel YILDIZ:** *"Tutsak Mektuplar" adlı kitabınızda diğer kitaplarınızdan farklı olarak başkalarının yazılarına, yani mahkûmların size gönderdiği mektuplardaki yazılara yer vermişsiniz. Böyle bir eser daha derlemeyi düşünüyor musunuz?*

-Aslında o şöyle oldu: Bir değil birden çok mahkûmun hayatı... Bir dönem Türkiye'de had safhada olan düşünce suçlularının bana yazmış olduğu mektuplardan derlemiş olduğum bir kitapta bu. Ben onlara "özgür tut-saklar" diyordum. Hakikaten bedenleri içerideydi; ama tabii düşünceye kelepçe vurulmuyor. Ve onlar hayatı güzelleştirmek için çok güzel şeyler yaşıyorlardı, çok güzel şeyler düşünüyorlardı ve benimle paylaşıyorlardı. En önemlisi aşkı, aşklarını benimle paylaşıyorlardı. Ben de o "özgür tutsaklar"ın aşklarını anlattığı mektupları kitaplaştırdım ve "Tutsak Mektuplar" adlı bir kitapla onların yazılarını ölümsüzleştirdim. Çok da sevildi o kitap. En azından o mahkûmlar ve aileleri tarafından çok olumlu karşılandı.

■ **Feyza ÜNSAL:** *Siz aşkı her haliyle yaşamış, acılarıyla beslenmiş bir şairsiniz. Çocuğunuza da aşkı anlatacak mısınız? Babasından öğreneceği fısıltıların onda bir cıglığa dönüşmesini ister miydiniz?*

-(Gülüşmeler) İşte kız babası olmanın zorluğu. Ben ne kadar öğretmeye çalışsam, aşk kızımın algıladığı gibi olacak, benim anlattığım gibi olmayacak, onu biliyorum. Çünkü her kalpte ayrı atar aşk. Onun kalbinde de farklı atacak

Neden siz şairlerin kıymetini, özellikle en yakınınızda olan kadınlar, okuyucularınız kadar bilmezler? Ve siz, başkalarının söz-süzlüğüne söz olurken kendinizi çıplak hissetmez misiniz?

emi-

nim. Benim sadece ona öğütleyebileceğim şeyler olabilir. Onun aşkının biçimiyle, aşkı alacağı şekille alakalı herhangi bir yaptırımım olamaz; ama tecrübelerimden yola çıkarak ona vereceğim öğütler belki ona ışık olabilir.

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** *Kitaplarınızın hepsi ayrı bir aşk incisi. Kahraman Tazeoğlu midyenin ağzındaki bu incileri çıkarırken nelere göğüs geriyor? Siz yazdıkça mı acı çekiyorsunuz, acı çektikçe mi yazıyorsunuz?*

-Ben önce acı çekmeye başlıyorum, sonra yazıyorum. Ama sonra yazarken de o acıları tekrar çekiyorum, tekrar tekrar yaşıyorum. Biraz sancılı oluyor onların ortaya çıkması, gün yüzüne çıkması; biraz zorluyor. Çünkü yaşadığınız, geçmişte bıraktığınız belki de artık bir daha yüzleşmek istemediğiniz şeylerle yazarken tekrar yüzleşiyorsunuz. Yüzleştiğiniz gibi bir de çok derinlemesine analiz yapıyorsunuz. Zaten o analizlerin neticesinde vardığınız noktada sizin yazdığınız öykü, şiir ya da roman oluyor. Oralandan geçiş evet biraz sancılı; ama çok enteresan bir şey, o sancılı süreci yaşadktan sonra ürününüzü ortaya koyduğunuzda büyük bir rahatlama yaşıyorsunuz. Hani bir arınma, bir temizlenme, bir yıkanma diyebilirsiniz ona. Mesela "Susacak Var" adlı kitabımın başında "Unutmak için yazdım." diye bir ifade koymuştum. E şimdi hakikaten öyle oluyor. Siz biraz yaşarken geriye attığınız ya da yaşadktan sonra görmezden geldiğiniz, yüzleşmekten korktuğunuz şeylerle ilk ve son kez derinlemesine yüz yüze geldiğinizde anıyorsunuz, temizleniyorsunuz ve belki de unutuyorsunuz. Gerçekten unutuyor musunuz? Hayır, tabii ki, mümkün değil unutmak. Mutlaka derinlerde bir yerde onların çizgileri hep kendini belli edecektir; ama en azından içinizdeki o ağrıyı atmış oluyorsunuz. Sadece acının adıyla yaşıyorsunuz.

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** *Şiirlerinizde ve yazılarınızda karakterlerden bahsederken ben isim kullandığınıza pek rastlamadım. Mesela "Saçları Yağmurlu Kız" var ya da "Düşler Ormanının Gece Bekçisi" ve "Araz" var ve daha birçoğu... Neden sadece isim kullanmak yerine bunları tercih ettiniz?*

-Bazen o kişiye bir gizem katıyor. Eğer ben okuyucuya bahsettiğim kişinin görselini tamamen ona bırakmak istiyorsam isim kullanmıyorum; çünkü isimler bile insanların

Eserin ortaya çıkması biraz sancılı oluyor, biraz zor-luyor. Çünkü yaşadığınız, geçmişte bıraktığınız bel-kî de artık bir daha yüzleşmek istemediğiniz şeyler-le ya-zarken tekrar yüzleşiyorsunuz. Yüzleştiğiniz gibi bir de çok derinlemesine analiz yapıyorsunuz. Zaten o ana-lizlerin neticesinde vardığınız nokta sizin yazdığınız öykü, şiir ya da roman oluyor.

h a -
fızalarında bir görsellik oluşturu-yor. Siz "Ahmet" dediğinizde mutlaka kişi çevresindeki Ah-metlerden yola çıkarak bir prototip belirler. Ama onu isimsiz yaptığınız zaman kişi tamamen ken-di hayal gücüyle oluşturduğu imaja bakar. Bunu bilhassa yaptım ben. Romanlarımın her kahra-manına yapmıyorum bunu, sadece hayalimde o özgünlüğü yaşamalarını istediğimde yapıyorum.

■ **Cansel YILDIZ:** Araz'ın anlamı "Aşka, Ayrılığa, Zamana Eyvallah" demişsiniz. Bunu biraz daha bize açıklar mısınız?

-Şimdi aslında onun anlamı o değil. O akrostiş bir betimleme. Şiirin sonunda yer alıyor. İsmi gerçek manası farklı. Araz, hem erkeğe hem de bayana konabilen bir isimdir. Erkeğe ko-nulduğu zaman farklı bir anlam taşıyor, bayan-da farklı bir anlam taşıyor. Mesela siz erkek ço-çuğunuza Araz ismini koydunuz. O zaman onun anlamı; "kum, fırtına, boran" oluyor. Ama kız ço-çuğunuz var, kız çocuğunuza bu ismi koydunuz bunun tek bir anlamı var "Mutluluk". Araz roma-nındaki kahraman da bir bayan ve bu tamamen bilinçli yapılmış bir şey. Sonu çok mutlu bitmese de en azından kızın ismi mutluluğu taşıyor. Kö-tünün iyisi gibi bir durum söz konusu. Bu arada o kişi gerçek biridir, ismi de Araz değildir.

■ **Feyza ÜNSAL:** Araz romanın-da küçük bir kızdan mektup gelmiş-ti. Mektupta size seslenişinde "Siz şairlerin hiç özeli yok. Yaşadıkları-nız hep gözler önünde. Yüzünü daha görmediğiniz insanlara bütün sırlarını-zı anlatıyorsunuz. Kendinizi hiç sır-rınız kalmamış gibi hissetmiyor mu-sunuz?" diyordu. Gerçekten böyle bir mek-tup aldınız mı? Siz bu konu hakkında ne dü-şünüyorsunuz?

-Keşke orijinalini getirseydim o mektubun. Evet, gerçekten böyle bir mektup aldım. İğdir'in bir köyünden ya-zılmıştı o mektup bana ve gerçekten çok çarpmıştı beni. Ayşenur adında birisinden aldım. Hiç görmedim yüzünü, ta-nımıyorum da. Demişt ki bana "Neden siz şairlerin kıymeti-ni, özellikle de en yakınınızda olan kadınlar, okuyucularınız

kadar bilmezler? Ve siz başkalarının söz-süzlüğüne söz olurken kendinizi çıplak his-setmez misiniz?" diye bir soru sormuştu. Ben o sorudan sonra düşünmeye başla-mıştım, hiç aklıma gelmemişti o güne ka-dar böyle bir şey. Evet, insanlar biraz as-lında kendini sırsız hissediyor. O boşluğa düşmemek için tutunduğumuz bazı şeyler vardır. Mesela saklanmak. Neye saklanı-nız? Yazmadıklarımızın arkasına... Evet, yazdıklarımız bizim paylaştıklarımızdır. Ben bir genelleme yaparak konuşuyo-rum. Belki başka yazarlar vardır benim gibi düşünmeyen; ama birkaçını tanıyo-rum, onlar da benim gibi yazmadıklarının arka-sına saklanıyorlar. Biz yazarlar sadece sizin bilmenizi iste-diğimiz şeyleri yazarız. Sakladıklarımız da bize aittir.

bir zaman vardı. Yeni bir yayınevine geçmişim ve acil bir ki-tap istemişlerdi benden. Ben aslında Başka'da ifade etmek istediklerimi tam ifade edemedim. Biraz aceleye geldi. Ki-tap çıktı; ama hâlâ o kitaba girmemiş, içimde bekleyen ya-zılar vardı. O içimde kalanların bir şekilde dışa çıkması ge-rekiyordu. Başka'nın devamı şeklinde farklı bir kitap çıktı; bu da Bambaşka'ydı. 26 Ocak'ta çıktı. Başka'daki formatın zaten aynı. Yine hikâyeler var, yine aforizmalar var, yine bir şiir var ve ben böylece bu Başka serisini tamamlamış ol-dum.

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** Aşkın "Kahraman"ıdır ve bir aşk kahramanının yüreğini şiirlerle dahi yeteri kadar ifade edemeyeceği kuşkusuz. Öyleyse "aşkın Kahra-man" hali nedir? Biraz da ifade edememek midir aşkınızı?

tekrara başlar. Hep arayış olmalı, o içindeki merakı içinde-ki arayışı bitirmemeli yazar. Bitirmemek, sürekli aramak ve bir şeylerin peşinden koşmak onu üretken yapar. O yüzden ben hiç içimdeki merakı bitirmeyeceğim ve içimdeki sorun-ların cevaplarını hiç bulmayacağım.

■ **Feyza ÜNSAL:** İçinizde tutamadığınız için mi yazıyorsunuz, yoksa insanlara biraz da olsun gerçek aşkı anlatabilmek için mi?

-Aslında öyle bir misyonum yok. İnsanlara gerçek aşkı öğretmek için girişmedim bu işe. Ben kendimi rahat-latmak için yazdım. İçimdeki o zehri dışarı atmak için yaz-dım. Benim yazdıklarında insanlar kendilerine dair bir şey-ler buluyorlar, ortak noktalarını buluyor. Aşkı öğrendikleri-ni söyleyenler var. Ben bunun için yazmıyorum bunu; ama öyle olduğunu söyleyenler var. Bu da tabii ki benim için bir artı. Buna yönelik yazmıyorum; ama sonuç o çı-kıyor. Kötü bir şey değil. Çünkü insanların içinde-ki boşluğu ve kafalarındaki soru işaretlerini karşı-lamış oluyorsunuz ister istemez. Bu da benim için önemli, gerçekten böyle olabiliyorsam ne mutlu bana. Bir yazar başka ne ister ki?

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** Yazarken mekân ve zaman sizin için önemli mi-dir? Dikkat dağıtıcı bir ortamda dahi yazabilir misiniz?

-İyi ve kaliteli yazabilmek için her şeyden önce bi-raz stabil bir hayat gerekiyor. Ben bu hayata, bu koşullara kavuşabilmiş bir yazar değilim maale-sef. Ben otobüslerde yazıyorum daha çok. Bele-diye otobüslerinde ya da şehirlerarası otobüsler-de yazıyorum. Yazmaktan çok küçük küçük not-lar alıyorum. Sonra onları kağıda döküyorum ve birleştiriyorum. Ama imkân tanınsaydı eğer, ses-siz neredeyse 'cıl' çıkmayacak bir yerde -ki bura-sı evimdir genelde- gecede yazmak isterim. Bana bu imkânlar tanınsın, bana gece verilsin, uyku problemim olmasın, ertesi gün koşturacağım şey-ler olmasın, işte benden daha mutlusunu yok. Oturu-rum ve bu okuduklarınızdan inanın daha çok gü-zel şeyler ortaya çıkarırım. Çünkü bu okudukları-nızın hepsi ayaküstü yazıldı.

Bence bir yazar yazdıklarını beğen-memeli. Hep eksik bulmalı. Hep ara-yış olmalı, o içindeki merakı içinde-ki arayışı bitirmemeli. Bitirmemek, sürekli aramak ve bir şeylerin peşinden koşmak onu üretken yapar. Yazdıkları-nı beğendiği noktada artık kendini tek-rara başlar.

-Aslında ifade etmeye çabalamaktır. Siz sürekl-i bunu yapmaya çalışacaksınız; fakat asla ifade edeme-yeceksiniz. İfade ettiğiniz yerde "Tamam ben bitirdim, artık içimdeki bütün çelişkileri anlattım, döktüm; hatta aşkın sır-rını çözdüm, insanlara da anlattım" dediğiniz noktada ka-lırsınız, ileri bir adım dahi atamazsınız. Çünkü artık oldum, piştim, tamamım dediğiniz yere gelmiş olursunuz. Mesela bence bir yazar yazdıklarını beğenmemeli. Hep eksik bul-malı. Yazdıklarını beğendiği noktada bitmiştir. Artık kendini

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** Bundan bir süre önce "Başka" adında bir kitabınız çıktı. Şim-di de en son çıkan kitabınızın adı "Bambaş-ka". Bu benzerliğin nedeni nedir? Bize biraz Bambaşka'dan söz edebilir misiniz?

-Başka'dan başlayayım o zaman. Geçen yılın ka-sım ayında çıktı ve çok iki arada bir derede yazıldı. Çok az

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** Edebiyat dünyası biz okurlar, bu konuyla ilgilenenler için çok samimi ve iç açıcı. Biz sadece yazılanları okuyan ve kendi kadehimizin hacmince bir şeyler almaya çalışınız. Peki, yazarlar, şairler yani edebiyatı yaşatanlar için o dünya nasıl? Sizce edebiyat dünyasında üstünlük yarışması olmalı mı?

-Buna üstünlük yarışması demeyelim de, tatlı bir rekabet olmalı yazarlar arasında. Ben mesela bazen çok kıskanırım, bir şiirde, bir yazıda bir söz beni çarpar, "Aman Allahım! Bunu ben bulmalıyım. Ben yazmalıyım." derim. Eminim başka yazarlar da vardır. Bu bir rekabet değildir. Acı kıskançlıklar, kötü kıskançlıklar değildir. Kıskançlıksa bile tatlı bir kıskançlıktır. Asla kötü değildir. Ben edebiyata bir yazar olarak böyle bakarım. Ve edebiyattan besleniyoruz biz. Biz edebiyat yapan insanlarız tamam; ama biz edebiyat yapıp edebiyattan besleniyoruz.

■ **Cansel YILDIZ:** Örnek alınan, çokça takdir edilen bir şairsiniz. Şiirlerinizde, romanlarınızda kullandığınız üslup çok farklı ve çok anlamlı. Sizin edebi hayatınızda kendinize örnek aldığınız edebiyatçıları var mı?

-Öncelikle teşekkür ederim öyle gördüğünüz için. Edebiyatta farklı bir üslup taşıdığımı söylüyorlar, bu da beni mutlu ediyor ziyadesiyle. Benim de okuduğum, beğendiğim pek çok yazar var. Ama röportajlarımda ben şuna çok dikkat ediyorum; kesinlikle isim vermiyorum. Sonra yazar dostları beni unutmışsun, bir de okuduğunu söylersin gibi serzenişlerde bulunuyorlar. Çünkü o kadar çok isim var ki; insan unutuyor bazen. O yüzden ben şöyle söyleyeyim; size bir genelleme yapacağım. Kendi tarzıma yakın bulduğum tüm yazarların eserlerini okuyorum.

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** Çağımız teknoloji çağı ve artık edebiyat tek tuşla her daim yanımızda. Şimdi de sanal yazarlar ve dizüstü edebiyat var. Siz bunun hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce sanal kitaplar olmalı mı?

-Bence olmalı. Çünkü ben çağa ve teknolojiye inanan biriyim. Bakın artık okullarda tabletler kullanıyor. Biz bunun gerisinde duramayız. Artık kara tahta devri kapandı. Elektronik tahtalar var. Dünya geliyor. Bu dünya içinde biz

bazı şeylere uyum sağlamalıyız. Türk edebiyatının da daha büyük kitlelere ulaşması için bu gerekli bence.

■ **Feyza ÜNSAL:** Aşkın sorumluluğundan, yükünden, onu taşıyamamaktan, yüreğini feda edememekten korkan nice insanlar var. Yani Aşk'ı sencilleştiren ve boş bir kavram olarak gören insanlar... Korkmadan aşka sahip çıkabilmek, 'giden' olmamak, çıkarsızca, yüreğinin elverdiğince sevebilmek asil olanken, siz böylesi bir grup için ne düşünüyorsunuz?

-Aslında üzüliyorum onlara, biraz da laf aramızda acıyorum. Aşkta korkarak aşkı bulamazsınız. Onlar öyle bir çelişki içerisinde ki hem aşkı arıyorlar, hem de aşktan korkuyorlar. Yani aslında bulacakları şeyden korkuyorlar. Bu çelişki insanı olduğu yerde saydırır, ileri götürmez. Ben üzüliyorum onlara. Çünkü insan aşkı bulmalı, aşkı yaşamalı ve aşkın beraberinde getireceği ayrılağa da katlanmalı. Giden olmak zorunda değil, terk edilen de olabilir. Aşkın getireceği acıya da katlanmalı; çünkü o acı onu belki üretken yapacak. Tıpkı benim başıma geldiği gibi... Korkmamalı bence insan aşktan. Ama önce gerçek aşkın ne olduğunu bilmeli ve onu aramalı. Hani bir şiirimde geçiyor ya "Denize bakmayı bilmeyenler bir gün mutlaka boğulacaklardır." Denize bakmayı bilmek lazım. Aşkın içine atacaksanız kendinizi. Aşkın getireceği bedelleri de görmek lazım. O kadar kolay değil. Tabii ki günümüz aşklarından bahsetmiyorum.

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** Ben biraz da radyo programınızdan bahsetmek istiyorum. Gece ki âşıkların meşk zamanı... Gece 01.00-04.00 arasında programlarınız oluyor. Gecenin siz hali nedir? Ve bir de programınızda amatör şairlerin şiirlerine de yer veriyorsunuz. Peki, onların şiirlerini nasıl buluyorsunuz?

-03.00'e düştü o artık. Ben şimdi çok tanınmış, isim olmuş şairlerin yazılarını pek okumam. Çünkü onlar zaten tanınmıştır, onların şiirlerini zaten herkes bilir. Ben gençlere yardımcı olmak, iyi kalemleri ortaya çıkarmak için ortaya çıktım. Nasıl yolluyorlar? Bilmiyorum araştırdınız mı, Facebook'ta yaşayan yazarlar arasında en çok takipçisi olan yazarmışım. 518.000 takipçim varmış. Ölmüş yazarları da işin içine katarsak üçüncü sıradayım. İşte bu kadar in-

san sizi bilinçli bir şekilde takip ediyorsa, tabii ki size ulaşmaları çok kolay. Orada bir mail adresimiz var, oraya mail atıyorlar. Günlük ortalama 80-90 şiir alıyoruz; ancak bunların hepsinin yayında okunması imkânsız. Bunları bir elemekten geçiriyoruz ve aşağı yukarı 8-9 şiir oluyor. Bunları yayınlara yayarak okuyorum ve okunan her şiir için video klip hazırlanıyor ve sayfada paylaşıyor. O kadar takipçi arasında da küçük çapta da olsa bir ününüz oluyor. Öyle birçok ün kazanmış şairler var ve birçoğu da kitap çıkardı. Gurur duyuyorum onlarla.

■ **Feyza ÜNSAL:** Eski radyo programınız "Mavi Ada"ydı. "Mavi Ev" diye de bir kitabınız bulunmakta. Bu bir rastlantı mı? Neden mavi?

-Şimdi mavi nereden gelir, ben size önce bunu anlatayım. Aslında o mavi değildir mai'dir. Mai ve Siyah romanını hatırlayın. Türkçede sonunda -î ekini almış kelimeler 'ilgili' anlamını taşır. Mesela siyasî, siyasetle ilgili, ferdi, kişiyle ilgili. Eee, mai nedir? Ma ile ilgili. Ma nedir? Su. O renk işte o adı alır. Ben işte o suyu, denizi ve denize rengini veren gökyüzünü çok severim. Bir özgürlüktür bu. İşte bu yüzden mavi benim için çok özeldir.

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** Radyo programınızda şiirlerinizi de seslendiriyorsunuz. Radyoculuk şairliğinize ne kattı?

-Radyoculuk şairliğime kitlelere ulaşmam için yön verdi. İyi de oldu. Çünkü çok insan var şiir yazan ve şiirleri insanlara ulaştırmanın yolu biraz zor. Radyo bana bu konuda avantaj sağladı. Ben yazdım, yayınlarımda okudum ve insanlar beni böylece tanıdılar. 1993 yılında ben radyocu-

luğa başladım. 2001'e kadar kitap çıkarmadım. 2001 yılında "Seni İçimden Terk Ediyorum" kitabım çıktı. Sırf dinleyici kitleleriyle iyi bir okur sayısına ulaştım. Fakat 2008-2009 yılından sonra radyolar işlevini yitirdi. Radyonun kitaba çeken bir yanı kalmadı. Ama o yıllarda ben bir radyocudan çok bir yazardım. Zaten tanınmaya başlamıştım ve artık yazar olarak yoluma devam ettim.

■ **Cansel YILDIZ:** 2003 yılında Üniversiteler Arası Kültür Edebiyat Platformu(ÜNKEP) kurdunuz ve 72 üniversiteyi bu platformda topladınız. ÜNKEP neyi amaçlıyordu, faaliyetleri nelerdi? Gençlere katkısı neler oldu?

-Beni dinleyen ve okuyan kişilerin %90'ı üniversitelidir. Bu şimdi de böyle, geçmişte de böyleydi. Bunu o yıllarda fark etmiştim. Amacım bu insanları bir araya getirmekti. ÜNKEP'i kurdum, bir site hazırladım ve 72 üniversiteyi o internet sitesinde topladım. Ve dedim ki bu kadar insan bir araya geldik, bir şeyler yapalım. Kitap yardımı, kütüphaneler, okuyamayan öğrencilere çocuklar kendi branşlarına ait özel ders verdiler. Birçok ödül aldık bu anlamda. Kuzey Kore'ye kadar gitti ünümüz. Ve güzel bir oluşumdu o. Misyonunu tamamladı ve tam zirvedeyken defterimizi kapattık.

■ **Zeynep DİNLEYİCİ:** Son olarak edebiyatımızda birçok şair ve yazar var. Kimileri iyi, kimileri kötü ve biz buna ancak kitabı bitirdiğimizde karar veriyoruz. Doğru kitap seçimi yapmak için bize neler önerebilirsiniz?

-Bir an için buradan gençlere neler söyleyeceksiniz diyeceksiniz diye çok korktum. Hep böyle olur. Bir olayı

anlatayım. Bir genç delikanlı elinde kalın bir dosyayla yazar bir abimizin yanına geliyor, romanını getirmiş. Yazar bakıyor, bayağı kalın bir dosya. Peki; diyor ne diyebilirim; çünkü vakti yok. Aradan bir ay geçiyor ve o dosyayı bırakan tek-rar geliyor. 'Okudunuz mu?' diyor, 'Okudum.' diyor yazar. Hemen dosyayı alıyor önünden, ortasında iki tane sayfayı birbirine yapıştırmış. Bakıyor ki hâlâ yapışık o sayfa; "Hayır okumamışsınız, okusaydınız bu sayfalar birbirinden ayrılmış olurdu." diyor. Yazar diyor ki "Bak evlat. Sen şimdi bir tane hıyanı aldın, soydun, ısırdın, acı çıktı. O hıyanı yeme-ye devam eder misin?" Demek istediğim şu; Kitap daha ilk cümlesinden kendini belli eder. Keza şiir de böyledir. Hani size günde 80-90 şiir geliyor dedim ya ben sadece ilk iki kıtasını okurum. İyi bir okur, bırakın ilk cümleleri daha arka kapak yazısından bile o kitabın ne olduğunu anlar. Ben insanlara şunu söylüyorum; Zamanla bu tecrübeyi kazanacak-sınız. Ama bu tecrübeyi kazanana kadar daha çok boş kitap okuyacaksınız. Bu bir gerçek, o süreç böyle.

■ **Elif Burcu DOKUMACI:** Ben çok teşekkür ederim, bu yoğun ve sıkışık programınızda bize zaman ayırdığınız için.

■ **Cansel YILDIZ:** Bu arada okul öğretmenlerimizden Sedat AŞÇI, arkadaşlarımız Büşra Nur ÇATAN, Esra KARADAĞ ve Halenur DİNLEYİCİ gelmeyi çok istediler; ancak gelemediler. Size selamlarını gönderdiler.

-Aleyküm selam. Çok teşekkürler.

Denize bakmayı bilme-
yenler bir gün mutlaka
boğulacaklardır.

ŞAİR VE YAZAR NEUZAT ÇELİK

KURAK HALE GETİRİLMİŞ BİR TOPRAKTA GÜR FIDANLAR, BOL MEYVELİ AĞAÇLAR YETİŞTİRMEK MÜMKÜN DEĞİL.

■ **Azelha ÖZDAĞ:** Dünyanın her yerinde hayatını insanlara adanmış, olumsuzluklar yaşamış kişiler görüyoruz. Dönüp baktığınızda, yaşadıklarınızdan pişman mısınız?

-Pişman değilim. Yoltaş Kurbağalar adlı kitabımda da 'Pişman Değilim' diye bir şiirim var. Tam da senin sorunun cevabı niteliğinde. Tercihlerimi bilinçli yaptım. Ortaokuldan itibaren şekillendi bu tercihlerim. Pişmanlık duymuyorum; çünkü bu seçimi yaptığım tarihsel süreçte başka türlü olmak bana anlamsız gelirdi.

■ **Büşra KARAKALLE:** Şahsi ve edebi hayatınızda dönüm noktası olarak nitelendirebileceğiniz yaşamışlıklarınız var mı?

-Genel olarak itiraz etme kavramını ele alabiliriz. İlkokul sonundan itibaren ağır edebi eserler okuyan bir çocuktum. Bu kitaplar benim fikir dünyamı şekillendirdi. Bir diğer kırılma noktası da, tutuklanmam ve bu sebeple edebiyata ilgimin artması diyebiliriz. İlk şiirlerimden bir tanesi o dönem çıkan 'Edebiyat Seksen Bir' dergisinde yayımlandı. Şiirim dönemin önemli şairlerinden olan A. Kadir tarafından övülmüştü. Bu olay şiire sıkı sıkı sarılmama sebep oldu. Son olarak ilk şiirlerimin bir araya gelip kitap haline getirilmesi ve bu kitabımın 'Akademi Kitabevi Ödülünü' alması.

■ **Azelha ÖZDAĞ:** Yeni neslin edebiyat, tiyatro, toplumsal sorunlar gibi kavramlarla ilgisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Geleneksel bir söylem vardır: "Yeni nesilde iş yok" diye. Bu bakış açısından söylemiyorum; ancak Türkiye için 1980 bir kırılma noktasıdır ve bu dönemden sonra düşünen, tasarlayan, geleceğe açılan kuşakları yitirdik ve yeni kuşağı bencil, köşe dönmece, müziğin en alt sınırını dinleyen, romanın, şiirin hap haline getirilmişini okuyan bir konuma getirdik. Burada toplumsal durumu incelemek lazım. Yeni kuşağı

Türkiye için 1980 bir kırılma noktasıdır ve bu dönemden sonra düşünen, tasarlayan, geleceğe açılan kuşakları yitirdik ve yeni kuşağı bencil, köşe dönmece, müziğin en alt sınırını dinleyen, romanın, şiirin hap haline getirilmişini okuyan bir konuma getirdik.

a s l a

yargılayamam. Kurak hale getirilmiş bir toprakta gür fidanlar, bol meyveli ağaçlar yetiştirmek mümkün değil. Bu yüzden çok sevgiyle anabileceğim bir kuşak yok.

■ **Azelha ÖZDAĞ:** Özellikle Şafak Türküsü şiirinizde büyük bir yakarış var. Eserlerinizi türküler olarak nitelendirmenizin sebebi nedir?

-İlk iki şiirim Şafak Türküsü ve Müebbet Türküsü... Türkü bir anlatım biçimi olarak halkın içinden çıkıp, sahipli ya da sahihsiz eserlerin döneminin sorunlarını anlatmasıdır. Bir tür iletişim aracıdır. İnsan türkülerle sevdasını, öfkesini, yenilmişliğini duyurmak ister. Benim özelimde ise cezaevindesin ve her şey yasak. Bu çılgılığı duyurmak istedim. Türkü yüksek sesle söylenir. Bu benzerlik oradan gelen bir durumdur.

■ **Büşra KARAKALLE:** Tanzimat, Servet-i

Fünun, Fecr-i Ati gibi edebiyatın ilk dönemlerinde yaşamış olsaydınız kendinizi hangi şairle özdeşleştirebilirdiniz?

-Doğal olarak Namık Kemal yakın gelirdi. Servet-i

Aşk daha keyifli, daha anlamlı kılmak kişilerin elinde. Tüketim toplumu olmanın getirdiği kolay elde etme-kaybetme döngüsü olmadan, anlam dünyası değiştirilmeden, umutlar küçültülmeden yaşanabilmesini isterim.

Fünun'da Tefrik Fikret, sonrasında zaten Nazım Hikmet geliyor.

Azelha ÖZDAĞ: Edebiyatta müziğin yeri hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Tabii ki önemli bir yeri vardır. Sanatsal eserlerin hepsi birbirinden kaçınılmaz olarak beslenir. Nice müzisyenler var belki bir şiir kitabı okumamıştır, ancak bir şairsen mutlaka müzikle ilişkinin olması gerekir. Şiirin kendi sesinde, akışında zaten müzik vardır. Şiir okumayı bilenler o sesi duyarlar.

Büşra KARAKALLE: Genelde ne tür müzik dinlersiniz? Çok beğendiğiniz müzisyenler kimler?

-Çocukluğumuzda bir müzik eğitimi almadık, beğeniler kendiliğinden oluştu. Bu entelektüel kapasiteyle ilgili bir şey. Ne kadar okursanız hayata o kadar iyi bakarsınız. İlk zamanlar türküler yakındı hayatıma. Gençlik çağımızda pop müzik-o zamanın pop kültürü şimdikinden farklıydı tabii- bunun yanı sıra kulağımda bir klasik müzik vardı. Ama dönemin bize getirdiği koşullardan dolayı pek dinleyemiyorduk. Caz dinlerim. Sezen Aksu, Erkin Koray dinlerdik. Ezginin Günlüğü'nü çok severim. Türk sanat müziğinden Zeki Müren... Kısacası kulağa hoş gelen, insanın içine işleyen her müziği dinlerim.

Azelha ÖZDAĞ: Şiirinizdeki 'gümüş kuş', sizin özgürlüğünüzü mü ifade ediyor?

-Tabii ki; evimin önu yokuş/ sokağıma kar tutmuş/ al da uç gözlerimi / kanatları gümüş kuş/ al da uç.

Büşra KARAKALLE: Çocukluğunuzu doyasıya yaşayabildiniz mi? Eserlerinizde çocukluğunuzdan izler var mı?

-Evimiz İstanbul'da bir kenar mahalledeydi. Çocukluğum geçekonduda geçti. Şimdi düşünüyorum, şanslı bir çocuklukmuş. İşçi bir anne babanın çocuğuydum. Yoksulluk tabii ki vardı; ama kendi oyuncaklarımı zı kendimiz yapıyorduk. Sokaktaydık, ağaç, kuş, toprak vardı. Doğayla iç içe büyüdük. Kızıl erkekli oyunlar oynardık. Şimdiki gibi değildi. Daha özgür bir çocukluktu. Evet yollarımız çamurdur, Etiler'deki çocukları kıskanıyorduk. Onların bisikletleri vardı, bizimse hayallerimiz.

Azelha ÖZDAĞ: İnsanı belki de en çok insan kılan duygulardan biri aşk... İlk kez ne zaman âşık oldunuz? Aşk size neler kattı?

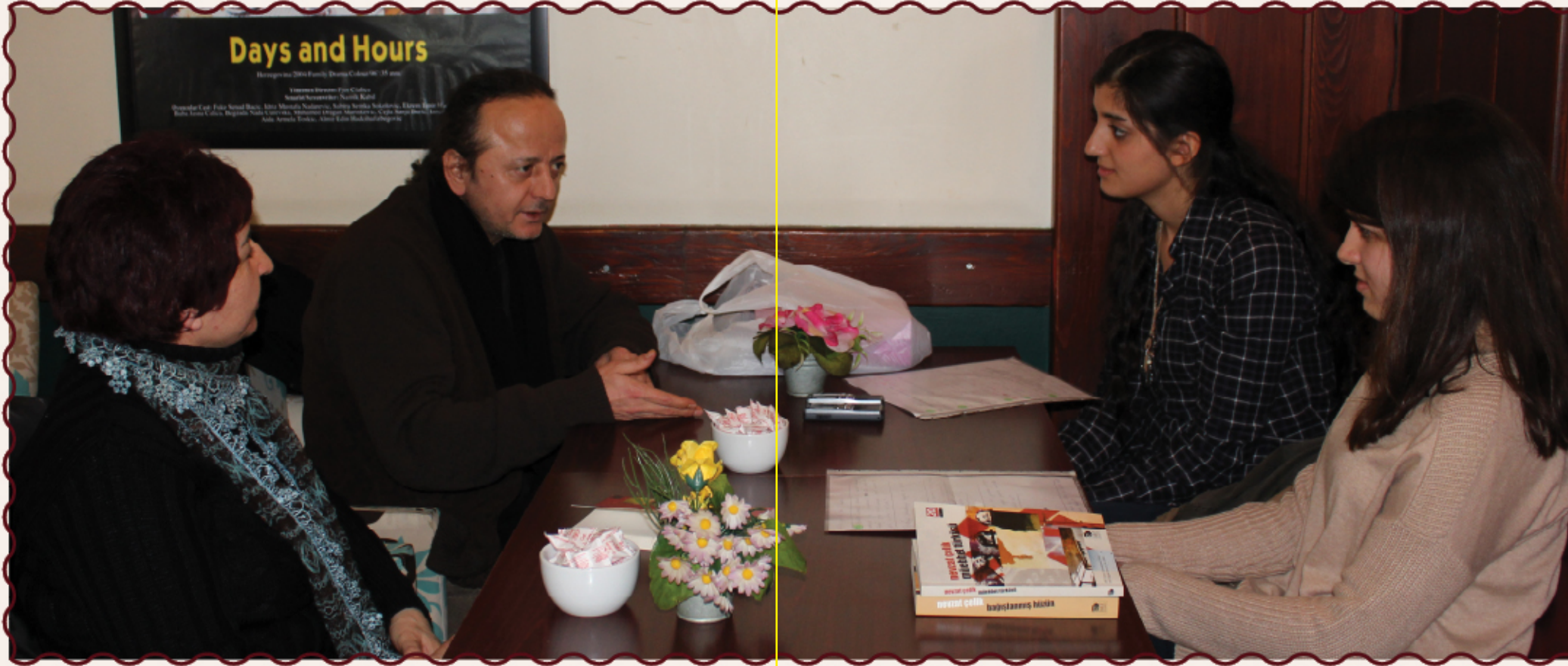
n kızlara okumuşlar ve mektup o şekilde meşhur oldu. Kim okuduysa başladı ilişkileri, yazdığım mektup sayesinde...

Büşra KARAKALLE: Günümüzdeki aşklar ve çocukların yaşantısı hakkında ne düşünüyorsunuz? Kendi döneminizle kıyasladığınızda ne gibi farklar görüyorsunuz?

-Aşklar o zaman daha temizdi, şimdi her şey kirlendi' gibi değerlendirmeleri yanlış buluyorum. Aşk varsa her şey sahici. O zamanlar ilişki kurmak zordu tabii. Çeşme başında mektup verilecek de, gizlice pastaneye gidilecek... Şimdi kolay. Kolay olması iyi bir şey; ama kolay olduğu için çabuk vazgeçilebiliyor. Bu durum yaşadığımız tarihsel sürecin kaçınılmaz bir gereği. Aşk daha keyifli, daha anlamlı kılmak kişilerin elinde.

Büşra KARAKALLE: Yeni yazar ve şairler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Türkü bir anlatım biçimi olarak halkın içinden çıkıp, sahipli ya da sahihsiz eserlerin döneminin sorunlarını anlatmasıdır. İnsan türkülerle sevdasını, öfkelerini, yenilmişliğini duyurmak ister.

-Ancak öne çıkan yazarları okuma fırsatı bulabiliyorum. Çok büyük şeyler yazılmıyor artık. İnsanı derinden sarsan şiirler göremiyorum. Çok beğendiğim yazarlardan biri Hakan Günday. Farkını gösterebilen, yetenekli bir yazar. Birlikte çalıştık. Kalıcı olacağı kesin, geniş bir kitleye sesleniyor.

Büşra KARAKALLE: Yazmak için yaşamak gerektiğine mi inanırsınız, yoksa empati yaparak da kurgulanabilir mi?

-Yazılar genelde kurgudur. Kurgu olmadan sanat yapılamaz. Yaşadıklarınızdan, çevrenizden, hayallerinizden esinlenir, bunları kurgularsınız. Kendi yaşadığınız kadar birebir hissedip dokunabileceğiniz ne olabilir ki... Ama romanın

kahramanı bile olsanız, o anlatıyı esere çevirmek için kurgu şart.

Azelha ÖZDAĞ: Dünyaya tekrar gelseniz ve seçme şansınız olsa nerede doğmak isterdiniz? Niçin?

-Daha eğitilmiş, kültürlü bir ortamda, ailede doğmak isterdim. Çocukluğumda yabancı dille, piyanoyla iç içe büyüme şansım olsaydı, sevinirdim. Yaşadığım hayattan pişman değilim ama daha çok üretmem için fırsatlarım fazla olsaydı keşke.

Tüketim toplumu olmanın getirdiği kolay elde etme-kaybetme döngüsü olmadan, anlam

dünyası değiştirilmeden, umutlar küçültülmeden yaşanabilmesini isterim. Klasik bir düşünce var; evlen, çekirdek aile oluştur, bencil yaşama karış. Genel değerler sistemi aşk dâhil tüm ilişkileri bireyselleştiriyor. Buna üzülüyorum.

Şiirin kendi sesinde, akışında müzik vardır. Şiir okumayı bilenler o sesi duyarlar.

■ **Azelha ÖZDAĞ:** İnsan ilişkilerinin temelinde yatan şey nedir? Günümüzde insanların birbirine daha az güvenmesinin sebebi sizce nedir?

-Şehrin insanı tekleştirme hali... Diyelim orada iki elma var ve tabii iki kişi. İkisi de iyisini istiyor. Bencil duyguların olduğu yerde paylaşım beklenemez. Arkadaşlıkların, dostlukların değerlendirilmesi için topluca bir şey yapılıyor olmalı. Kişisel dünyalar yerine birlikte bir anlam dünyası oluşturulmalı.

■ **Büşra KARAKELLE:** Daha mutlu bir ülke ve dünya için umudunuz nedir?

-Gerçekçi olmak gerekirse, ben çok iyi şeyler görmüyorum. Kurumsallaşmış, apolitik bir düzen var. Aydınlağa doğru gittiğimiz düşüncesine sahip değilim. Sanatın, kültürün ön planda olması gerekir. Bu yalnızca Türkiye için değil, dünya için geçerli. Savaşlar var bir de maalesef; insanları öldürmek hiçbir zaman çözüm olamaz.

■ **Azelha ÖZDAĞ:** Bu günlerde planınız nedir?

-Yazmak istediğim çok fazla şey var. 70'lerden günümüze gelen bir üçleme roman yazmayı planlıyorum. O dönemden sonra nelerin değiştiğini anlatmak istiyorum. Sizin sorularınıza da cevaplarım olacak o kitapta. Bunun dışında 'Şafak Türküsü' nün film olmasını çok isterim. Bir senaryom var, belki bir gün bu da gerçekleşir.

■ **Büşra KARAKELLE:** Bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

Çocukluğum geçekonduda geçti. Şimdi düşünüyorum, şanslı bir çocuklukmuş. Yoksulluk tabii ki vardı; ama kendi oyuncaklarımızı kendimiz yapıyorduk. Sokaktaydık, ağaç, kuş, toprak vardı. Doğayla iç içe büyüdük. Şimdiki gibi değildi. Daha özgür bir çocukluktu. Evet, yollarımız çamurdu, Etiler'deki çocukları kıskanıyorduk. Onların bisikletleri vardı, bizimse hayallerimiz.

ROMAN VE OYUN YAZARI HAKAN GÜNDAY

YAZA YAZA YAZIYA AŞIK OLDUM.

■ **Meltem DEMİRALP:** Rodos adasında doğup büyümüşsünüz. Bu durum Türkiye'ye geldikten sonra sizin için bir sıkıntı oluşturdu mu?

-Oluşturamayacak kadar küçük yaştaydım Türkiye'ye geldiğimde. Dört yaşında döndüm Türkiye'ye ve dolayısıyla hiç hatırlamıyorum Rodos'u. Sadece birtakım fotoğraflar var evde, Rodos'ta bir aralar bulunduğuma kanıt. Onun haricinde hiçbir şey yok, hatırlamıyorum. Sadece ailem orada bulunuyormuş babamın görevi dolayısıyla. Onun için orada dünyaya gelmişim. Yoksa hiç Rodos'ta öyle uzun süre kalmam yok.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** Edebiyat hayatınızda okuduğunuz yazarların bir katkısı oldu mu?

-Kesinlikle! Şöyle söyleyeyim; ben lise ve üniversite hayatım boyunca hiç yazmayı düşünmedim. Hiç bu işi yapmayı düşünmedim. Ben daha çok konvansiyonel işler vardırı ya, böyle işletme, iktisat gibi, ne istediğini bilemeyenlerin yazdıkları bölümler, ben daha çok onlarla ilgileniyordum. Tam olarak bir fikrim yoktu meslek seçimlerine dair. Bu sebepten dolayı da o dönemde hiçbir zaman, okuduklarım bir gün bana ilham verici olarak kaynak haline geleceklerdir, diye düşünmedim. Ve sadece kendi zevkim için okuyordum. Okumanın keyfi için okuyordum. Çünkü okumayı seviyordum. Okuma yolunda hayal kurmayı seviyordum. Ne zaman ki oturup yazmaya başladım, hikâyeler anlatmaya başladım, işte o zaman fark ettim ki; aslında anlattığım her hikâyede okuduğum yazarlar var. Bu insanda istese de, istemese de olan bir durum bu. Zihnimden akıp kalemimin ucuna gelen ve oradan da kâğıda dökülen bir şey. Durdurabileceğim bir şey değil, en azından benim için. Hatta sadece yazarlar da değil, izlediğim filmler, gördüğüm bir tablo, dinlediğim bir müzik bunların hepsi bir yerde arşivleniyor ve o arşiv sonra şekil değiştiriyor, başka şeylere kay-

nak oluyor; yazılanlara. Galiba normal de bu. Hâlâ da öyle, okuduklarım karşısında etkilenip onlardan ilham alıp yazmaya devam ediyorum. Burada önemli olan, ilham almaya, etkilenmeye açık olmak. Yani algıyı daima açık tutup bütün sanat eserlerinin, bütün sanat disiplinlerinin bizi etkilemek için orada sabırsızlıkla beklediklerini hep hatırlamak gerekiyor. Onlar hep oradalar, kütüphanedeler, sergi salonlarındalar, bütün müzik marketlerindeler; yani aklına gelebilecek bütün her yerde bizi bekliyorlar bizi etkilemek için. Eğer biz açık olursak etkilenmeye, o zaman zaten o ilhamı alır, devam edebiliriz.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** Fransızca mütercim ve tercümanlık bölümünden siyasal bilimlere geçme sebebiniz nedir?

-İlk sorumuzdaki cevapta saklı. Ne istediğini bilmemek. Şöyle söyleyeyim; insanın meslek seçiminde erken yaşta doğru bir karar vermesi ve bu doğrultuda eğitimini devam ettirmesi bana istisnai gelen bir durum, nadir olabilecek bir şey. Niye? Çünkü en azından benim için yok gibiydi, belki de sanat ile ilgili eğitimler, benim çevremde çok fazla bundan yararlanan insanlar olmadığı için. Hâlbuki binaları burada, biliyorsunuz bir konservatuar var, fakülteler var bu eğitim için çok iyi olan. Ve Türkiye'nin her yerinde. Benim için aslin-

Ne zaman ki oturup yazmaya başladım, hikâyeler anlatmaya başladım, işte o zaman fark ettim ki; aslında anlattığım her hikâyede okuduğum yazarlar var.

da bir nevi onlar görünmezdi. Dolayısıyla belki de kendimi o açıdan kısıtladım. Hani ne biliyorsam hayata oradan başladım. Fransızca biliyordum, hasbelkader bir süre Belçika'da bulunduğum için, onun için önce mütercim tercümanlığa girdim. Çünkü o, uğrunda çok da savaş vermeden öğrendiğim bir şeydi. Sonrasında ise yeniden bir Belçika yolculuğuna çıktım ve orada da siyasal bilimlere başladım. Ve bir süre sonra fark ettim ki; ben siyasal bilimlerle, özellikle uluslararası ve kamu yönetimi ile hiç de akademik olarak değil, çok hevesli bir amatör olarak ilgileniyordum. Çok hoşuma gidiyordu siyasal bilimler tarihi okumak, oradaki felsefeyi okumak, oradaki düşünürlerin teorilerini okumak; ama meslek olarak bunu yapmayı, kamu yönetimiyle uğraşmayı, aslında hiç istemediğimi okuya okuya anladım. Dolayısıyla bu akademik kariyer için meslek seçimi çok önemli. Ama galiba insan içinde ne istiyorsa, neye yatkınsa bir süre sonra taşı oyan su gibi mutlaka o çıkıyor ve insan kendi yolunu buluyor. Kendisini çok uzun süre kandırması mümkün değil. Mutlaka bir yerden çıkıyor ve neye meyliniz varsa birden kendinizi onunla karşı karşıya buluyorsunuz.

■ Meltem DEMİRALP: Yazmaya ne zaman ve nasıl başladınız?

-Yazmaya başlamamın temel sebebi bu hayatta ne yapacağımı bilmemek. 22-23 yaşındaydım ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nde 5. yılımdı. Bir gün öğrenci işlerinde bana dediler ki "Kaçınıcı sınıftasın sen?" Ben dedim "İkinci sınıftayım." "Kaçınıcı yılın?" "Beşinci yılım." "O zaman bizim matematiğimize göre burayı bitiremezsin sen." Ben o gün anladım ki; bu şey olacak gibi değil. Dolayısıyla bu okulla benim aram iyice açılmış. Okulumun karşısında kütüphaneler ve kırtasiyeler vardı. Bir sabah gittim, okulun tarafına geçmekten öbür tarafa geçtim, kütüphaneler tarafına, bir kırtasiyeye gittim defter, kalem aldım, kütüphaneye girdim ve yazmaya başladım. İnan bunun nereye varacağı konusunda hiçbir fikrim yoktu. Sadece yazmak istedim, bir hikâye anlatmak istedim. Çünkü evvelinden de bir günlük tutmuşluğum veya yazmakla herhangi bir ilişkim yoktu; ama dediğim gibi bunu bir çare olarak gördüm, bir ihtimal dedim ben bunu yazayım, bir ihtimal yayınlatabilirim. Eğer yayınlatabilirim bu yolda ilerleyebilirim. Ve her sabah düzenli olarak okula gidiyormuş gibi ben o kütüphaneye gittim. Ve iki ay sonunda ilk romanım bitti: Kinyas ve Kayra. Ve sonrasında büyük bir şans ese-

ri Nevzat Çelik ile tanışınca ve onun da bu romanı kabul etmesi üzerine, yine istisnai bir şekilde, tamamen tesadüf, şans eseri kısa bir sürede yayımlandı. Ve ben onun üzerine devam ettim, yazdım. Dolayısıyla benim yazmaya başlamam çok ani olmuştur. Acil, ani, derhal bir çözüm bulmam gerekiyor-

Hayal gücü ise başka bir dünya. O belki de, iyi ki var dediğimiz dünya.

du, hayatta ne yapacağıma dair. Dolayısıyla çok romantik değildir başlamam.

Bu tavanlara bakıp hayaller kurup yazdığım bir şey değildi. Benim yazmam gerekiyor, ben bunu yapabilirim diye giriştiğim bir işti. Ve sonrasında ben yazdıkça yıllar içinde romantikleştim. Sonrasında yazıya yaza yaza âşık oldum.

■ Aışe BIÇAKÇI: İstanbul Dot'ta tiyatro oyun yazarı olarak görev yapıyorsunuz. Buradaki çalışmalarınızdan biraz bahsedermisiniz?

-Geçen sene 17. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali'nde Dot bünyesinde bir oyun sahnelendi ve o oyun Malafa adlı romanın tiyatroya uyarlanmış haliydi. Uyarlamayı ben yaptım, ben yazdım. O konuyla ilgili de bir bilgim yoktu, nasıl tiyatro sahnesine uyarlanabilir, ama orada da Murat Daltaban yardımcı oldu bana. O da çok usta bir isim, çok yön göstermiştir bu konuda. Ve sonrasında anladım ki; aslında her uyarılmanın, ara geçişlerin, edebiyattan sinemaya ve tiyatroya geçişlerin belli bir şartı var; o da, romanın kendisini öncelikle ciddiye almamak, o yazdıklarınızdan vazgeçip, geçtiğiniz sanat disiplinin kurallarıyla yeniden inşa

vardır. Sürekli olarak metin yazarlığıyla ilgili ortak çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ama Dot'u görüp, Dot'un oyunlarını izleyip onun parçası olmak istememek mümkün değil. En azından benim için. Çünkü bana sorarsan olağanüstü bir iş yapıyorlar. Çünkü bunların hepsinin temelinde hikâye anlatmak var. Bildiğiniz en basit haliyle hikâye anlatmak. Yani bir ateşin etrafında toplanmış insanların arasından birinin çıkıp hikâye anlatması, hepsi bu. Ama bunu 170 milyon dolarlık bir sinema filmiyle yapabilirsin, bir sokak tiyatrosuyla da yapabilirsin, bunu birisinin kulağına fısıldayarak yapabilirsin. Ama en nihayetinde yaptığın iş hikâye anlatmaktır. Bizim hikâye anlatma biçimlerimiz benzeşiyordu Dot'la. Dolayısıyla böyle bir uyum içerisine girdik.

■ Abdülhamit DEMİRHAN: Yeni bir eser ortaya koyarken neler düşünüyorsunuz ya da kendinizi nasıl hissedersiniz?

-Öncelikle kelimelerle başlıyorum. Önce bir kelime bulmam gerekiyor. Bu kelime, şimdi şöyle söyleyeyim; Türkçe sözlükte yeterince kelime var, fazlasıyla var. Ve bunların her biri bir romanda kullanılmak için can atıyor veya bir hikâyede. Dolayısıyla o kelimelerden bir tanesi, kalın harflerle yazılmaya başlıyor bir süre sonra benim gözümde. Ve ben o kelimenin hikâyesini anlatmayı tercih ediyorum. O kelime bana ne düşündürüyorsa onu anlatmaya çalışıyorum. Önce kelimemizi bulduk ve ne oluyor sonra, bu kelimeler daha sonra kitapların isimleri oluyor. Önce kelime var diyelim, sonrasında da bu kelimeden yola çıkarak veya ondan bağımsız olarak insana dair hangi duyguyu ve durumu anlatmak istediğimi düşünüyorum. Ben hangi duyguyu vermek istiyorum? Hangi düşünce üzerinde sorular sormak istiyorum? Çünkü benim hikâye anlatma biçimimde yanıt vermekten çok soru sormak var. Ve öyle sorular sormak var ki; gayem de daha çok soru sorulmasına sebep olsun. Çünkü yanıtlar konusunda becerikli değilim; ama iyi soru sorabildiğimi düşünüyorum. Dolayısıyla eğer anlatmak istediğim, üzerine tartışmak istediğim ve sorular sormak istediğim insana ait olan o duyguyu ve düşünceyi veya durumu davranışı da belirlersek, kelimeyle onu yan yana getirince artık bir hikâye oluşmaya başlayabilir. Kurduğum hikâye de bunların emrinde olur, o kelimenin ve o duygunun verilebileceği en iyi hikâyeyi kurmaya başlarız. Karakterlerin oluşur o hikâyenin emrinde, çünkü sen bir durum hayal etmişsindir. Ve o durumu yaşayacak karakterler öyle olmalıdır ki; hepsi senin en üstteki kelime ve duyguna hizmet ediyor olmalı. Bir piramit gibi düşünün ve bu piramidin en altında ben varım. Bir süre sonra ben tamamen pat-

etmek. Çünkü en nihayetinde bu roman bir mürekkep ve kâğıtken, orada ses, hareket, renkler, gürültü, yakınlık, mesafe... Bambaşka bir dünya, bambaşka enstrümanlar var. O enstrümanlara uygun olarak yeniden inşa edilmesi... Elimden geldiğince onu yapmaya çalıştım ve hâlâ da Dot'la sürekli olarak böyle bir ilişkimiz

ronu hikâye olan bir işin içinde, bir fabrikada çalışmaya başlıyorum. Ve o ne isterse, hikâye nasıl gitmek isterse, nasıl olması gerekiyorsa, her şeyin onun hizmetinde olduğunu hatırlayıp o şekilde yaşamak. Hiç bu kadar özletmemiştim ben bu işi.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Kitabı oluştururken belli bir yerden mi esinlenirsiniz, yoksa sadece kendi hayal gücünüzden mi esinlenirsiniz?*

Türkçe sözlükte yeterince kelime var, fazlastıyla var ve bunların her biri bir romanda kullanılmak için can atıyor veya bir hikâyede. Dolayısıyla o kelimelerden bir tanesi, kalın harflerle yazılmaya başlıyor bir süre sonra benim gözümde. Ve ben o kelimenin hikâyesini anlatmayı tercih ediyorum.

-Şimdi hayat, tecrübeler, yaşadığınız her şey, dakikada kaç kez nefes aldığınız dâhil bütün davranışlarımıza ve zaten tepkilerimize sirayet ediyor. Bunu önlemek mümkün değil. Çünkü şu anki duruşumuz, buraya gelene kadar geçirdiğimiz, bütün hayatta olduğumuz sürecin bir sonucu. Şuradaki davranışımız, bütün hareketlerimiz, konuşmalarımız, seçtiğimiz kelimeler, bunlar bizim aslında bütün hayatımız. Bunların sonucu, dolayısıyla yazarken de esinlenilen şey, aslında hayatın kendisidir. Dolayısıyla onları ayırt etmek çok zor. Hayal gücü ise başka bir dünya. O belki de, iyi ki var dedğimiz dünya. Niye? Çünkü somut dünyada, bu yaşanan dünyada kişiler arasında, özellikle derdin insansa, insanla ilgili bir şey yapmak istiyorsan, sınırlar yine insanlar tarafından belirleniyor. "Senin adın ne?" diyorlar. Sen adını söylüyorsun ve bu onunla ilgili kırk bin tane yargı oluşabiliyor. Çünkü böyle bir şey var. Böyle bir önyargı oluşturma eğilimi var. Böyle bir önyargı oluşturulsun diye zaten kurulmuş bir düzen var. Bu önyargı her zaman kötüdür demiyorum. Daha kolay birbirimizi anlayalım diye önyargılar vardır. Tabii en nihayetinde bir insan önyargı değildir. Yani ben seni bir önyargı ile kavırıyorsam, kesin eksik kavırıyorumdur. Ve zaten gerçek hayatta bu kadar önyargı varken daha da fazlasını ortaya çıkarmak anlamsız.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Karakterlerinizi neye göre seçersiniz?*

-Anlatmak istediğim hikaye neyse, o hikayenin hangi duyguları vermesi gerekiyorsa, ben hangi çatışmayı, ihtilafı anlatacaksam; çünkü çatışmalardan doğar genelde hikayeler. Çünkü o çatışmalar sayesinde tartışabilirsin, tarafları konuşturabilirsin, hangi ihtilafı anlatmak istiyorsan, o ihtilafa hizmet edecek karakter-

ler seçilmelidir. En azından ben öyle ilerliyorum. Bu yolla o zaman konuyu tartışabiliyorsun. Zıt karakterler koymak gerekir. Her şeyi sorgulayan bir karakterin olması gerekiyorsa, onu tamamen ona göre tasarlıyorsun.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** *Kitaplarınızı yazarken ya iyi olmazsa korkunuz var mı?*

-Tabii, daima. Aslında şöyle söyleyeyim; yazarken yaklaşık bir iki saniye bu galiba iyi oldu düşüncesini ve duygusunu hissediyorum. İki saniye sonra geçiyor. Sonra yeni bir cümle kurduğum için, o bir önceki cümlemin etkisi zaten unutulmuş oluyor ve yeni cümleyle uğraşıyorum. Ve o yeni cümle üzerinde bir iki saniye de bu galiba oldu, fena değil duygusu. En nihayetinde kitap bittikten sonra korkudan bir daha kitabı okumak istemiyorum. Çünkü bunlar benim üzerinde hep tereddüt ettiğim cümlelerle dolu diyorum. Dolayısıyla hiçbir zaman bir kitabın, yani benim yazdıklarımın bana geriye bakıp da huzur verenini görmedim. Hepsinin içinde hatalar, eksiklikler olduğunu biliyorum. Her açıp baktığımda da görüyorum. Tabii ki hayalimde hatasız bir kitap yazmak var; ama bunun olamayacağını, en azından benim yapamayacağımı anladım. Ama bu, uğruna ölüm kalım savaşı vermeye değer. Dolayısıyla en azından benim için bu kitaplar tam kitaplar değildir. Çok nadirdir zaten öyle herhangi bir sanat eseriyle karşılaşmak ve zaten karşılaştığında âşık olursun. O sana her şeyi anlatıyormuş hissi kapılırsın. Başka kitapların bazı paragrafları sana bu hissi verir, diğer paragrafları kesinlikle sana yakın değildir. Ama o paragraf bile belki senin için çok önemli bir bilgidir. Öyle bir memnuniyet yok; yani sürekli memnuniyetsizlik var hatta.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Yazarken nasıl bir ruh hali içinde olursunuz?*

-Haliyle içime kapanık bir ruh halinde olurum. Tamamen hayatla ilişkimin kesildiği bir dönem olduğunu düşünürsek o ruh halini, tabii ki bazen çok sıkıntılı, bazen olağanüstü keyif verici bir süreç olarak görmek mümkün. Ben daha çok bir rüya görmüş gibi oluyorum galiba. Bir uykuya yatmışım ve rüya görmüşüm gibi. Kitap bittikten sonra pek hatırlamıyorum. Belki de bir önceki soruya göre de hatırlamak istemiyorum, galiba geriye dönüp tekrar yazmamak için.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Romandaki kahramanlarınızla gerçek hayatta karşılaşmamız mümkün mü?*

-Mümkün tabii. Yani en azından aynı isimleri taşımasalar bile bir süre onlar gibi davranan insanlarla karşılaşmak mümkün tabii.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** *Romanlarınız sanki duvardan duvara vuruyor insanı. Bunu nasıl başardınız?*

-Bu galiba demin söylediğimiz yazmayı ölüm kalım meselesi görmekle ilgili olabilir. Cümle kurmayı çok ciddiye almakla ilgili olabilir ve eğer galiba herhangi bir iş, sadece yazmak değil, ölüm kalım meselesi gibi

yapılırsa, bu kadar ciddiye alınırsa galiba o işe muhtap olan kişi de ölüm kalım meselesini hissediyor olabilir. O da öyle okunmaya başlıyor olabilir. Ve belki de bu sebepten duvardan duvara seyahat olabilir.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Azil romanının kapağında "Deha ve delilik arasında seyreden bir hayat" demişsiniz. Bu sözle ne demek istediniz?*

-Onu ben dememişim. Yayınevi oraya yazmıştı; ama en nihayetinde, kitaptaki karakter Azil dış dünyaya göre bazen delice, bazen de dahice davranan biri. Ben süper kahraman hikayelerini çok severim. Hep bir süper kahraman hikayesi anlatmak istiyordum ve Azil bir süper kahraman hikayesi. Azil'in örümcek adamdan farkı onun duvarlara tırmanmıyor oluşu. Onun süper gücü şu, o her şeyi biliyor. Yani dünya üze-

yorsun.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** *'Az' kitabı ile büyük bir çıkış yaptınız. Tüm kitaplarınızın arasından en çok satan ve okunan 'Az' oldu. Bunu neye bağlıyorsunuz?*

-Bunu galiba yazmaya devam etmeye bağlıyorum. Üretime devam etmeye bağlıyorum ve ürettikçe daha fazla hikaye anlatmak ve o hikayelerin daha çok yer bulduğunu görmek ve dolayısıyla daha çok okunmaya bağlıyorum. Bu sadece üretmeye devam etmekle ilgili bir şey. Ve bunu yıllar içinde, çünkü Kinyas ve Kayra'nın üzerinden on iki yıl geçti, on iki yıl sonunda geldiğim yer burası; ama bundan sonra ne olur, ne biter hiçbir fikrim yok. Dolayısıyla onlar benim üzerinde temel düşündüğüm konu değil. Tanıtımla da ilgili olabilir, daha çok tanıtımı yapıldı çünkü. İçerikle ilgili olabi-

rinde olup olmakta olan her şeyin farkında ve bilincinde. Ve buna göre davranmaya çalışıyor. Ama her süper kahraman gibi sahip olduğu bu süper gücün bir karanlık tarafı da var. Onun bir mevkii, yetkisi var, o da bu bilgi altında izliyor ve bu yüzden de gerçekte olan mantıklı neden sonuç ilişkisini kaydediyor. Ve dolayısıyla kitabın kapağında birinci kelimeyi, deli kelimesini görebili-

li, bazen denk düşer kitaplar hayatla. Onun için zordur, en azından benim için tam olarak bilmek bunun sebebini. Eğer patronun daima hikaye olarak kalırsa, o zaman zaten bunları oturup düşünmeye vaktinin olması mümkün değil. Çünkü sen hep aklındaki hikayeyi kağıda dökme peşindesin ve bunun haricinde, sonrasında da ne olacağını bilemiyorsun. Bunu kim okuyacak, na-

sıl okuyacak, bu konuda fikir yürütmeye pek gücün kalmıyor zaten.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Bir televizyon programında, sunucu, kitabınızın ismi için A Z ya da Az şeklinde iki farklı ifade kullandı. Siz hangisini tercih ediyorsunuz? Ve o sunucunun kitap ismini bu şekilde dile getirmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?*

-Az'ı tercih ediyorum. Muhtemelen yazılış biçiminden kaynaklanan bir sorundur. Bu yüzden A ve Z gibi algılanabiliyor. Yoksa kitabın adı Az. Hatta kitap Nevzat Çelik'in bir şiiriyle başlıyor. "Çok olan tarafta değiliz" diye, çokluk üzerine dizeler. Az yani kitabın adı.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Az adlı eserinizde iki Derda'yı Oğuz Atay buluşturuyor. Neden Oğuz Atay? Oğuz Atay'ın sizdeki yerinden biraz bahseder misiniz?*

-Ben istedim ki, bir sanat eseriyle insanların tutkulu bir ilişki kurabilecekleri bir dünya olsun. Ve bu öyle bir tutku olsun ki; biraz aşka benzesin ve onun uğruna kendi çıkarlarını yok sayarak davranabilsinler. Ve hatta o sanat eseri öyle bir rol oynasın ki; iki insanı bir araya getsin. Böyle bir sanat eseri Türkçede var; o da Oğuz Atay'ın eserleri.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Az romanınızda bir Kızılderili ile bir Filipinli insanların kalplerini bir et halinde atıp yerlerine insanlar için hayatın anlamı haline gelen öğeyi koyuyorlar. Siz de bu ikili ile karşılaşmış olsaydınız kalbinizin yerine neyi koymalarınızı isterdiniz?*

-Ben kalbime fermuar yaptırırdım, onlardan önce fermuarı rica ederdim. Çünkü muhtemelen o sürekli değişecek bir şeydir benim için. Veya ben bu soruyu önceden hiç düşünmediğim için şu an çok saçmıyor da olabilirim.(gülüşmeler) Aslında böyle biri var, Celine'nin Gecenin Sonuna Yolculuk'u bende buna benzer bir etkiyi yapmıştır.14 yaşında okuduğum bir romandı ve sonraki yıllarda da okumuştum. O kitap ben de böyle bir etkiyi yapmıştır.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** *A ve Z aralarındaki mesafeleri yıkarak bir kelime oluşturmuşlar. Sizce insanlık aralarında ki mesafeleri yıkarak bir şey oluşturabilir mi?*

-Umarım oluşturulabiliyordur. Biz birbirimizi anlamayalım diye aramızda tonlarca şey var. Zaten birbirimiz hakkında yanlış fikirler edinelim diye bize şırıngalanmış o kadar çok veri var ki, etrafımızda insanlarla irtibatını eksik kur, diyor. Daha doğrusu insanlarla ilişkilerini işlevsel olarak kur, diyor. Halbuki sen gerçek bir iletişim kurmak istiyorsan, o zaman hiç tanımadığın insanlarla kavga etmen mümkün olamayacak, ya da hiç tanımadığın insanlara kötülük yapma ihtiyacı duymayacaksın.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Az adlı eserinizi kendisine ithaf ettiğiniz Nevzat Çelik'in hayatınızdaki yeri ve önemi nedir?*

-Çoktur; çünkü onun sayesinde hayatımın rotası değişmiştir.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Kinyas ve Karya ikisi de kopmuş ve hiçbir değerleri kalmamış tam bir anarşist karakterler. Burada vermek istediğiniz mesaj nedir?*

-Sorunda söylüyorsun zaten, her şeyden kopmuş. Bunu vermek istiyorum. Şimdi o karakterlerin böyle olması, tekrar dönelim en başa... Hikâye patronu ve ona uygun karakterler yapıyordu ya. Bunun sebebi şu; şimdi eğer senden ve doğumundan önce temelleri atılmış birtakım kurumlar, kuruluşlar, maddi, manevi kavramlar vardır ya ve sen bunlar hakkında en ufak bir fikir sahibi değilsen, daha doğrusu katkı payın yoksa bunlara, sen doğar doğmaz kendini bir sistemin içinde bulduysan, bu sende bir kızgınlık yaratabilir belki. Neden dünyayı düzenlemek için benim doğmamı beklemediniz, diyebilirsiniz. Bu senin hakkın. Yani, evet tamam, doğal on beş yıl oldu; ama benim neden bir söz hakkım yok acaba? İşte şehirlerin nasıl planlanması gerektiği hakkında, nasıl bir eğitim olması gerektiği hakkında, nasıl bir kılık kıyafet olması gerektiği hakkında neden bana kimse bir şey sormuyor, yani neden siz bütün sistemi kurdunuz ve ben bunun üzerine doğdum. Bu sende bir kızgınlık yaratabilir. Ama bu kızgınlık çok çabuk geçer; çünkü büyüsün. Ve zaten kendini bu soruyu soramayacak kadar kredi kartı sahibi olarak bulursun. O yüzden hiç aklına bile gelmez. Kinyas ve Karya bu soruları sormaya devam eden kişiler, karakterler. Yani tekrar söyleyeyim, temelleri kendilerinden önce bütün maddi manevi kurum, kuruluş vesaire hepsiyle kavgalı olmalarıdır. Bu yapıda olmaları gerekiyor ki; her şeyi sorgulayabilsinler. Dolayısıyla hikâyenin işine yarasınlar. Çünkü benim amacım orada olabildiğince çok şey sorgulamak, tartışmak. Olabildiğince çok şey. Ve ancak böyle karakterler bunları yapabiliirdi. Bunları sorgulayabilir, sonundaki ve hiçbir şeye bağlı olmayan anarşist bir denklem ancak böyle olabiliirdi. En azından benim hikâyemde öyle.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Eserlerinizde, birbirinden farklı, bazen uç karakterler işliyorsunuz. Bu tür karakterleri seçmenizdeki etken burcunuz olabilir mi? Siz de içinde iki uç karakteri yaşıyor musunuz?*

-Burcum! O kadar inanmıyorum ki burçlara, kale burcu mu dediniz anlamadım. Herman Hesse'in Bozkır Kurdu diye bir romanı var. Tavsiye ederim. Ona bakın ve insanın içindeki iki ucun veya belki de bin ucun neler olabileceğine dair çok güzel bir anlatımı olduğunu görün. Ve eğer sadece iki uç varsa bende, şanslıyım demektir. Sayıları sadece iki ise, o zaman yine iyi. Yani en azından bir gün birini, diğer gün öbürünü olacağım. Ama yani iki olduğundan şüpheliyim.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** *Sizce Kinyas mı Karya mı?*

-Bilemiyorum. Yani bence aradaki "VE".

■ **Meltem DEMİRALP:** *Piç adlı eserinizde geçen Afgan, Cenk, Barbaros veya Hakan karakterlerinden biri olmak zorunda kalsanız hangisini tercih ederdiniz?*

-Orada dikkat edersen bir "Hakan" var. Hangisi olmayı tercih ederim? Yani bilemiyorum. Ben bir hikâyeye öyle bakmıyorum. Hikâyeye nasıl bakıyorum, biliyor musunuz? Kendimi özdeşleştirebileceğim bir karakter arayışı değil. Daha çok bütün o gösteriyi izleyip o gösterinin bende neler hissettirdiğini çok düşünüyorum. Yani onlardan herhangi biri değil, bütün o hikâyenin kendisi olmak peşindeyim aslında. Dolayısıyla bir zamanlar ben bütün o dört kişi ve hayatlarını geçirme biçimleri, yani o hikâye olmayı tercih ettiğim için o kitap var. Yazdım. Teker teker karakterler yok. Herhangi bir film izlerken, kitap okurken de böyle bakmaya çalışıyorum. Bir karakterle özdeşleştirirken bulursam kendimi, hemen durduruyorum kendimi. İşte o zaman ben hikâyenin sadece bir kısmıyla ilgiliyim demek, hikâyenin diğer taraflarını atlıyorum. Ben ise şöyle bakmayı seviyorum: Bunun bir tablo olduğunu düşünmek istiyorum. Ve eğer ben bir resme elimi sokarsam tuvali yırtarım. Ben ona dışarıdan bakacağım. Ve ressam bana ne kadar çerçeve koyduysa, o sınırdan ben dünya-

yı göreceğim, hayatı göreceğim. Benim işim bu. Ama özdeşleştirmek benim insanı güdüm. Ben olsam ne yapardım demek, onu yapmak insani bir şey. Onu yapacak kişi sağlıklı da. Ama ben yaparken dediğim gibi durduruyorum kendimi; çünkü hikâyenin hepsinden zevk almıştım. Bütün karakterlerin tercihleri var, davranışları var. Ama tabii benim algım sakatlanmış bir halde olabilir. Çünkü ben hikâye anlatıyorum. Böyle bir şey olabilir. Mesleki bir deformasyon olabilir.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** *Bir romanda geçen herhangi bir cümleyi okuduğunuzda "Bunu ben nasıl düşüne-medim" dediğiniz oldu mu?*

-Tabii! Olmaz olur mu? Zaten bu beğeni, bu ilham alma arayışı daima kişiye bunu söylettirir. Keşke bunu ben yazsaydım, keşke bu melodiler benim aklıma gelseydi. Bu çok doğal.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Peki bunu dertten bir yazar var mı?*

-Tabii ki. Oğuz Atay var, Herman Hesse var, Rıfat Ilgaz var, Yahya Kemal Beyatlı var, İhsan Oktay Anar var ve o kadar çok yazar var ki; dediğim gibi önemli olan, hayatın sürekli kapatmak için uğraştığı bu algı. Heyecanlanmanı sağlayan algı kapakları. Ye-

ter ki o algı kapaklarını açık tut. Ama bu bir mücadele ister; çünkü durursan hayat kapatır onları. Ve sen bir gün şöyle bir söz söylerken bulursun kendini: "Artık roman okuyamıyorum, aklım almıyor. Film seyretemiyorum; çünkü gündelik hayatımla çok meşgulüm" dersin. "Çünkü hayal kuramıyorum, bir irtibatımız kalmadı". Ama bunu çalıştırırsan eğer, sürekli bunun üzerine gidersen, o zaman bütün yazarlar sana ilham verici kaynak olarak gelir.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** Kitaplarınızı ileride bir dizi ya da film olarak görmek ister misiniz?

-Önemli olan nasıl işlendiği, nasıl uyarlandı. Piç ile ilgili böyle bir çalışma var. Bakalım, göreceğiz. Şu an üretim aşamasında daha. Ama dediğim gibi önemli olan geçtiği hangi sanat disiplini ise, ona uygun olarak uyarlanması. Uyarlamaların çoğunlukla en büyük sıkıntısı bu. Dikkatle çalışılmazsa "Romani çok daha iyiydi" dediğimiz işlerden olur. Ama orası başka bir dünya, bu geçtiğin dünya başka bir dünya. Onun için o dünyanın çarklarına, alet edevatına uygun biçimde yeniden inşa etmemiz lazım.

■ **Abdülhamit DEMİRHAN:** Sizce iyi bir yazar olmak için neler yapılmalıdır?

-Öncelikle bu konuda kendisine verilen hiçbir tavsiyeyi dinlememelidir, yazar olmak isteyen kişi. Kağıtla kalemle çok iyi anlaşmalı. Bu ne demek? Yazarak düşünmeyle çok iyi anlaşmalı ve Türkçe sözlüğü sevmeli. Sözcükler onun için, matematikteki sayılar gibi hayatın şifreleri olmalıdır. Eğer kelimeleri sen hayatı anlamının bir kod sistemi olarak görürsen, o zaman ister istemez sen o kelimeleri bir de ben yazayım diye yazmaya başlarsın.

■ **Meltem DEMİRALP:** Dizüstü edebiyat hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Dizüstü edebiyat, yani bloglar. Çok iyi olduğunu düşünüyorum. Çünkü benim açımdan hangi madde üzerine yazıldığı hiç önemli değil. Tekrar dönersek yazarak düşünmeye; ister bir kristal ekrana, ister bir kâğıda, ister bir anahtarla masanın üzerine kazıyarak, ne olursa olsun yazma eylemi kişiyi işte saydığımız bütün o sebeplerden dolayı, dönüştüren bir eylem olduğu için değerli. Dolayısıyla nerede yazılıyorsa yazılsın, onlar bloglarda yazanlar, başka dijital ortamda yazanlar benim açımdan eskiden de fanzin yapanlar vardı. Alırlardı

kâğıtlarını, yazarlar, fotokopisini çektirir dağıtırdı. Şimdi bunu yapmak daha kolay. Hatta binlerce yapabiliyorsun. Dolayısıyla hiçbir farkı yok, püf noktası aynı. Çıkış noktası bir; metnim var ve onu sizinle paylaşıyorum. Hepsini bu. Dolayısıyla ayırmam mümkün değil, diz üstü, kâğıt üstü diye.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** Son olarak edebiyata meraklı bizim gibi gençlere neler söylemek istersiniz?

-Dediğim gibi, eğer meseleleri yazarak çözebileceğinize inanıyorsanız, o zaman çok daha ileriye gitmek mümkün. Kitaplarla arasının iyi olması gerekiyor galiba. Kitaplarla arasının iyi olabilmesi için de hayal görmekten, hayal kurmaktan hoşlanıyor olması gerekiyor ve uyanık kalması gerekiyor. Yani edebiyat ile uğraşmayı düşünecek olan kişilere her ne kadar hiçbir tavsiyeyi dinlemeyin demiş olsam da, belki söyleyebileceğim tek şey şu olur. "Uyanık kalın" o kadar. Yani uyanık olursanız, görürsünüz, göz kapaklarınız açıktır. Onun için söylenecek tek şey bu. Hatta sadece edebiyatta değil, genel olarak hayatı düşünerek algılamak

için hazırlanan bir bireyin herhalde temelde, ilk olarak yapması gereken şey uyanık kalmak. Ve senin neler tarafından uyutulduğunu önce iyi tanımlamak. Hepsini bu. Herkesin içinde farklıdır bunlar. Herkesin kendi için bir uyku ilacı vardır. O da başkadır. Önce kendininkini bulman gerekiyor. O da işte yıllar sürüyor.

■ **Meltem DEMİRALP:** Bize bu keyifli sohbet dakikalarını yaşattığınız için çok teşekkür ederiz.

SEVENGÜL SÖNMEZ'DEN SABAHATTİN ALİ HAKKINDA ÖĞRENDİKLERİMİZ

41 yıllık ömründe, çocukluğunda ve yetişkinliğinde olmak üzere iki dünya savaşı görmüş.

Yaşamı süresince rejim değişmiş, cumhuriyet kurulmuş, alfabe değişmiş.

Kuyucaklı Yusuf adlı eserindeki kahramanlardan olan Kaymakam Selahattin Bey ve Şahinde Hanım'ı babası ve annesinden esinlenerek yazmış.

Annesi ve babası arasında çok büyük bir yaş farkı varmış.

Babası askerlikten sonra uzun bir süre kaymakamlık yapmış ve genç bir kadınla evlenmiş, sonraları Sabahattin Ali ile üvey annesi anlaşmakta zorluklar yaşamış.

Fikret adında bir kardeşi varmış.

Asıl mesleği öğretmenlikmiş.

Devlet sınavlarına girip kazanmış ve Almanya'ya eğitim almaya gönderilmiş.

Almanya kendisinin görüşlerini ve dünya çizgisini değiştirmiş, milliyetçiliğin diğer insanlar için tehlike unsuru olabileceğini düşünmüş.

Almanya'daki sınıfında kavga ettiği için bursu kesilmiş, 4 yıllık eğitimini tamamlayamadan ikinci senenin sonunda ülkeye dönmüş.

Almanya'da yaklaşık iki buçuk yıl kalmasına rağmen Almancayı çok iyi öğrenmiş.

Sinop cezaevinde kalırken 'Aldırma Gönül Aldırma' adlı hapisane şarkısının güftesini yazmış.

Kuyucaklı Yusuf adlı romanının bir bölümü Yeni Anadolu gazetesinde

parça parça yayımlanmış. Sonra gazete sahibiyle anlaşamayınca yayımlamayı durdurmuş.

1932 yılında Atatürk'e hakaret iddiasıyla gözaltına alınmış. Bu iddiayı atan, anlamadığı gazete sahibiyymiş.

12 ay ile cezalandırılmış, cezasının indirilmesi için temyize başvurmuş, aksine cezası 2 ay daha artırılmış ve 14 ay olmuş.

1933 yılında 10. yıl affı ile cezaevinden çıkmış.

Aklanmak için Atatürk'e 'Benim Aşkım' adlı bir şiir yazmış.

1934'te evlenmiş ve 1937'de Filiz isimli bir kız çocuğu olmuş.

41 yıllık ömründe ikisi İstanbul, biri Çankırı olmak üzere üç kere askerlik yapmış.

Ankara'da konservatuar kurulması için Almanya'dan gelen yabancı yö-

netmene tercümanlık yapmış.

Gezmeyi, şakalaşmayı, taklitler yapmayı çok sevmiş.

Fotoğraf çekmek, onda bir tutku halini almış. Ona, ailesine ve yaşantısına dair günümüze ulaşan fotoğrafların neredeyse çoğu kendi tarafından çekilmiş.

Çok kısa olan ömrüne; şiir, öykü, roman, derleme türlerinden oluşan 20'ye yakın eser sığdırmış.

Aziz Nesin ile beraber 'Markopaşa' isimli bir dergi çıkarmış.

Markopaşa kapatılınca önce Merhumpaşa daha sonra Malumpaşa isimli dergiler çıkarmış.

Bulgaristan sınırındaki bir dağda yurt dışına kaçarken öldürülmüş.

Cesedi öldürüldükten 14 ay sonra parçalanmış halde bulunmuş.

YÖNETMEN VE SENARYO YAZARI ONUR ÜNLÜ

**İNSANIN BAŞINA GELEBİLECEK EN BETER ŞEY, KENDİNİ
CİDDİYE ALMASIDIR.**

■ **Cemre KOBOĞLU:** *Senarist veya yönetmen olmak, küçüklüğünüzden beri istediğiniz bir şey miydi? Sinema sanatına nasıl yöneliniz?*

-Yazmak ile uğraşıyordum küçükken; ama sinema ile ilgilenmiyordum. Aklımın ucundan geçmezdi sinema ile uğraşacağım. Üniversiteyi bitirdikten sonra biraz tesadüf oldu aslında. İstanbul'a geldim, ne yapabilirim diyerek dolaşırken bir şekilde senaryo işlerine bulaştım. İlk yazdığım senaryoyu televizyonda izledim. Hayatımda daha önce senaryo görmemiştim, dediğim gibi bu işlerin dışındaydım. Planladığım bir şey değildi. Planlanan şeylerin gerçekleşebileceğini düşünmüyorum zaten.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Bilimleri Anabilim Dalı'nda yüksek lisansınızı tamamladınız. Sizce başarılı işler ortaya koymakta eğitimin payı nedir?*

-Bence eğitimin payı çok büyük. Özellikle bizim işlerde eğitimin olmaması söz konusu değil. Sürekli üstüne bir şeyler koymak zorundasın. Okumadan yazamazsın. Yazabilmen için okuman gerekir, izlemen gerekir her gün. Bunu ne kadar disiplinli bir şekilde yapabilirsen, kafan o kadar açık olur. Yoksa bir süre sonra elindeki malzemen biter, sen de bitersin. Bir şey yapamaz hale gelirsin. Okuyarak, öğrenerek biriktirsin. Biriktirdiklerini de kullanırsın. Eğitim bizim için biten bir şey değil. Sürekli devam eder, etmek zorunda.

■ **Özge KORTEK:** *Yönetmenlik, şairlik, senaristlik... Siz nasıl bilinmek istersiniz?*

-Şair olarak bilinmek isterim. Yönetmenlik ve se-

naristliği çok fazla ciddiye almıyorum, o kadar önemli işler değil. Sinemayı ciddiye alamıyorum. Eğlenceli; ama herkes yapabileceği bir iş gibi geliyor bana. Çünkü iyi kötü eğitim alan herkes bir senaryo yazabilir; ama herkes şiir yazamaz.

■ **Cemre KOBOĞLU:** *Hem senaryolarınız hem de şiirleriniz çok farklı. Alışılmışın dışında ve zamanla insanda bir tutku halini alıyor. Sanatınızın beslendiği kaynaklar nelerdir? Böyle farklı bir sanat anlayışı ortaya koymayı nasıl başarıyorsunuz?*

-Farklı bir şey yapayım diyerek farklı bir şey yapmazsın. İçinden geleni yaparsın. İçinden gelenler farklıysa ortaya farklı bir ürün çıkar. Öteki türlü çok yapmacık olur ve kimse beğenmez. Bu kafanın çalışma biçimi, yetiştirme şekli, beslendiğin kaynaklarla ilgili. Beslendiğin kaynakla ilgili kendini sınırlayamazsın. Mesela benim masamda Paulo'nun bütün eserleri duruyor, Palahniuk'un birkaç tane romanı duruyor, bir yanda Mesnevi ve Cemil Meriç kitapları duruyor...

Şöyle bir şey var; kafanı belli bir olaya takarsın bir süre, ona yönelirsin, onunla ilgili şeyler okursun. Örneğin öfke; kafanı öfkeye takarsın, okursun, araştırırsın, sonra ilgin Güney Amerika resim sanatı çeker, ona odaklanırsın ve bu böyle gider. İlgilerin dağınıklığı senin yetiştirme biçiminle ilgili ve hayattan ne murat ettiğinle ilgili şeylerdir. Bu noktaya kimse müdahale edemez, şöyle olmalı diyemez. Bir insanın neyle ilgileneceğini sadece kendisi bilebilir. Tek önemli olan şey oradaki samimiyettir. Laf olsun diye kafanı Güney Amerika resmine takarsan oradan bir şey çıkmaz. Gerçekten paranormal bir şekilde Güney Amerika'da yapılan resimle ilgilenme noktasına getiriyor

hayat seni, oraya varırsın bir şekilde. Bilemezsin ne olacağını. Samimi bir şekilde ordaysan, oradan bir sürü şey alırsın. Ama ben "Resim önemli bir sanattır, şimdi de resim sanatıyla ilgileneyim." dersem olmaz. Akıl bir yerde biter. Önemli olan kalbin seni nereye götürdüğüdür. Orada da önemli olan samimiyettir. Kendine ve etrafına karşı ne kadar samimi olduğun hayatının akışını belirler. Özellikle sizin yaşlarınızda kişilere, bu böyle olmalıdır, şu şöyle olmalıdır diye bir sürü şey söyleniyor. Bence bunlara biraz daha şüpheyile ve sorgulayarak yaklaşmak gerek. Öyle olmayabilir; çünkü ve büyük ihtimalle onlar yanlış biliyor zaten. Bize söylenenler doğru olsaydı dünya bu halde olmazdı. Çoğun-

İyi kötü eğitim alan herkes bir senaryo yazabilir; ama herkes şiir yazamaz.

olan başka kimse yok diye öyle yapmadım. Bir şekilde aklıma geldi ve öyle oldu. Dizide İsmail Abi ile Mecnun birbirlerine bağıyorlar. Onun da bir açıklaması yok mesela. İçimden öyle geldi ve öyle oldu. Bazı şeyleri açıklayamazsın, onlar için açıklama gerekmez. Açıkladıkça, akli bir noktaya indirildikçe büyüklüğünü yitirir bazı şeyler.

■ **Özge KORTEK:** *Yeniden şiir yazmanız söz konusu olabilir mi? Eğer yazacaksanız senaryoyu bırakmanız söz konusu mu?*

-Bilmiyorum. Kitap çıkarmak çok önemli bir şey değildir. Belli bir sayıda şiir yazarsın, bunları bir araya getirirsin ve kitap çıkarırsın. Bu olmasa da olur. Şiir bir hâldir; o hâlin içinde olmaktır. Bütün o hâl insan-

luk onların söylediklerini yapıyor ve ilerlenemiyor. Demek ki yanlış biliyorlar.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Neden şiirlerinizi Onur Ünlü diye değil de Ah Muhsin Ünlü olarak yayınladınız?*

-Bilmiyorum. Benim mahallede postacı bir abim vardı, onun adı Muhsin idi. Sonra oyuncak kedim oldu, kediye Muhsin Abi'nin adını verdim. Sonra kedi de ben o ismi aldım. İsmimin başında ünlem olan başka kimse yoktu; ama ben, isminin başında ünlem

da birkaç yıl sürebilir. Birkaç sene sonra bir tane şiir de çıkabilir. Bu nedenle kaç tane şiir yazdığın önemli değildir. Kaç tane kitabının olduğu önemli değildir, önemli olan o hâle dâhil olup olamadığıdır. Senaryoyu bırakmam söz konusu değil. Zaten şiir yazıyorum. Bir şeyi bırakmış değilim.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Senaryo yazmaya Deli Yürek ile başladınız. Bildiğim kadarıyla kalabalık bir ekiple yazıyordunuz. O ekibin başında bir abiniz vardı;*

Ömer Lütfi Mete... Ondan neler öğrendiniz? Ömer Lütfi Mete'nin hayatınızdaki ve sanatınızdaki yeri nedir?

-Nezaketin, zarafetin, samimiyetin, bir insanı gerçekten sevmenin ne olduğunu ondan öğrendim. Gözlerim dolabilir şimdi, onun hakkındaki düşüncülerimi anlatmak çok zor. Hayatımda tanıdığım en müthiş insandı. Çok çalışkan biriydi, sevgi dolu ve neşeliydi. Sürekli doğuma, cenazeye, hastanelere, hasta ziyaretine gidiyordu. Toplantılarımızı hastanelerde yapıyorduk. Hastaları ziyaret edip oradan cenazeye katılıyorduk. Delirmişçesine sadece bunlarla uğraşıyordu. Senaryo yazma gibi işleri de öğrendim tabii; ama bunu bir şekilde öğrenebilir insan. Ben ondan çok daha fazla şey öğrendim. Bir insanı hesapsız şekilde sevebilmeyi öğrendim.

■ Cemre KOBOĞLU: Filmlerinizde post modern dinî motiflere yer veriyor-sunuz. Bunlar insanlara bir mesaj mı? Yoksa senaryonun gereği mi?

- Şu konu biraz yanlış anlaşılıyor; mesaj vermek istemiyoruz. Sanatçı topluma yol gösterir, böyle hikâyelere inanmam. Örnek olmak zorunda değilim. Hatta geçmişte olmuş da insanlarız hani.

Ben daha çok o mevzuları dalga geçmek için kullanıyorum. Onlarla değil; kendimle, durumla falan. O da yine benim planladığım bir şey değil. Bir mevzu herkese farklı farklı şeyler çağırır ya, bana da çağırıldığı şeyler bazen senin dilinin referans edeceği şeyler olur; çünkü onları düşünürüm. Mesela ben sürekli Peygamberi düşünürüm; düşünüyorum ne yapayım yani, o benim aklımda, o benim aklımda olduğu için, bir mevzu olduğu zaman o devreye giriyor. Oraya bir şekilde giriyor, bir şekilde giriyorlar. Özellikle planlayarak yaptığım bir şey değil, zaten o rahatsız eder. O planlanan bir şey değil.

■ Ayşe BİÇAKÇI: Filmlerinizi izlerken insan bir ikileme düşünüyor. Ağlanacak bir hale gülebiliyoruz. Siz seyircide böyle bir etki mi bırakmak istiyorsunuz? Yani bunu bilerek mi yapıyorsunuz?

-Bu öyle haince planlayarak yaptığımız bir şey değil; ama oluşmasından zevk aldığımız bir durum. Çünkü bu bir ya da iki sefer yapıldığında hoşumuza giden bir şey. Yani hep aynı duygu üzerinde olmaması hoşumuza gidiyor. Bir insan sürekli duygusal, sürekli neşeli, sürekli öfkeli olmaz; hâlden hâle geçer. Öfkeliyken birdenbire çok neşeli bir hâle geçebilir. Biz yaptığımız işlerde de bunu yapıyoruz.

■ Özge KORTAL: Bir röportajınızda "Hayata bağlı olmayı, hayatı çok sevmeyi, hayatı dolu dolu yaşama fikrini küçümsüyorum." demişsiniz. Sizin için ölüm ne anlam taşıyor, hayat ne anlam taşıyor?

-Çok kazık soru ya. Gerçekten de öyle düşünüyorum. Hayata bağlılık falan, bu tarz şeyleri gerçekten küçümsüyorum. Şöyle söyleyeyim, yapabileceğim kadar şeyi yaptım ben zaten, bundan sonra yaşasam ne olacak? Ne fark edecek yani? Üç tane daha film yapacağım, beş tane daha insanın kalbini kıracağım. Yaşadıkça dünyaya yarar değil de zarar verme ihtimalim daha fazla. Dolayısıyla belli bir süreden sonra uzatmamak hayatı, bence daha iyi. Yani bir yerde kesilip gitmesi gerekir. Şöyle söyleyeyim: Hayat kötü değildir. Bu hayat kötü olsa bu kadar iyi insan geldi, onlar dünyaya gelmezdi zaten. Ama ölüm de kötü olsaydı, onlar da ölmezdi.

Ben hayata bakışı ölüme bakışım diye görüyorum. Ölümü düşünüyorsam hayatla ilgili düşünüyorum. Ölümünden korkan hayattan da korkar. Oysa ben öyle inanıyorum ki, bizim yaşayacağımız toplam bir alanın parçası, bundan sonra daha ilerde bir şeyler olacak. Büyük ihtimalle bundan sonraki bölüm daha ileriki seviyesidir. Dolayısıyla da burada takılıyor işte böyle. Bunu yüceltmenin, biricik bir hale getirmenin, vazgeçilmez bir şekilde algılamamızın bir manası yok, çünkü ölmek de insanın kaçamadığı bir şey. Onun için de maddi hayata fazla değer vermenin bir lüzumu yok. Dünya geçer gider. Bundan bir on sene önce şu imkânlar bende olsaydı... Mesela şirketimiz var, montaj setimiz, tesisat kurulumumuz, kameralarımız falan var. Yolun başındaki genç bir çocuğun isteyebileceği her şey var şu anda. Bir şey olmuyor yani. Çalıştım oldu, olmaya da bilirdi, ama oldu. Ama bu senin çalışmana gerek yok demek değil. Oldu tamam,

devam et, işi bitir. Bir şey yapmak istiyorsun; ama neticede çok da mühim değil. Daha önce yoktu, ölmüyorduk yani. Anlatılabildim mi, yani ne olabilir ki?

■ Meltem DEMİRALP: Polis ile Güneş'in Oğlu filminin son sahnelerinin repliklerinden bazıları aynı. Bunu yapmanızın nedeni nedir?

-Öyle, kendi kendime eğlenmek istedim. Ben Güneş'in Oğlu'nu niye yazdığımı hatırlamıyorum bile. Ben Güneş'in Oğlu'nu niye çektim, onu da bilmiyorum. Gerçekten yani, o biraz öyle gerekti o zaman. Borçlarımız vardı. Tefeciden borç aldık. Onları ödememiz lazımdı. Mesela Güneş'in Oğlu'nda hiç gece yok. Niye biliyor musunuz; çünkü ben geldim eve. Bir şey yapmam lazım. O zaman ışık malzemesi pahalı bir şey. Hem o olduğu zamana ekipman, her şey artar. Ben düşündüm ki; ışık olmasın. Film gündüz geçsin, gece çalışmayalım. Gündüz olsun, aa güneş falan. Sonuç; hiç gece sahnesi yoktur, hep gündüz geçer. Işık malzemesine verecek paramız yoktu, başka hiçbir anlamı yok yani. Tüm filmin gündüz geçmesinin tek sebebi o. Çok kısa sürede yazıp çektim, sonunda da kendimle eğlenmek istedim. İnsanın başına gelebilecek en beter şey kendini ciddiye almasıdır. Kendini ciddiye alan insan kadar sıkıcı, Allah'ın cezası bir insan yoktur. Kendini ciddiye alanlar hep sıkıcı insanlardır. Buna mukabil, bak Türkiye'deki yazar-çizerlere, sevdiğiniz adamların hepsi kendisiyle dalga geçen, eğlenen, kendi kendini eleştiren, hatta acımasız bir şekilde eleştiren insanlar olurlar. O insanlar öyle insanlardır. Ben küçüklüğümde beri kendimle eğlenmeye çalışırım. Birisi söylemeden kendimle ilgili olan bir şeyle dalga geçmem, hem durumu daha eğlenceli kılar, hem de sinirlenmemizi engeller. O arada yaptığım da öyle bir şey, bir önceki filmdeki saçma bir şeyi diğer filmde kullanarak eğlenmekten başka bir şey değil.

■ Cemre KOBOĞLU: Celal Tan ve Ailesi'nin Aşırı Acıklı Hikâyesi'nde aile içinde yalan söyleyen insanlar var. Gerçek hayatta Türk toplumunda da bu şekilde yozlaşma olduğunu düşünüyor musunuz?

-Tabii ki; ama bununla ilgisi yok. Bu insanda olan bir şeydir. Aile berbat şekildedir, insanlar birbirine yalan söyler. Şimdi kendi anne-babandan nefret etmeni istemem ama annelerimiz, babalarımız, teyzelerimiz, halalarımız hep yalan söyler. Her ailede gizli kalmış, üzeri açılmayan, boş ver denilip kapatılan hikâyeler vardır ya, bu acayip bir şey değildir, insanın doğasında vardır. Bir olay olur, ailen gelir üstünü kapatır. Çünkü doğru olan üstünün kapatılmasıdır. Ama yapacak bir şey yok. Bu insan olmaktan kaynaklanan bir durum. Sadece Türk toplumuyla ilgili değil. Ama benim itiraz ettiğim asıl mevzu; aile yapısı denen şeyin ahmakça bir kibirlilikle yüceltilip korunması. Niye mükemmel ki? Nesi var yani Türk aile yapısının? Hani biraz sert bir şey söyleyeyim: Dünyada Anadolu kadar aile içi cinsel ilişkinin görüldüğü çok az yer vardır. Anadolu bunlar-

la ağzına kadar doludur. Kimse bunlardan bahsetmez ve %80-90 zavallı kızlar çeker bunu. Bir şeyin bu kadar yüceltilme fikri benim canımı sıkıyor. Birbirimize yalan söylemeye yelim. Türk ailesinin olağanüstü şeylerle donatılmış, kut-

Bize söylenenler doğru olsaydı dünya bu halde olmazdı.

ayrıca başka millet-
nu da düşünmüyorum. Her milletin bildiği şeyler var. Türkler savaşçıdır. 2500 sene savaşır dururlar, Türklerin özelliği budur. Türkler savaşır, Türkler matematiği bilmez. Türkler iki şey bilir; savaşır ve şiir yazarlar. Başka bir şey yapmazlar. Siyasetle uğraşırlar, devlet kurarlar. Ama makine yapamazlar. Makine Almanya'dadır. Böyle yani. Her milletin kendine has birtakım özellikleri vardır. Birisi olmasa öbürü de olmaz. Alman makine yapıyor, dolayısıyla matbaa yapıyor; ama Türkler devlet kuruyor. O, ona onu öğretiyor; o da ona onu öğretiyor. Herkes birbirinden bir şey alıp veriyor. Diğer milletlerden daha üstün olduğunu düşünme fikri hastalıklı bir fikir. Bu tıpkı şuna benzer; senin karşındakinden üstün olduğunu düşünmen ve her şeyi bunun üzerine inşa etmen. Düşünsene, manyağa dönersin. Ortalama insanların işte, aramızda zekimiz de var, aptalımız da var. Basitçe bu.

■ Ayşe BİÇAKÇI: Buna benzer bir soru soruldu; ama ben şunu sormak istiyorum: İnsanlara ölümü sevdirmeye mi çalışıyorsunuz, yoksa ölümün hayatın gerçeği olduğunu mu vurguluyorsunuz?

-Sevdirmek değil. Ölüm üzerine düşünmeliyiz. Ölüm üzerine düşünmek bizi sağlıklı insanlar yapar. Biz ölürdük, bundan 150 sene önce bizi evin bahçesine gömerlerdi. İnsanlar mezarlıklarla iç içeydi. İnsanlar ölüden korkmazdı. Deden öldüğü zaman onu bahçeye gömerdin, sonra onun yanında oturur yemek yerdin, orada çocuk doğardı. Çocuk 6 aylık emeklerken salarlardı, dedesinin mezarının üzerinde büyüdü çocuk. Dolayısıyla ölüm hayatın doğal bir parçasıydı. Ama sonra ne oldu, mezarlıklar şehrin dışına çıkarılmaya başlandı. Ölüm bütün yan fikirleriyle beraber hayatın dışına çıkarılmaya çalışıldı.

Bu bizi sakın insanlar olmaktan uzaklaştırdı. Artık ölümden ve ölüden korkulur oldu. Niye korkarsın ölüden? Adam ölü işte. Ölmüş. Ama ben de öyle olacağım. Mesela cenaze törenlerinde içten içe bir rahatlık yaşırsınız. "O öldü, ben ölmedim" gibilerinden. Yani ölüm her şeyin tersiymiş gibi bir fikir yanlış. Yani ne yapabilirsin ki, korkunun ecele bir faydası yoktur. Velhasıl bu. Ölümün hayatın dışına çıkarılması bizi bitiriyor. Derhal mezarlıklara koşmalıyız, mezarlıkların içine evler yaptırmalı, orada yaşamalıyız. Ciddi söylüyorum, me-

Farklı bir şey yapayım diyerek farklı bir şey yapamazsın. İçinden geleni yaparsın. İçinden gelenler farklıysa ortaya farklı bir ürün çıkar.

zarlık olan evlerde oturmak iyidir mesela. Ara sıra mezarlığa gitmek iyidir. Dinî bir bakımdan söylemiyorum, o ayrı bir mevzu; ama insanı sakinleştirmesi açısından mezarlık iyidir. Dolayısıyla filmde yaptığımız şeyler, mesela benim başıma geldi, kanser hastası oldum ben; ama daha bir faydasını göremedim. Çünkü "Tamam ölmeyeceksin, yırtacaksın büyük ihtimalle" dediler, ben de söylenenlere inandım ve ölümle tam bir yüzleşme yaşamadım. Boşu boşuna kanser oldum. Bir şey olmalı mesela. Ölürsen iyi olur. Ölürsen bir işe yarar kanser olmam. Ölmezsem yaramayacak...

■ **Özge KORTEK:** Senarist ve yönetmenliğini yaptığınız "Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi" Adana Altın Koza Film Festivali'nde en iyi film ve senaryo ödülleri aldınız. Ayrıca Beş Şehir Antalya Altın Portakal Film Festivali En İyi Senaryo Ödülü ile Adana Altın Koza Film Festivali En İyi Senaryo Ödülü'nü aldınız. Bu zamana kadar aldığınız ödüllerden sizi en çok heyecanlandıran hangisi oldu?

-Ödül almak motivasyonu artırıyor tabii ki. Çünkü sana ödül veren insanlar herhangi biri değil. Senin ve seyircinin saydığı, sinemasını veya yaptığı işi beğendiğin insanlar. Adana Film Festivali'nde en iyi senaryo ve en iyi film ödülünü aldım. Jüri başkanı Derviş Zaim'di. Derviş Zaim zaten benim sevdiğim, saydığım bir yönetmen. Senin saydığın birinden ödül almış olmak... Ödül olmasa, adamın sana aferin deyip seni yollaması bile yeterli. Onu ben arkadaşlara da söyledim: Derviş Zaim orada ödül vermek şöyle dursun, beni çağırırsa sahneye, kulağımı çekse, vursa, ben eyvallah der giderim. Demek ki bir yerde hata yapmışım derim. Zaten o şekilde saygı duyduğum bir adam. Kulağımı çekmek bir yana üstüne bir de ödül veriyor.

"Sinemayı ciddiye almamak demek" o cümle çok kişisel bir şey, asla yanlış anlaşılmasın, çok büyük bir emek harcanıyor. Biz daha dün konuştuğumuz arkadaşlarla; bir hafta çalıştık bunun sadece seksen dakikası anlamlı. Siz seksen dakikayı görüyorsunuz. Bir haftadan seksen dakikayı çıkar, geri kalan her şeyi boşa yapıyoruz biz. Bu korkunç bir şey, korkunç bir emek var ortada. Yani bu film olduğunda daha da acayip bir hale geliyor. Dolayısıyla bu insanların emeğini küçümseyen çarpılır yani. O çok kişisel bir şey. Boş kaldığım zaman canım film izlemek istemiyor. Elim kitaba gidiyor arkadaşım, filme gitmiyor. Film koyup seyretniyorum.

Geçen -12 derecede bir çekim yapıyorduk. Şirketten geldiler, beni zorla arabaya koyup götürdüler. Yeni ilaç almıştım. Geçen sene bir çekimde kalbimiz donuyordu, o kadar soğuktu. Ve manyakça yani, ben hep düşünüyorum; niye bu işi yapıyoruz yani, bu kadar anlamı yok ki. Niye bu kadar insan böyle bir işi yapar. Hani diyelim ki, biz biraz daha fazla para kazanıyoruz; ama sette çalışan insan-

lar başka bir iş yapsa biraz daha az kazanır; ama aradaki maddi fark, bu işi yapmaya değer. Kazandığının on katını kazanırsın da gideyim sette şu işi yapayım dersin. Daha iyi kazanılır ortalama insanlardan; ama hayat koyuyorsun ortaya, hakikaten çok ağır bir iş. Dolayısıyla sinemayı harcanın, küçümseyenin ağzı yamulur yani. Ben kişisel olarak bu işi yapabildiğim için, biraz da küstahça ve kibirliliğimden söyleyebilirim; ama herkes söyleyemez. Benim hakkım var. Ben söyleyebilirim, başkasına söyletmem ama. Sonuç olarak ödüller iyidir, ödül alın.

Bazı şeyleri açıklayamazsın, onlar için açıklama gerekmez. Açıkladıkça, aklı bir noktaya indirildikçe, büyüklüğünü yitirir bazı şeyler.

Haluk Bilginer, Hümeysra, Köksal Engür gibi büyük oyuncularla çalışmanın avantajları nelerdir? Dezavantajları var mıdır?

-Dezavantajları yok, onlar süper insanlar. Mesela iyi oyuncu senaryoyu okur, gelir, inanır ona. Para pul ikinci plandadır. Çocuk oyuncu gördüğü zaman oynamak ister ya oyuncu da senaryoyu gördüğü zaman oynamak ister. Öyle bir motivasyonla gelirler. Senaryoya inanırsa, kafadan çizginin senin tarafına geçmiş olur.

Haluk Abi'ye sordum niye benle çalışıyorsun diye; çünkü ben daha önce fotoğraf bile çekmemişim, film çekmeye çalışıyorum. "O senaryoyu yazan adam, o filmi de çekebilir" dedi bana. İyi oyuncu sana güvendiikten sonra asker gibidir. Otur dersin oturur, kalk dersin kalkar. Ne yapıyorum diye sormaz. Yönetmene acayip güvenirliler ve teslim olurlar. Kuralın bu olduğunu bilir onlar. Büyük oyuncular yönetmene karşı kibirlilerini kırmış insanlardır. Sette de kibar, zarif, çalışkan, müthiş disiplinli insanlardır. Haluk Abi mesela, Polis filmi çekerken her gün vardı, her saat. Bir kere gecikti, eşi hamileydi ve kanama geçirmişti, hastaneye kaldırmışlar, ondan dolayı iki saat gecikti. Onda da haber vererek gecikti. Ben olsam mesela gitmem sete mete, o geldi. Onlar öyle insanlar. Hiç zor değil, öyle zannediliyor; ama değil.

Sana inanacak, eğer sana inanmazsa, seni sevmese bir şekilde mecburen o işin içindeyse; ki televizyon işlerinde genelde öyledir, oradan kaç, yani kimse onlarla çalışmak istemez o zaman. Ondan iki tane var yani. Bir; sana inanmış seninle çalışmak isteyen Haluk Bilginer iki; seninle olması gerektiği için orada olan Haluk Bilginer. Onlar neşeliydi, devamlı gülerlerdi. Bir süre sonra neye güldüklerini de unuturlardı. Zor değil, tahmin edebiliyorum, dışarıdan zormuş gibi geliyor; ama sana inanırsa zor değil. Haluk Abi'ye şuraya otur dersem oturur. Çünkü sanatı biliyor ve bir yakını olarak bana güveniyor, benim ona güvendiğim gibi. O güven ilişkisini test ettikten sonra her şeyi yaparsın onunla. Leyla ile Mecnun'un da iyi gitmesinin sebeplerinden biri o. Birbirimizle paslaşırız yani. Ben bir şey istediğim zaman onlar bu ne ki ya demiyorlar. Oyuncular soru sorar, özellikle dizilerde, niye bunu yapıyoruz diye anlamak ister. Bir şey istiyorsun ondan, doğal olarak adam da o yaptığı şeyi gerekçe bulmaya çalışıyor ki

anlamlı gözüksün. Mesela geçen Ahmet Abi (Ahmet Mümtaz Taylan) "Hiç anlamıyorum, bunu sen istiyorsun diye yapıyorum, normalde yapmam, yoksa yaptığım, çok saçma bir şey," dedi. Güven meselesi çok önemli. Mesela o senin anlamadığın bir şey yapıyor, sen de onun yaptığına bir anlam veremiyorsun. "Dur bir bakayım nereye götüreceksin bunu," diyorsun. Hakikaten de yaptığı şey iki gün sonra anlamlı hale geliyor. Onu Burak (Burak Aksak) görüyor, onun üzerine bir şeyler yazıyor. Ufacık bir şey birdenbire sahne haline geliyor. Siz onu konuşmaya başlıyorsunuz. Aslında orada Ahmet Abi'nin aklına gelen çok küçük bir şeydir. Bu güven ilişkisinden kaynaklanır.

■ **Cemre KOBOĞLU:** Filmlerinizin hak ettiği değerle anlaşılabilirliğini düşünüyor musunuz?

-Evet. Anlaşılamayacak ne olabilir ki? Filmlerimde anlaşılacak bir şey olduğunu düşünmüyorum. İnsanlar Onur Ünlü sineması diye bir şeyden bahsediyorlar, bu iyi bir şey. Bu herkeşe nasip olmaz yani, daha ne olacak? Bırından Altın Portakalım da var, birinden Altın Kozam da var. Daha ne yapacaklar ne isteyeyim ki? Anlamayan yok da, işine gelmeyen var. Bir sebepten dolayı beni sevmediği için sürekli aleyhimde yazı yazan, konuşanlar var. Ama bunlar olur. Bunun için bir şey yapamazsın. Şunu mesela çok yaşadım: Yazar çizer tayfasından beni bilmezken atan tutan insanların, benimle tanıştıktan sonra "Ya abi, hay Allah, sen de ne iyi insanmışsın" dediklerine tanık oldum. Geçen bir sinema yazarı arkadaşım, Adana'da ödülü aldığımızda geldi sarıldı bana, çok sevindim. "Berbat film ya" dedi. Adam filmi sevmemiş; ama ödül almama seviniyor. Adam kişisel olarak filmimi sevmek zorunda değil ki; arkadaşım olduğum için bir yandan da ödül almama seviniyor. Bunlar güzel şeyler, bu samimiyette yaşandığı zaman güzel. Bu samimiyet her zaman yaşanmıyor ama. Bazen üzücü şeyler yaşanabiliyor; ama ne yapacaksın, bu işin cilvesi bunlar. Herkes seni sevmeyi, herkesten aynı ilgiyi bekleyemezsin. Zaten sıkıcı da olur. Öyle bir şey olmaz yani, saçma olur herkesin sevmesi.

■ **Ayşe BIÇAKÇI:** Kolon kanseri olmanız hayatınızda neleri değiştirdi? Kanser olduğunuzu öğrendiğinizde ne hissettiniz?

-Çok bir şey değiştirmedim. Bir işe yaramadı. Bir

şeyi değiştirdi; sabah geç gelebiliyorum, akşam ben gidiyorum dediğimde gidiyorum. Şımarabiliyorum. İyi oldu aslında. Hamile gibi hissediyordum kendimi, hani insanlar ona çok özen gösterirler, bana da öyle davranıyorlar, herkes gülmüşü bana falan. Komik bir durum.

■ **Özge KORTEK:** Yönetmen olarak Türkiye'deki sinema ve dizilerinin geldiği nokta hakkında ne düşünüyorsunuz? Dünya sinemasına göre iyi bir yerde miyiz?

-Türk sineması diye bir şey yok, Türkiye'de yapılan sinema diye bir şey var. Türkiye'de kişisel olarak kendi sinemasını oturtmuş insanlar var; ama ne bileyim Al-

man sineması, İtalyan sineması, Fransız sineması gibi bir Türk sineması olduğunu düşünmüyorum. Bu konu üzerinde kafa yormuyorum. Daha da açıkçası umurumda da değil. Ben filmlerimi burada yaptığım için filmlerim dolayısıyla Türk sinemasına dahil oluyor. Türk sinemasıyla bütün bağım budur. Türk şiri dediğin zaman onunla ilgileniyorum. Öyle bir şey vardı zaten. Dünyada şiri olan dört beş tane medeniyetten biriyiz. Türk şiri büyük bir şeydir. Türkler şiri yazarlar; ama film çekemezler; çünkü film çekmek Türk kafasının yapabileceği bir şey değil. Fazla analitik bir iştir film çekmek. 2000 sonrası benim de içinde olduğum bir yönetmen kuşağı var, henüz yeni çocuklar gelmedi. O kuşakta sevdiğim yönetmenler var, sevmediğim yönetmenler var. Devletler sinemayı desteklememeli. Yönetmenler devletten yardım almamalı. Ne bileyim, ben o konuda biraz genel görüşün dışında düşünüyorum. Kırıcı olmak için de çok fazla konuşmak istemiyorum. Bakanlıktan para alınıp

film yapılması bana ahlaklı gelmiyor. Ama insanlar bunu yapıyorlar. Devletten para alıp daha sonra devlet aleyhinde propaganda yapıyorlar. Adamdan parayı alıyorsun, daha sonra adama bağlıyorsun o parayla. Bu bana ahlaklı gelmiyor. Bu konular hakkında saatlerce konuşabiliriz; ama sıkıcı konular bunlar. Sonuç olarak, umurumda değil Türk sineması.

■ **Meltem DEMİRALP:** Leyla ile Mecnun çok iyi bir yapım. Böyle bir seyirci kitlesi oluşturabileceğinizi tahmin etmiş miydiniz? Bu fikir nasıl ortaya çıktı ve bu kadar çok tutmasını neye bağlıyorsunuz?

-Ben senaryonun ilk otuz sayfasını okudum. Burada yeni bir şey var, bu iş iki türlü patlayacak; ya olumlu anlamda patlayacak, ya da elimizde patlayacak, dedim. Biz bunu kendi aramızda da konuştuğumuz ortaklarımızla beraber. Bir dizi yapmayı düşünüyorduk, Leyla ile Mecnun iyi bir yapımdı ve bizim açımızdan da iyi olacaktı. Bunu hissettim ve başladık.

■ **Cemre KOBOĞLU:** *Leyla ile Mecnun bir durum komedisi; ayrıca içinde bilim kurgu öğeleri de oldukça fazla. Sizce bu durum, insanların dizinin gerçeklikten uzak olduğunu düşündükleri için diziye yadırgamasına mı neden oluyor, yoksa insanların ilgisini mi artırıyor?*

-Bence insanlar bununla ilgilenmiyor. Bence insanların ilgisini çeken ve insanların sevdiği şey dizinin içten ve samimi olması. Bu karakterler bir yerde varlar. Dizideki bütün karakterleri dışarda görebilerseniz, tabii inanır-

sınız. İnandığınız zaman bir bakkalın uzaya gitmesi size tuhaf gelmez. Bizim püf noktamız, o hayatta olan karakterleri size sunmak.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Dizi, her bölümünde bir ağılatıyor bir güldürüyor. İnsanların bunu duygu karmaşası olarak algılanmasından korkmuyor musunuz?*

-Bu hakikaten planladığımız bir şey değil, içimizden geliyor. Bir senaryo yazmanın çeşitli yolları vardır. Bu yollardan birisi şudur: Mesela Turgut Uyar'ın Göğe Bakma Durağı adlı şiirini koymak istersin hikayeye. Dersin ki; bununla bitsin. Bütün hikayeyi ona göre kurarsın. Hikaye gelip gelip buraya da bir şiir koyalım demezsin. Mesela, Mecnun el salladığında yedi tane İsmail Abi ona el sallasa diye düşünürsün, oradan bir bölüm çıkar. Toplanırsın, kıvranırsın konu bulmak için. Her defasında birbirimize bakarız ve artık bitti deriz, buraya kadarmış. Olmayacak yani, bu sefer yapamayacağız. Sonra bir şey olur, birinin aklına bir fikir gelir. Böyle senaryo çıkıyor. 6.bölümden itibaren olan bir şey bu.

■ **Özge KORTAL:** *Köksal Engür, Ahmet Mümtaz Taylan, Serkan Keskin, İftar Gökseven, Cengiz Bozkurt, Ali Atay, Osman Sonant, Ayşe Selen, Nalan Kuruçim, Zeynep Çamcı, Müge Boz... Böyle bir kadroyla çalışmak nasıl bir duygu? Set ortamı nasıl?*

-Biraz bahsettim ondan daha önce. İyi bir şey tabii ki. Onların da içinde birbirini sevmeyen insanlar var ta-

bii. Herkes kardeş değil birbiriyle; ama bu asla işe yansımaz. Önemli olan bu. Genelde neşeliyiz, bazen gerilsek de neşeliyiz, iyiyiz. İyi oyuncuyla çalışmak çok önemli. Yönetmenin bir şey yaptığını sanır insanlar; ama aslında sen hiç bir şey yapmazsın. Bir yanda da oyuncu-yönetmen ilişkisi başka bir şeydir, oyuncu-oyuncu ilişkisi başka bir şeydir. İyi oyuncuların iyi oyuncularla ilişkisi zordur. Yetenekli insanlar diğerini sevmeyiz, kıskanırlar. Ama bizde o tersine döndü. Haluk abi mesela karşısındaki oyuncuyu yükseltir. O iyi gözüktürse, o da iyi gözüktür çünkü. Yetenekli ama kötü kalpli oyuncular bunun tersini yaparlar. Bizde öyle değil, bizde hep oyuncular birbirlerine yardımcı olurlar. Yetenekli oyuncuyla çalışmak büyük lükstür. Çok rahattır, ne istersen yaparlar. Kendisi de şöyle bir şey yapayım mı der, onu yapar. Kötü oyuncuyla oynamak ise azaptır. Masayla çalışsan daha rahat edersin. Kötü oyuncu öldürür adamı.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Dizideki konuşmalar insanın diline doluyor. Günlük hayatınızda İsmail Abi gibi konuştuğunuz oluyor mu?*

-Bizde de bazen esprisi oluyor; ama Mecnun gibi konuşmuyoruz hiç birimiz. Ali'nin kendisi de Mecnun gibi konuşmuyor. Serkan hep "Hoop hoop" deyip el sallayarak dolaşmıyor ortalıkta.

■ **Cemre KOBOĞLU:** *Ekseriyetle orta yaş ve üzerindeki insanların takip ettiği bir kanalda yayınlanıyor dizi. Buna rağmen genç kuşak son derece büyük bir ilgi ile takip ediyor sizi. Bu konuda TRT ile genç nesil arasında uzlaştırmacı bir rol üstlendiğinizi düşünüyor musunuz?*

-Bilmiyorum, bu TRT'nin kendi sorunu. Size sorulm siz Leyla ile Mecnun'u izledikten sonra TRT'nin herhangi bir projesiyle ilgilendiniz mi?

■ **Cemre KOBOĞLU:** *Hayır.*

-Bir işe yaramamış demek ki. Sen sadece Leyla ile Mecnun'u izliyorsun ve gidiyorsun. Demek ki TRT'ye hiç bir şey kazandırmamış.

■ **Özge KORTAL:** *Yapımcılar tutan dizilerin filmlerini çekmeye başladılar. Siz de Leyla ile Mecnun için böyle bir şey düşünüyor musunuz, yoksa Leyla ile Mecnun dizi şeklinde mi devam edecek?*

-Filmi şu aşamada düşünmüyoruz. Haziranın başında sanırım 4 haziranda sezon finali olacak, 61.bölüm olacak. Tekrar eylül ekim gibi başlarız, ne kadar gider, bilmiyorum. Ama benim tahminim en fazla bir sezon daha gider. Ondan sonra benim fikrim aradan üç

Ölüm üzerine düşünmek bizi sağlıklı insanlar yapar.

beş sene geçtikten sonra belki bir filmi yaparız. Belki de hiç yapmayız. Ben Leyla ile Mecnun filminin o kadar sevineceğini düşünmüyorum. Kapı pencere kırmaz yani.

■ **Meltem DEMİRALP:** *İlerdeki zamanlarda dizi müziklerini albüm olarak bulabilecek miyiz?*

-O birtakım sözleşmelere bağlı. TRT bu konuda biraz hazırlıksız. Hiç böyle bir şey yapılmadığı için sözleşmelerinde böyle bir madde de yok. Onlar da bu işin nasıl yapılması gerektiğini bilmiyorlar. Bizim de bazı konularda elimiz kolumuz bağlı. İnsanlar zaten internetten dinliyorlar.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Sizinle tanışmak, sizi dinlemek çok güzeldi. Her şey için çok, çok teşekkür ederiz.*

Türkler iki şey bilir; savaşır ve şiir yazarlar. Başka bir şey yapmazlar. Siyasetle uğraşırlar, devlet kurarlar. Ama makine yapamazlar.

TIYATRO SANATÇISI GÜL ONAT

YILDIZ KENTER, BANA HOCALIĞININ DIŞINDA ÇOK ANALIK ETMİŞTİR.

■ Büşra ZEYEM: Sanat hayatına nasıl başladınız?

-Benim annem ve babam opera sanatçısıydı devlet operasında. Annem çok ünlü bir koleratif sopranoydu; Ferhan Onat ve Doğan Onat. Bu sahne mikrobunu, sahne tozunu kulislere annemin İtalya temsillerinde, operalarında -büyük sükse yapmış bir sanatçıydı- yuttum. Bu aşk bir kere içimde gelişti. Fakat ben tiyatroyu tercih ettim. Sanırım operayı seçmemi nedenim gözümün yememesi; çok daha zor ve kısa ömürlü bir meslek. Ses sonuçta bir yerde bozuluyor, bilemedin 50'den sonra o performansı sergileyemiyorsun; o yüzden tiyatroyu seçtim. Tiyatroyu seçtiğim için de çok memnunum, bir daha da dünyaya gelsem yine tiyatroyu tercih ederim.

■ Dilan AYTAN: Her oyuncunun oynamak istediği bir rol olmuştur. Sizin oynamak istediğiniz bir karakter var mıydı?

-Benim öyle bir durumum olmadı. Genelde oynadığım her rolü o kadar severek oynuyorum ki aşçı rolü bile oynasam, hakkını veririm. Çehov'un

çok önemli eserlerindeki, çok önemli başrolleri Kenterlerdeyken oynadım, keza bu tiyatrom da öyle. Oynayabileceğim rolleri en güzel şekilde oynuyorum, aldığım rolü çocuğum gibi benimsiyorum hakikatten. Böyle ana rahmine düşüyor, rol çıkana kadar geliyor, büyüyor büyüyor, tüm sıkıntılar çekiliyor ve en

Oynayabileceğim rolleri en güzel şekilde oynuyorum, aldığım rolü çocuğum gibi benimsiyorum hakikatten. Böyle ana rahmine düşüyor, rol çıkana kadar geliyor, büyüyor büyüyor, tüm sıkıntılar çekiliyor ve en sonunda rol çıkıyor, öyle bir anda hiçbir şey ortaya çıkmıyor.

sonunda rol çıkıyor, öyle bir anda hiçbir şey ortaya çıkmıyor. Her rol benim için eşit değer ve ah şu rol de olsaydı, diye bir şey düşünmedim. Bu yüzden kendimi çok tatmin olmuş bir sanatçı olarak görüyorum.

■ Mustafa KÖKEL: Kendiniz de belirttiğiniz üzere çok farklı rollerde yer aldınız; komedi olsun, drama olsun. Buradan hareketle şu soruyu sormak istiyorum: İnsanları ağlatmak mı daha kolay, yoksa güldürmek mi? - Ağlatmak çok daha kolay, güldürmek daha zordur. Şimdi tiyatroya bir matematik, ancak komedi tam bir matematik... Zamanlama var ya, o zamanlamayı bir salise kaçır, saniye demiyorum, işte o an bütün reaksiyonu kaçırsın. Zamanlama, samimiyet, seyircinin nabzına göre şerbet verme kıyaslanamaz, çok daha zor.

Büşra Zeyem: Öğrendiğime göre Yıldız Kenter'in öğrencisiymişsiniz. Yıldız Kenter'in öğrencisi olmak, onunla çalışmak nasıl bir duygu? Biraz bahseder misiniz?

-Yıldız Kenter bana hocalığının dışında çok analık etmiştir. Zaten babamların arkadaşıydı, eti senin kemiği benim diye emanet ettiler. Kendisi çok büyük bir üstad. Aramızda daima usta-çırak ilişkisi olmuştur. Yani bunu okuyarak ya da gidin evde çalışın gelin yok öyle bir şey. Oynayacaksınız, ustandan öğreneceksin, bu tamamen usta-çırak ilişkisi, her işte olduğu gibi.

■ Dilan AYTAN: Yıllardır bu işin içindesiniz. Geçmiş

ve günümüz seyircilerini kıyaslamak istesek ne gibi farklılıklar veya benzerlikler görebiliriz?

-Benim oynadığım oyunlar çok şanslı oyunlardı, mesela gördüğün gibi, bunun altını çizelim şu an yer bulamıyoruz salonda. Televizyonun yeni yeni çıktığı zamanlardı. Ben o zaman da sahnede idim. Bayağı bayağı sektöre uğramıştı tiyatro. Ama şimdi ben böyle bir şey fark etmiyorum. Genelde baktığın zaman çok iyi bir tiyatro seyirci potansiyeli var, gelen seyircilerden memnunum şahsım adına.

■ Büşra ZEYEM: Sizi daha önce dizilerde ve sinema filmlerinde de gördük. Tabii ki tüm sanat dalları kendi içinde çok değerli. Ancak şu an içinde bulunduğunuz durumda dizi ve tiyatroyu kıyaslamak istesek?

-Tiyatro bu yere gelmeme vesile oldu; ama ben hangi işi yaparsam yapayım, reklam çekiyorsam, dizi çekiyorsam veya başka bir şey oynuyorsam o an için tüm kalbim o aşkla çarpıyor. Yarın çekimim var, Lale Devri'nin setine gideceğim orada da o aşkla, şevkle üstüme düşeni yapacağım. O veya bu diye asla ayırım yapamam, zaten profesyonellik de bunu gerektirir. Hepsini benim çocuğum gibi, hepsi-

ne kanımla canımla sarılarak en başarılı şekilde oynamaya çalışıyorum. Hepsine bayılıyorum. Mesela tiyatroya se-yirciyle birebirsın. Dizi daha önce çekiliyor sonra izliyorsun; ama yine de ayrı bir zevk alıyorum. Hepsini çocuklarım gibi, hiçbirini birbirinden ayıramıyorum.

■ Büşra ZEYEM: Peki hangisi sizi daha çok zorluyor?

-Ben üç gündür ateşliydim; ama yine de sabahlara kadar çekim yaptım, daha yeni antibiyotiklerle ayakta duruyorum. Bir saniyede görebileceğin bir sahneyi 3 saat çektiğimiz zamanlar oluyor. Yorucu, ağır işçilikten farkı yok bu dizi çekimlerinin. Şimdi biliyorsun ki oyun olduğu günler ben 12.00'de evimdeyim; ancak dizi çekimi olduğunda kesin bir saat olmuyor.

■ Mustafa KÖKEL : İşiniz gerçekten çok zor. İnsanları mutlu etmek için büyük emek veriyorsunuz.

-Kendimi mutlu etmek için çaba sarf ediyorum, ben kendimi mutlu edeceğim ki karşımdaki de mutlu olabilirsin.

■ Mustafa KÖKEL: Tabii ki. Peki, sahneye çıkmadan, oyun başlamadan önce olmazsa olmazlarınız, uğrunuz nelerdir?

-Mutlaka dua ederim. Allah ile aramda garip bir bağ vardır, çok inançlıyım. Dinin hiçbir vecibesini yerine getirememekle birlikte annemden kalan bir alışkanlık olacak ki, dua ederim.

■ Büşra ZEYEM: Metin And "Tiyatro eğlence yeri değil, büyüklerin yeridir." demiş. Siz bu görüşe katılıyor musunuz?

-Hayır hayır hiç katılmıyorum. Ne anlamda söylemiş acaba tabii ki eğlence yeridir, insanlar gülmek için geliyorlar, ben öyle düşünmüyorum.

■ Dilan AYTAN: Her meslek için, insanın içinde olacak derler. Tiyatro için de bu geçerli mi, yoksa belli bir eğitimi alarak iyi bir oyuncu olunabilir mi?

-Sende, onda taksit şoföründe herkeste o duygu var, kesinlikle var. Asıl yetenek de onu dışarı çıkarabilmek ve zaten eğer ona yakınsan kendiliğinden ortaya çıkıyor. Hayat bir oyun aslında; her dakika oynamıyor muyuz?

■ Dilan AYTAN: Peki eğitim önemli midir?

-Eğitim tabii ki de çok önemlidir, ama insanın içinde olan bir şeydir, eğitim tek başına yetmez.

■ Büşra ZEYEM: Sizin bu oyununuzda kadınla erkeğin günlük hayattaki rolleri değişiyor. Peki, gerçek hayatta bu şekilde tersine bir dünya olsaydı sizce nasıl olurdu?

-O bir fantezi tabii ki de. Ama iyi olurdu; eski eşlerimi tüfekten geçirdim en azından. Önemli olan insan olmaktır evladım, erkek kadın değil. Ne erkekler biliyoruz insanlıktan nasibini almamış, ne ummadığın kadınlar görüyorsun Jan Dark gibi çıkıyor ortaya.

■ Dilan AYTAN: Evinizde beslediğiniz ve sokaktan sahiplendiğiniz, çocukların, canlarını diye tabir ettiğiniz kedilerin var. Bundan yola çıkarak bir şey sormak istiyorum; ileride sokak hayvanlarıyla ilgili bir proje düzenlemeyi düşünüyor musunuz, böyle bir hayatınız var mı?

-Nedense böyle bir hayalim yok ve ben sadece kedi besliyorum diye kedi değil samimi olarak söylüyorum, bütün hayvanlar çok önemli. Köpek de besledim, Charlie denen maymunla oynadım dudak dudağa. İnsanlar "Abla nasıl öpüyorsun, kokuyor." diyordu ben koku falan almıyordum. Pitonla sahne çektim, piton omuzlarımı yalıyor falan hiç korkmadım. Bütün hayvanları severim, bir ayırım yapmam.

■ Büşra ZEYEM: Muhsin Ertuğrul'un bir deyimini vardı: "Tiyatro bir hastalıktır, bir kere tozunu yutmaya görün." Siz bu konu hakkında

Burası Türkiye, bir anda ustalar bile düşüyor.

ne düşünüyorsunuz?

-Kesinlikle katılıyorum, aynen öyle. Çok gerçek bir söz. Tiyatroya bir katıldın mı, üç beş gün gidip geldin mi vazgeçemiyorsun. Çünkü neden o kadar keyifli biliyor musun; rehabilite oluyorsun, içinde sakladığın her duyguyu ortaya çıkarıyorsun, kendini adapte edip oynuyorsun. İçinde bulunduğun her duyguyu; sakinlik, ahlaksızlık, kadın olmak vs. o rol geldiğinde çıkarıp oynuyorsun.

■ Büşra ZEYEM: Çok merak ettiğim bir şey var, zaman zaman repliklerinizi unuttuğunuz oluyor, doğaçlama yapıyorsunuz. Sonuçta tiyatro bir ekip işi, her şey bir plan üzerinde. Doğaçlamayı nasıl başarıyorsunuz?

-Valla bazıları beceremiyor, bunun için çok tecrübeli olursun ve bir anda olur. Oyunda bir anda aklıma gelir ve yaptığım anda hissediyorsun seyircinin olumlu tepkisini, seveceğini. Mesela geçen gün Lale Devri'nin çekiminde oynadığım karakter İkbâl moda dergisine bakıyor, bir adam elinde bir zarfla gelecek ve Toprak'ın bir şeyini yakalayacak. Neyse, dergiye bakarken incecik bir kadının üstünde bir elbiseyi gördüm, kameraman da yakın çekimde o sırada "10 kilo versem giyerim ben bunu." dedim, o sırada kameraman güldü. Çetin güldü ben bunu koyuyorum dedim yönetmene, o da koy abla, dedi. Doğaçlama anlık pat diye geliyor, kameraman güldüğüne göre yüzde yüz seyirci gelecek diye düşünüyorsunuz. Yoksa aman ben burada do-

ğaçlama yapayım dersiniz olmaz. Seyircinin soluğuyla, arkadaşlarınızın soluğuyla müşterek bir şey bu, o yapar hemen arkasından pat diye siz yaparsınız; ama bunun için biraz ustalık gerek, pişmiş olmak gerek.

■ Mustafa KÖKEL: Gençlerimiz, arkadaşlarımız tiyatro sanatına merak salıyorlar. Onlara verebileceğiniz tavsiyeler var mıdır?

Benim oğlum 18 yaşına yeni bastı -ben çok geç doğurdum onu-. Küçükken çok sıcak bakmazdı tiyatroya, onu buralara getiriyordum, isteksizdi, ilgisizdi. Sonra birden bir sevdalandı inanmazsınız. Tiyatroyu bütün çocuklara, gençlere tavsiye ediyorum. Eğer kendilerine yakın buluyorlarsa, içlerindeki yeteneği çıkarabileceklerse, eğitim diyerek mutlaka konservatuarı tavsiye ediyorum.

■ Büşra ZEYEM: Peki ya böyle bir yeteneğe sahip değilsek?

-Yeteneğiniz olmasa bile burası Türkiye, şansın yaver giderse bir yerlerde olursun; ama olduğun konumu da iyi muhafaza etmek lazım. Dedik ya burası

Türkiye, bir anda ustalar bile düşüyor. Yetenek her keste vardır, asıl önemli olan onu çıkarabilmek, gözlemleyebilmek, birazcık eğitimle pekiştirebilmektir.

■ Dilan AYTAN: Bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz efendim.

Önemli olan insan olmaktır evladım, erkek kadın değil. Ne erkekler biliyoruz insanlıktan nasibini almamış, ne ummadığın kadınlar görüyorsun Jan Dark gibi çıkıyor ortaya.

SİNEMA OYUNCUSU TARİK AKAN

ÖNCE ARTİST OLDUM, SONRA YAVAŞ YAVAŞ OYUNCULUĞU ÖĞRENDİM.

■ **Şevval KEKLİK:** Yıldız Teknik Üniversite-si Makine Mühendisliği ve Gazetecilik Enst-tüsünden mezun olduğunuzu öğrendik. Ama oyunculuğu tercih ettiniz. Bu oyunculuk, si-nema aşkı nereden geliyor?

-Makine Mühendisliğinde 1 sene okudum. Gece üniversitesiydi. O yıl artist oldum. Mühendisliği okumak zor geldi. En kolay üniversite hangisi, diye sordum. Gazetecilik dediler ve ben de oraya gittim. Ama ilk başta artist oldum. Artist oldum diyor; çünkü sonra yavaş yavaş oyunculu-ğu öğrendim. Daha sonra bilinçlen-me, okuma ve araştırma başladı. Ondan sonra çizgi değişti. Başka yer-lere gelmeye başladım.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** Oyunculuğu-nuzun ilk dönemle-rinde yakın çevreni-zin size olan tavır-larında değişiklikler var mıydı? Oyuncu olmanızı nasıl değer-lendirdiler ve bu değerlendirmeleri ne ölçüde göz önünde bulundurdunuz?

-Artist olmayı para kazanmak için seçtim. Çünkü o zamanlar işportacılık yapıyordum, hem de üniversiteye gidiyordum. Bir süre sonra, tamam para kazanıyorum; ama oyuncu olmak için çok farklı şeyler lazım, diye düşünmeye başladım. Okumak gerekir, araştırmak gerekir, çok önder insanlarla beraber olmak gerekir. Bunlarla beraber şekil ve ufuk değişmeye başlıyor. O zaman para ikinci duruma düşüyor. Amaç; ülke adına daha güzel filmlerin yapılması olu-

yor. Benim o zamanki arkadaşlarım hâlâ yakın arkadaşla-rım. Hâlâ beraberiz. Düşünün aradan 40 küsur sene geçti.

■ **Şevval KEKLİK:** Sanat yaşamınızda dö-nüm noktası dediğiniz bir olay oldu mu?

-Dönüm noktası olarak mesela 1974'ten itibaren salon filmlerini bırakarak sosyal içerikli filmlere yönelmem. Yılda 10 filmde 3 filme düşmek oluyor bu. Neden böyle bir şey yaptım? Çünkü kültür ve bilgi birikimi yükseldikçe bu değişime mec-bur kalırsınız, ona mani olamaz-sınız.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** Ta-rık Akan denildiğinde birçok insanın aklına 'Ferit' karakteri geliyor. Sizce sizi bu karakterle farklı kılan ya da ben-zeştiren nedir?

-Güzel filmlerdi onlar. Ben salon filmlerini de o kadar dışlamıyorum. Ferit, Ertem Ağabeyin oğludur. Ertem İm-raz yönetmen. Kendi oğlunun adını koyar, oradan kaldı Ferit. O dönemde Türkiye'nin oyuncularını koca bir grup: Zeki Alasya, Münir Ağabey, dünya kadar insanlarla beraberiz. O filmler hâlâ televizyonlarda çok oynadığı için adımı öyle anımsıyorlar.

■ **Şevval KEKLİK:** Dizilerde ya da filmlerde oynamaktan en keyif aldığınız karakter han-gisi oldu?

-Aa, çok vardır. Ben öyle ayırmam da ayrıca. Anadolu'nun her şehrinde oynadım neredeyse. Anadolu

başka gözle baktığım ülkenin çok farklı yerleridir.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** Yüzlerce filmde, yüzlerce rolde oynadınız; ama yine de içinde kalan, keşke şöyle bir rol teklifi gelseydi, ya da şu konuda bir filmde oynasaydım dediğiniz oldu mu?

-Yok hayır. Hiç olmaz; çünkü ben kafama koyduğum şeyi yaparım.

■ **Şevval KEKLİK:** Oyunculuğunuzdaki başarıyı neye borçlusunuz?

-Bakın o tamamen şuna bağlı okumak ve çok okumak. Araştırmak çok önemli. Hangi meslekte olu-rsanız olun. Kitaplarda daha çok felsefe ve sosyoloji ter-cih etmek, dolayısıyla insanı ve mesleği tanımak ve hırs.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** İki sene önceki bir konuşmanızda, iş yapan filmlerin seviyesinin düştüğünden bunun da zaten halktan kaynaklandığından söz etmiştiniz. Sizce şimdi Türk sineması ne-reye doğru gidiyor?

-O toplumun kültür seviyesinin aşağıya in-me-sine bağlı. Okullarda o seviye gösterilmediği zaman ço-cuklarda hangi meslekte olursa olsun kültür seviyesi aşağıya iner ve bu seviye de okullarda da verilemiyor.

■ **Şevval KEKLİK:** Biz dahi sizin dö-

neminizin filmlerini çok beğenerek izler-ken hâlâ böyle bel altı esprilerin çok bu-lunduğu, herhangi bir mesaj içermeyen, boş filmlerin bu kadar tutmasına ne diyor-sunuz? Bu kültür seviyesinin yükseltilme-si için sizce herhangi bir girişimde bulu-nuluyor mu?

-Her şey para kazanmak üstüne gider ve me-saj vermek de önemini yitirir.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** Yaklaşık 6 yıldır dizilerde sizi göremiyo-ruz. Bunun nedeni nedir? Şimdiki diziler hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Dizide çalışmak çok zor çocuklar. Bir kere günlük aşağı yukarı 18-20 saat çalışıyorsunuz. Günde 3-4 saat uyursun. Yapılacak iş değil. Avrupa'nın her ye-rinde diziler en fazla yirmi dakikadır; ama bu ülkemizde 1 saat 40 dakikayı bulmaktadır. Bu da katlanılacak şey değil. Şimdiki dizileri hiç seyretmiyorum, kısacası tele-vizyon izlemiyorum.

■ **Şevval KEKLİK:** Türk sinemasının ço-cuklara yönelik çalışmalarının, filmlerinin azlığı ve yetersizliği konusunda ne düşü-nüyorsunuz? Bu konularda devamlı ya-bancı filmlerin çocuklara izletilmesi ne ka-dar doğru?

-Yok izlesinler, bu hiç sorun değil. Bir ülke ken-di kültürüne sahip çıkmak isterse, o sanat yukarı çıkar;

Gençler her şeyin başının okumak olduğunu ve bilinçlenerek yaşamak gerektiğini unutmasınlar.

ama bizde tam tersi. Mesela şimdi tiyatroların başına gelenler, film yapılırken sermayenin bulunamaması gibi nedenler başka ülkelerin filmlerine yönelir. Bu da zarar verir tabii ki de. Sanat kendi ülkesinden uzaklaşır.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** *Günümüzde en fazla ihtiyaç duyulan film türü hangisidir?*

-Benim dünyaya bakış şeklim biraz farklıdır. İçinde mesajı olan filmleri severim tek baktığım şey budur.

■ **Şevval KEKLİK:** *İnternet, televizyon, cep telefonları yüzünden gün geçtikçe asosyallaşıyoruz, kültür seviyesi düşüyor. Sizce bu nasıl çözülebilir, gençler sanata, sinemaya müziğe daha fazla nasıl yönlendirilebilir?*

-Cep telefonuyla ne alakası var. Bu çağın getirmiş olduğu bir sistem. Bu kötü bir şey değil. Benim zamanımda görmediğim şeyleri şimdi görüyorum; ama bunları yaparken de hayattan kopmamalıyız.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** *Edebiyatla aranız nasıl? En beğendiğiniz kitap hangisi? Bu kitabın filmi çekilseydi ve siz oynasaydınız, hangi karakter olmak isterdiniz? Bize bu karakterden biraz bah-*

seder misiniz?

-Soner Yalçın'ın Samizdat'ını bitirdim şimdi. Filmi yapılabilir bence; ama dönem şartlarında bu mümkün görünmüyor.

■ **Şevval KEKLİK:** *1991 senesinde kendi okuduğunuz okulu alarak Özel Taş Kolejini kurduğunuz öğrenildik. Eğitime çok önem verdiğiniz buradan da anlaşılıyor. Burada yapılan kültürel ve sanatsal çalışmalardan biraz bahsedebilir misiniz?*

-Burada 500 tane çocuk okuyor. Her yıl 60 çocuk mezun ederiz. 60 çocuğun 60' ı da yabancı okulların tümünü kazanırlar. Robert, Fransız, İngiliz okullarına girerler. Hepsi Anadolu Lisesi kazanırlar. En iyilerini; Kabataş, Beşiktaş, Üsküdar okulları başta olmak üzere. Buradaki eğitim sistemi farklıdır. Burada her şey ders çalışmak değildir. Sosyal etkinlikler çok farklıdır. Profesyonel tiyatrolar oynanır. Ve hazırlık okumadan liseye başlar öğrencilerimiz.

■ **Şevval KEKLİK:** *Sizi hayata bağlayan en önemli şey nedir?*

-Herkesin hayata bağlanmak için dünya kadar nedeni vardır. Olmazsa yaşam olmaz zaten. Benim için bir kere omuzlarımda üzerinde taşıdığım baş çok önemli. O beni çizmiş olduğum yol üzerinde götürür.

■ **Binnur Fatıma DAİMAGÜLER:** *Son olarak, sinema ve daha geniş kapsamlı sanatla ilgilenen bizim gibi gençlere neler tavsiye edersiniz?*

-Her şeyin başının okumak olduğunu ve bilinçlenerek yaşamak gerektiğini unutmasınlar.

■ **Şevval KEKLİK:** *Bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.*

SİNEMA, TİYATRO VE DİZİ OYUNCUSU ERDAL TOSUN

SANATÇI, SANATINI YAPMAZSA YAŞAYAMAYACAK OLANDIR.

■ **Edanur ÖZÇETİN:** *Oyuncu bir aileden geliyorsunuz. Sizin oyuncu olmanızda babanızın ve diğer aile üyelerinin ne kadar payı oldu?*

-Mutlaka çok büyük etkisi vardır. Küçük kardeşimde ben etkili oldum da, babamın oyuncu olması gerçekten benim için çok etkili oldu. Fakat ben konservatuara gitmeden önce başka deneyimlerde bulundum; yani gazetecilik ve halkla ilişkiler yüksek okuluna gittim ÖSS sınavından sonra 3 yıl okudum, ondan sonra aklım başıma geldi. Dedim ki; benim konserva-

tuara gitmem lazım, yaş sınırını doldurmak üzere ve okulu bırakıp sonra konservatuara yönel-dim. Ama tabii babamın etkisi büyük.

Bir ressam resmini yapmak zorunda-dır. Tuval yoksa duvara yapmak zorundadır duvar yoksa kafasına yapmak zorundadır. Yoksa delirir.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Yeteneğinizi biraz geç fark etmiş gibi mi oldunuz?*

-Yeteneği geç fark etmekle ilgisi yok. Yani çocuklar, yetenek şimdiki yarışmalarda gördüğünüz gibi bir şey değil. Yetenekten önce ilgi alanınızın ne olduğunu fark etmeniz gerekiyor. Bunu fark etmek bir an kafanızda bir ampulün yanması değil, onun peşinden gidebilecek kıvama gelmeniz gerekiyor. Yani oyuncu olmak istiyorum, çok yetenekliyim; ama şimdi bakayım dalgama, sonra bir proje geldiğinde çıkar orda oynamam değil oyunculuk, yıllarca çalışılması gerekiyor. Yıllarca çalışmak da okuyup yazmak gerektiriyor; ama oyunculuk için kendini yetiştirmek ya da ne olacaksınız ona göre yaşamak gerekiyor. Her şeyi bir ara-

da kovalayıp sonra bir tanesine yönelmek, sonra çıkıp top sektirmek değil. Ben onu böyle fark etmedim.

■ **Şahada AKSV:** *Kardeşiniz Gürdal Tosun ile birlikte bir oyunda rol aldınız mı?*

-Evet, devlet tiyatrosunda oynadık. Ama o benden daha küçük sınıftaydı, o okurken ben okulu bitirmiştim. Ben Antalya'ya devlet tiyatrosuna gittiğimde o okulu bitirip tiyatroya başlamıştı. Yani onun için sadece o okurken ve ben okurken ortak bir zamanımız oldu.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Peki dizi veya filmde beraber oldunuz mu? Çünkü Bir Demet Tiyatro'da birlikteydiniz sanırım?*

-Tabii ki öyle çok oldu. Bir Demet Tiyatro'da yüzlerce bölüm çekti, Güneş Yanıkları diye bir dizi daha vardı. Birçok dizide beraber olduk.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Aile bireylerinin dışın-da sanatınıza etki eden, oyunculuğunuzu etkileyen ustalar oldu mu?*

-Evet oldu tabii. Onlar bizim hayatımıza önce hoca olarak girdiler; mesela Müşfik Kenter, mesela Zeliha Berksoy. Sizin için bu isimlerin hiçbir şey ifade etmediğini biliyorum; ama bunlar sizin seyrettiğiniz şeyleri var eden insanlar, yani onlar olmasaydı bunların hiçbirisi olmazdı. Şimdi bu tip insanlarla ilgili, sen tiyatrocuya olacaksın bir gün sana diyorlar ki; Müşfik Kenter var, sen onun hakkında bilgi sahibi oluyorsun, etkileniyorsun, seyre diyorsun; ama onun dışında başkaları tanımıyor onları. Onlar çok önemli insanlar ve bizim hocalarımız gerçekten. Beni mesela en çok etkileyen Müşfik Kenter'dir, Zeliha Berksoy'dur. Onlardan daha genç, abi olarak beni konservatuara hazırlayan Nihat İleri vardır.

**Mezopotamya Üçlemesi için 60 kişi aynı inanç-
la sabahleyin tiyatroya geliyorduk ve hepimizin
elinde bir poşet, bir otobüs bekliyorduk. Nere-
ye gideceğini de bilmiyorduk; çünkü yönetmeni-
mizin belirlediği bir yerde sabahleyin oturuyor-
duk, çantamızda ne varsa onu yiyip akşama ka-
dar orada prova yapıyorduk. Çok tatmin edici
bir şeydi ve zaten ondan sonra tiyatro yapmak
zor geldi bana. O oyundan beri biraz zor.**

■ **Serhat BAYAZIT:**
**Yılmaz Erdoğan'la da
yakınlığınız var.**

-Yılmaz'la beraber
büyüdük diyelim, birbirimizi et-
kilemekten çok birbirimizin ha-
yatını etkiledik yani.

■ **Edanur ÖZÇETİN:**
**Bir tiyatro ya da sinema
filminde oynayacağınız
karakterleri neye göre
seçiyorsunuz? Kriterle-
riniz nelerdir?**

-Bir kere önce filmi
seçiyorsun, yani ben en azın-
dan öyle yapıyorum. Karakter-
den önce bu filmin içinde olmak
istiyor muyum, istemiyor mu-
yum, bunu düşünüyorum. On-
dan sonra bakıyorum, benim
göstermek istediğim yüzlerim-
den bir tanesini göstermeme
izin veriyor mu? Çoğu oyuncu
bundan kaçıyor mesela, daha
önce oynadığı role benzer bir
rol geldiğinde ondan kaçıyor-
lar. Bu doğru bir yaklaşım; çün-
kü biz içimizde onlarca ruh ha-
liyle dolaşıyoruz, yani onlardan
bir tanesini gösteriyoruz, o be-
ğeniliyor. Oysa bizde 10 tane
daha var o yüzden, onları da
göstermek istiyoruz; çünkü yıl-
larca bunun için yaşamışız yani. Mesela bizim içimizde
sizin gazetelerde okuduğunuz kadar büyük paralar fa-
lan dönmüyor, öyle bir şey yok; ama biz tutkuyla bağlı-
yız işimize. Yani gerçek bir oyuncu, gerçek bir sanatçı
ne demek biliyor musunuz; o işi yapmazsa yaşayamaz
demek. Yani o parayı vermezseniz ben onu yapmam,
bu paraya satılmazsa bu resmi yapmam diyorsa, o baş-
ka. Teknik bir şeydir, çok da başarılı olabilir, ama o bir
tekniktir. O yaşayan arkadaş sanatçı değildir, bunu be-

cerebilen birisidir. Bir sanatçı zaten o resmi yap-
mak zorundadır, tuval yoksa duvara yapmak zo-
rundadır, duvar yoksa kafasına yapmak zorun-
dadır. Yoksa delirir. Zaten sonuçta bir sanatçı
sanatını yapmazsa yaşayamayacak olandır.

■ **Şüheda AKSV:** **Birçok yapım-
da yer almanıza rağmen Yarım Elma
dizisinde canlandırıldığınız Medeni
Karpuz karakterinin "Kıroyum ama
para bende" repliğiyle tanınıyor-
sunuz. Bunun nedenini neye bağlar-
sınız?**

-Bir kere sizin biraz genç olmanıza. Ondan
önce de "Sen hiç kurbacıları düşündün mü
Züleyha?" diye tanınıyordum, şimdi Şarapçı

**zun olduktan sonra Özel Tiyatro'yu kur-
dunuz. Buradaki çalışmalarınızdan biraz
bahsedebilir misiniz?**

-Özel Tiyatro... Özel bir tiyatroydu; çünkü he-
pimiz zaten başka tiyatrolarda çalışıyorduk yani Uğur
Yücel başka yerde çalışıyordu, öteki arkadaşlarımızın
hepsi... Metin Akpınar, Zeki Alasya da çalışıyordu ve
biz kendi içimizde de bir araya gelip bunun dışında de-
min de dediğim gibi hepimizde dışa çıkmak için bekle-
yen şeyler var ve onları fıskırtmak istediğimiz bir olu-
şumdu Özel Tiyatro. Bir karşılık beklemeden o insanla-
rın bir araya geldiği, çok güzel 3 tane oyun yaptığı bir ti-
yatromuz oldu ve biraz kısa sürdü; ama bizi çok mutlu
etti. Uğur Yücel vardı, ben vardım, daha tanıdığınız bir-
çok insan vardı ve güzeldi.

leniyorum. Ne yediğimizle, ne yaptığımızla ilgilendik,
karımız-kocamız, eşimiz dostumuz, çoğumuz çocu-
ğumuzla sadece yaşamsal faaliyetlerimiz için görüştük;
ama onun dışında o oyunda oynamak çok etkilemişti
bizi. Çok önemliydi, onu oynadık ve dolayısıyla hayati-
min en güzel günleriydi diyebilirim. 60 kişi aynı inanç-
la sabahleyin tiyatroya geliyorduk ve hepimizin elinde
bir poşet, bir otobüs bekliyorduk. Nereye gideceğini de
bilmiyorduk; çünkü yönetmenimizin belirlediği bir yerde
sabahlıyın oturuyorduk, çantamızda ne varsa onu yi-
yip akşama kadar orada prova yapıyorduk. Doğayla il-
gili bir şey ve oyun da onunla ilgili ve belirli yerler seçilip
oralarda çalışıyorduk. Çok tatmin edici bir şey ve zaten
ondan sonra tiyatro yapmak zor geldi bana. O oyundan
beri biraz zor.

■ **Şüheda AKSV:** **Devlet Tiyatroları'ndaki
görevinizden ayrıldı-
ktan sonra BKM oyun-
cuları arasına katıldı-
nız. Sizin pencereniz-
den bakıldığında ora-
daki çalışmalarını nasıl
tanımlarsınız?**

-Benim tarafımdan bakıl-
dığında orası bir yuva, onun
için çok başarılı oldu. Artık şu
anda tiyatro faaliyeti hemen
hemen hiç yok BKM'yle ilgi-
li; ama o günlerden kaynak-
lanan geniş bir kadro oluştu
BKM'de. O insanlar dizilerde,
filmlerde, yönetimlerde, hepsi
hâlâ devam ediyor çalışmaya.
Ve birbirini terk etmeyen bir
aile, gerçekten BKM de etkile-
yici bir oluşumdu.

■ **Serhat BAYAZIT:** **Babanız sevgi ve
komik bir aşçı olarak
tanınıyordu. Siz de ço-
ğunlukla komedi ala-
nında yer alıyorsunuz.
Mizah hayatınız size
özü mü, yoksa baba-
nızdan kalan şeyler var
mı? Ve gerçek hayatta
da neşeli biri misiniz?**

-Yani normal birisiyim,
mesela kızım birden çok neşeli oluyor "Ya bırak artık şu
telefonu" dedin mi çok sinirleniyor. Yani biz ailecek öy-
leyiz, herkesin durumu aynı. Komedi anlayışı da biri-
sinden birisine miras kalmaz, toplumlarda ortak bir ko-
medi alanı yetiştir. Yani siz şimdi Recep İvedik'i sey-
rederken, benim "Böyle film mi olur?" demem aslında
sosyolojiye aykırı olur. Yani sizle biz yaş farkına ve ya-
şanmışlıklara karşı, yine de aynı şeye güleriz. Biz işte
bunu özümseyebilelim, bunu güzel yerlerde kullanalım,
bu silahı güzel kahramanların eline verelim. Çok sevdi-

■ **Edanur ÖZÇETİN:** **Tiyatro, sinema-
ya göre daha zor bir daldır; çünkü tekrar
çekme şansınız yoktur. Bu zorluklara rağ-
men 1994 yılında İstanbul Tiyatro Festiva-
linde "Mezopotamya Üçlemesi"ni oluştu-
ran 3 oyun arka arkaya 11 saat boyunca
sergilendi. Bunu nasıl başardınız?**

-Şimdi yine aynı yere geldik. Biz 2,5 yıl
Antalya'da o oyunu oynamak için yaşadık. Hâlâ etki-

adam tiplmesiyle tanınıyorum. Ama işte bunlar dedi-
ğimiz gibi bizim içimizde var olan ve daha onlarca-
nı göstermek istediğimiz şeylerden bir tanesi ve o da
çok severek oynadığımız, bizim de oynarken sevdiği-
miz, çok tatlı bir işti. Ama öyle çok isim vardı, bundan
sonra da olsun istiyoruz.

■ **Serhat BAYAZIT:** **Mimar Sinan Üni-
versitesi Devlet Konservatuvarı'ndan me-**

ğimiz bir kahramanın yaptıkları hepimizi yaralayabilir; ona da gerek yok. Yani komedi alanı ortaktır aslında, ben babamdan devralmışımdır, ona başkasından kalmıştır, Haldun Taner'den Yılmaz Erdoğan'a geçmiştir Yılmaz'dan Tolga'ya (Özçevik) geçmiştir, yani böyle devam etmiştir bu. Hepimizin harmanı aynıdır.

■ **Edanur ÖZÇETİN:** Sizce tiyatro sahnesinde yer almak mı daha güzel, yoksa kameralar önünde olmak mı?

-Daha güzel daha özel diye bir şey yok. Yaptığınız işi o gün seviyorsanız o çok güzeldir. O da günlük bir şeydir. Tiyatro oyunlarında endorfin salgısı salgılanır. Ve o anda olur her şey. Salonda ışığın söndüğünü hissettiğiniz anda daha perde açılmadan önce vücudunuzda bir şey yayılmaya başlıyor. Bu gerçek bir ağrıyı da hissetmemenize, başka bir şey düşünmemenize neden oluyor. O günlük bir şey. Ama bu heyecan bir filmde de yaşanabilir. Bu başlayıp o filmin yayınlanıp sonuçlanacağı güne kadar devam eder. O yüzden ikisi birbirleriyle kıyaslanmasa iyi olur. İnsanlar mutlu olduğu yerde, kendisini iyi hisseder. Tiyatroda oynamak çok daha zordur. Herkesin becereceği bir şey değildir. Onu da kimseden bekleyemeyiz. Sen televizyon dizisinde oynadın gel bakalım tiyatrodan da oyna gibi çarpışmalara gerek yok. Televizyon ve sinema sendeki ışıla ilgili bir şeydir. Doğru yere denk geldiğinde ışığın varsa, biraz oturuyorsa yerine televizyonda her şey yapılabilir. Tiyatro öyle değil. Tiyatro bir eğitim işi zaten.

■ **Serhat BAYAZIT:** Ama şöyle de bir şey var. Başkalarına sorulduğu zaman ti-

yatro o an yapıldığı için insanlara daha zor gelir. Ama kamerada yanlış bir şeyler yapılırsa da yeniden çekilebilir.

-Tiyatroda bıçak üstündesin. Ama çektiğin bir film de yıllarca seyretilir. Tiyatroda öyle değil. O gün iyi ya da kötü oynadın ve bitti. Ertesi güne yok. Riskleri aynıdır. Tiyatro yapmak biraz daha donanım istediği için ve o anda insanın enerjisini yükselttiği için tiyatro daha farklı geliyor bize.

■ **Şüheda AKSV:** Bugüne kadar oynadığınız film ve tiyatrolarda pişmanlık hissi yaşadığınız oldu mu?

-Oldu. Neden olmasın? Benim aynı zamanda hayatımı kazandığım yer burası ve eve devamlı para götürmek lazım. Kirayı da ödemek lazım. Kızım var. Sonuçta çok fazla tercih etme şansımız olmadan oynadığımız işler de oluyor. Çünkü bu bir sektör ve o sektörün yürümesi lazım. Siz o anda o film içinde cebinizde paranız olsa olmak istemeyebilirsiniz. Ama işiniz bu olduğu için ve o paraya da ihtiyaç olduğu için böyle roller oluyor mutlaka. Her oyuncunun vardır. Şener Abi hariç herhalde. Son 20 yılda istemediği hiçbir şey yapmadı.

■ **Serhat BAYAZIT:** Şimdiye kadar oynadığınız dizi ve filmlerde en çok beğendiğiniz karakter hangisiydi?

-Ben buna cevap vermek istemiyorum. Bir şeyleri ayırmak lazım ki; ayırmaya gerek yok. Hepsi benim evladım. Birbirlerinden ayırmak hatadır; çünkü ben oynadığım rollerde, oynadığım işlerde mutlaka yapabi-

leceğimin en iyisini yapmaya çalışıyorum. Bazen olur, bazen olmaz. Ama ben hepsine aynı özeni göstermişimdir. Onun için ayırmaya çalışmayacağım. Gora'ya selam söylesem Vizontele'nin hatırı kalır. Onun için ayırmaya gerek yok.

■ **Edanur ÖZÇETİN:** Peki, karakterinize en yakın olan rol hangisiydi? Böyle bir ayırım yapabilir misiniz?

-Yaparım onu. Toplumsal pozisyonuma değil, ama karakterime en uygun rol Organize İşler' deki rolümdü. Hiç konuşmadığımda, neden konuşmuyorsun dediklerinde "Hiçbir işe yaramıyor, artık konuşmuyorum" diyen adam.

Atıf Yılmaz benim hayatımı değiştiren adamdır. Konservatuara gitmeye de ondan sonra karar verdim.

■ **Edanur ÖZÇETİN:** Hayatımda dönüm noktası oldu dediğiniz bir olay, dizi, film ya da kişiler oldu mu?

-Oldu. Atıf Yılmaz diye bir yönetmen vardı. Siz tanımazsınız; ama tanıyacaksınız eminim. Çünkü filmleri yüzlerce yıl oynayacak. Ben daha ne konservatuara gidiyordum ne başka bir iş yapıyordum. Bu arada Atıf Abi Türkiye'deki çok önemli yönetmenlerdendir. Ben evde otururken, benim Necdet Tosun'un oğlu olduğumu da bilmeden, hafta evde yatarken gelip yattığım

odanın camına vurdu. Pencereyi açtım, baktım birisi bakıyor. Bana, "Biz film çekiyoruz, ben senle konuşmak istiyorum. Bana uğra." dedi ve gitti. Ben herkesin onu tanıması gerekiyor diye düşünüyordum; ama ben tanımiyordum. Cihangir'de oturuyoruz. Arkadaşım var, oyuncu. Ona anlattım, "Atıf Bey beni aradı" dedim. "Film çekiyoruz" dedi. "Gel onun yanına gidelim" dedi. Beni mahallede görmüş. Serseri rolü varmış. Bu çocuğu değerlendirelim demiş. Atıf Yılmaz benim hayatımı değiştiren adamdır. Konservatuara gitmeye de ondan sonra karar verdim.

■ **Serhat BAYAZIT:** Bu ilk filminiz Mine'ydı sanırım. Oynarken ne hissettiniz?

-Hiçbir şey hissetmedim. Bir baktım karşımda Türkan Şoray. İlk filmim, dizlerimin bağı çözülüyordu. Kolay değil karşımdaki Türkan Şoray'dı.

■ **Şüheda AKSV:** Sizin gibi usta oyuncular, tiyatrocular hayatlarını ve deneyimlerini anlatan güzel kitaplar yazıyorlar. Siz de kitap yazmayı düşündünüz mü?

-Hatırlasam yazarım ama hiç hatırlamıyorum. Bende öyle bir hafıza var. Her şeyi sadece lazım olduğunda konuşurken hatırlıyorum. Yoksa bir şey yazmaya kalksam hiçbir şey hatırlamam. Ama bundan 10 yıl sonra bugün ile ilgili bana bir şey söylediğinde bu konuştuklarımızı kelime kelime konuşuruz. Başka türlü çok zor. Zaten tiyatrocuların da en büyük korkusu budur. Sahneye çıkarsın; ama söyleyeceğin hiçbir şeyi hatırlamıyorsundur. Ama genelde arkadaşlarımız kurtarırlar sizi.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Günümüzdeki komedi oyuncularını hakkında neler düşünüyorsunuz?*

-Komedi Türkiye'de süper ileri bir seviyede. Herkesin üzerine saldırdığı bir durumda; çünkü ticari anlamda bir karşılığı var. Bu yüzden insanlar buna yöneliyor. Ama televizyonda aynı şeyi söyleyemeyiz. İnsanlar para vererek bir şeyler satın aldıklarında bunun komedi olmasını istiyorlar. Türkiye'de komedinin önü açık. Sanatçılar, zeki insanlardır. Komedyenler onlardan biraz daha zekidir. Komedyenler siyasete bulaşmıyorlar. Beni yaralayan tarafı da bu. Pekâlâ, zekice siyaset işlenebilir. Gençlere öğretilir. Çünkü bence şu an gençlerin zekâsı siyaset hizmetine gerektiği gibi girmiyor.

■ **Edanur ÖZÇETİN:** *Sizin gibi tiyatroya yolunda ilerlemek isteyen gençlere ne öğütler verebilirsiniz?*

-Okuyacaksınız ve seyredeceksiniz. Tiyatro eğitimi, lise bilgisi almış birine verilecek bir eğitimidir. Ondan önce verilen eğitim tiyatro eğitimi değildir. O çocuğun yeteneğini sahneye çıkıp göstermesi için kullanılmış yöntemlerdir. Gerçek tiyatro eğitimi lise eğitiminden sonra başlar ve lisede çok okuyup, seyretmiş ve çok yazmış olunması gerekir. Çünkü sen konservatuara gittiğinde sınav parçası oynuyorsun sahnenin üzerinde ve sana soruyorlar Bach kim? Çaykovski'yi duydun mu? Herhangi bir müzeye gittin mi? Resim, heykel müzesini gördün mü? Çünkü size bunlar lazım. Aslında bunlar herkese lazım; ama sanatçı olacaksanız ekstrası lazım. Okuyup yazmak, gezip görmek çok önemli şey. Sadece kendi sevdiğin müziği dinleyerek bir yere varamazsın. Sadece kendi sevdiğin müziği dinleyerek hoş vakit geçirirsin; ama müzikte bir şeyler öğrenmek için her şeyi dinlemek zorundasın. Seni uyutuyor klasik müzik, hayır dinlemek zorundasın. Onunla ilgilenmek zorunda değilsin, ama bilmek zorundasın; çünkü binlerce şey ondan kaynaklanıyor. Tiyatronun eğitimi liseden önce bu. Tiyatronun eğitimi ustalık-çıraklık ilişkisiyle başlıyor aslında. Konservatuarlarda da, öğrenciler gider gitmez hemen kendilerine bir usta edinirler, hocalarından birini ustaları bellerler. Bir 4 yıl da onun disiplinini ve teknikleri üzerinde çalışılır. Ondan sonra kuralar içinde yaşamayı benimseyebiliyorsa tiyatrocu olmak kolaydır. Tiyatrocu olmak işte adamın 30 yılına mal oluyor, ondan sonrası kolaydır.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Hiçbir okul okumadan sadece yeteneği üzerine oyunculuk yapanlar var, bir de konservatuara okuyup da oyuncu olanlar var. Sizce hangisi daha iyi? Eğitim temel şart mı?*

-Her zaman için iyi oynayan daha iyidir. Bunun kim olduğunu bilemeyiz. Şimdi, Cem Yılmaz konservatuara önünden bile geçmemiş. Kötü diyebilir misiniz? Diyemeyiz. Kimse diyemez. Kimisi de vardır hayatını oyunculuk öğrenimine vakfetmiştir. Oradan oraya seminerlere, öğrenimlere gitmiştir. Eee, bir oyna da görelim, yok. Yani onun için iyi oynayan iyidir ve bunu sürdürebilen tabii ki. İşte bakın çocuklar, tiyat-

ro eğitiminin en önemli artısı sürdürebilir olanı gösterirsin. Yani sizi birinci gösteride izleyip "Aaa, ne güzel" diyen birisi ikinci gösteride "Bu neymiş ya, bunu fazla ciddiye almışız" demez. Sadece o rol olmamış ama o adam yine aynı, kendini parçalıyor. Onun için tiyatro eğitimi sadece sürdürülebilir olmasını sağlar. Gerisinin hepsi sizin bileceğiniz iş, sizin eğitiminize, o güne kadarki birikiminize bağlı bir şey. Siz sorularınızla beni komedi meselesiyle fazla içli dışlı yapmışsınız, hâlbuki değil. Yani normal dramatik rolleri de çok oynadım, çok da hoşuma gider. Daha doğrusu ikisi de hoşuma gider. Oyuncuların arasında böyle bir ayrım yoktur. Hiçbir oyuncu sadece komedi oynar diye ya da bu adam komedi oynayamaz diye değerlendirilemez. Onun için oyunculuk eğitiminin faydası budur. Yani öteki türlü de alaylı olarak oyunculuk yapan insanlar da olağanüstü başarılı olabilir. Fakat dikkat ederseniz onlar kendilerine bir yol belirlerler ve gerçekten çok başarılı oldukları o yolda, bütün hayat boyunca devam ederler. Tabii bunda hiçbir sakınca yoktur, yeter ki siz seyrettiğiniz şeyden hoşlanın, seyrettiğiniz şeye ilginiz artsın, o oynayan adam sayesinde. Mühim olan budur. Nereden geldiği, kimin nereye bitirdiği değil. Bir tane uçağın pilotu olduğunu düşünün. Siz giderken pilot kalp krizi geçiriyor ve yolculardan bir tanesi gelip uçağı sağ salım indiriyor. Peki, ama uçağın pilotu bu değil; ama fark etmiyor. Yani işini iyi yapan her zaman iyidir. Ama bu çok ağırdır, yani en ağır budur. Tiyatroyla ilgilenecekler baştan söyleyeyim; çok kolaydır, ama size çok fazla yer kalmaz, her şeyi ister tiyatro.

■ **Nurten AYIK:** *Bir de yaşadığınız ortamı, her şeyi iyi değerlendirip gözlemlemeyi de gerektiriyor değil mi? Aslında çok güzel ironik olarak verilebilir her şey komedi babında; ama çok az o tür oyunlar. Peki, özelde yapılıyor mu?*

-Mutlaka. Evet maalesef, yok yapılmıyor, tercih edilmiyor. Çok az yapılıyor, orada da çok az yapılıyor. Yoksa ülkemizde malzeme çok.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Dramatik de oynuyorum demiştiniz, biz daha çok komedi alanının*

Tiyatro oyunlarında endorfin salgısı salgılanır. Ve o anda olur her şey. Salonda ışığın söndüğünü hissettiğiniz anda daha perde açılmadan önce vücudunuzda bir şey yayılmaya başlıyor. Bu gerçek bir ağrıyı da hissetmemenize, başka bir şey düşünmemenize neden oluyor.

da sormuştuk. Sizce komedi yapmak mı daha kolaydır, dramatik oynamak mı?

-Kolay yok. Kolay diye bir şey yok. Birisini güldürecekse, ya niçin bir tanesi çok güldürüyor da öteki-

ler sırttırıyor? Çünkü o adam kendini yırtıyor seni güldürebilmek için. Çalışıyor, devamlı çalışıyor. Neyi, ne zaman söylemesi gerektiğini düşünüyor, 5 defa tekrarlıyor, 50 kişiye dinletiyor, o uğraşılıyor. Öteki uğraşmıyor, ben yetenekliyim deyip çıkıyor, yeteneğini göstermeye çalışıyor, sırttırıyor. Tekrar söyleyeyim kolay yok.

■ **Serhat BAYAZIT:** *Peki hangisi daha zor diye sorsam?*

-Aynı derecede zordur çocuklar, gerçekten aynı derecede zordur. Kolayını aramayın zaten, kolayını ararsanız sıradan olursunuz. Hangi işi yapıyorsanız ötekilerden daha farklı, daha iyi yapmaya çalışacaksınız. Öğretmen de olsun öteki öğretmenlerden fazla özelliğin olması lazım. Yani bir yerinde fazla, büyüklük taslamaktan söz etmiyorum. Ben fizik öğretmeniyim; ama derslerimde bütün öğrenciler çok eğleniyor dediğinizde bu bir özelliktir, kendinize bir özellik katmışsınız. Hiçbir işte kolayın çok başarılı olduğunu söyleyemeyiz. Bazen şans insana yardım eder; fakat sonra hayat şartları onu geri alır. Şans bir günlüktür çünkü; çalışmak ise her günlük.

■ **Şüheda AKSV:** *Bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.*

Sanatçılar, zeki insanlardır. Komedyenler onlardan biraz daha zekidir.

TIYATRO, SİNEMA VE TELEVİZYON OYUNCUSU, TIYATRO YÖNETMENİ ENGİN HEPİLERİ

BEN HER ŞEYİ YILDIZ KENTER'DEN ÖĞRENDİM.

■ **Büşra SAKAR:** Sizi hepimiz tanıyoruz; ama kendi cümlelerinizle ifade etmenizi istesek, kendinizi nasıl tanımlarsınız?

-Ben bir oyuncuyum. İnatçı bir oyuncuyum. Mesleğini çok seven ve aslında hayatını bu mesleğin üzerine kuran ve bu mesleğin tüm gerekliliklerini yerine getirmeye, duyarlı bir vatandaş olmaya çalışan bir oyuncuyum. Bu işi ve bu sanatı yapma sebeplerimden en önemlisi, bu duyarlılık meselesi. Farkındalık yaratmak benim mesleğimin en önemli amaçlarımdan bir tanesi. Sahneye çıkıp bir görsellik sergilemenin yanı sıra insanların beyninde bir farklılık yaratmak, farkındalık oluşturmak gibi bir misyonunun olduğunu bilen ve bunun için elinden geleni yapan bir oyuncuyum.

■ **Gamze CENGİZ:** Tiyatroya nasıl başladınız? Sizin için baştan beri bir hedef miydi yoksa bu yeteneğiniz sonradan mı keşfedildi?

-Lisede başladım. Lisede tiyatro kolu vardı, oraya girdim. Çok keyifliydi; o zaman Turgut Özakman'ın bir oyununu çalışmıştık. Çok güzeldi. Sonra yani çocuklar aslında biraz geç, geç demeyeceğim 14 yaşında filan tiyatroyla tanıştıktan sonra edebiyatla tanıştım. Edebiyat öğretmem vardı. Ben yazarlarımızla o zaman tanışmaya başladım. Sonra şiirle tanıştım, sonra işte romanla tanıştım, bir sürü şeyle tanıştım. Tanıştıkça anladım ki ben aslında bununla uğraşmak istiyorum ve sonra şunu anladım; tiyatro

aslında bütün bunları içinde barındıran bir sanat. Resmi de barındırıyor, işiği de barındırıyor, korkuyu da barındırıyor, fikri de barındırıyor, düşünceyi de. Hepsi içinde kolektif bir sanat. Dolayısıyla sadece tek bir şey yapmak yerine, sadece resim yapmak, sadece şarkı söylemek, sadece kitap yazmak yerine, tiyatronun tüm bunları içerisinde barındırabilecek, kendimi ifade edebileceğim bir alan olduğuna karar verdim.

Sadece tek bir şey yapmak yerine, sadece resim yapmak, sadece şarkı söylemek, sadece kitap yazmak yerine, tiyatronun tüm bunları içerisinde barındırabilecek, kendimi ifade edebileceğim bir alan olduğuna karar verdim.

■ **Büşra SAKAR:** Aileniz oyuncu olma isteğiniz karşısında size destek çıktı mı?

-Yaklaşık bir buçuk sene kadar ailemi ikna etmek zorunda kaldım. Genç bir evladı ve haklı olan tüm aileler gibi. Onları ikna etmek zorundaydım ki kendi geleceğimi kendim belirleyeyim. Ve bunun bir gençlik hevesi olmadığına onları inandırmak zorunda kaldım. Çok da memnunum o kadar zorladıkları için. İyi ki zorladılar ki, ben gerçekten sevip sevmediğimi anladım. Şimdi böyle şeylerle de karşılaşıyorum: Yapmak istiyorum ama ailem izin vermiyor. Ailen tabii ki izin vermeyecektir. Çünkü ben de çocuğuma izin vermeyeceğim, sanatçı olmasına Türkiye'de. Ama o illa olacaksa, beni ikna edebilecekse, o zaman zaten kendisi olacak demektir.

■ **Gamze CENGİZ:** İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümünü bitirdiniz. Aynı bölümde yüksek lisans eğitimi gördünüz ve araştırma görevlisi olarak çalıştınız. Sizce başarılı işler ortaya koymakta eği-

timin payı nedir?

-Çok. Çok; çünkü eğitimsiz bir şeyleri yapabilirsin; ama neyi yaptığını anlayamazsın. Eğitimi alırsan yaptığın şeyleri farkında olarak yaparsın. Neden konservatuar deniyor; çünkü konservatif bir eğitim veriliyor. Yani bilgiler konserinin içine konuluyor, aslında gerçeği bu. Bir öğrencinin, bir sanatçı adayının, bir oyuncu adayının 4 sene boyunca bir mesleğe sahip çıkma çabası aslında. Siz bu 4 sene boyunca her sabah tiyatroyla kalkıp her gece tiyatroyla yatıyorsunuz. Çünkü her gün ders var ve derslerin hepsi tiyatro üzerine. Dolayısıyla 4 senelik bir antrenman geçirmiş oluyorsunuz. Ve bu antrenmanın sonunda artık belli şeyleri, neyi yapabiliş yapamayacağınızı, neyin peşinden gidip gidemeyeceğinize karar verir oluyorsunuz. Fakat şunu her zaman parantez içinde söyleyeyim; bir sanatçının sanatçı olabilmesi için ille de eğitim almasına gerek yok. Ama eğitim alırsa, bu sanatçı olma vasfı çok daha kolay ve çok daha yere basan, sağlıklı bir şekilde olur. Ülkemizde konservatuar okumayan, kendi mesleğini yapan çok yetenekli oyuncular var. Ama onlar ne yapmışlardır: Konservatuara gitmemiş

için ayrı bir önemi olsa gerek. Kenter Tiyatrosu size neler kazandırdı?

-Konservatuarda Yıldız Hoca'yı tanıdım. Benim hocamdı zaten. 2.sınıfta burada bir proje ortaya kondu: Martı. Çok büyük bir projeydi. İçinde Müşfik Kenter, Yıldız Kenter, Tülbe Saran, Köksal Engin gibi çok önemli oyuncular oynuyordu ve ben okulda geçireceğim zamanı burada geçirmeyi tercih ettim. Tercihimin sebebi de şuydu: Burada daha çok şey öğreneceğimi düşünüyordum o provaya girerek. Ve bir gün Yıldız Hoca bana dedi ki: "Senin okulun yok mu, burada ne işin var?" Dedim ki: "Burası da okul, ben burada da öğreniyorum, hatta şimdi orada öğreneceğimden daha çok şey öğreniyorum. Onun için müsaade ederseniz burada kalmak istiyorum." O günden beri de, 13 sene oldu hâlâ buradayım.

■ **Gamze CENGİZ:** Peki, Yıldız Kenter'den; oyunculuk ve hayata dair öğrendikleriniz neler?

-İşte aslında bütün bu anlattıklarımın hepsini on-

olabilirler; ama bu mesleğe zaman ayırmışlardır. Bu mesleği hayatlarının rengi noktasına koymuşlardır, ortasına koymuşlardır. Benim hayatımda şu anda oyunculuğum dışında mesleki anlamda hiçbir şey yok. Olamaz; çünkü ben 24 saat böyle yaşıyorum. Hani ben araya gireyim, iki dakikalık oyunculuk yapayım olmaz bu iş, yapamazsın yani. Hayatını ona göre yönlendireceksin. İşte okul da bunu sağlar. Okul şunu da sağlar; diplomanla bir yerde daha rahat iş bulursun. Devlet tiyatrosu sana daha önce konservatuara gittin mi diye sorar, oraya girerken daha rahat girersin. Ben yüksek lisans yaptım, şimdi TRT Okul'da kültür sanat programı yapıyorum. Şimdi bütün bunları yapabilirken benim güzel bir CV'm var. O CV'yi önlerine koyabiliyorum. Yaptığım bir tez var, ortaya koyduğum bir tez var. Dolayısıyla dediğimiz gibi, eğitim kapılarının hepsini açıyor. Yani hiçbir kapıyı açmak zorunda kalmıyorum. Kapıların hepsini açıyor eğitim.

■ **Büşra SAKAR:** Kenter Tiyatrosu ile ilişkiniz ne zaman ve nasıl başladı? Burasının sizin

dan öğrendim. Ben her şeyi ondan öğrendim. Gerçekten öyle. Yani bu mesleğin nasıl yapılabileceğini, bu mesleğin bu ülkede ne kadar zor olduğunu, bir şeylerden fedakârlık göstermen gerektiğini, aileden, dostlarından, belki kendinden, zamanından, enerjiden, her şeyinden ne kadar çok fedakârlık göstermek gerektiğini öğrendim. Türkiye'de böyle sağlam asıllı, özel bir tiyatro olarak taktır Kenter Tiyatrosu. Maalesef keşke olabilse; ama kendi başına dönen, hâlâ müthiş vergi yüklerinin altında zorlanan bir binadır burası. Çünkü devletimiz destek vermiyor. Ama buna rağmen burayı 45 senedir ayakta tutabilmiş ve hayatının 60-62 senesini sanata vermiş bir kadındır. Onun için her şeyi ondan öğrendim. Yani tek tek sayamam, bitmez. BÜŞRA SAKAR: Yıldız Kenter'in dışında hayatınız ve mesleğinize yön veren kişiler oldu mu?

-Tabii, çok yetenekli oyuncular var. Onlar gibi olma isteğim oldu tabii, oluyor da hâlâ. Beni etkileyen en önemli sözlerden birini Işık Hoca söylemiştir: "Bir oyuncu olmadan önce insan olun" der. "Önce kendinizi tanıyın, nasıl bir

insansınız, zaafınız nedir, onları bildikten sonra başlayın bu mesleğe" demişti. Bir başkası da benim için Bülent Emin Yarar'dır. İki gün önce de oyuna geldi. O gerçek bir insandır, müthiş bir adamdır, yani tanışınız çok seversiniz. Hani iyiliklerden bahsedilir, ünlü büyük insanlardan, toprak adamı olan insanlardan bahsedilir; öyle bir insandır. Ve o insanı sahnede görmek, bilmiyorum izlediniz mi hiç Bülent Emin Yarar'ı, tavsiye ederim müthiştir. O tür oyuncuları sahnede gördüğüm zaman, onun yaptığı şeyin aynısı yapmak değil, ama onun yolu nasıl bir yol diye öykünüyorum. Çünkü herkes kendi yolunu çizer, kendi stilini oluşturur. O yolunu çizmiş ve o yolda başarıyla devam ediyor. Müthiş bir oyuncu, çok yetenekli ve tiyatro görüşü olan ve yine bir tiyatro binasını barındırmaya çalışan, destekleyen bir tiyatrocudur. Benim için aslında bu mesleğe sahip çıkan, sadece oyuncular değil tiyatrocudur. Oyunculuk sadece bir kısımdır, sahne- de işte. Biz burada oyunculuk yaptık; ama ışık var arka tarafta, arka tarafta kızlar şimdi dekorları topluyor, kostümleri yerleştiriyorlar, dekorlar çakılıyor. Müthiş bir mutluluk var burada. Dolayısıyla bütün bu işleri yapmaktır benim için önemli olan.

■ **Gamze CENGİZ:** *Pek çok oyunda rol almanın yanı sıra televizyon dizilerinde ve sinema filmlerinde de yer aldınız. Ruhunuza hangisi daha fazla hitap ediyor? Beyaz perde mi kişiliğinize ve oyunculuk perspektifinize daha yakın, yoksa tiyatro sahnesi mi?*

-Hepsi farklı farklı galiba. Televizyonda oynamak bambaşka, kuralları başka. Sinemada oynamak bambaşka, kuralları başka, tiyatrodan oynamak bambaşka. Hepsi benim mesleğimin bir kolu. Hepsinde oyunculuk yapıyorum. Hiçbirini birbirinden aşağı veya yukarı tutmuyorum. Ama ille de tercih etersen, oyuncunun er meydanı tiyatrodur. Herkes gel-sin karşıma, beklerim yani.

■ **Büşra SAKAR:** *2008 yılında tiyatro yönetmenliğine başladınız ve sanıyorum ilk yönettiğiniz oyun da Israel Horowitz'in Kuyruk adlı oyununu. Yönetmenliğin oyuncululuğunuzu da beslediğini düşünüyor musunuz? Nasıl bir disiplin yönetmenlik? İnsana neler katıyor?*

-Kesinlikle, aa çok güzel bir soru, bravo, çok teşekkür ediyorum. Çünkü uzaktan bakabilme imkânı buldum sahneye. Hep içinde olduğum için başladığımdan beri, böyle dışarıdan bakamıyordum. Yani nedir, nasıl oluyor, çekiyoruz oyunları, izliyoruz; ama tiyatro biliyorsunuz öyle bir şey değil, çekince aynı lezzeti vermiyor. Ama oyun yönetmeye başladıktan sonra, bir oyunun dramatizesine çalışıp

onu sahnede oyunculara anlatıp sonra da nasıl uyguladıklarına bakıp uzaktan her oyunda gidip onun oyuncunun seyirciyle buluşmasını gördükçe, nasıl tepkiler aldığını gördükçe, evet bir şeyler bana "Hımm bak öyle değiş, onu yaparsan daha iyi, seyirci bunları daha iyi algılıyor" gibi tüyolar vermiş oldu. Onun için, bir de güzel bir dünya yaratmak başka bir şey. Yönetmen çünkü kendi dünyasını yaratıyor, oyuncu yönetmenin yarattığı dünyanın içerisindeki bir piyon; ama o satranç tahtasının tamamının benim olması güzel yani, arada sırada yapacağım bunu.

■ **Gamze CENGİZ:** *Peki, sizce oyunculuk mu yönetmenlik mi daha keyifli?*

-İkisi de keyifli ya, ikisinden de vazgeçmem. Onu söyleyeyim. Yani ikisini birbirine tercih etmem. Niye tercih edeyim ki, ikisini de yapacağım derim.

■ **Büşra SAKAR:** *Biraz da ödüllerinizi bahsetmek istiyoruz. 2004'te 8. Affe Tiyatro Ödülleri Tiyatroda Yeni Kuşak Özel Ödülü, 2010'da 15. Sadri Alışık Oyuncu Ödülleri Tiyatro Komedi Dalında Yardımcı Rolde En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü aldınız. Neler hissettiniz o anlarda? Ödül almak oyuncunun motivasyonunu ne derece artırıyor?*

-E Ödül almak güzeldir, güzel bir şeydir. Evet, sağ olsunlar, onur duyarsın. Seni mükâfatlandırıyorlar, güzel yaptın diye; ama hani ne bileyim ben ödül aldım diye takılmam, sonraki işimi düşünürüm her zaman. Kişiye göre çok değişir. Bazısını çok iyi etkiliyor. Bazısı ödül alınca hemen oyunculukta bir iki adım geriye gitmeye başlıyor O biraz senle ilgili. Ödülü alıp seneye de alma fikri var çünkü, bir sonraki seneye de alma fikri var. Eğer bunu düşünüyorsan sorun yok; ama aldım zaten deyip evin kenarına koyup, sen de karşıya ge-

Ben her şeyi Yıldız Kenter'den öğrendim. Bu mesleğin nasıl yapılabileceğini, bu mesleğin bu ülkede ne kadar zor olduğunu, bir şeylerden fedakârlık göstermek gerektiğini, aileden, dostlarından, belki kendinden, zamanından, enerjinden, her şeyinden ne kadar çok fedakârlık göstermek gerektiğini öğrendim.

-Düşündüm de hepsi galiba, hepsi ya. Ben Oğuz'u çok seviyordum. Ama o ilk televizyon işimdi zaten. Çok severek oynadığım bir herfi o. Zıpır, tam bir yaramaz üniversitelilerdendi. Aile Saadeti'ndeki doktoru da çok seviyordum. Başka ne vardı? Emret Komutanı'nda Seyfi de tatlı bir herfi. Seyfi biraz daha başka bir adamdı. Şimdi Koyu Kırmızı devam ediyor. Şimdiki Ufuk da güzel. Ufuk'u seviyorum; çünkü onun da

bir derdi var. Bir derdin peşinden koşan karakterleri seviyorum. Yani en azından kendi başına Türkiye'deki organ mafyasının peşine düşen bir genç adamın hikâyesi beni heyecanlandırıyor. Güzel bir setim var, güzel oyuncularla çalışıyorum, iyi bir yönetmenim var. Şanslıyım o konuda; çünkü televizyonda her şey benim anlattığım kadar güllük gülistanlık gitmiyor.

■ **Büşra SAKAR:** *Aile Saadeti gibi dönem dizilerinde de çalıştınız. Dönemsel bir dizi veya film çekmenin zorlukları nelerdir?*

-Ben "Bu Kalp Seni Unutur Mu" da da oynamıştım. Belki izlemişsinizdir, çok güzel bir işti. Dönem işiydi de zordu. 17 bölümde bitirmek zorunda kaldık, maddi yetersizliklerden dolayı. Dönem işi zor, ama ben severim. Çünkü oyuncuya yeni alanlar açar. Bugünün dizisini çektiğin zaman oyunculuk ekolüne çok bir değişiklik yapamazsın; çünkü ben böyle başka bir yerden bir şeye inandırılmaz seni televizyonda. Bugünü oynamak zorundayım; ama dönem işi olunca biraz formunu değiştirebilirim. Dolayısıyla kendim de aslında daha heyecanlı şeyler yapabilirim, aynı Mahir'in bastonu gibi filan, ya da işte Bu Kalp Seni Unutur Mu'daki Engin'in yürüyüşü gibi. Orada da bir şeyler yapabilirim; işte bıyığımla hani 1970'lerdeki gibi gömlekle ya da kazakla; ama çekimi çok daha zor. Teknik şartları oluşturmak çok daha zor.

■ **Büşra SAKAR:** *Başımın Belası, Gülüm, Beyza'nın Kadınları, Son Ders, Nefes ve Av Mevsimi gibi filmlerde çok önemli isimlerle çalıştınız. Cimri, Anna Karenina, Kumarcı'nın Seçimi gibi pek çok önemli oyunda yer aldınız. Oynayacağınız oyunu seçerken belli kriterleriniz var mıdır?*

-Tabii ki, tabii ki. Benim içime sinecek, benim dertlerimi yansıtacak. Benim derdimle ilgili bir derdi yoksa o karakterin, heyecanlanmıyorum o zaman. Bir sebep, kü-

çip ona bakarsan, ömrünü ona bakarak geçirirsin.

■ **Gamze CENGİZ:** *Pek çok dizide rol aldınız. Aile Saadeti'nde Mahir, Emret Komutanı'nda Seyfi, Kampüsistan'da Oğuz gibi pek çok karakteri canlandırdınız. Peki, bu karakterlerden size en uygun olduğunu düşündüğünüz, sizi yansıtan hangisi oldu?*

çok bir sebep. Nedir o sebep: Belki Yavuz Turgul'la çalışmak Av Mevsimi'nde. Benim için rolün büyüklüğü ya da ufaklığı önemli değildir. Yavuz Turgul'la çalışmalıydım, Türk sinemasının en büyük yönetmenlerinden bir tanesiyle, onun setinde olmalıydım. Gittim, oldum. Küçük bir rol oynadım, çok da memnunum. Celal Tan ve Ailesinin Açık Hikâyesi'nde Onur Ünlü'yle çalıştım. Çok beğeniyorum senaryolarını. "Ufak bir şey vardı, sana teklif edeyim mi, etmeyeyim mi, bilemedim." dedi. Dedim ki "Ben hemen geliyorum. Edeyim mi ne demek? Ben senin yanında olmak istiyorum." Çünkü neydi orada dert; Onur Ünlü'nün sineması, onun fikri, kafası ve algılayışını yakalama.

Televizyonda şöyle bir sit com düşünüyoruz, diye geliyorlar bazen. Siz düşünüyorsunuz da ben hiç öyle bir şey düşünemedim yani; çünkü hiçbir şey söylemiyor, sulu zırtlak bir şey. Gel de şaklabanlık yap diyorlar bana. Yapamam, beceremem yani. İnanmadığım, tutunmadığım bir şey olduğu zaman, hemen düşecekmiş gibi hissediyorum kendimi.

Kumarbazın Seçimi de bambaşka bir oyun, Anna Karenina, Cimri tabii. Yani bunların her birinin içerisinde beni itekleyen, beni ayakta tutan çok önemli nedenler var. O nedenlerden bir tanesi benim için yeterlidir yoluma gitmek için; ama hiç yoksa yapmam. Geliyor bazen, televizyonda şöyle bir sit com düşünüyoruz, diye. Siz düşünüyorsunuz da ben hiç öyle bir şey düşünemedim yani; çünkü hiçbir şey söylemiyor, sulu zırtlak bir şey. Gel de şaklabanlık yap diyorlar bana. Yapamam, beceremem yani. İnanmadığım, tutunmadığım bir şey olduğu zaman, hemen düşecekmiş gibi hissediyorum kendimi.

■ **Gamze CENGİZ:** Bir oyuna hazırlanırken ne kadar çalışırsınız? Oynayacağınız rolü benimsemek için ne kadar zamanın geçmesi gerekir?

-Oyunlar genelde iki- üç aylık bir süreç içerisinde çıkar. İşte, üç ay önce filan belli olması yeterlidir benim için. Bir ay bir metin çalışması, bir ay yönetmen ve ekiple masa başı çalışması, son bir ayda da sahne çalışması. Aslında toplamda bir oyun üç ayda çok çok çok temiz çıkar.

■ **Büşra SAKAR:** Canlandırmayı çok istediğiniz ya da 'Şu rolü başarıyla canlandırırım' dediğiniz rol vardır tahminimce. Nedir ve neden o rol?

-Bu soruda hep zorlanıyorum ya, bilmiyorum; çünkü öyle bir şeyim yok benim. Ha, şunu yapacağım, Hamlet oynayacağım, onu yapacağım. Fikir adamının o durumu, müthiş bir klasik tabii ki. Dolayısıyla evet, bu rolü oynamak istiyorum. Ama ben şimdi sana Hamlet diye cevap vermek istemiyorum. Çünkü yani daha günümüzün dertleriyle de uğraşmak istiyorum. Bugün söylenmesi gereken şeyler de var.

Şimdi Türk sineması çok güzel yerlere gitmeye başladı. Sinema tarafından baktığımda, belki gerçekten sözü olan, bugüne dair sözü olan bir filmin başkarakterini oynamak isterim. Ya da yine bir tiyatro oyununda, yeni tiyatro yazarlarımız da yetismeye başladı. Bugünün derdiyle uğraşmak isterim. Birilerine bugünün derdinden, kendi gözümünden bir şeyler söylemek isterim; çünkü ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

■ **Gamze CENGİZ:** Günümüz modern dünyasında daha çok insanı tiyatro sanatına yaklaştırmak için neler yapılabilir sizce?

-Bilmiyorum, hiçbir şey yapılmaz. Tiyatro sanatını insanlara yaklaştırmaya uğraşmamak lazım. İnsanlar tiyatro sanatına gelirler zaten. Çünkü tiyatro sanatı reklamı yapılabilecek bir şeyler değildir. Çünkü hiçbir sanat yokken tiyatro sanatı vardı zaten. Mağara devrinde, insanlar mağarada yaşarken, gündüz yaptıkları avları, böbürlene böbürlene anlatırlardı eşlerine, arkadaşlarına, akşam yemeklerinde o hart hurt şeyleri yerlerken. Oraya gittim de, kaplan karşıma geldi de, onu böyle karşıladım da vurdum da, al sana tiyatro. Tiyatro olabilmesi için hiçbir şeye ihtiyaç yoktur. Oyuncu, seyirci yeterlidir. Birer kişiyle, yani iki kişiyle tamamlanır. Dolayısıyla ben hiçbir zaman, evet insanlar tiyatroya gitmeli tabii ki, ama gelmiyorsa da hiç kimseyi kolundan tutup tiyatroya götürmenin doğru olduğunu düşünmüyorum. Çünkü zorla götürürseniz bir daha hiç gitmez. Ama bir gün belki televizyondaki dizideki bir oyuncuyu görmek için, belki afişini çok beğendiği için, belki metnin içerisindeki bir lafı beğendiği için, ya da belki çok çok uzaklardan bir akrabası olduğu için, tiyatroya gelip de seven insan da bir daha geri dönmez. Hep oyunlara gider. Onun için zorlamayla olacak bir iş değildir bu. Yani ben kimseyi tiyatroya zorla getirmeye çalışmam. Anlatırım derdimi, hoşuna giderse gelir izler, beğenir beğenmez o da onun hakkıdır tabii ki.

■ **Büşra SAKAR:** 10 sene sonra kendinizi nerede görmek istiyorsunuz? Bunun için ne gibi hedefler koydunuz kendinize?

-Geçenlerde ben bir televizyon programına katıldım. 2004'te bu soruya benzer bir soru sorulduğunda demişim ki, "Daha çok gencim, 10 sene gibi bir süre en azından almak istiyorum" Pat diye söyledi bunu; "Bak 2004'te on sene demişsin, 2014 iki senen kaldı, ne yapmayı düşünüyorsun?" dedi. Dedim ki "Bir on sene daha istiyorum" Onun için, bilmiyorum diyordum. Yani benim bu işi yapacağım kesin. Yani on sene önce de yapacağım diyordum. Onu da attım ama tutturmuşum. Bu iyi; ama nereye gidecek bilmiyorum. Daha önce de buradaydım, bu da güzel. Ama hâlâ burada olur muyum, başka bir yerde mi yaparım, nasıl bir şey yaparım, bilmiyorum. Yeni yeni şeyler üzerine çalışıyorum, şimdi biraz dünya üzerinde neler oluyor, onlara bakmak gibi dertlerim olmaya başladı. Uluslararası festivallere gidiyorum, geliyorum falan. Biraz böyle çapı büyütme istiyorum galiba.

■ **Gamze CENGİZ:** Son olarak tiyatro ile ilgilenen öğrencilere neler tavsiye edersiniz?

-Okumalarını tavsiye ederim bol bol. Okumadan olmaz bu iş. Yani anlamadan olmaz, anlamak için de okumak lazım. Bol bol okumak lazım. Sonra okuduktan sonra işte izlemek lazım. Ve sonra acaba yapabilir miyim diye bir kez ol-

sun denemek lazım. Denemeden olmaz. Denedikten sonra eğer hâlâ o içindeki şey kırılmadıysa devam etmek lazım. Ama bir yerlerde kırıldıysa, okurken beğenmiyorsanız, izlerken beğenmiyorsanız ya da yaparken bir sorun olduğunu düşünüyorsanız, kendinize samimi olmanız lazım. Yok hayır ben bunu denedim; ama hayır ben bu işi yapmamalıyım, ben şu işte çok daha başarılı, mutlu ve huzurlu olurum diyorsanız, direktmemeniz lazım. Çünkü çok öyle arkadaşım var. İlle tiyatrocuya olacağım, ille olacağım, diyen. Tamam, gel deneyelim, yapalım 2 sene 4 sene ne konservatuara girebildin, ne bir yerde bir şey yapabildin. Şimdi artık benim söylemem gerekiyor bunu sana. Senin kendin demen gerekiyor ki; "Evet ben bu işi yapmamalıyım." Pek çok farklı kol var. Çok seviyorsan bu mesleği başka bir yerde de devam edebilirsin, onu yapabilirsin, bunu yapabilirsin. Her şeyi yapabilirsin; ama sahne üzeri öyle değildir. Yani sahne herkesi kabul etmez. Senin verdiğini sana geri vermeyebilir bazen. Onun için de kendine samimi olmak lazım; yani yapabiliyorsan yap, yapamıyorsan yapma. Benim de vardır yani, bu işe gireyim mi, yok girmeyeyim, işte yok ben onu yapamam. Yani,

Bir kere ödül aldım zaten diye düşünerek, evde sık sık karşısına geçip ona bakarsan, ömrünü ona bakarak geçirirsin.

ya-pamazsam da kendimi de zorlamayayım, mutsuz etmeyeyim. Söyleyeceğim budur, samimi olun.

■ **Büşra SAKAR:** Çok teşekkür ederiz.

TIYATRO VE SİNEMA OYUNCUSU MERT FIRAT

NASIL BİR MARANGOZ KENDİNİ TAMAMEN AĞACA ADIYORSA, BEN DE KENDİMİ İNSANA ADIYORUM.

■ **Rabia ÇELİK:** Mert Fırat deyince aklımıza nasıl biri gelmeli? Mert Fırat nasıl biridir?

-Mümkün olduğunca işiyle uğraşan, işini ön planda tutan biridir. Mert Fırat kimdir, dersin; oyunu seven, kendini oyunla var etmeye çalışan biridir. Daha çok 'işkolik' diyebiliriz.

■ **Utku KORKMAZ:** Tiyatroyu seçme nedeniniz neydi? Sahne sizin için ne ifade ediyor? Nasıl başladınız oyunculuğa?

Nasıl bir marangoz kendini tamamen ağaca adıyorsa, ben de kendimi insana adıyorum.

-Ortaokulda başlamıştım. Ortaokulda Victor diye bir hocamız vardı, siyahî. Amerika'dan Türkiye'ye büyükelçilikte çalışan kız arkadaşı için gelmiş ve Ankara'ya yerleşmişler. Sonra özel bir okulda öğretmen olmuş. Victor çok iyi bir hocaydı. Bizde daha çok 'speaking' derslerine giriyordu. Bu yüzden hazırlıkta çok ataktık. Sınıfta 14 kişiydik; ama 140 kişiye bedeldik sanki. Bizi ikiye bölüp sınıfta oynama görevi verdi. Herkesin oynaması gerekiyordu. Bizi yarıştırmaya başladı. Kazananı belirlemek için açık oylama yapardık; ama son oy Victor'a aitti, o da zaten kazananı belirlerdi. İlerleyen haftalarda, beraber oynadığımız arkadaşlar karşı takımdaykilerle oy verince, önceleri karşı çıktık. Sonra bu bize yarışmayı değil, kimin daha çok hak ettiğini göstermişti daha 12 yaşındayken. Sonra okul oyunlarında çalışmaya başladım. Ve lise sona

kadar hem yazıp hem oynadım. Hatta insan haftasıyla ilgili bir oyun yaptık. Öğretmenlerin çalışma saatleriyle ilgili. Öğretmenlerin zor çalışma saatleri ve uygulamalarını göstermiştik. Bu olay Ayrancı Lisesi'nde olmuştu. Oyunculuğu çok istiyordum; ama ailem izin vermiyordu. Sonra İsveç'e gittim. Orada, İsveççem olmadığı için çok küçük rollerde ancak oynayabildim. Ardından Türkiye'ye döndüm ve Ankara Üniversitesi Tiyatro Bölümü Oyunculuk Ana Sanat Dalı'na girdim, bitirdim. Bir de Kadir Has'ta master yaptım. Sahne bence özgürlük alanı. Karşımda faşist bir yönetmen yoksa; ki yönetmenlerin çoğu öyle oluyor, derdini anlattığın bir yer. Engelin olmadığı bir yer.

■ **Sena DİZDAR:** Genel olarak nasıl bir izleyicisiniz? İzlerken dikkat ettikleriniz nedir, neler ararsınız bir oyunda?

-Oyunda bir tek oyun ararım. Oyuncu, dekor, teknik, yönetmen bunların hepsi oyunun asıl gösterilmek istendiği terimlerdir. Yani oyuncuyu görmek için sadece bir ışıkla bile tiyatro yapılabilir. Benim için asıl olan şey oyun. Ve oyuna sahip çıkmak. Mesela İran sineması yapılıyor. Küçük bir çocuğun parasının mazgalın arasına düşmesini 90 dakika sana izletebiliyor. Hiç sıkılmadan izleyebilirsin. Ama Amerikan sineması şöyle yapıyor; dünyaya bir meteor çarpacak, bir sürü olay olacak. İşte bunun bütçesi bir anda 200 milyon dolar oluyor. Biri çekiyor 20 bin dolarla, diğeri çekiyor 200 milyon dolarla. Bazen yüksek bütçeli, düşük bütçelinin altında kalabiliyor. Çünkü diyorsun; canım benim son kalan parasını da düşürdün, bak şimdi nasıl alacak? Bir projeye evet diyeceksem, verdiğim örnekteki gibi bir proje ararım.

■ **Rabia ÇELİK:** Suç ve Ceza, Şeyh Bedrettin, Palyaço Prens, Atları Da Vururlar, Sersem Kocanın Kumaz Karısı, Hastalık Hastası ve

Hırçın Kız gibi oyunlarda oynadınız. Bir tiyatro oyununda rol almaya karar verdiğinizde, seçiminizi hangi kriterlere göre yaparsınız?

-Demin söyledim aslında. Yine de, derdi benim derdime yakın olan ya da derdi benim ideolojimle çatışmayan projeleri seviyorum. Antonius ve Kleopatra oyununda Cesar'ı oynuyordum. Roma'da cumhuriyet dönemi. Senato'ya bağlı üç yönetici var. İşte Cesar bu üç yöneticinin başını kesen ve ardından 80 kişiyi öldüren bir adam. Ama bu tarihsel süreci biz oyunda faşizmin doğuşu olarak görüyoruz. Bir tarafta Roma iktidarı ve mutlak hâkimiyeti savunan taraf, diğer tarafta Dionysos, Apollon gibi düşünürlerin olduğu taraf. Bu yüzden bunu oynayabildim. Bana aşkın kaybettiğini ve savaşın devam ettiğini gösterdi. Aşk, savaşı kaybettiğinden beri faşizm hüküm sürüyor. Dünyada hiç savaşın olmadığı sadece 16 yıl varmış. Yani uzun bir zaman boyunca da sevgi hüküm süremeyecek sanırım.

■ **Utku KORKMAZ:** 2007 yılında 'Arda Kanpolat Oyunculuk Ödülü'nü kazandınız. 'Başka Dilde Aşk' filmi ise 'En iyi aktör', 'En iyi senaryo', 'En iyi yönetmen' ve 'En iyi film' ödüllerine layık görüldü. Öncelikle sizi ve İlk-sen Başarı'ı tebrik ederiz. Sizce ödül almak nasıl bir duygu? Oyuncunun motivasyonunu ne derece artırıyor?

-Ödül almak güzel bir duygu aslında; ama orijinal bir şey. Belirli bir grup veriyor ödülü. Yani seçilmiş birkaç kişinin sayesinde ödül alıyorsunuz. O yüzden ödül hiçbir şeyin anlamı değil, sadece bir vasyon aracı. Ama aday olup da alamayanlar veya isimleri konuşulup alamayanlar olunca insanların kafasında soru işaretleri kalıyor, bazen tartışmalara neden olabiliyor. Bazen de çok çirkin oluyor. Masalarda verildiği bile olabiliyor. Yaşına hürmeten ödül verilen oyuncular var. Oscar da bu yıl öyle oldu. Sanki son adaylığı gibi. Ben ödül alsak da almasak da herhangi bir şekilde duygusal olarak çökmedim; ama paralı ödüller hariç. Çünkü yaptığımız projelere inanılmaz bir destek sağlıyor. Kısaca çok önemli bir şey değil ödül almak.

■ **Sena DİZDAR:** Başka Dilde Aşk'ta sağır ve dilsiz bir adamı canlandırdınız. "Atıklarınca"da ise enest ilişkisi irdelediniz. İki filminiz de toplumu ilgilendiren konular, toplumdaki üstü kapatılmışlıklar ya da Başka Dilde Aşk'ta olduğu gibi, ister istemez dışlanmışlıklarla ilgili. Sanatın böyle bir gayesi olduğuna inanıyor musunuz? Yani hem ruha hitap etme, hem de farkına varılmasını ve üzerinde düşünülmesini sağlama gibi?

-Tabii ki böyle bir görevi var. Ama illa ki de böyle olacak, diyemeyiz. Mesela bir romanı eline alıp seçim safhasında ben bununla ilgileniyorum diyorsun. Roman aşkı anlatıyorsa ve sen de aşıkсан o sıralar, kendini romana çok sıkı kapatabiliyorsun. Bir de Almanya'da bir sıralar Werther

modası varmış. Sokaklar mavi ceket, sarı pantolonla acılı şekilde yürüyen adamlarla doluymuş. Bu aşk yüzünden öleceğim dermiş sanki insanlar. Yani derdi olmadan yaşayan bir insanın sanat yapması bence mümkün değil. Çünkü sanat, bu insanların yaşama biçimi. Bir mimar mesela; çizdiğine hep evet bu olmuş demez, mutlaka bir yerde bir şey çikmalı ki; onu düzeltilebilir.

■ **Rabia ÇELİK:** Bu filmleri çekerken oyunculuğun yanında işin teknik ve maddi boyutlarıyla da ilgilenmek zorunda kaldınız. Bir filmin mutfağında neler yaşanır? Nasıl bir ön çalışma yapmak gerekir bir film ortaya koymak için?

-Çok uzun ön çalışmalar gerekli. Ama çektiğimiz filmler çoğu düşük bütçeli oluyor. Ve genellikle filmler 4-6 hafta arası çekilirken bizim filmlerimiz 2 haftada bitebiliyor. Başka Dilde Aşk'ın çekimlerini 18 günde bitirmiştik. Atıklarınca'yı 13-14 günde çekmiştik. Çünkü bütçemiz o kadardı. Bizim daha çok ön hazırlığımız uzun sürüyor. Mutfakın kısa sürmesi için oyuncuların isteği, teksti ezberleri, oyuna bakışları çok önemli oluyor.

■ **Utku KORKMAZ:** Bütçe konusunu nasıl çözdünüz, zor oldu mu?

-İlk filmimde Kültür Bakanlığı'ndan destek aldım. Fakat sonra bizim de biraz paramız oldu. Ayrıca bizi destekleyen kurumlar oldu. Böyle böyle filmlerimizi çektik. Ama onlara bütün paraları ödedik. Sinema sektöründe para direkt verilmez. Bir seneye bile yayılabilir paraların ödenmesi. Hiç kimseyle sorun yaşamadık. Hatta Atıklarınca'da sete girmeden insanların paralarını ödemiştik. Bunun için ilk filmimizde sıkıntının olmaması lazım.

■ **Sena DİZDAR:** Zuhal Olcay ve Haluk Bilginer'in kurduğu Oyun Atölyesi'nin oyuncularındansınız. Atölye çalışmaları nızdan ve oradaki ortamdan biraz bahsedebilir misiniz?

-Ben 6 yıldır orada çalışıyorum. İlk 'Hırçın Kız' oyununu sahneledim. Sonra 'Testosteron' oyununu oynadık. 4 sezondur oynuyoruz. Seneye de 5. sezonu oynayacağız. Testosteron oynanırken Antonius ve Kleopatra'yı oynamaya başladık. 17. oyunu oynadık. Ve bu sezonu 18. oyunla sonlandıracağız. Bununla birlikte toplam 44 oyun oynamış olacağız. Bunların 3'ü İngiltere'de olacak. Festival katlıyoruz. Orada da oynanacak.

Oyun Atölyesi'ne ilk girdiğimizde 17 kişiydik. Sonra bazı arkadaşlarımız gitti, bazılarımız kaldı. Oyun Atölyesi'nin en güzel katkısı birbirimizin resmi olmamızdı. Hepimiz aynı açıdan bakabiliyorduk bazen. Kısaca Oyun Atölyesi sanat yaşamına ve sanat yaşamımıza çok şeyler katmış bir yerdir.

■ **Rabia ÇELİK:** Binbir Gece, Yersiz Yurtsuz, İşte Benim, Bizim Evin Halleri, Kapalıçarşı gibi pek çok dizide rol aldınız. Canlandırdığınız karakterlerden en çok hangisini be-

ğendiniz? Sizin kişiliğinizi az da olsa yansıtır mıydı o karakterler?

-Hepsinden bir parça vardı bende. Bizim Evin

Halleri'nde Bora karakterini oynuyordum. Bora yeni gazeteci olmuş, Rüya diye bir kıza âşık. Ona daha yakın hissediyordum kendimi. Çünkü ben de radyo-televizyon ve sinema okuduğumda küçük bir yerde başlamıştım. Sonra üzerine oyunculuk okumaya, zaten en sonunda bizimkilerden icazet alıp oyunculuk yapmaya terfi etmiştim. Yani o süreçte Bora'nın yaşadıklarını ben de yaşadım, o biraz daha bana yakın bir karakterdir. Kapalıçarşı'daki Arda'yı çok severdim, ama bana hiç benzemiyordu. Çünkü kendi halinde, sıcak, fırlama ama biraz çapkinken ciddi durabilen bir adamdı. Hayat mücadelesine, arkadaşlarına kendini adanmış biriydi. Bir de Burak karakteri vardı. Binbir Gece'deki Burak. Onu sevmemin nedeni de, öyle bir karakterle hayatımda hiç karşılaşmamamdı. Bana söylerken "Türkiye'deki Top 10 zenginler listesinde ilk üçteki ailelerden birinin torunu" dediler. Dolayısıyla bu adam Ferrari'ye biniyor. Zaten ben de Ferrari'ye biniyordum (gülüyor). Ya insan neden Ferrari'ye biner ki, diye başladığım bir proje oldu aslında. Çünkü basıyorsun ve uçuyor. Araba gitmiyor ki; yani gidiyor da çok gidiyor ya. (gülüyor). Ya da park ederken harcadığı benzin ile ben bir günümü geçirebiliyorum. Öyle bir araba, öyle bir yaşam, ne bileyim, öyle bir hayat ilk başta anlamlandıramadığım bir şeydi. O şımarıklık... Burak şımarık; çünkü Amerika'daki eğitimini yarıda bırakmış. Anlayamıyordum, bir insan Amerika'daki okulunu niye yarıda bırakır? Öyle insanları anlayabilmemi sağladı Burak karakteri. Bu nedenle Burak karakterinin oyunculuk yaşamımda bana çok yardımı olmuştur.

■ Rabia ÇELİK: Her karakter size bir şey kazandırıyor ya?

-Her karakter bir şey öğretiyor. Zaten bu yüzden keyifli oyunculuk. Yani niye oyunculluğu seçtiniz, sorusuna cevap aslında. Küçükken bana sorduklarında "Ne olmak

istersin?" diye, "Gündüzleri doktor, geceleri şarkıcı olacağım" dermişim. Hep iki işi birden yapayım, aman hiç birinden geri kalmayayım, hem insanları keseyim, hem sanat yapayım. Maymun iştahlı olmaktan seçtim oyunculluğu diyebilirim. Asıl soruya gelirsek, bir avukatı oynarken biraz hukuk bilmeniz gerekiyor. Kısacası nasıl bir marangoz kendini tamamen ağaca adlıyorsa, ben de kendimi insana adlıyorum.

■ Vtku KORKMAZ: Kendi filmlerinizin dışında, Devrimden Sonra, Dede-

Aşk savaşı kaybettiğinden beri faşizm hüküm sürüyor. Dünyada hiç savaşın olmadığı sadece 16 yıl varmış. Yani uzun bir zaman boyunca da sevgi hüküm süremeyecek sanırım.

min İnsanları ve Hayattan Korkma gibi filmlerde de rol aldınız. Çağan Irmak, Berrin Dağçınar, Mustafa Kenan Aybastı gibi yönetmenlerle çalışmak nasıl bir duygu? Özellikle Çağan Irmak'ın sizin sanat disiplininize katkılarını nelerdir?

-Kenan çok genç bir yönetmendi. Berrin harika bir insan ve iyi bir yönetmendir. Çok severim Berrin'i. Çağan inanılmaz bir tecrübe. Gerçekten kafası bu kadar hızlı çalışan yönetmen görmek çok zor. İlksen ile çalışırkenki rahatlığın çok benzerini yaşadım ben Çağan ile. İnsan olarak da mükemmel insanlar. Ben şanslı bir oyuncuyum bu anlamda. Şimdi Yılmaz Erdoğan ile çalışıyorum. Temmuz'da onunla da bir film çekeceğiz ve o da mükemmel birisi. Aynı şekilde İlksen ile çalışmak da çok zevkli. Bana ne katıyor? Değişik bakış açıları kazandırıyor. Her yönetmenin başka

bir bakış açısı ve başka bir dünyası var. O dünyanın içine girmek, onların hayaline ortak olmak, en önemlisi şu galiba; hem yazıp hem yöneten biri sana hayal ettiklerini emanet ediyor. Ve bu çok değerli bir şey. Bu anlamda Çağan'ın dedesinin hikâyesiydi, Kenan'ın hayald; bir devrim ve ondan sonra yaşanacaklar, yaşananlar, halkın buna uyumu vs. bunun varoluş hikâyesiydi. Berrin'inki de aynı şekilde, üçünden de çok memnunum açıkçası.

■ Sena DİZDAR: Bu isimlerin dışında sanatınızın belli bir çizgiye ulaşmasını sağlayan, tecrübeleriyle eğiten, örnek aldığınız kişiler var mı?

-Örnek aldığım kişi yok. Şu olmak istiyorum, ya

şey yok. Beni heyecanlandıran her şeyi oynayabilirim.

■ Vtku KORKMAZ: Yazıyor ve oynuyor sunuz. Peki, sizi ileride yönetmen olarak da görecektir mi?

-Bilmiyorum. Bir gün gelir belki yönetmen olurum. Ama şu an daha çok oynamak istiyorum. Çünkü Türkiye'de bir şey çekince diğer yönetmenler sana cephe alırlar.

■ Vtku KORKMAZ: Öne geçmeye mi çalışıyorlar?

-Önüme geçmek değil de, seni bir kimliğe bürümek istiyorlar. Sanat işinin hiyerarşik bir düzeni var Türkiye'de ve onun en yüksek mertebesi yönetmenlik ve yapımcılık. Bence bu çok saçma bir bakış açısı; ama Türkiye'de bu düzen var. O yüzden bir süre daha yönetmenlikten çok, oynamam gerektiğini düşünüyorum; ama bakalım hayat ne gösterecek. Teklif geliyor ama.

■ Sena DİZDAR: Tiyatro ve sinema hayatınızda hiç parasız kalıp aç yattınız mı? Türkiye'nin en büyük sanat sorunu sizce nedir?

-Parasız çok kaldım; ama aç yatmadım. Kamım aç, uyursam geçer durumu olmadı. Kibritçi Kız'a ulaşamadım daha (gülüyor). Tabii ki çok parasız kaldım. Okul hayatı boyunca, İsveç'teyken. Ama o süreci iyi ki de yaşamışım. Bana çok şey kazandırdı.

En büyük sanat sorununa gelirsek; samimiyetsizlik, cesaretsizlik, sanatın kabuk ve gövde içinde olup içi boş olması... En büyük problem bence bu! Bizim sanatımız bizi kıyıda oynatıyor. Kı-

da şunun gibi olmak istiyorum dediğim birisi veya birileri yok. Bence hiçbir sanatçının da olmaması ki devam edebilsin. Sadece birini örnek aldığında çok kısıtlı yaşarsın hayatı. İnsan insandan üstündür ve ben değilse de bir başkası, yani kendine sınır koymamalı insan. "Hedefiniz var mı?" dediklerinde hedefim yok diyorum. Niye olsun ki? Orda görebildiğin bir çizgiye gitmek saçma bence. O çizgiye bakmak, tansa boşluğa bakmak, daha ileriye bakmak daha makul geliyor bana. Bizim sanatımızı keyifli kılan şey sonunun olmaması. Her zaman daha iyisi var.

■ Rabia ÇELİK: Oynamak istediğiniz özel bir karakter, ben burada oynasaydım dediğiniz proje var mı?

-Valla Tom ve Jerry' de ki Jerry olmak isterdim (gülüyor) Ya da Tweety'i. Oynamak istediğim spesifik bir

"Hedefiniz var mı?" dediklerinde hedefim yok diyorum. Niye olsun ki? Orada görebildiğin bir çizgiye gitmek saçma bence. O çizgiye bakmak tansa boşluğa bakmak, daha ileriye bakmak daha makul geliyor bana. Bizim sanatımızı keyifli kılan şey sonunun olmaması. Her zaman daha iyisi var.

yıda oynamakla denizde yüzmüş olamazsınız! İleride kos-koca bir deniz, bir okyanus var açılmayı bekleyen ki, bu da cesaret işidir.

■ **Rabia ÇELİK:** İyi bir okuyucu musunuz? Kitaplarla aranız nasıldır?

-Kitaplar ile aram fena değil. Okumaya çalışıyorum. Eskiden haftada dört ila beş kitap okurken şimdi iki yahut üç kitabı zor buluyor ve bu üzücü. Tempom yoğun, yapacak bir şey yok.

■ **Rabia ÇELİK:** Ne tür kitaplar okuyorsunuz?

-Belirli bir tür gözetmiyorum. Roman okumayı seviyorum, sonra inceleme-araştırma yazıları, sosyolojik eserler, psikolojik araştırmalar, deneme, kısacası bir tür ayırımım yok. Şu sıra şiir okuyorum. Bir şairi oynayacağım. Şiiri hiç bu kadar art arda okumamıştım. Şiir okumanızı tavsiye ederim. Çünkü konuşmanız değişiyor. Ya ne bileyim ilginç bir şey. Bitti mi soruların Rabia? (gülüyor)

■ **Rabia ÇELİK:** Yok birkaç tane daha var. (gülüyor)

■ **Utku KORKMAZ:** Hayatta "Bu yoksa ben de yokum" diyebileceğiniz şey

Ülkemizdeki en büyük sanat sorunu bence samimiyetsizlik, cesaretsizlik, sanatın kabuk ve gövde içinde olup içinin boş olması. En büyük problem bence bu. Bizim sanatımız bizi kıyıda oynatıyor. Kıyıda oynamakla denizde yüzmüş olamazsınız! İleride koskoca bir deniz, bir okyanus var, açılmayı bekleyen ki; bu da cesaret işidir.

nedir?

-İmm, düşünüyüm. Hangi birini söyleyeyim, çok varmış (gülüyor). İnternet yoksa ben de yokum, sörf yapmam yoksa diyormuşum (gülüyor). Sevdiğim insanlar yoksa ben de yokum. Ne yazık ki ve iyi ki insanların varlığıyla beslenen biriyim; bu anlamda insanlar yoksa ben de yokum. Kısacası yalnızlıktan korkan bir adamım. (gülüyor).

■ **Sena DİZDAR:** Ben tiyatroya meraklıyım; fakat ailem bunu hobi olarak yapmamı istiyor. Bense meslek olarak yapmayı düşünüyorum. Bu konuda benim gibi düşünenlere vereceğiniz tavsiyeler nelerdir?

-Hayallerinin peşinden koş derim. Öğrenmenin ve öğretmenin bin bir çeşit yolu var. Hepsini kendi içinde büyük problem ve eğer sen hevesliysen, devam et derim. Yalnız hem aileni hem kendini memnun et. Hem yetenek sınavlarına, hem üniversite sınavlarına gir derim.

■ **Utku KORKMAZ:** Son olarak bizlere ne gibi tavsiyeler verebilirsiniz?

-Rabia'nın sorularından uzak durun! (gülüyor) Ne bileyim ki; sevdiği işi yapmalı insan ve bundan emin olmak gerekir. Bu bağlamda ideallerinizin peşinden gidin derim.

■ **Rabia ÇELİK:** Her şey için çok çok teşekkür ederiz.

SENARİST-YÖNETMEN SELÇUK AYDEMİR

YÖNETMEN OLARAK YAPTIĞIM ŞEY, SEYİRCİ OLARAK NE İZLEMİYİ SEVİYORSAM, ONU ÇEKMEK.

■ **İrem FIRAT:** Öncelikle sizi kendi kelimele-
rinizle tanımak istiyoruz. Bize biraz kendiniz-
den bahsedebilir misiniz?

-1982, İstanbul doğumluyum. Bir ara bir şey vardı bizim zamanımızda; süper lise diye, şu an kalmamıştır herhalde de. İsmi afili diye orada okudum ben. Orada okuttular bana bir sene hazırlığı. Sonra üniversiteye gittiğimde hiçbir şey öğrenmediğimi anladım. Bir daha okuttular. Yüksek lisansa başladım, bir daha okutuyorlardı, yüksek lisans yapmadım. Tek sebebi bu yani.

Süleyman Nazif Süper Lisesi'nde okudum. Akabinde de İstanbul Teknik Üniversitesi uçak mühendisliğine girdim. Biraz zor oldu; ama çıktım. Sonra niye bilmiyorum, o an çok gaza geldim, milliyetçi bir tarafım var herhalde benim; hemen askere gittim ki, aynı zamanda ben bir de açık öğretimde işletme okuyordum. O da sadece askerliği istediğim zamanda yapabileyim diye yaptığım bir şeydi. Neyse, gittim askere. Bir sene silah zoruyla uçak mühendisliği yaptırdılar. Bayağı uçak mühendisliği yaptım ben. F16'ların modernizasyonlarıyla falan uğraşıyorduk. Komutanların isteklerine göre yapıyorduk.

O bittikten sonra bir tane televizyon filmi çektim, Kurbanlık diye. Öncesinde de kısa filmler çekiyorduk ama. "Ayrılık, Yüzük, Güzelim vs." Kuzenimle beraber yapıyordum o zaman. Kurbanlık'ı çektim. Kurbanlık'ı çektikten sonra Sinan Çetin ne yaptı etti o filmi kaybetti. Çok yakın bir süre içerisinde bir iş teklif etmişti bana, o sırada sordum; haberi bile yok filminden. Haybeye bir tane film çekmiş oldum. Ama o filmi nasıl olduysa TRT'den biri izlemiş bulundu. TRT'ye satmaya çalışmışlar herhalde. TRT de bize "Bu minvalde bir şey yapabilir misiniz?" dedi. Biz de oraya "Ramazan Güzeldir" diye bir dizi yaptık. Ramazan Güzeldir'i yaptım, teslim ettim, bitti. Dedim ki; bu işlerle uğraşılmaz, sen mesleği olan adamsın, git adam gibi mühendislik yap bir yerde. Sonra Türk Hava Yolları'na girip mühendislik yap-

maya başladım. Bir buçuk sene sürdü. O bir buçuk sene içerisinde Çalgı Çengi'yi çektim. 6 günde çekti filmi. Çalgı Çengi ortaya çıktıktan sonra şu oldu: Ben diğer işlerimi kâğıt üzerinde seviyordum; ama ortaya çıkan şeyi sevmiyordum aslında. Kurbanlık çok içime sinmemişti. Baktığım zaman, bu değil benim yapmak istediğim, diyordum. Ama Çalgı Çengi birebir kafamdaki oldu yani. Tamam, dökülüyor film; ama 30 bin liraya çekersen dökülür. Daha sonra da bir şekilde "Yaa, bunu yapayım ben" deyip bıraktım Türk Hava Yollarını. İşte Çalgı Çengi vizyon macerası, akabinde Üsküdar'a Giderken, şimdi de başka bir dizi, işte böyle gideceğiz.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** Çalgı Çengi' de şarkıcı iki kuzenin ünlü olup çok para kazanma yolundaki maceralarını anlatmışsınız. Bu filmin hikâyesi nasıl başladı, gerçek hayattan bir şeyler olabilir mi?

-Birebir gerçek hayattan. Salih'le Gürkan yaşıyor normalde. Bunlar benim çok da yakın arkadaşlarım. Ben bunlara hep diyordum ki, "Sizinle alakalı bir şey yapacağım, sizinle alakalı bir şey yapacağım." Sonra unuttum ben bu dediğimi. Onlar bir gün dediler ki; "Ya bizimle alakalı bir şey yapacaktın, ne oldu?" Cuma akşamıydı, oturdum yazdım. Cumartesi günü bitirdim. Pazar günü oyunculara gönderdim senaryoyu. Zaten az çok kafamdaydı ne yapacağım. O yüzden hızlı yazılabildi. Birçok noktaları kendileriyle konuştuk zaten, böyle bir durumda ne yapardın, diye. Bir şarkı muhabbeti var ya, "Ellerimde çiçekler, kolumda bilezikler," o, onların her programında yaptığı bir şeymiş. Mesela onu onlardan aldık. Bu filmin garip bir şekilde gerçekçi gelmesinin sebebi bu. Ankara maceraları gerçek. Haliyle yüzde ellisi gerçek. Ben oraya mafya tipli iki adamı koyup bunları zor duruma soktum. Gerçek yani hikâye.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Filminizi Bağcılar'da çektiniz. Bunun özel bir sebebi var mı?*

Beni diğer yönetmenlerden ayıran, insanların benimle çalışmak istemesinin bir nedeni de uçak mühendisliği okumuş olmam. Uçak mühendisliği adını falan boş verin, bana ne kattığını biliyorum ben, sinemaya kattığı şeyi biliyorum. Benim o sahneyi kurgularken kafamda bilmem kaç tane parametreyi bir arada hesaplayabildiğimi görebiliyorum, insanlar da görebiliyor. Çok hızlı hesap yapıyorsunuz. Size bir bakış açısı sunuyor. Mühendislik dediğimiz şeyin sinemaya kattığı şeyi anlatamam.

zi nasıl buluyorsunuz?

-Benim tek bir kıstasım var sinema filminde. Beyaz perdede ne görmek istiyorsam onu çekiyorum. Hani hiçbir şekilde, ya şöyle yaparsam daha çok izleyici alır falan, bunlar zerre umrumda olmuyor benim. Ben ne görmek istiyorsam beyaz perdede bunları çekiyorum. Çalgı Çengi de bunlardan bir tanesi. Seyirci olarak da istediğim şey. Yönetmen olarak yaptığım şey, seyirci olarak istediğimi çekmek.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Önceki kısa filmlerinizi için kafanızda tasarladığınız hali çok fazla yansıtamadığınızı söylemişsiniz. Sadece görmek istediğinizi çekiyorsanız, acaba onlarda neden böyle bir farklılık oluştu?*

-Çok fazla neden var. Bir tanesi kısa filmde fazla ilkel şartlarda çalışıyorsunuz. Yani ben kısa filmlerimi çekerken senaryo yazdım,

-Var. Birincisi Bağcılar hikâyesi, Bağcılar çocuklarını anlatıyor. İkincisi de paramız yoktu. Mekân kiralamak gibi bir kavramımız yoktu yani. Para harcamazdık mekâna. O ev (Salih'le Gürkan'ın evi) bizim görüntü yönetmeninin kaynanasının evi. Kömürlük, Bağcılar'daki bir kömürlük. Emlakçı bir arkadaşımızın elindeydi, para vermedik. Sonra Sübhaneke esprisinin yapıldığı yer, Bağcılar Balkan Derneği, Seyidoğlu'nun hemen yanı, biliyorsunuzdur belki. Haliyle bunların hepsi bedavaydı. İkinci sebep bu.

■ **İrem FIRAT:** *Bu projede hem senarist, hem yönetmen olarak bulundunuz. Bu yorucu olmadı mı?*

-Yok. Sinema filmlerinde hiç yorucu değil. Zaten şöyle bir şey var sinema filminde; senaryoyu yazıyorsunuz, çekimi çıkana kadar normalde bir sene oluyor zaten. Hani yazdım, hemen ertesi gün çektim olmadı için yorucu değil. Hatta daha kolay. Bir başkasının senaryosu üzerinde normalde harcamayacağınız mesainin yansını harcıyorsunuz kendi senaryonuzda. Zaten yazarken de kafanızda bir şeyler canlandığı için daha kolay oluyor. Ama sinema filmine has bir şey bu. Dizide falan çok yorucu.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Çalgı Çengi filminin kafanızda tasarladığınız haliyle bitiş hali arasında farklar oluştu mu? Bir izleyici olarak kendini*

yönetiyorum, kurguluyorum, kameramanım, görüntü yönetmeni, sesçiyim; her şeyim. Bir başka adam yok ki yani. Bir yandan mikrofon tut, bir yandan oyuncuya yönel, bir yandan hışırtı oldu mu, kurguya git. Hani bir tek müziklerini yapmıyorum. Haliyle çok fazla alana bölündüğünüz için ister istemez teknik işçiliğe çok fazla şey harcıyorsunuz. Birinci sebebim buydu. İkincisi de e galiba pişmek la-

zım. Böyle bir şey ilk seferinde olmuyor, keşke olsa; ama olmuyor yani. Belli bir şeyi atlatmanız gerekiyor. Deneyim elde etmeniz gerekiyor. Ve sinema çok garip bir şey. Hani oyuncunun psikolojisi diye bir şey var, ekibin psikolojisi diye bir şey var, havası var, yediğimiz yemek var, içtiğimiz içki var. O kadar çok etkenle mücadele etmeniz gerekiyor ki. Hani yönetmen dediğinizin sadece kadrajı koyayım, oynayın abi demek olduğunu sanmayın; alakası yok bununla. Olduğu gibi şartları yönetiyorsunuz orada. Kamerayı koy, oyna abi de, bunu herkes yapar. Ama sen oradaki 80 kişiyi yöneteceksin ilk önce, o 80 kişiyi bir şeye inandıracaksın, o 80 kişinin annesi babası gibi olacaksın. Karınları tok mu, uyuyabildiler mi, evlerinden nasıl alındılar, bir zorluk çektiler mi; bunlarla ilgileneceksin. Ve onlara hadi arkadaşlar bir şey yapıyoruz beraber diyeceksin. İlk önce arkadaşları olacaksın. Hani bunları anlayamıyorsunuz tabii kısa zamanda. Hani ilk işinizde de anlayamıyorsunuz. Yavaş yavaş oturuyor her şey.

Salih'le Gürkan da, Zeki ile Metin ikilisi gibi olsun, bir şekilde mizahı paslaşabilsinler, biri diğerine pas versin. Hani klasik Kavuklu-Pişekâr mantığından çıkan bir şey zaten bu. Haliyle bize çok yakın, haliyle bizim çok rahat yapabileceğimiz bir şey. Kalkıp da mizahı uzayda aramayacağım. Hep bunu yapacağım, çok sevdiğim bir şey.

■ **İrem FIRAT:** *Filminiz istediğiniz tepkiyi aldı mı? Sosyal paylaşım sitelerinde yorumlar yapılıyor bu film ile ilgili, onları takip ediyor musunuz? İkinci serisi ile ilgili yorumlar yapılıyor bunları dikkate alıyor musunuz?*

-Sosyal paylaşım sitelerini çok aktif kullanmıyorum, hiç kullanmıyor da değilim. Zaten bu yönden çok arada kalmış bir nesildenim. Yaşım olmuş 30. Pek vaktim de olmuyor zaten. Zaten iş yaparken de bilgisayarın başında olduğum için iş olarak görüyorum bilgisayarı. Eskiden eğlenceli bir şeydi. Oyun oynuyordum, film izliyordum öğrenciyken. Şimdi sıkıcı bir şey. Her an iş yapıyor hissi uyandırıyor. O yüzden işim dışında bilgisayardan kopuk yaşamaya çalışıyorum. Zaten sosyal sitelerden çok kopuğum. Ama şu var; matematiksel rakamlar var. Film vizyona çıktığında beklediğim ilgiyi almadı tabii ki. Çünkü biz 70 kopya çıktık. Çok düşük bir kopyadır. Zaten az kopya girdik. Bir de kopyalarımızın hiç biri İstanbul'da yoktu. 3 tane kopyamız vardı İstanbul'da. Şimdi 3 tane sinema salonunda çıkıyorsunuz, bir de bunların hiç biri merkez salonlar değildi. Sonra bir şey oldu, kopyalarla beraber DVD si en çok satan komedi filmlerinden 3. oldu. O aralar bir de Üsküdar Giderken yayınlanmaya başladı. Karakterler de aynı olduğu için izlenim oranı arttı. Yani siz yaklaşık 3 yıl sonra tanımayacağınız filmi.

■ **Halil DALAK:** *Film Fabrikası'nda da görünmüyorsunuz artık.*

-Ya, Film Fabrikası amacının dışına çıkmaya başladı bence. Eskiden bir şeyler öğreniyordum ben oradan hakikaten. Şimdi günlük "ne haber, iyi senden ne haber" konularının konuşulduğu bir arama motoru haline gelmiş.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Çalgı Çengi filminde saf mizah anlayışını kullanmanızın özel bir sebebi var mı?*

-Bir şekilde hoşuma giden film türü olduğu için. Bu benim daha çok hoşuma gidiyor. Zeki- Metin filmleri gibi ki benim oluşturmaya çalıştığım şey de hemen hemen o.

■ **İrem FIRAT:** *Çalgı Çengi 2* filmiyle ilgili biraz ipucu verebilir misiniz?

-Vereyim; çok komik olacak. Benimle alakası olmayan bir komikliği olacak. Çok büyük bir film olacak, biraz kafanız karışacak izlerken. Bizimkiler biraz dolambaçlı şeylerin içine giriyor, bir sürü sürprize gebe olacaklar ve istediğim gibi bir senaryo oldu. Zeki bir senaryo oldu. Karakterlerin zekice hareketleri var. Çok güleceğiniz eğitim sahneleri var, mafya bunları eğitime alacak. Mafya aileleri de girecek olaya. Daha fazla müzik olacak. Yani kısacası daha zeki bir film olacak.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Türk insanının kısa filmlere olan ilgisi hakkında ne düşünüyorsunuz?*

-Çok nezih bir kitle var. Zaten bunlar da birbirlerini buluyorlar. Ve onlar dışında kimse hiçbir şey anlamıyor kısa filmde. Ne oldu, ne bitti, bilmiyor. İlgisi göstermiyorlar yani. Başka bir şeymiş gibi, çocuk oynadığını gibi bakıyorlar. Haliyle bizim ülkemiz kısa filme hiçbir zaman değer vermeyecekmiş gibi geliyor bana.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Ayrılık ve Yüzük adlı kısa filmlerinizi izledik. İkisinde de konu ayrırlıktı. Böyle bireysel bir konuyu işlemenizin bir nedeni var mı? Kısa filmlerinizin konusu belirleyen etkenler nelerdir?*

-Ben kız arkadaşımın ayrılmaya çalıştığını biliyordum. Ayrılık'ı çektiğimde. O gerçek, ben kızdan bir türlü ayrılmıyordum. Ne zaman gitsem anlatıyorum: "Sende hiç bir sorun yok, sorun bende. Acaba okulu geç bitirdim ondan mı? Askere gitmek istiyorum, galiba ondan olabilir. Ya, ne olur beni affet" falan. "Ya öyle bakma olaya" diyorum, bir şey oluyor aa ayrılmadık yine, devam ediyor ilişki. Ben 6 - 7 gün böyle denedim ciddi ciddi, ayrılmadım. İki ay sonra o beni terk etti. Ayrılığı çektim, izledi, bir ay sonra ayrıldı. Anlaması bir ay sürdü.

Yüzükte de, tam askere gideceğim, bir iki ay falan var. Evi ilaçlamışlar, benim haberim yok. Okuldan geldim eve, girdim içeri. Garip bir koku var. Açtım Word dosyasını, bir şeyler yazıyorum. İçim geçti bildiğiniz, sabahleyin uyandım. Annem gelmiş uyandırmaya çalışıyor beni, bayağı zehirlenmişim yani. Orada o ilaç kokusunu çeke çeke kafam gitmiş benim ve o gitmiş kafayla sabah kalktığımda o yüzük senaryosu vardı. Hiçbir şey hatırlamıyorum. Sonra biraz nasıl komik yaparım diye düşündüm, biraz senaryoyla oynadım ve Yüzük çıktı.

■ **İrem FIRAT:** *Mizahın hayatınızdaki önemi nedir?*

-Benim ailem komik, babam komik, annem komik. Benim babam bir kere çok değişik bir adam. Benim aynı bir odam var ve babam beş kere yıktı duvarı. Salona

kattı odamı, tekrar yaptı, salona kattı tekrar yaptı. En son yaptı, baktı olmadı yerine bir kare açtı, pencere. Klima getireceğim dedi, klimayı da getirmede. İki sene boyunca böyle özel hayatı falan kalmadı. Babam kafasını sokup bakabiliyor. Kitap okuyorum, ne okuyorsun diyor. Ee, görüyorsun zaten. Böyle bir babam var, biraz değişik bir adamdır. Ben fizik olimpiyatçısıydım. Fizik tercihi yapacağın zaman

TÜBİTAK'tan puan da veriyorlar. Sınav bitti, giremeyeceğim fizik bölümü yok. Okul seçmeye başladım. Koç daha fazla aklıma yattı; çünkü imkânları çok genişti. Babam tercihlerin son günü "Ne yazdın?" dedi. "Koç Üniversitesi fizik yazdım" dedim. "Fizik ne oğlum? Öğretmen mi olacaksın sen?" dedi. "Öyle bir şey yok baba" dedim. "Bu fen edebiyat bölümü, formasyon falan

değil; bilim adamı olacağım ben." dedim. "Bilim adamı diye meslek mi var, olur mu böyle şey?" dedi. "Kahve falan gi-di-yorsunuz, bilim adamı diye bir şey duydun mu sen?" dedi. "Kredi kartı çıkartacaksın oğlum, ne yazdıracağını mesleğini? Bilim adamı mı yazdıracağını? Bana bunu söyle." dedi ya. "Bilim adamı diye bir meslek yok oğlum, kandırılmışlar seni" dedi. "Baba kandırılmışlar ne demek ya, Allah Allah bilim adamı olacağım ben." diyorum. "Öğretmen olacaksın" diyor. "Uçak mühendisi yaz" dedi, ben de hemen Koç fiziğinin altına yazdım. İlk orada duymuştum uçak mühendisliğini. Babam sabahleyin kalkmış silmiş, uçak mühendisliğini başa almış, Koç fiziği ikinciye yazmış ve ben uçak mühendisliğine gittim. Bizim aileden geliyor yani, tümü böyle. Dede böyle, nine böyle, anne böyle, baba böyle, arkadaş çevren böyle, eşim böyle, hepsi böyle. Benden daha komikler. Ben zaten sağıma soluma bakıp yazıyorum.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Senaryo yazarken aileden alıntılar yapıyor musunuz?*

-Tabii canım. 50 kere arıyorlar "Böyle şeyler yazma, insanlar anlayacak." "Baba nereden anlaşıyor?" diyor. "Yaa, anlayacaklar, komşular garip bakıyor bana." "Baba komşular izlemiyor ki diziyi." Siz anladınız mı benim amcamın yanında çalıştığımı, 13 bölüm izlediniz? Benim ofisten arkadaşlarım arayıp "Selçukçuğum, ismini niye vermedin? İsmimi de ver bari tam olsun, ismini de ver. Allah belanı versin, bir daha beni arama" diyorlar. "Ben seni aramadım ki." diyorum. "Tamam, ben arayınca da açma bir daha." Bayağı küfür eden falan oluyordu.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Üsküdar'a Giderken ve Çalgı Çengi'nin türü komedi. Başka bir türde film ya da dizi projeniz var mı, ya da olur mu?*

-Hazırda olan senaryoların hepsi komedi.

■ **İrem FIRAT:** *Uçak mühendisliği okudu-*

ğunuz halde sinemayla ilgileniyorsunuz. Bir-biriyle bağlantılı olmayan iki meslek dalında adınızın bulunmasının size getirileri nelerdir?

-Ben yine sınava girsem, o zamanki puanımdan on puan daha fazla yapsam yine uçak mühendisliği yazardım. Ben bu kadar dolu bir bölüm olduğumu bilmiyordum. Uçak mühendisliği adını falan boş verin, bana ne kattığını biliyorum ben, sinemaya kattığı şeyi biliyorum. Benim o sahneyi kurgularken kafamda bilmem kaç tane parametreyi bir arada hesaplayabildiğimi görebiliyorum, insanlar da görebiliyor. Çok hızlı hesap yapıyorsunuz. Size bir bakış açısı sunuyor. Mühendislik dediğimiz şeyin sinemaya kattığı şeyi anlatamam. Beni diğer yönetmenlerden ayıran, insanların benimle çalışmak istemesinin bir nedeni de bu aslında. Uçak mühendisliği okumasaydım, böyle bir yönetmen olamazdım. 6 günde film çekemezdim mesela.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Hem sinema filmi, hem de televizyon dizisi senaristliği yapmış biri olarak sizce hangisi daha iyi? Siz nasıl anılmak istersiniz?*

-Dizi senaristliği benim sevdiğim bir şey değil. Bir senaryo grubu kurdum, onlarla yazıyorum; ama bir süre sonra da yazmak istemiyorum. Dizi senaristliğinde, sinemadaki özgürlük yok. Her hafta bir şey vermek zorundasınız. Bazen iyi, bazen de kötü senaryo vereceksiniz. Çünkü o hafta çıkmadı. Kanala da bu hafta yayınlamayın, diyemezsiniz. O yayınlanacak, haliyle kötü bölümler çıkacak. Dizi senaristliği sevdiğim bir şey değil, senaristlik sevdiğim bir şey değil aslında; ama başkasının yazdığı şeyi çekmek istemediğim için mecburen kendim yazmam lazım, yazmasam başkasının yazdığını çekerim; ama yazda da biliyorum. Haliyle anılmak istediğim şey komedi yazıp yöneten bir adam.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Türkiye'de dizinin ya*

da filmin popülerliğini belirleyen etkenler sizce neler? Her popüler dizi/film aynı zamanda çok iyi midir?

-Popüler olan şey iyidir mantığı tamamen yanlış. Çünkü şöyle bir şey var; neye göre popüler, kime göre popüler? Televizyon dediğimiz şeyin ölçümü de zor. Anne balarımızın izledikleri, 20 sene öncenin beğenilerine hitap eden bir şey. Bizim neslimiz kumandayı eline alan ve reytingi tayin eden nesil olana kadar bunları da yapamayacağız. Haliyle şu an Türk dizilerinde güzel olan şeylerin hepsi yirmi sene önceki jenerasyonun izlediği şeyler. Haliyle de bana sorarsanız çağı yakalayamamış, geride kalmış şeyler. Popüler olan zaten adı üstünde, tüketilmesi kolaylaştırılmış içecek gibidir benim gözümde, zaten değersiz.

■ **İrem FIRAT:** *Hem dizinizde hem filminizde "ya beğenilmezse" korkusu yaşadınız mı? Size destek olan, hep yanınızda olan biri ya da birileri var mıydı?*

-O kadar çok yaşıyorsunuz ki. Ben Çalgı Çengi'yi çektim. Bitti, evde kurgulamaya başladım. Her şey bitti, elimde bir film var. Bu filmi sinemaya sokacağız, ne olacağını bilmiyoruz. Bir kopya bende var, bir kopya görüntü yönetmeninde var. Film komik mi bilmiyoruz, hiçbir şey bilmiyoruz. Birilerine izleteceğiz, Cem Yılmaz'a izleteceğiz falan; ama bilmiyoruz yani. Bir on gün geçiyor, ben Gökmen ağabeyi arıyorum "İş yerinden ben bir arkadaşla izlettim, hemen güldü abi ya" diyor. "Güldü mü?" "Harbi güldü" falan. Sürekli birbirimize anlatıyoruz on gün boyunca. Gişedekinden daha çok ben izlettim. Üsküdar'a Giderken'de de vardı aynı olay. Acaba gülecekler mi, güldüler mi? Hep oluyor bu. Üsküdar'a Giderken'i kanalda izledik, onlar gülünce bir garip oluyorsunuz. "Tamam oldu, bu sefer oldu" diye çocuk gibi seviniyorsunuz. Ben filmi 20 kere falan seyirciyle izledim. Nasılsa tanımıyorlar beni, rahatça izledim sinema salonunda. Grip onlarla birlikte izledim ve bir ara "Buraya ne-

Beyaz perdede ne görmek istiyorsam onu çekiyorum. Hani hiçbir şekilde, ya şöyle yaparsam daha çok izleyici alır falan, bunlar zerre umrumda olmuyor benim. Ben ne görmek istiyorsam beyaz perdede bunları çekiyorum.

den gülüyorlar ya?" diye düşünmeye başladım. Artık garip bir şeye dönüşüyor. 20 kopya izlemişim, seyirci gülmüş biliyorum, hâlâ başka bir sinema salonunda izlemeye gidiyorum. Bu sefer gülecekler mi, diye merak ettiğimden.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Kitapların diziye ya da filme uyarlanması hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizin böyle bir çalışmanız var mı?*

-Benim nihai amacım o. Kendi hikâyelerimle bir dil oluşturup televizyonda ya da sinemada, kendi üslubumu da yerine oturtuktan sonra artık daha fazla yazmamak. Biraz daha inceltmek yazı denen şeyi, atıyorum şu an her sene film yapacaksam mesela o zaman 5 senede bir kendi yazdığım filmi yapayım; ama kalan süre içerisinde de uyarlama senaryolar yapayım. Hakan Günday'ları çekeyim, Oğuz Atay'dan çekeyim. Bir şeyler de ben yapayım. Beslendiğin şey tamamen edebiyat zaten. Benim yazdığım şeyler komedi de, benden daha iyilerini yazan insanlar varken bunları yazmaya saplanmak eğer amaçsa çok kötü. Ben bunları araç olarak kullanıyorum. Bir edebi metni rezil etme şansım var; çünkü kafamdaki yönetmen değilim. "Her şeyi çekebilirim, şöyle yapabilirim" Hayır ya, öyle değil yani. Bunların basamakları var, olacağı yavaş yavaş. Ve olana kadar da istiyorum ki kendi metinlerimi yazayım. Günün birinde de tamam diyeyim, ben başlıyorum. 5-6 sene sonra kitap uyarlamaya başlayacağım. Belki on sene.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Size göre küfür ve argonun sinemadaki yeri nedir?*

-Küfür ve argo olması gerekiyor; ama dozajını ayarlamamız lazım. Ben birinci filmde bunu öğrendim. Bir süre sonra öyle oluyor ki; filminizle alakalı her şey bitiyor ve küfürler konuşulmaya başlıyor. Şu anki aklım olsaydı 3'te ikisi olmazdı küfürlerin. 10 tane mi küfür var, 3 tanesi olurdu. Şu an çok muzdaripim o konuda; ama işin içerisindeyken fazla algılayamıyorsunuz hadiseyi. İkincisi, zamanlamayı iyi yapman lazım. Benim filmimin sonundaydı hep küfürler. Seyirci o filmde çıktığı zaman, aklında küfür kalıyor. Bu kadar yapmanız lazım. Argo da bir edebiyat, küfür dediğimiz şeyi edebiyatın dışında bir şeymiş gibi görmeyin, halkın konuştuğu dil, bunun olması lazım, evet; ama bunun göze batmaması lazım. Öyle bir yapmanız lazım ki "Aaa, küfür de mi vardı ya filmde?" desin insanlar. Eğer bunu demiyorsa "küfür" diyor kusura bakmayın, ben de

bakmayayım, bir yerde bir yanlış yapılmıştır ve insanlar küfürlerle takılmış. Mesela filmde 10 tane küfür varsa, bunların on tanesini bir sahneye yığmayın. Ben bu hatayı yaptım, teras sahnesindeydi bütün küfürler ve o sahne filmin sonuydu.

■ **İrem FIRAT:** *Çalgı Çengi 2'de buna dikkat edeceksiniz yani..*

-Neredeyse hiç küfür yok.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Bilimkurgu unsurlarının kullanıldığı filmler batıda yaygın. Artık bizim sinemamızda da yaygınlaşmaya başladı. GORA ve AROG gibi. Siz bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz? Bilimkurgu unsurları kullanılmadan da sağlam bir film yapılabilir mi?*

-Tabii ki yapılabilir. Zaten o unsurlar kullanıldığı zaman, sağlam bir film yapılabileceğinden endişeliyim. Cem Yılmaz örneğinde de aynı. En sevdiğiniz film hangisi, dediğinizde 'Her Şey Çok Güzel Olacak' diyeceksiniz, 'Hokkabaz' diyeceksiniz. GORA ve AROG en son gelecek belki. Niye? Çünkü o sözler size gerçekçi gelmiyor, o dekor size gerçekçi gelmiyor. Karakteri uzayda, geçmişte, gelecekte aramaktansa etrafımda aramak daha sağlamcı geliyor bana. Daha gerçek bir şey izleteceksin insanlara. Dün olan olayı anlatmak başka, bir rüya gördüm deyip anlatmak başka. Bence dezavantaj, bilimkurgu işin samimiyetini öldürüyor. Seyircinin filmle özdeşleşmesini engelliyor.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Absürt komedi hakkında ne düşünüyorsunuz?*

-Ben absürt komedi yapmıyorum. En iyi örneği dünyada Monty Python olsa da gülmüyorum. Benim mizah anlayışımın bir adı da olduğuna inanmıyorum. Absürt değil, sürreal değil, kara mizah en yakını yaptığım şeye. Ben daha kara mizah yapmaya çalışıyorum açıkçası. Absürt mizah, absürt olduğundan çok yakalayamıyor beni. Bilimkurgu ne kadar uzaksa, absürt de bana o kadar uzak. Ayağının yere basması lazım, gerçekçi olması lazım, drama çatışması olması lazım, giriş gelişme sonucunun olması lazım. Absürt bir rahatlık sunduğu için insanlara, başka yerlere uçabiliyor. Televizyon dizisinde yapılabilir; ama sinema filminde hiç haz etmiyorum. Hiçbir absürt sinema filmi de sevmedim.

■ **İrem FIRAT:** *Bir röportajınızda "Okulda öğrendiğiniz en önemli şey?" sorusuna "Ayetel kürsi" cevabını vermişsiniz. Bunun sadece bir espri olabileceğini ya da bu değere dikkat çekmek isteyecek olabileceğinizi düşündüm. Bununla ilgili bir şeyler söylemek ister misiniz?*

-Tabii ki espri amaçlı; ama şu da var. Yani "ateş olmayan yerden duman çıkmaz" diye bir şey var ya, ne öğrendim, düşünüyorum okul hayatımda, birkaç sure var. Evet, ben okula gitmeden önce de biliyordum onu; ama bir yararı da var. Tamamen espri amaçlıydı bir, ikincisi de o kasıtlı sorulmuş bir soruydu. O bana

şunu sormaya çalışıyordu: "Okulla yaptığı şeyin alakası yok. Okulda ne öğrendin diye sorayım" Ben de diyeyim ki oraya "Hiçbir şey öğrenmedim."

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Bir senarist olarak edebiyatla aranız nasıl, hangi edebiyatçıları takip ediyorsunuz?*

-Benim edebiyatla ilgim biraz garip, güçlü. Ben çok fazla okuyan bir adamım. Fazla okumanın da şöyle bir dezavantajı var; sizin yaşlarınızdayken fazla okuyordum, gözleri bozduğum zamanda o zamanlara tekabül ediyor. Atıyorum yani, insan kendi dinini öğrenmek için, önce ben bir dört büyük kitabı okuyayım kardeşim, ondan sonra daha salim kafayla bakayım der mi? Ben mesela öyle başladım hadiseye. İlk okuduğum kutsal kitap İncil'di. Tevrat, Zebur, en son Kuran. Ben biraz daha sağlamcı gittim o zamanlar. Ve bu nedenle de çok büyük eserleri o yaşlarda okudum. Şu an onlarla alakalı çok az şey biliyorum. Seneyi bölüyorum. 2011 için örneğin, yeraltı edebiyatını bitir, Hakan Günday'dan okumadıklarını bitir, ikinci yarısında beyin ve bilinçaltıyla ilgili bütün kitapları bitir. 2010'da da daha çok şairler ve hayatları vardı. Yıl yıl bölüp, o yıl okuyacağıma karar verip, aralık ayı gibi onun üzerine gidiyorum. Edebiyatla ilgim bu. Bir şekilde eksiklerinizi tamamlamanız lazım. Belli aralıklarla belli kitapları okumam gerekiyor benim. Ben her sene bir kere Kalemimin Sapını Gülle Donattım' ı, Tutunamayanlar' ı okurum. Bazı kitapları da okumam gerekiyor yani, belli aralıklarla. Edebiyattan kopamıyorsunuz. Hele hele bir şeyler yazıyorsanız edebiyattan beslenmeniz lazım. Çok özür diliyorum, tabii kötü; ama kasmak gibi bir şey yazmak.

■ **Aylin AYDEMİR:** *Dünya sinemasıyla aranız nasıl?*

-İyidir. Ben de herkes gibi daha çok Hollywood sinemasıyla besleniyorum.

■ **İrem FIRAT:** *Televizyon ve sinemayla ilgilenen gençlere, bir yönetmen senarist olarak tavsiyeleriniz neler?*

-Ben kötü bir örneğim. Sizin kendi hayatınıza bir yön vermeniz lazım. Sinema-TV okuyan insanların büyük sinemacılar olmadığı bir ülkede yaşıyorsunuz. Sinema-TV okuyan insanlar kameramanlık yapar, bilmem ne yapar, sektöre dâhil olur. Şu an ciddi ciddi senaristlik, yönetmenlik yapan insanların çok büyük bir çoğunluğu sinema-televizyon okumayan insanlar. Okul anlamında sinema-televizyon okuyun, okumayın diyemem. Bence mümkünse ne yapmak istiyorlarsa, onu yapsınlar. Eğer sinema-televizyondan geçiyor benim yolum, diyorsa gidip okusun.

■ **Ayşe BİÇAKÇI:** *Her şey için çok teşekkürler.*

ÜLKEMİZDE KARTVİZİTLERİ RENKLERLE BULUŞTURAN İLK RESSAM SAFİYE MİNE ERDURAK

KAYBEDECEK HİÇBİR ŞEYİNİZ OLMADIĞINI DÜŞÜNDÜĞÜNÜZDE DAHA BAŞARILI OLURSUNUZ.

■ **Deniz Zeynep TEKİR:** Mine Hanım, benim annem de güzel sanatlar mezunu ve sizinle aynı dönemin koşullarında eğitim almış. O, hayatını sanata adamaya karar verdiğinde ailesinden destek görse de çevreden olumlu tepkiler alamamış. Siz de böyle bir durumla karşı karşıya kalmış mıydınız?

-O dönemlerde Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni kazandım; ancak sağ-sol meseleleri yüzünden gidemedim. Ve "Sanat okuyacağım" dedim. Ben bir memur kızıyım. Babam öğretmen olmamı istedi. Ben direk olarak ressamlığa başlamak istedim; ancak sanat yaşamım öğretmenlikle başladı. Öğrencilerim benim çocuklarım gibi ve ben resim derslerinin bir sanat eğitimi olduğuna inanıyorum.

■ **Tuğçe GÜNER:** Mine Hanım biz sizinle röportaj yapmadan önce bir araştırma yaptık. Fakat edindiğimiz bilgiler bizi tatmin etmedi. Bu yüzden bir de sizin dilinizden Safiye Mine ERDURAK'ı dinlemek istiyoruz. Kendinizi nasıl tanımlarsınız?

-Çılgın, deli, sevimli ve sevecen. Ben istediğim şeyleri yapabildiğim için mutluyum. Ama her şeyin bir sırası olmalı. Kaybedecek hiçbir şeyiniz olmadığını düşündüğünüzde daha başarılı olursunuz. Safiye Mine'nin kaybedecek hiçbir şeyi yok. "İnsan hayatında insan biriktirse başarılı olur." Bu, Müjdat GEZEN'in lafıdır. Bu sözü çok severim. Ben kafama koyduğum her şeyi yaparım. Hayatta önemli

olan istediğin şeyleri başarabilmek.

■ **Tuğçe GÜNER:** Duygu ve düşünceler farklı insanlar tarafından farklı sanat dallarıyla ifade edilebilirken, siz neden güzel sanatları seçtiniz?

-İlkokulda çok güzel resimler yapmışım. İlkokul öğretmenim resimlerimi çok beğenirdi ve bana bir boya takımı hediye etti. Lisede önce müzik dersi görüyorduk. Daha sonra bizi resme yönlendirdiler. Resmi seçtim diyerek ayırım yapamam. Ama resmi seçmeye ilk lisede karar verdim. Siyasi sebepler yüzünden kazandığım bölüme gidemedim ve sanat okuyacağım dedim. Ankara'ya gittim. Şartlar zordu; ama bunu kafama koymuştum. Bu işe öğretmenlikle başladım ama biraz yapacağım ve bırakacağım dedim. Sanat hayatına atılacağım. Hayallerimi 50 yaşında gerçekleştirdim ama 20 yaşında gerçekleştirmeyi çok isterdim.

■ **Tuğçe GÜNER:** Her sanatçının kendine özgü bir sanat anlayışı vardır ve bu anlayış eserlerine yansımaktadır. Siz niçin ortaya koyduğunuz eserlerde renkçi bir sanat anlayışıyla, doğal soyutlamalar yapmayı tercih ettiniz?

-Renk yaşamın kendisidir. Aslında eserlerinizde hayatınızı yansıtıyorsunuz. Aslında hani ben şu konuyu seçeyim ve şu resmi çizeyim diyemezsiniz. "Hayata Gel" sergim aslında ironik. Düşündürmeye sevk ediyor. Bakalım ne hayatlar varmış dedirtiyor. Ben son yıllarda yaşadığım olayları eserlerimde yansıtıyorum. Renkçiliğim çılgınlığımla özdeşleştirilebilir. Ben deniz kenarına gidip işte şunu çizeyim demiyorum. Eserlerimden birinde bir çocuk var ve elinde oyuncak ayı. Burada tacizi anlattım. Benim lekeci bir anla-

yışım vardı ve kullandığım renkler yaşımdan daha olgundu. Benjamin Bottom gibiyim. Yıllar geçtikçe gençleşiyorum.

■ **Deniz Zeynep TEKİR:** Çalışmalarınızda disiplinli misinizdir, yoksa ilham perilerinin kapınızı çalmasını bekler misiniz?

-Ben bugün kelebek çizeyim yarın şunu çizirim diyemem. Bu açıdan disiplinim yok. Benim hayatta yani sanat hayatımda tek bir amacım vardır. Hani bir Safiye vardı, güzel eserleri vardı dedirtebilmek. Yani kalıcılık. Ancak belli bir sanat kariyerinizin olması için belirli bir disiplininiz olması gerekli. Gerekli eğitimi almalısınız. Bu anlamda bir disiplininiz olmalı. Tabii bir de istediğiniz mesleği gerçekleştirmeniz gerekiyor.

■ **Deniz Zeynep TEKİR:** Renkçi bir sanat anlayışınız var ve doğal soyutlamalar yapıyorsunuz. Ancak her zaman firmanız gökkuşağının ikizi olabilir mi?

-Hayır, hayır. Öyle bir şey yok. O içgüdüsel çıkıyor. Siyah ve beyaz ortaya çıkıyor. Çok rengârenk değil her şey. Önemli olan renkleri düzgün kullanmak, renk geçişlerini iyi yapmak. Hayatı yaşayan sizsiniz ve bu durum, yani renkçiliğin duygulara göre değişmesi içgüdüsel. Ama bu durumda düzeni önemserim. Ben ilk olarak 2 sene desen çalıştım.

■ **Tuğçe GÜNER:** Röportajımızı yapmadan önce hakkınızda yaptığımız araştırmalarda "KAÇ ZAMAN 7 ?" adlı serginiz dikkatimizi çekti. Serginize bu adı verirken insanlara vermek istediğiniz mesaj neydi?

- "KAÇ ZAMAN 7 ?" de Safiye ya-

Sanat kişiye, zamana ve ne zaman, nerede, ne yapacağını öğretir. Sanat insanı besler ve olgunlaştırır.

Ş a -
dığı yıllar boyunca zamanının ne kadarını yedi? Kendisine ne kadar zaman ayırabildi ve başkaları onun zamanının ne kadarını aldı? Bu sergi de geçirdiğim yıllar boyunca zamanımı ne denli verimli kullanıp kullanmadığımı sorguladım ve yanıtlarını almaya çalıştım. Bu yanıtları ise büyük bir cesaretle topluma sundum.

■ **Tuğçe GÜNER:** Sanat yaşamınız boyunca eserleriniz ve sergileriniz için hiç keşke dediğiniz oldu mu?

-Hiç baştan keşke'lerim olmadı. Bunu kırk yaşında anladım. Hiç keşke demiyorum ben. Çünkü çok iyi bildiğim bir şey var ki; insan keşke'lere düştükçe mutluluğu ve huzuru yakalayamaz.

■ **Tuğçe GÜNER:** Etkilendiğiniz ve örnek aldığınız usta sanatçılar kimlerdir? Örnek aldığınız sanatçıların hangi özellikleri sizin sanatçı olmanızın doğru bir karar olduğunu hatırlatıyor?

-Bizim yetişme dönemimizde sanat kitapları bu kadar yaygın değildi. Ankara'ya okumaya gittiğimde Kültür Kitabevi vardı. Bunun dışında da yabancı kitapbevleri vardı; fakat burada kitaplar dolarla satılırdı. Ben memur kızı olduğum için babam bana yüklü miktarlarda para gönderemezdi. Ben de sıklıkla kitap ala-

mazdım. Bir keresinde biriktirdiklerimle aldığım bir kipta küçük küçük birçok ressamın resimleri ve açıklamaları vardı. Orada gördüğüm ve lisede de takip ettiğim sürrealist sanatçıları beni besledi. Safiye Mine Erdurak, resimlerinde beslendiklerini uyguladı. İfadeleri özgür ve disiplinli... Sürrealist bir ressam olan Marks Ernst benim sanat yaşamıma ilk adımlarımı atarken etkilendiğim bir sanatçıdır. Marks Ernst'i sevmemdeki nedenlerden biri de Ernst'deki Alman disiplindir. Ben sanatta Alman disiplinine hayranım. Bunun dışında soyut ustası Rus Kandinski de örnek aldığım bir sanatçıdır. Türk sanatçılardan en çok etkilendiğim Fikret Mualla'dır. Birkaç sergimde aldığım yorumlara göre "Çağdaş Fikret Mualla" benim. Bu isme layık olmak ve bu isimle anılmak gerçekten müthiş bir duygu...

■ **Deniz Zeynep TEKİR:** Oluşturduğunuz eserleri maddi olarak elden çıkardığınızda, manevi olarak o eserin arkasından neler hissedersiniz?

-Bu çok zor bir soru... Her sanatçı gibi ben de maddiyattan anlamam ve paradan nefret ederim. Fakat yaşayabilmek için üretip bunun karşılığını almak zorundayım. Eserlerime maddi bir değer biçmiyorum. Ve bu noktada bir sanat menajerine ihtiyaç duyuyorum. Ben her sanatçının bir sanat menajeri olmalı. Siz gençler bu işe gelecekte el atarak biz sanatçıları bu ıstıraptan kurtarın.

■ **Esra YAPICIOĞLU:** Safiye Hanım, son olarak sanatla ilgilenen öğrencilerimize tavsiyeleriniz nelerdir?

-Gençler zamanlarını çok iyi kullanmayı öğrenmeliler. Ebeveynleri kısıtlayıcı değil, arkadan kumanda edici olmalıdırlar. Çünkü bu hayat onların ve kendi seçimlerini yapacaklar. Onlara tavsiyem; düşündükleri her şeyi hayata geçirmeleri. Şartlar ne olursa ol-

sun olağan şartları zorlasınlar. Yaptıkları ya da yapacakları yanlış gibi görünen şeyler yanlış değil. Yanlış diye bir şey yok. İnsanlar her şeyi bir şekilde denerler. Hiçbir insan mükemmel değildir. Ben hayatı yaşayarak öğrenmelerinden yanayım. Hayatta engellere takılıp düştüğünüzde birilerinin sizi kaldırmasını beklemeyin. Çabalayın... Ve kendi ayaklarınızın üstünde durmayı öğrenin.

Safiye Mine Erdurak yalnız bu sorulan sorularla kısıtlı değil. Ressamımız ve üyesi olduğu Uluslararası Plastik Sanatlar Demeği bir ilk'e aracı oldular. Onlar dünyada birçok özel gün varken neden bir sanat gününün de olmadığından yakınıyorlardı. Ve bir sanat gününün olabileceğini hayal ettiler. Bu hayalleri onları bir ilke imza atmaya götürdü. Düzenlenen kurulda ki delegelere sunulan 'sanat günü' fikri olumlu karşılandı. Meksika'nın Guadalajara kentinde yapılan 17. Dünya Plastik Sanat Demeği Genel Kurulu'nda (A.I.A.P) Türkiye'yi temsil eden UPSD'nin (Uluslararası Plastik Sanatlar Demeği) önerisiyle Leonardo da Vinci'nin doğum günü olan 15 Nisan, "Dünya Sanat Günü" ilan edildi!

6 Nisan 2011 tarihinde bu fikir onaylanmıştı. Bu Safiye Mine Erdurak için muhteşem bir projeydi. Çünkü ressamımız bu günün kabulünden önce doğum gününü kutlamıştı. Ve ona bu projeye dünyanın en güzel hediyesi gelmişti.

Hayatta engellere takılıp düştüğünüzde birilerinin sizi kaldırmasını beklemeyin. Çabalayın... Ve kendi ayaklarınızın üstünde durmayı öğrenin.

KAZIM KARABEKİR'İN KIZI TİMSAL KARABEKİR

KURTULUŞ SAVAŞIMIZIN KAHRAMANLARINDAN KAZIM KARABEKİR'İN KIZI TİMSAL KARABEKİR'DEN O DÖNEM VE BABASI HAKKINDA ÖĞRENDİKLERİMİZ

Hepinizi sevgiyle, saygıyla ve büyük bir heyecanla selamlıyorum. Gençlerle bir olunca ben de kendimi genç hissediyorum galiba. Şimdi sizlerle geçmişe yolculuğa çıkacağız. Ben tarih öğretmeni değilim, keşke olsaydım; ama elimdeki yegâne zenginlik Kazım Karabekir dedenizin arşivinden topladığım bazı anılar. Geçmişe yolculuğumuza başlarken benim sizlerden bir ıstırahım, bir şartım var ki; hani uçakla gidiyor olsaydık her yerde kemer bağlamamız konusunda ikazlar olurdu ya; ben kemerle uğraşmayacağım. Benim bir tek ricam, bugün şu çok güzel okulumuzda, çok rahat ortamda, özgür bayrağımız altında birbirimizle buluşmuşken buralarda bizim rahat oturmamız için kimler can verdi, bir an kendinizi o günlerde ve o insanların yaşadığı ıstırapları yüreklerimizde hissederek geçmişe yolculuğumuza başlayalım diyorum. Geçtiğimiz günlerde hani 120 çocuğun, bilmem izlediniz mi, çabaları bizim bugün bu rahatlığımız için. Televizyon dizisi ya da senaryo değildi. Bizim rahatımız için canını veren evlatların gerçek hayat hikâyesiydi. Dolayısıyla onları rahmetle anarken; neler yaşanmış, ne ıstıraplarla bize Türkiye Cumhuriyeti armağan edilmiş, altın bir tepside sunulmuş, tüm bunları hatırlamak gerek. Türkiye Cumhuriyeti'ne hizmet etmek beşikten mezara her Türk

evladının borcudur, görevidir, ibadettir.

Geçmişe bir yolculuğa çıkıyoruz, Kazım Karabekir dedenizin albümüyle. Ama ne hikmetse İstanbul yangınlarını mutlaka duymuşsunuzdur. Patıcan zamanı olmuştuk, bir ocak devrilir, bir köşk, bir konak derken mahalleler kül olmuş. İşte bizim ailemiz de o kötü günlerden nasibini almış ki, elimizde çok fazla hatıra kalmamış. Daha sonra Kazım Karabekir kendine benzeyen karakalem bir resimle bir Mevlevi dedesi olan atalarından birinin kıyafetiyle "Ceddim Karabekir" diye albümüne başlamış. Karabekiroğulları olarak biliniyorlar. Bugün Karaman civarında Kazım Karabekir ilçesi var; ama kendisi o ismi aldığını bilmedi, onun ölümünden çok seneler sonra bu isim verildi.

Timar olarak kendilerine top rak veriliyor. Selçukluya dayanan bir geçmişleri var. Kırmızı şalvar, kırmızı cepken giyiyorlar ve ne zaman gerek duyulsa padişah yanısı olarak savaşlara katılıyorlar. Kazım Karabekir'in babası Mehmed Emin, 15 yaşındayken Kırım Savaşı patlak veriyor. Etraftan asker toplamak için memurlar geliyor. Fakat kimse evladını askere göndermek istemiyor. Bunun üzerine Mehmed Emin Efendi'nin babası Ahmet Bey : "Eğer biz evlatlarımızı askere göndermezsek bu vatanın şerefini kim kurtaracak? Yazın, ilk gönlü Mehmed Emin'imdir! " 15 yaşın-

daki Mehmed Emin, Kırım Savaşı'na katılıyor. Gazi olarak madalyalarıyla yurduna dönüyor. Ben hep burada Allah'ın lütfu diyorum, yurduna döndüğü zaman babasının tarlasında ömrünü bitirebilirdi. Ama alaylı olarak ordu da kalıyor, Jandarma Generalliği'ne kadar yükseliyor. Neden Allah'ın lütfu diyorum, Kazım Karabekir'in çocukluğu daha sonra kurtaracağı doğu illerimizde; halkı, Ermenileri ve yerleri çok iyi bilerek geçiyor. Kendi yaptığı bir albümü eski yazı bir albüm olduğu için resimler sağdan sola resimler. 1882 yılında İstanbul'da dünyaya geliyor. Fakat o yıllarda Türkler ve Ermeniler çok iyi ilişkiler içerisinde yaşarlarken bir dedikodu çıkıyor ki, Rusya'dan bir grup Ermeni arayı bozmak üzere gelecektir. İşte Mehmed Emin Paşa'yı padişah o nedenle, asayişini korusun diye Van'a gönderiyor. Fakat yeni doğmuş olan küçük bir bebek ellerinde, beş erkek kardeşin en küçüğü, Van'a gitmek bugünkü kadar kolay değil. Hani burada uçağa bindim, orada indim. Yok öyle bir şey! Trabzon'a kadar deniz yoluyla gideceksin, oradan Van'a kadar kağrı mı bulursun, katır mı bulursun, bazı hatıralarında 'eskem'lere bindik, diyor. Nedir diye araştırdığımda, bir çeşit katır olduğunu öğrendim. Çok zor, meşakkatli bir yol. Üç, üç buçuk yaşına kadar bekliyorlar ki yolda başına bir hal gelmesin. Babasının yanına gitmek üzere hazırlanırken annesi ona bir kumandan el-

bisesi diyor. Ve babasıyla kavuştuğu zaman devamlı babasının peşinde babamın yaveriyim diye gururla dolaşiyor. Bir Rus generalinin de bulunduğu bir toplantıda küçük yaver yine babasının yanında. Rus general yanına çağırıyor. Küçükken hepimize bu soru sorulmuş- tur : "Sen büyüyünce ne olacaksın?" İşte Rus general de küçük kumanda- na büyüyünce ne olmak istediğini soru- yor. Hiç tereddüt etmeden : " Kumandan olacağım!" diyor. "Kumandan olup ne yapacaksın?" dediği zaman, " Yur- duma göz dikenin gözünü oyacağım !" diyor daha üç buçuk yaşındayken. Bu- nun üzerine Rus General, "Evladınız- dan çok etkilendim, kendisine bir hedi- ye gönderebilir miyim?" diyor. Ve ak- şam eve ufak bir paket geliyor. Dedem, o yaştaki bir çocuğa tabanca gelmesin- den rahatsız oluyor ve kurcalarken ger- çek bir mermi babaannemin gözünün yanından geçiyor ki; Rus General ileride tehlike olacağını sezdiği küçük ku- mandana bir suikast tertip etmiş...

Ermenilerle çok iyi ilişkiler içerisinde geçiyor çocukluğu. Arkadaş- ları, hatta aşçılarına kadar çevresinde Ermeniler var. Ermeni şarkılarını, tür- külerini bilecek kadar iç içe yaşıyor Er- menilerle. O dönemde dostluk içerisinde yaşamış. Hacca giden Müslüman aile reisi, ailesini Ermeni komşusuna emanet edermiş. Derlermiş ki "Ermeni- ler, Türklerin Hristiyan olanı." Bu kadar benzerlikler varmış.

Çocukluğu Van, Harput, Er- zurum yörelerinde geçiyor. Yaramaz bir çocukmuş galiba, Erzurum'da bir yer- den bir yere atlarken düşüyor, başın- dan bir avuç kan toprağa karışıyor. "Za- man içinde, Erzurum'a girildiğinde atı- mı daha büyük şevkle mahmuzladım. Benim oradan alacak kanım vardı." di- yor.

Daha sonra babasının göre- vi nedeniyle - Mehmed Emin Paşa vali muavini olarak tayin ediliyor- Mekke'ye gidiyorlar. Fakat şanssızlıktır ki; Ka- zım Karabekir Paşa on bir yaşınday- ken, kolera salgınında babasını kaybe- diyor. Aile İstanbul'a dönüyor. O güne kadar mahalle okullarında okuyor kü- çük Kazım Karabekir. Mahalle okulunu hiç sevmiyor, o falakalar, cezalar falan hep onu okuldan soğutuyor. Askeri ha- yatı İstanbul'a gelince şekilleniyor. Fa- tih Askeri Rüştiyesi, Kuleli Askeri Rüş- tiyesi ve Harbiye Harp Akademileri... Enteresan bir hatırasını nakletmek isti- yorum: " Bir okul çıkışı ortada bir elekt- rikli hava sezdim. - Hepiniz mutlaka duymuşsunuzdur, İstanbul'da Ermeni- lerin Osmanlı'ya yaptığı kanlı baskınla- rı. O Bab-ı Ali baskınları gibi. - O kadar şaşırdım ki, nedir diye abime sordum. Ve Ermenilerin yaptığı kanlı baskınlar olduğunu öğrendim. İnanamıştım, " Bizim Ermeniler mi yaptı bunu, o kar- deş ilişkileri içerisinde bulunduğumuz insanlar nasıl canavarlaşabilir?" diye sormuştum abime. Abimin cevabı " Ara- ya nifak sokulduğu zaman insan insana düşman olur." Şeklindeydi.

Harp Akademileri'ni birinci- likle bitiriyor ve Altın Maarif madalya- sı alıyor. Ve altın maarif madalyası ve- rilenlere de okula öğretmen olarak de- vam etme şansı veriliyor. Ama Kazım Karabekir'in aklı fikri kıtaya çıkarak as- kerliğine başlamak. Bir acı yaşıyor, be- nim de lise ikinci sınıfa giden torunum duyunca çok üzülüyordu. "Paşa dedem nasıl esir kalmış?" diye. Bulgarlara esir olduğu dönem var, o Balkan Harbi sı- ralarında. Her ne kadar Bulgarlar ken- disini bir "otel odasında misafir" et- mişlerse de müzesinde eski yazı veci- besinde " Hür öl, esir yaşamak!" yaza- rak o dönemdeki sıkıntısını dile getir-

miş. Edirne'nin savunmasında Kazım Karabekir'i Şükrü Paşa'nın kumandanı olarak görüyoruz.

'Çanakkale' dediğimiz za- man gençler, yürekler adeta kanıyor. Çanakkale Türk'ün destanıdır! Ama bir adım daha geri gitme izin verir- seniz eğer Allahuekber Dağları'nda şe- hit olan doksan bin şehidim yaşasaydı Çanakkale'de onlar savaşıyor. Belki o yıl tıbbiye mezun verecekti, vermedi. Ne tıbbiye, ne bir lise, ne bir ortaokul... O yıl o gencecik fidanlar Çanakkale'ye canlarını vermeye gittiler. Mustafa Ke- mal Paşa'yı görüyoruz Çanakkale'de. "Ben size savaşmayı değil, ölmeyi em- rediyorum!" dediği zaman tereddüt et- meden, üç dakika sonra öleceğini bile bile, gül bahçesine girer gibi ölüme ko- şuyor evlatlar, bizler ölürken arkadan başka kuvvetler gelecek ve düşma- na onlar karşı koyacak bilinciyle. Kan, yangın, gerçek bir cehennem Çanak- kale. Ve Kazım Karabekir'i görüyo- ruz Çanakkale'de, Kereviz Dere mev- kiinde Fransızlarla çarpışırken. Anıla- rında " Kereviz Deresinden su değil, kan akıyordu." diye yazar. Vatanın her yöresinden, Bağdat'tan, Bosna'dan, Azerbaycan'dan akın akın o genç ev- latlar Çanakkale'de can vermeye geldiler. Bir 57. Alay düşünün ki aşçısından, topçusuna kadar hepsi şehit... "Va- tan ve bayrağı için şehit olan bu kahra- man askerleri minnet ve şükranla anı- yorum. Seve seve canlarınızı verdiğiniz kutsal vatan topraklarında rahat uyuyu- nuz. Aziz ruhunuz şad olsun!" - Musta- fa Kemal.

Ve o yüce insanı anma- dan Çanakkale geçilmez. Koca Se- yid, Edremitli Seyid Onbaşı... Normal bir adam... Kilosu, boyu normal; fakat yerden 276 kiloluk mermiyi sırtlamaya gelince sıra, bir dev kesiliyor Koca Se-

yid. Ve bir tek yüce insanın gücüyle, bir zırhlı batıyor. Daha sonra diyorlar ki " Nasıl yaptın koca Seyid? Bir kez daha kaldırı." Hayır, ikinci kez kaldıramıyor. Neydi ona o gücü veren? "Aşk"tı, va- tanına duyduğu aşk, Allah'ına duyduğu imandı. Nusret Mayın Gemisinin saba- ha kadar mayınladığı Çanakkale'ye ge- lip çarpan her zırhlı, ya batıyor ya kaçı- yordu. Dünya'ya haykırıyoruz : "

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ !"

Fransızlarla çarpışırken kur- ban bayramı oluyor ve kurban bayra- mında askerine bir kutlama mesajı ile- tecek Kazım Karabekir. Kelime keli- me söylemeye inanın gücüm yetmi- yor. "Yarın mübarek kurban bayramı- dır. Bu yıl düşmanın zulmü nedeniyle Osmanlı'dan hiç kimse Hac görevi- ni yapamıyor. Bu melanet, gayretullahı dokunacaktır. Gelecek yıl muzaffer ola- rak Allah'ın huzurunda görevimizi yapa- cağız. Bugün her evde tekbirler ile kur- banlar kesilirken, bizim Çanakkale'de verdiğimiz kurbanlara dualar okuyalım. Allah bizi şehitlik ya da gazilik ile şereflendirsinsin. Mübarek kurban bayramınızı kutlarım."

Çanakkale cephesinde ye- mek listesi: Sabah üzüm hoşafı, öğlen yemek yok, akşam yağlı buğday çorba- sı, ekmek tam. Fakat öyle bir an geli- yor ki, artık un tükenmiştir. Sabah üzüm hoşafı, öğlen yemek yok, akşam yemek yok, ekmek yarım. İşte bu vatanın na- sıl kazanıldığını bilmeyenlere ya da an- lamak istemeyenlere bunları anlatmak vicdan borcumuzdur, şehitlerimize olan borcumuzdur.

Ve Karabekir, Anadolu'muza geliyor. Kırk yıl Rus çizmesinde inlemiş doğu illerimizi düşmandan kurtarıyor.

(Fotoğraf gösterir.) Bu arabaya çok dikkat etmenizi istiyorum. Biraz sonra Erzurum'da araba dediğimde bu ara- bayı anımsayın. Bu arabayı daha sonra Karabekir bakalım kime verecek? Bu- rası Kars. O gün için o arabada uzakta gördüğünüz, hareket edebilen ışık yu- mağında adeta birer mucize aletler var. O günün şartlarıyla düşünün dedim ya, burası Kars ve Kars'ın kurtuluşunu gö- rüyoruz. Erzurum, Erzincan, Kars, Sarı- kamış yani Rus zulmünde inleyen, ade- ta kanayan topraklarımız kurtulmuştur artık.

Kazım Karabekir Nahcivan'ı da düşmandan kurtararak İran Tebriz'e kadar gider. Fakat 'geri dön' emri alır, Mondros Ateşkesi imzalanmıştır. Ateş- kes dediğimiz zaman birinci sınıf çocu- ğumuz bile "Adı üstünde, ateşi kes; ate- şini keseyim." diyecektir. Hayır, Osman- lı için ateşkes 'gel vatanımı zapt et' ol- muştur. Baştaki padişah aciz, iki eli bağlı durumda, egemen yabancı güç- ler... Kazım Karabekir, Osmanlı'nın son paşalarından, doğu illerimizi kur- tarmış, Nahcivan'ı kurtarmış, İran'a ka- dar gitmiş, fakat İran'da geri dön emri almış. Satırlarının altını çizerek aynen size emanet ediyorum : " Batum'dan gemiye binerken, boylarda bulduğum küçük Japon topları, gemilere yük- leyip, Trabzon'a bıraktım. Ne demektir bu? Bir milli mücadele fikri var ki, Ana- dolu silahlanmaya başlıyor. (Mustafa Kemal'e ilk hediyelerimdir.)" der. Yine Reşit Paşa gemisiyle ancak deniz yo- luyla İstanbul'a gelecek, o zaman ka- rayolu falan yok. İstanbul'a yaklaşır- ken çok büyük acı yaşar. Çünkü etraf tabyalardan yabancı bayraklar dalga- lanmaktadır. "Büyükdere önlerine gel-

diğim zaman bir Türk gemisinde İngiliz zabıt, Türk zabıtlarına emir vermekteydi: "Türk'ün bayrağını indir, yerine İngi- liz bayrağı çekeceksin!" diye. Hayatım- da hiç bu kadar acı çekmemiştim. Fa- kat o an yükselen minareleriyle İstan- bul şehri bana şu yemini ettirdi : " Tek dağ başı mezar oluncaya kadar çarpi- şacağım!" Bu yemini ettikten sonra şu yabancı zırhlılar gözümde bostan kor- kulduğu niteliğindeydi, hiç değeri kalma- mıştı. " diyor Kazım Karabekir. Hatırla- yın Mustafa Kemal Haydarpasa'ya çık- tığı zaman " Geldikleri gibi giderler." de- mişti. Ama çok kan döküldü, çok ıstırap çekildi, gidişleri hiç kolay olmadı.

Osmanlı, 'hasta adam'. Leş kargaları gibi miras paylaşmaya üşüş- müşler, İngiliz'i, Fransız'ı, İtalyan'ı... Yunanlı İzmir'e çıkmış ve bütün doğuyu önlerine dizmişler, Ermenilere vaat et- mişler. "Sadece Ankara ve etrafı Türk'e yeter. Ufacık bir kıpırdamada orada da beyninize ineriz." O yüce kadın, Sulta- nahmet mitinglerinde Halide Edip, her yüreğe bir kor, bir meşale yakmakta. Baştaki padişah aciz, egemen yaban- cı güçler... Küstah bir Fransız general Tophane'den bindiği atıyla Fatih Sultan Mehmed'i taklit ediyor, İstanbul'u fet- hetmişçesine. Türk'ün şerefi, Türk'ün bayrağı yerlerde sürüklenmekte, bütün yürekler kan ağlıyor, fakat kimse nere- den başlayacağını, ne yapacağını bile- memekte.

Çok güncel bir konu olduğu için, özellikle altını çizerek size ema- net ediyorum. Anılarında Karabekir di- yor ki : " İstanbul'a gelir gelmez Harbi- ye Nazırı Abdullah Paşa'ya çıktım. "Pa- şam, ben size doğuda Ermeni mezali- mini içeren birtakım vesikalar yollamış-

tım. Niçin bastırmadınız? İleride Ermeniler bundan ötürü Türkleri suçlayacaklardır." - Aradan neredeyse yüzyıl geçmiş, biz hâlâ bu pislikleri aşabilmiş değiliz. - Abdullah Paşa'nın cevabı " Bunlardan hiç haberim yok, sağda solda buldum bu vesikaları ve risale halinde bastırdım, yetmezdi, Fransızcaya basılmasıydı ki ecnebler de bunu anlasın. Devletin bütçesi dahil kimsenin cebinde Fransızcaya çevirip, bastırarak para yoktu. Temin ettim ve bastırdım. " olmuştu. " Bu iki kitapçık arşivlerimizde bulunuyor, bir Rus generalinin utanarak Ermeni zulmünü anlattığı şeklindedir.

Amacım yüreklerinizi acıtmak değil; ancak bu toprağın gerçekleri, bilmeniz lazım. Eğer özür kampanyası açan bazı karanlıklar gençliklerinde bunları bilselerdi özü Ermenilerden değil, kendi cedlerinden dileyceklerdi. Kanlıdere yakınlarında sonradan açılan toplu mezarlar vardır. Türk olduğunu nereden anladınız diyeceksiniz, üzerlerinden kanlı Kur'an-ı Kerim parçaları, ay yıldızlı düğmeler çıktı. Daha açılmayı bekleyen 189 tane toplu Türk mezarı var. Bir soykırım var ortada ama Ermeni Türk'e yapmış. Bizim topraklarımızda, bizim soyumuza yapılmış bu soykırım. Bugün bırakın dışarıdakileri, içimizden bile bazıları Osmanlı şu kadar Ermeni kesti diye Nobel alabiliyor... Ne acıdır ki o tarihte Osmanlı gerçekten Ermenileri 'sadıka' diye sarmalamış. Osmanlı meclisinde Bodossyan adlı bir mebus, Osmanlı topraklarında kaç Ermeni vardır diye nüfus sayımı yapıyor ve o yazarımızın söylediği kadar sayı yok. Bir milyon iki yüz elli bin olarak belirleniyor. Bunlardan bir kısmının Fransa'ya, Amerika'ya, Kanada'ya gittikleri de düşünülürse ortada gerçekten hatalar var. İşte bu bizim toprakla-

rımızda bizim ecdadımızın toplu mezarları. Ve buna mukabil bu mukaddes topraklarda bir tek toplu Ermeni mezarına rastlanmadı. Şimdi sizleri Şişli'de bir konağa davet ediyorum. Mustafa Kemal Paşa'mızın yaşadığı konak burası. Mustafa Kemal ufak bir kulak ameliyatı geçirmiş, hasta yatmaktadır. Kazım Karabekir kendisini ziyaret etmeye gider. "Paşam, İstanbul'da kalmaktan hiçbir şey yapamayız. Kurtuluşun anahtarı doğudadır, doğuya gelin. Ben on beşinci kolordumun başında Erzurum'a gidiyorum. Sizi bütün kolordumla destekleyeceğim. " Mustafa Kemal Paşa'mızın cevabı " İyi olur olmaz, size mülaki olacağım." Oluyor. Ve 19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Samsun'a güneş gibi doğar. Kolay mı doğar o güneş? Kolay mı özgür vatanında o yüce insan bir şehirden diğerine gidiyorum diye gidebilirsin? Baştaki padişah aciz, bir paşasını İstanbul'dan Samsun'a İngiliz'in verdiği pasaport olmadan gönderemiyor. Ve Mustafa Kemal Paşa'ya biçilen görev de çok acı, " Türkler isyan etmiş, git isyanları bastır. Silahları topla. " O yüce insan her göreve razıdır, yeter ki ayağını mukaddes Anadolu toprağına basabilsin. Mustafa Kemal Paşa'mızdan bir ay önce 18 Nisan 1919'da Kazım Karabekir Erzurum'a gidebilmek için Trabzon' gelmiştir. Ve çok büyük bir mifing derlenmiştir. Ve Karabekir orada şöyle bir konuşma yapar: "Ben buraları hül-yalı kafalara vermeye değil, vatanımda gözü olanın gözünü oymaya geldim. "

Mustafa Kemal tabii ki kendisine biçilen görevi yapmayacaktır. Gidip Türk'ü bastırın, silahları toplayın... Hayır! O Amasya Genelgesini dünya-ya haykırır. "Millet bir bütündür, bölünemez! Vatan bir bütündür, bölünemez."

Anadolu'ya ilk çıkan beş inanmış komutanımız, beş inanmış yürek. Bahri Cemal Kutay onlara "Beşi bir yerde altınlar." derdi. Ali Fuat Cebesoy (1. Kolordu), Kazım Karabekir (Erzurum, 15. kolordu), Mustafa Kemal Atatürk, Refet Bele, Rauf Orbay... Anadolu'ya ilk çıkan beşler. Amasya Genelgesi imzalanırken, vatan ve millet bölünmez ilkelere İstanbul'da yankılandığı zaman İngilizler çok rahatsız olurlar. "Biz onu oraya Türk'ü bastırın diye gönderdik, o Türk'ü yüreklendiriyor. Mustafa Kemal'in suçu çok büyük. Derhal tutuklanması gerekir. " şeklinde baskıyı İngilizler padişaha yaparak Mustafa Kemal Paşa'nın tutuklanmasını isterler. Niye suçu büyüktü peki? "Vatan bölünmez!" dedi, "Millet bölünmez!" dedi ama bu sözler İngilizlerin işine gelmedi. Başta ki padişah aciz ve tutuklama emrini Kazım Karabekir'e verir...

Şimdi sizleri Erzurum'da bir konağa davet ediyorum. Anılarında Karabekir "Mustafa Kemal Erzurum'a geldi, kendisini şanına yakışır askeri bir törenle Ilıca'da karşıladım. " diyor. Her ne kadar Erzurum'a davet eden Karabekir ise de, askeri törenle karşılayan Karabekir ise de, Mustafa Kemal tedirgindir. Karabekir'in padişah'tan aldığı emri bilmektedir. O günün şartlarında padişahın ağzından çıkan her kelime, o günün evlatları için kanun niteliğindedir. Mustafa Kemal Paşa'nın, Kazım Karabekir'in padişahın sözüne riayet etmemesini düşünmek aklının ucuna bile gelmezdi. İşte o gün bu konakta bir 8 Temmuz gecesi, sabaha kadar uyumayan Mustafa Kemal "Azledileceğime, tutuklanacağıma ben istifa ediyorum!" der ve hepinizin bildiği gibi rütbelerini söker. Artık o hiçbir askeri yetkisi olmayan sivil bir vatan daştır.

O gün bu konakta bir masa başında Rauf Orbay ile otururken en güvendiği kurmayı Kazım Dirik içeriye girer. "Paşam" der, " İstifa ettiniz, bundan böyle kimden emir alacağım, elimdeki dosyaları kime teslim edeceğim?" Yıkılmıştır Mustafa Kemal. Bir saat öncesinde "sen her şeysin" diyen kişiler artık "sen sıfırsın" demekte. O sırada yaveri Cevat Abbas koşarak içeriye girer. "Paşam, Kazım Karabekir bir bölük süvariyle gelmekte." der. Anılarında Rauf Orbay " Mustafa Kemal bir an sarardı, bana "Her şey buraya kadmış Rauf, milli mücadele başlamadan bitecek. " yazar. Kapılar açılır, içeriye Kazım Karabekir girer, sivil olan Mustafa Kemal'in karşısında bir asker selamı çakar "Paşam" der, "Dün olduğu gibi bugün de bütün kolordumla emrinizdeyim, sizi koruması için bir bölük süvari bir de araba getirdim. " Hatırlayın benim daha önce size gösterdiğim arabayı. İki dava arkadaşı gözleri yaşlı birbirlerine sarılırlar. İşte o gün bu konakta istiklal harbimiz başlamış, kazanılmıştır. O gün bu konakta Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli atılmıştır. O gün bu konakta Mustafa Kemal, Atatürk olmuştur. Çünkü onu destekleyen bir on beşinci kolordu var.

15. Kolordunun önemi şöyle; Osmanlı'nın bütün orduları dağıtılmış, bütün asker terhis edilmiş, silahlar toplatılmış... Askerini dağıtmayan silahları teslim etmeyen yegâne gücümüz Erzurum'da Kazım Karabekir'in 15. Kolordusudur ve o kolordu Mustafa Kemal'i desteklemektedir.

Erzurum Kongresi toplanır. Ben size sadece satırbaşı veriyorum. Ne şartlarda, ne ıstıraplar yaşanmış, onları siz araştıracaksınız. General Harbour Erzurum'a gelmiştir. Bir konuda rapor yazacaktır. Erzurum bir Türk yurdu mu, Ermeni yurdu mu? Karabekir alıyor onu, Tepsî Minare derler, "Sayın General," diyor "Ölülerimiz söylesin burası kimin yurdu? Burada yaşamış, burada ölmüş Müslüman Türk mezarlığı, bir uçtan diğer uca kadar. Şurada da ufak bir Ermeni Mezarlığı var." Dolayısıyla "Erzurum bir Türk yurdudur. " raporu yazılıyor. İkinci rapor " Türkler Ermenilere nasıl davranmıştır?" konusu üzerine yazılmıştır. Ve bugün Amerikan senatosuna sunduğu rapor Amerikan arşivlerindedir. Eğer açılabilirse arşivler aynen okuyacağınız satırlar şöyledir: " Erzurum'a gittim. Olayı yerinde inceledim. Esas yok edilmeye çalış-

ılmış olanlar öz yurtlarındaki Türklerdir. Türkler Ermenilere kötü davranmamışlardır. " İşte geçtiğimiz haftalarda Sarkozy'e hep beraber sinirlendik. Siyasilerin oy avcılığı nedeniyle yaptıkları soytarlıktan vazgeçilip de gerçek tarihçiler arşivleri açarlarsa; dünya milletleri Türk'ten özür dileycekler.

Yine General Harbour ile yaşadığı bir anısını anlatmak istiyorum. Onuruna bir yemek verilmiş, ardından kahve içileceken içeriye bir 'Arap baci' kahve getiriyor. Saçında beyaz yeldirmesi, fakat Amerikalı heyet yüzü kara olan, zenci olan Arap bacıyı görünce rahatsız oluyorlar, irkiliyorlar. Mutlaka Amerikalıların zencileri ne kadar çok sevdiklerini konu edinen filmleri görmüşsünüzdür. Karabekir diyor ki " Sayın General ve arkadaşları, yüzü kara olan bu kişiyi gördüğünüzde rahatsız oldunuz, irkildiniz. Ama biliniz ki onların ak sütü bizim bebelerimizi büyütür. Süt annelerimizdir onlar. Ama gelin görün ki bizlere barbar, sizlere medeni deniliyor (!)" General utanarak başını eğdi, cevap veremez. Nasıl bir takdir-i ilahi varsa bugün Amerika'nın başında Obama var.

Sivas Kongresi bunu takip eder. 23 Nisan 1920 bir cuma günü Hacı Bayram-ı Veli Camii'nde kılınan cuma namazından sonra şanla, şerefle, dualarla, Fatihalarla Türkiye Büyük Millet Meclisi açılır. Ve TBMM'nin aldığı kararla doğu tamamıyla Ermenilerden kurtarılır. Kazım Karabekir ordusuyla Ermenileri püskürtür. Şanlı bayrağımız Kars Kalesi'nde dünya durdukça dalgalanacaktır.

Kazım Karabekir müzesine geldiğinizde mutlaka Ermeni başkomutanın yazdığı bir veda mektubunu okuyun. Diyor ki " Bundan böyle hiçbir Ermeni ne kötü nazarıyla, ne de silahıyla Türk'e karşı gelmeyecektir. " Üç basit görünen ümlü kalem. Doğru tamamıyla düşünmandan

arınmıştır. Sıra yeni açılmış olan TBMM'nin ilk antlaşmaları, ilk başarıları olan Gümrü Antlaşması, Moskova ve Kars Antlaşmalarını imzalamaya gelmiştir. Ve burada bizim doğu sınırlarımız belirlenmiştir. Hatta Mustafa Kemal'i ve Kazım Karabekir'in ortak fikri Nahcivan için şöyle bir durum söz konusudur. " Nahcivan Türk'ün doğuya açılan turanıdır. Buraya da hemen bir Türk devleti kurulacaktır. " Ve nitekim kurulmuştur.

Son olarak tarihinizi belgeye dayalı kitaplar aracılığı ile araştırınız. Yani romanlar çok güzel, çok oyalayıcı. İşte televizyon dizileri, yüzyıl, muhteşem yıllar filan, güzel eyvallah da gerçekleri belgelere dayanan kitaplara rağbet edin. Gerçeği yerinde anlayın. Kazım Karabekir dedeniz diyor ki: " Vatan daş! Yanlış bilgi felaket kaynağıdır. Evvela her işin gerçeğini öğren, sonra istediğin gibi münakaşa yap. " Nasıl münakaşa edeceğin seni ilgilendirir. Kibar mı edeceksin, kavga mı edeceksin ben ona karışmam ama diyor, gerçeği bil. Yani aile içinde ufak bir yanlış bilgi ailelerin dağılmasına hatta cinayetlere bile sebep oluyor. "Her şeyin özünü öğren, gerçeği bil, ondan sonra konuş " diyor. Bu da bir dede nasihatı olarak, kulağınıza küpe olsun.

OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANI ÖNDER BAYIR

DEVLETLERİN, MİLLETLERİN HAFIZASI ARŞİVLERDİR.

■ Meltem DEMİRALP: Sayın Önder Bayır, bize kendinizi tanıtır mısınız?

-Ben 1967 senesi doğumluyum. İstanbulluyum; ama ailem Rumeli'den göç etmiş bir aile. Mübadele ile gelmişler. Baba tarafım Tokat, anne tarafım da Kırklareli'nden gelmiş. Babamın görev yeri İstanbul'muş. Babam asker emeklisi. İki muhacir Kırklareli'nde buluşup İstanbul'a gelmiş. Ben de burada dünyaya geldim. Velhasıl kelam ailemiz "Evlad-ı Fatihan'dan, tarihi tabirle söyleyelim, yani bu önemli bir unsur anlatacağım içinde. Daha sonra Üsküdar Bağlarbaşı İlköğretim Okulu'nu, akabinde Üsküdar Cumhuriyet Lisesi'nde ortaokul ve lise kısmını bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü bitirdim. Akabinde Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü'nde yüksek lisansımı tamamladım: "IV. Murad'ın Hatt-ı Hümayunları". Daha sonra 2001 senesinde de "18.Yüzyıl Sosyal ve İktisadi Tarih" konulu doktoramı yaptım.1988'de henüz mezun olmadan Osmanlı arşivinde tasdik elemanı olarak göreve başladım.1993'de yeni açılan üniversitelerden Celal Bayar Üniversitesi'ne öğretim görevlisi olarak tayin edilmiştim. Arşivden oraya gittim.1993-2001 senesinde tarih bölümü öğretim üyesi olarak orada görev yaptım. 2001 senesinde İstanbul Üniversitesi'ne arşivcilik bölümü öğretim üyesi olarak atandım. 2004'de de Osmanlı arşivine geri döndüm. Kürkçü dükkânına geri döndük yani. Hâlâ bu vazifeyi yürütüyoruz. Önceden de arşivle ilişkim olduğumdan bana bu görevi uygun gördüler.

Bir kişi kütüphane kütüphane dolaşmak yerine evinin kütüphane olmasını ister.

■ Rabia ÇELİK: Bir arşivci olduğunuza göre çok dikkatli, aşırı düzenli, kısacası ayrıntı adamısınız. Bu tutum ve davranışlarınız çevrenizi ve ailenizi nasıl ve ne ölçüde etkilemektedir?

-Masamın dağınık hali bu ifadeye fazla uymuyor; ama aslında bir noktada bunu doğruluyor. Arşivci her şeyi tutmak zorunda. Bizim görevimiz zaten saklamamız gerekeni tutup gerisini imha etmek. Bu tabii hayatınıza da ister istemez aksediyor. Ne gelirse gelsin kâğıtlara kıyamıyorsunuz. Burada gördüğünüz kitapların bir iki katı da evde var. Artık evde yer kalmadığı için kitapların bir kısmını buraya getirdik. Sosyal bilimler hocalarınız da burada, onlar da onaylar, bir kişi kütüphane kütüphane dolaşmak yerine evinin kütüphane olmasını ister. Bir araştırma yapacağı zaman kendi kütüphanesine bakar. Özellikle sosyal bilimcinin eli ayağı kütüphanesidir. Bu yüzden hem bir kütüphane, hem de bir arşiv oluşturmak zorundalar. Kendi vazifem olması dolayısıyla bazı şeyleri arşivlemem gerekiyor. O nedenle hem dikkatli olmak, hem de arşivciliği kendi hayatımızda da uygulamak zorundayız. Bu durum aileyi de etkiliyor tabii. Evde hanımın ve çocukların kendi sahalarını işgal edince cıngır çıkıyor tabiri caizse. Allah nasip ederse, dubleks bir ev bulursam çatı katındaki bir odayı kâğıtlara ayırmayı düşünüyorum. Bu mecburen şimdilik teoride kalan bir durum.

■ Şenay BOZKURT: Arşivinizde en çok hangi konuda belge bulunmakta ve bu belgelere ulaşırken en fazla yararlandığınız kaynak nedir?

-Burası Osmanlı arşivi. Osmanlı arşivi dünyanın en büyük tarihi arşivi.100 milyon belge, 370 bin defter var ve biz Osmanlı Devleti'nin 600 yıllık tarihini burada barındırdığımıza göre Osmanlı döneminde tarihî, sosyal,

iktisadî, demokratik, hukukî her türlü meseleyle alakalı belge var. Yani "şu fazladır" diyemeyiz açıkçası. Başta Divan-ı Hümayun'da alınan kararlar, padişahın fermanları, hakları, iradeleri biziatihi devletin en üst kademesinden başlayıp en alta kadar mali kayıtlar (şeriye sicilleri, kadıların hükümleri) olmak üzere Osmanlı Devleti'ne ait bütün arşiv materyalleri bizde. Tabii bu, yakın döneme gidildikçe artıyor doğrusunu söylemek gerekirse. Mesela 15.yüzyıla ait belgeler azken 19.yüzyıla ait belgeler çok fazla. Bu oran tabii ki de yakın döneme gidildikçe daha da artıyor. Ama konularına göre bir şey demek zor. Böyle bir ayırmamız yok.

■ Meltem DEMİRALP: Arşivcilik hayatınız boyunca karşılaştığınız en ilginç olayı bizimle paylaşır mısınız?

-Osmanlı arşiv materyali, bize Osmanlı Devleti'nden intikal etti. Fakat bir dönüşüm geçirdik malum. Osmanlı Devleti'nden cumhuriyete geçişin izlerini biz Osmanlı arşivinde de gördük. Her dönüşümde bu böyledir malumunuz. Melesla Fransız İhtilali yaşandı, krallık dönemine ait emareler silindi, ortadan kaldırıldı. Hatta kanunlar değiştirildi. Hamdolsun, Türkiye Cumhuriyeti'nde böyle bir geçiş yaşanmadı. Türkiye Cumhuriyeti bu inkılâbı millî mücadele sonrasında yaşadı. Daha sonra meclis kuruldu. Halkın kendi kendini yönettiği bir mekanizma geliştirildi. Ama bu kolay değil. 600 senelik bir yönetimden yeni bir düzene geçiyorsunuz. Tabii bu böyle olunca Osmanlı Devleti'ne ait bazı izler silindi ya da göz ardı edildi. İşte arşiv de bu göz ardı edilişi yaşayanlardan bir tanesi. Osmanlı Dönemi arşiv evrakı bir müddet incelenemedi, geri bırakıldı ve kötü mahzenlerde tutuldu. Biz Turgut Özal döneminde o depolardan modern arşiv depoları inşa ettik. Bu restorasyon döneminde çok acınası anılarımız oldu ve bu restorasyon dönemi devam ediyor. Biz bu durumu ibret alsınlar, arşivciliği öğrensinler diye yeni arşivcilere de anlatıyoruz. Ama şu anda o menfi durumdan çok iyi bir hale geldik. O halleri düşünürsek şimdiki arşivlerimiz beş yıldızlı otel gibi. Tabii ki o halleri unutmayacağız. Eskiden arşivden çıktığımızda kömür madeninden çıkmış gibi oluyorduk. Tabii ki bu manzaralar geçmişte

kaldı...

■ Rabia ÇELİK: Türk arşivciliğinin doğru yolda ve sağlam adımlarla ilerlediğini düşünüyor musunuz? Osmanlı arşivinde garipsediğiniz ne gibi kareler bulunmaktadır?

-Şu anda Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, dünya isimlerine baktığınız zaman bizim yüz akımız durumunda. Burası Başbakanlığa bağlı bir teşebbüs. Üst kimliğimiz "Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü". Genel müdürlüğümüze bağlı üç başkanlık var; Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı. Osmanlı arşivi İstanbul'da ve diğer iki daire başkanlığı Ankara'da. Tabiatı gereği zaten böyle olması lazım. Osmanlı arşivi materyali İstanbul'da.

Son 10 yılda yapılan çalışmalarla, biz şu an diğer devletlere nisbeten bir gömlek daha ilerideyiz. Hem verdiğimiz araştırma hizmetleriyle, hem yaptığımız tasnif çalışmalarıyla, hem de arşivde kullandığımız otomasyon teknolojisiyle biz onlardan çok daha iyi durumdayız. En hızlı araştırma izni alınan ve araştırma yapılan arşiv Osmanlı arşividir. Diğer devlet arşivlerinde bu kadar kolay olmaz. Şu ana kadar 7 milyona yakın belgenin dijital görüntüsünü almış bulunmaktayız. Garipsediğimiz şu kare olabilir, devlet arşivleri kamuoyunda hâlâ kapalıymış gibi aksettiriliyor. Bu doğru değil. Arşivde 20-30 seneden beri çok rahat araştırılma yapılabiliyor.

■ Şenay BOZKURT: Osmanlı arşivi, bir tarih tutkunu olarak her zaman ilgimi çekmiştir. Siz Osmanlı arşivinin en çok hangi vasfından etkileniyorsunuz?

-Kesinlikle tarihçiler için vazgeçilmez kaynak Osmanlı arşivi. 'Tarihçi' eşittir 'Osmanlı Arşivi'. Bilhasa Ortaçağ, Yeniçağ, Yakınçağ ve hatta cumhuriyet dönemi tarihçileri için vazgeçilmez kaynak Osmanlı arşivi. Arşiv materyalini sadece kâğıda yazılanlar olarak algılamamalıyız. Tabletler, mezar taşları da arşiv materyalidir. Bu açıdan baktığımızda her şey arşivciliğin kana-

dır aynı zamanda. Beni en fazla etkileyen unsura geldiğimizde; başta da belirttiğim gibi biz Evlad-ı Fatihan'ız aynı zamanda. Osmanlı'nın bir hak ve adalet anlayışı var ve biz bunu belgelerden açıkça görebiliyoruz. Zaten biz bu anlayışı gösteren "Gökkubbe Altında Birlikte Yaşamak" diye bir kitap neşrettik. Osmanlı Devleti bu anlayışı bütün coğrafyalara yaymış ve adeta 'adaletin tim-sali' olmuş. Bu belgelerden de görebiliyoruz. Çok çeşitli coğrafyalara gitmişiz, çoğu Türkçe bilmiyor. Çünkü bizim derdimiz bu değil. Diğer devletler sömürge yoluyla ezerken biz 'hak ve adalet' davası güdüyorduk. Bunu da belgelerden görebiliyoruz.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Türk toplumunun ecdadı hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz? Sizce bu bakımdan üstümüze düşen görev nedir?*

-Şimdi bizim şeref duyacağımız bir tarihimiz var. Orta Asya'dan beri baktığımız zaman Moğollar ile Türklerin âdetleri, gelenekleri çok karıştırılıyor. Şamanizm, eski şaman olarak tarih kitaplarında vardır galiba. Eski Türkler Gök Tanrı dinine inanıyorlardı, tek tanrılı bir inanca sahiptiler. Orhun abidelerine baktığımız zaman Gök Tanrı'da kut bulmuş yüce hükümdar Muhtun diye bahseder. Türkler tek tanrılı bir inanca sahip olduklarından hızlı bir şekilde İslamiyet'e meyil ettiler. Mesela Moğollar hâlâ inanmıyorlar. Böyle olsa onların da hızlı bir şekilde kabul etmesi lazımdı. Cengizhan bir Moğol hükümdarıydı; ama Türk hükümdarı olarak biliniyor.

Biz gerçek tarihimizi kültürel olarak da, dini olarak da bilmiyoruz. Selçuklular mesela İslam medeniyetini en iyi gören, tanıyan, tanıtan ve muazzam bir ilmi mekanizma kuran toplum. Bu noktada ön plana çıkmışlar. Osmanlı bütün bunların en mükâmil hali. Ancak Osmanlı'da ilmi araştırmalar Selçuklular kadar ön plana çıkmamış. Nizamiye Medreseleri, astronomi araştırmaları, matematik sahasındaki araştırmaların en mükâmil halini Selçuklular döneminde görüyoruz. Yine o döneme hâsıl Arap bilim adamları var. Osmanlı bütün bu birikimleri alarak muazzam bir medeniyet kurmuş; ama bunları biz hâlâ gençlerimize anlatamıyoruz.

Osmanlı'nın bilime verdiği önemi bilmiyoruz. Mesela matbaa hep ön plana çıkar ya, "Matbaa bilerek geç bırakıldı" diye, ders kitaplarında hâlâ var mı bilemiyorum. İnşallah kaldırılmıştır. Çünkü yazıcılıktan, hattatlıktan çok fazla para kazanan insanlar var ve uzun bir müddet Kuran, hadis kitapları gibi dini kitaplar el ile yazılmış onlara hürmeten. O yüzden dini kitaplarda matbaa çok uygun görülmemiş saygısızlık olmasın diye. 19.yüzyılda ancak Kuran'ın matbaada basıldığını görüyoruz. Matbaanın bilerek geç bırakılması gibi bir durum yok; ama öyle bir lanse ediliyor ki... "IV. Murat içki müptelasıydı, içkiyi yasakladığı halde içkiden öldü." diye söyleniler var. Benim yüksek lisans tezim IV. Murat. IV. Murat'ın içki içtiğine dair bir tane belgeye ulaşamadım.

Maalesef biz gençlerimize tarihimizi sevdiremiyoruz. Osmanlı'yı müdafaa edemiyorlar. Ama gidin Amerika'ya, Amerika'nın tarihi yok, milleti yok. Amerika Amerikalıdır diye bir felsefe tutturmuş adamlar. Filmlerinde de görüyoruz 100 asırlık tarihlerini nereye sığdıracaklarını şaşırıyorlar. Hepimiz şu Kuzey-Güney savaşı-

larını biliriz, Kızıldeniz'i katlediyorlar; ama öyle bir anlatıyorlar ki sanki Kızıldeniz'i onları katletmiş. Biz muazzam medeniyetimizi ne öğrencilere anlatabiliyoruz, ne sevdirebiliyoruz, ne de müdafaa ettirebiliyoruz. O manada hocalarımıza çok iş düşüyor. Çocuklara bunu anlatmamız lazım. O yüzden, tarihimizin tam olarak anlatılmadığı ve anlaşılmadığı, gençlerin de tarihi bilinçten o manada uzak yettiğini düşünüyorum. Ne olursa olsun fen bilimleri elbette önemli; ama onunla birlikte kendi tarihimizi de öğretmemiz gerek.

■ **Rabia ÇELİK:** *Cihan devleti vasfını üstlenmiş olan Osmanlı Devletinin son dönemlerinde bir iç çöküş yaşamasını neye bağlıyorsunuz? Sizce Avrupa "hasta adam" tepesinde ne ölçüde haklı?*

-Tabii, Osmanlı Devleti hakikaten bir cihan devletiydi. Yıkılmasıydı keşke, olmasaydı diyenler var. Tarihi hadiselerden sonra keşke olmasaydı demek doğru değil. Ama ben şöyle düşünüyorum: Bakın biz irili ufaklı 120'ye yakın devlet kurmuşuz; hanlık, beylik, atabeylik, imparatorluklar da dâhil. Osmanlı'ya imparatorluk demiyoruz, cihan devleti diyoruz. Bakın, emperyal, sömürgeci bir sistem değil, ortak yaşamı temel alan bir sistem var Osmanlı'da. Ama Fransız İnkılâbının tesirlerine engel olamadı. Bir yandan da düşünün, Aydınlanma Dönemi'nden sonra fabrikalaşan, sömürgecilik politikalarıyla tek taraflı olarak büyük zenginlikler elde eden bir Avrupa, buna karşılık devamlı savaşlarla uğraşan bir Osmanlı var. Bir yanda Sırp isyanı, Bulgar isyanı... Osmanlı devamlı bir mücadele içinde olmuş. Hiçbir toplum bu denli büyük bir güçle mücadele edemez, hemen yıkılır. Hasta adam neden deniyor, çünkü yıkamıyorlar. Hasta ediyorlar, biliyorlar Avrupalılar, bu hasta adam tabiri de oradan geliyor. Rusların, İngilizlerin niyetleri boğazlara hâkim olmak. İşin ideolojik tarafı da var içinde; Ortodoks merkezini Müslümanların elinden kurtarmak. Rusların amacı sıcak denizlere inmek. Fransızlar, İngilizler Osmanlı'nın petrol yataklarını ele geçirmek istemiş. Düşünün Musul, Kerkük Türk nüfusu, niye bizim elimizde

değil? Misak-ı milli sınırları içerisindeydi; ama petrol bölgesi. Bize bıraktıkları bölgeden ne hikmetse petrol çıkıyordu. Öyle ince hesaplar güdülmüş ki... Yani bununla mücadele etmek çok zor; ama bütün bunlara rağmen II. Abdülhamit döneminde muazzam bir yapılanma var. Denizaltı alıyoruz, teyyare alıyoruz. Ülkenin dört bir yanına demir hatlar yapıyoruz. Hani o "Demir ağlarla ördük" lafı bana çok sıcak gelmiyor; çünkü o Abdülhamit'in projesi. Gençlere bunları da anlatamıyoruz. Osmanlı tabii ömrünü tamamladı. Yeni bir devlet kurduk ve yeniden to-

parlandık. Bakıyoruz, 100 sene sonra coğrafyamızın en güçlü devletlerinden biri olacağız. Çünkü liderlik bizim genlerimizde var. Ne olursa olsun bir sükunet dönemi olur. Selçuklular da parçalandı. Osmanlılar kuruldu, yıkıldı. Şimdi yeniden Türkiye Cumhuriyeti olarak güçlü bir devlet olacak. Başka şansımız yok.

■ **Şenay BOZKURT:** *Arşivde bulunan en eski belge kaç yılına dayanıyor?*

-En erken tarihli belgeler 1430 yılına ait bir tahrir defteri. Maalesef ondan öncesine ait kayıtlar yok elimizde.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Arşivler bir ülkenin tarihini, kaderini nasıl yahut ne derecede değiştirebilir?*

-Kesinlikle değiştirir. Biz şu an eğer tarihimize övünüyorsak işte bu arşivlerimiz sayesinde. Biz bunları muhafaza ettiğimiz için. Ermeni meselesi başımızın ağrısı; eğer arşivlerimiz olmasa hak iddia edemeyiz. Biz diyoruz ki; "Gerçek burada, bak kardeşim siz bizim kadınlarımızı çocuklarımızı katletmişsiniz, köylerimizi yağmalamışsınız, biz de bunun üzerine tehcir kararı almışız. Peki, biz bunu ispat edemezsek ne yapacaklar, bizi milyonlarca liralık tazminata mahkûm bırakacaklar. Belki toprak alma girişiminde bulunacaklar. Tarih burada değişiyor. Dolayısıyla devletlerin, milletlerin hafızası arşivlerdir. Tarih de buna göre yönlendirilir.

■ **Şenay BOZKURT:** *Osmanlı'nın istihba-*

rat, anlaşma ve belgelerin yok olmasına karşın önlem olarak çoğaltıldığı ve bu belgelerin Topkapı Sarayı'nın altında gömülü olduğu doğru mu?

-Yok. Bizim dışımızda Topkapı Sarayı'nda da belgeler var. Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivi var, Tapu Kadastro Arşivi var; ama en fazla Osmanlı arşiv belgesi bizde ve bunlar da öyle bir yerde değil. Arşivcilik zaten belgeleri korumak demek, biz bu belgeleri modern şartlar altında depolarımızda saklıyoruz. Depolarımız bilgisayarlara sistemlere sahip, iklimlendirme sistemine sahip, sıcaklığı ayarlanmış, gündüz ve gece, yaz- kış, bütün bunlar bilgisayarlarla takip edilen, mikrop üremesini engelleyen depolardır. Dünyanın en modern depolarına sahibiz. Yeraltına gömmek falan, öyle bir şey yok, mümkün değil. Belgelerimizi çok iyi şartlarda muhafaza ediyoruz. O depolarda binlerce sene kalır inşallah. Siz müstehrik olun, emin ellerde.

■ **Meltem DEMİRALP:** *Ermeni Soykırımı hakkındaki düşüncelerinizi alabilir miyiz? Sizce gerçekten böyle bir soykırım var mıdır?*

-Ermeni meselesinde maalesef şöyle kötü bir kaderimiz oldu. Biz senelerdir, Türkiye'nin o büyük devlet olma şıartıyla "Git kardeşim! Bizim böyle bir sorunumuz yok!" mantığıyla yaklaştık bu meseleye. Ama ne zaman ki 80'li yıllarda büyükelçilerimiz katledilince, şehit edilince "Ya, ne oluyor kardeşim? Bunlar ne yapıyorlar?" demeye başladık ve bir de baktık ki senelerdir adamlar hatıratlardan, şunlardan, bunlardan yazmışlar. Osmanlı aleyhine, tek taraflı olarak, kesinlikle arşiv değeri olmayan belgelerle karşıma çıkmışlar.

Hep şunu diyorum: 15'li yıllara kadar biz bu adamlara Millet-i Sadıka diyorduk, ne oldu da 1915'te birden bu adamlar Millet-i Hain oldu. Bu adamlar devlette en üst mevkilere kadar gelmişler, zenginleşmişler, ticaret yapmışlar. Osmanlı toplumunda en ufak bir nefret yok, ayrımcılık yok. Çeteler kurulup köyler basıldı ve bu nedenle Osmanlı Devleti techir kararı aldı.

■ **Rabia ÇELİK:** *Ermeni Soykırımı hakkında lehimize yahut aleyhimize işe yarayacak belgeler bulunmakta mıdır?*

-Evet var. Ama maalesef başta söylediğim gibi, arşivleri atmışız bir kenara. Rahmetli Özal "Kardeşim, bu böyle olmaz! Bizler arşivleri açacağız, doğruyu yanlışını anlayacağız!" dedi. Çok şükür biz şu an dünya kamuoyuna diyoruz ki: "Yok kardeşim böyle bir mesele!" Ama iş artık öyle bir merhaleye gelmiş ki, parlamentolarda öyle kararlar alınmış ve dünya kamuoyunda bizi aynı Hitler'in Yahudilere yaptığı gibi göstermişler ki, Osmanlı hak ve adalet anlayışını, hoşgörüyü-

Diğer devletler sömürge yoluyla ezerken Osmanlı 'hak ve adalet' davası güdüyordu. Bunu belgelerden de görebiliyoruz.

sünü anlatmadan adamlar karşımıza 'katliam' diyerek geliyor.

■ **Sedat AŞÇI:** Öğrencilerimiz ve okuyanlar daha iyi anlaması için soruyorum. İlimi ve fikri eser arasındaki fark nedir?

-İlmi eser sağlam kaynaklı olmalıdır. Yani arşiv belgesi yahut kronik belgeye dayalı olmalıdır. Eğer eserde dipnot olarak bir belirtme yok ve yoruma dayalıysa, işte biz buna fikri eser diyoruz.

■ **Meltem DEMİRALP:** Tarihe gönül vermiş biri olarak Osmanlı tarihi boyunca en beğendiğiniz ve kendinize örnek olarak gördüğünüz padişah kimdir?

-Birbirinden ayırmak çok zor. Hepsinin ayrı faziletleri var; ama benim için öne çıkan II. Abdülhamit'tir. Sıkıntılı dönemde dört bir yanda okullar açmak, hatta o dönemde Amerika'ya yardım göndermek kolay değildir ve bunu II. Abdülhamit başarmıştır.

■ **Rabia ÇELİK:** Bir tarihçi olarak "Muhteşem Yüzyıl" dizisini ve "Fetih 1453" filmini hem tarih hem de senaryo bakımından değerlendirir misiniz?

-Öncelikle şunu belirtiyim; tarihi hadiseler mutlak film edilmeli. Medya en iyi öğretim şeklidir. Yani görsel unsurlardır en iyi öğretim aracı. Ben üniversitede bile çocuklara, örneğin İstanbul'un Fethi, bunu slaytlarla anlatıyorum; çünkü o zihinde kalır. Bu bağlamda medya aygıtının kullanılmasına taraftarım.

Bu filmleri yapanlar her ne kadar kurgu da deseler tarihi hadiselerle uygun davranmalıdırlar. İngiltere'de Fransa'da asla yapamazsınız. Hanedan üyelerine bir şey dediğiniz takdirde başta halk küplere biner, lakin bizde entelektüel eşittir atalara küfretmek ve Osmanlı'ya menfi gözle bakmak. Olmaz yani bu. Gerçek entelektüel, fikri bir eser yapacaksa o doğru etrafında fantezi yapan insandır. Bizde maalesef Osmanlı'ya ne kadar hakaret edersen, geçmişini ne kadar kötülersen o kadar entelsin. Bu yanlış! Çok

şükür, yeni yeni silinmeye başladı. Dizileri yapan insanlar buna dikkat ederek yapmalılar bence.

■ **Şenay BOZKURT:** Şu zamana kadar yapılan en etkileyici tarihi film ve yazılan en iyi kitap sizce nedir?

-TRT'deki Osmanlı Kıyam dizisini tavsiye edebilirim. Bizim yayınlarımızı, yani devlet arşivlerinin yayınlarını ve Yusuf Halaçoğlu hocamızın eserlerini okumanızı öneririm.

■ **Meltem DEMİRALP:** Ahmet Ümit'in "İstanbul Hatırası" adlı eseri hem polisiye, hem de İstanbul tarihi açısından övgü alarak ödüllendirilmiştir. Sizin görüşünüz ne yönde?

-Okumadım. Son dönemde işlerim itibarıyla takip edemiyorum yeni yayınları; ama okumak lazım. Demek ki eksikliğim olmuş.

■ **Rabia ÇELİK:** Son olarak bizlere ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?

-Kendi branşınızda en iyisi olun. Teknolojiyi çok iyi takip edin. Her meslek kendi tarihini bilmeli. Ben matematikçiyim, ben fencyim bana lazım olmaz, anlayışı olmaz! Araştırmacı olun. Bizim gibi zengin bir kültüre sahip olan bir devletin evladı olarak bunu kullanın derim.

■ **Namık DÜNDAR:** Bize zaman ayırıp, değerli bilgilerinizi bizlerle paylaştığınız için çok teşekkür ederiz.

Osmanlı kendinden önce kurulan tüm Türk devletlerinin birikimlerini alarak muazzam bir medeniyet kurmuş; ama bunları biz hâlâ gençlerimize anlatamıyoruz.

BAĞCILAR BELEDİYE BAŞKANIMIZ SAYIN LOKMAN ÇAĞIRICI'YA OKULUMUZUN TÜM KÜLTÜREL FAALİYETLERİ, ÖZELLİKLE DE OKUL DERGİMİZİN BASIMI İÇİN GÖSTERDİKLERİ DESTEK İÇİN GÖNÜLDEN TEŞEKKÜR EDERİZ.

Sn:

Lokman ÇAĞIRICI

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜMÜZ SAYIN KADİR KUŞ BEY'İ VEFA-TININ ARDINDAN ÖZLEM VE RAHMET TEMENNİSİ İLE ANIYORUZ. RUHUNUZ ŞAD OLSUN SAYIN HOCAM...

Sn:

Kadir KUŞ

ETKİNLİKLERİMİZ

“Eğitimde Fatih Projesi”

“Eğitimde Fatih Projesi” ile okulumuzun bazı sınıfları tablet ve akıllı tahta ile eğitim yapma olanağına kavuştu. Proje kapsamında öğretmenlerimize seminer verilirken, İl Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Muammer Yıldız, Bağcılar Kaymakamımız Sayın Veyssel Yurdakul, İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Rahmetli Kadir Kuş ve Şube Müdürümüz Sayın Ersin Kudretoğlu okulumuzu ziyaret ettiler.

2013

ETKİNLİKLERİMİZ

SPOR ALANINDAKİ
BAŞARILARIMIZ

Okulumuz Erkek Basketbol Takımı
İlçe 1. Olmuştur

ETKİNLİKLERİMİZ

Okulumuz
Kız Basketbol Takımı
İlçe 2. Olmuştur

Okulumuz

Masa Tenisi Ferdi Olarak 4. Olmuştur
Masa Tenisi Takımı 6. Olmuştur
Kız Voleybol Takımı 4. Olmuştur
Satranç
Badminton okulumuzda çalışma

Okulumuz Futbol Takımı İlçe 4. Olmuştur

ETKİNLİKLERİMİZ

Okulumuz Çanakkale
Gezisinde

Sunay AKIN
ve
Oyuncak Müzesini
Ziyaret Ettik

ETKİNLİKLERİMİZ

Öğrencilerimiz tarih hocamız Sayın Namık Dünder'in verdiği Osmanlıca kursunun sertifikalarını aldılar

ETKİNLİKLERİMİZ

Öğretmen ve öğrencilerimizin "Darülaceze" Ziyareti

ETKİNLİKLERİMİZ

FETİH - FATİH Gezimizden Hatıralar

Kazım KARABEKİR Müzesi Ziyaretimiz

ETKİNLİKLERİMİZ

Topçular-Bursa Feribotunda

Bursa gezimizden bir anı

Gezi-Kulübümüz Uludağ'da

BURSA GEZİMİZ

ETKİNLİKLERİMİZ

Çaput da bağladık
Meryem Ana da

Selçuk Efes Antik Kent

Kuşadası gezimiz

ETKİNLİKLERİMİZ

Meryem Ana Tepesi

Suriçi Gezisi

Öğretmen ve
Öğrencilerimiz
Ayasuluk
Kalesi'nde

Kuşadası Golf Spa Hotel'de ferahladık.

EFES GEZİMİZ

KUŞADASI GEZİMİZ

Efes Kütüphanesi'nden bir hatıra

ETKİNLİKLERİMİZ

12YD SINIFI

İsviçreli öğrenciler
okulumuzu ziyaret etti.

12 YD Sınıfından bir anı

ETKİNLİKLERİMİZ

ÖĞRETMENLERİMİZİN
PİKNIĞISÜLEYMANİYE
GEZİSİ

10/06/2011 07:40

ETKİNLİKLERİMİZ

İstanbul Erkek Film Yarışması
Gecesinden bir kare

FİLM YARIŞMASI

İstanbul Erkek Kısa Film Yarışması

